

STENOGRAFSKE BELEŠKE

NARODNE SKUPŠTINE

KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

GODINA 5

BEOGRAD 1936 GODINE

KNJIGA 3

XXV REDOVNI SASTANAK

NARODNE SKUPŠTINE

KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

DRŽAN 11. MARTA 1936 GODINE U BEOGRADU

PRETSEDAVAO

PRETSEDNIK

STEVAN ĆIRIĆ

SEKRETARI

VOJISLAV NENADIĆ i Dr. DRAGAN DAMIĆ

Prisutni g. g. Ministri: Ministar unutrašnjih poslova dr. Anton Korošec, Ministar bez portfelja dr. Šefkija Behmen, Ministar poljoprivrede Svetozar Stanković, Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja i zastupnik Ministra pravde Dragiša Cvetković, Ministar građevina dr. Marko Kožul, Ministar šuma i rudnika Đura Janković, Ministar prosvete Dobrivoje Stošović, Ministar finansija Dušan Letica, Ministar pošta, telegrafa i telefona dr. Branko Kaluderčić, Ministar bez portfelja dr. Miho Krek, Ministar bez portfelja Vojislav Đorđević, Ministar fizičkog vaspitanja naroda dr. Josip Rogić.

POČETAK U 9.15 ČASOVA

SADRŽAJ

Pre dnevnog reda:

1 — Čitanje i usvajanje zapisnika XXIV redovnog sastanka;

2 — Saopštenje izveštaja Imunitetnog odbora o izdavanju sudu narodnih poslanika Tanasija Dinića i dr. Srpk Vukanovića.

3 — Saopštenje molbi i žalbi.

Govornici: Pretsednik Narodne skupštine Stevan Ćirić.

Dnevni red: Produženje pretresa u pojedinostima predloga budžeta državnih rashoda i prihoda sa predlogom finansijskog zakona za budžetsku 1936/37 godinu;

1 — Pretres i usvajanje razdela budžeta — Državni prihodi.

Govornici: Ministar finansija Dušan Letica, Jevrem Tomić, Sreten Kuzeljević, Pretsednik Narodne skupštine Stevan Ćirić, izvestilac dr. Časlav Nikitović.

— Saopštenje zakonskog predloga o odobrenju računa državnih rashoda i prihoda za budžetsku 1934/35 godinu;

— Saopštenje amandmana koje podnosi Ministar finansija o izmenama i dopunama u predlogu finansijskog zakona za 1936/37 godinu — Ministarstvo finansija — Budžetsko odeljenje br. 2690/VII od 10 marta 1936 godine;

— Saopštenje pisma narodnog poslanika Tanasija Dinića.

Govornici: Pretsednik Narodne skupštine Stevan Ćirić.

2 — Pretres i usvajanje u pojedinostima predloga finansijskog zakona.

Govornici: Čedomir Zaharić, Milan Dobrović, Pretsednik Narodne skupštine Stevan Ćirić, izvestilac dr. Časlav Nikitović.

3 — Pretres izveštaja Imunitetnog odbora o davanju odobrenja za vođenje krivičnog postupka protiv narodnih poslanika Dragiše Stojadinovića i drugova.

Govornici: Izvestilac većine Bogoljub Knežević, izvestilac manjine dr. Branko Kalember, izvestilac većine Mihailo Lješević, izvestilac manjine Borivoje Đurić, dr. Janko Baričević (2 puta), Vojko Čvrkić, Ministar unutrašnjih poslova dr. Anton Korošec, Vojislav Lazić, Pretsednik Narodne skupštine Stevan Ćirić (4 puta).

4 — Pretres izveštaja odbora za proučavanje predloga rezolucije o snabdevanju naroda ljudskom i stočnom hranom.

Govornici: Izvestilac većine dr. Vuk Vujašinić, Vojislav Lazić, izvestilac manjine Dušan Ivančević, Pretsednik Narodne skupštine Stevan Ćirić.

5 — Pretres izveštaja Odbora za molbe i žalbe.

Govornici: Izvestilac Jevrem Tomić, Života Milanović, Vojislav Lazić, Mihailo Lješević, Pretsednik Narodne skupštine Stevan Ćirić.

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodo narodni poslanici; otvaram XXV redovni sastanak Narodne skupštine. Molim gospodina sekretara da izvoli pročitati zapisnik prethodnog sastanka.

Sekretar Vojislav Nenadić pročita zapisnik XXIV redovnog sastanka.

Pretsednik Stevan Ćirić: Ima li ko od gospode narodnih poslanika kakvu primedbu na zapisnik?

(Glasovi: Nema!) Primedaba nema, zapisnik je primljen.

Izvolite čuti izveštaj Imunitetnog odbora.

Sekretar Vojislav Nenadić (saopštava): Imunitetni odbor podnosi svoj izveštaj na rešenje Narodnoj skupštini o zahtevu g. Ministra unutrašnjih poslova za davanje odobrenja za vođenje krivičnog postupka protiv narodnih poslanika g. g. Tanasija Dinića i dr. Srpka Vukanovića zbog dela iz člana 1 tačke 7 Zakona o zaštiti javne bezbednosti i poretka u državi. (Vidi prilog).

Председник Stevan Ćirić: Ovaj izveštaj pretresaće se na današnjoj sednici zajedno sa ranijim izveštajem Imunitetnog odbora u smislu § 64 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini i jučerašnje odluke Narodne skupštine.

Izvolite čuti molbe i žalbe.

Sekretar Vojislav Nenadić (saopštava): Narodnoj skupštini uputili su molbe i žalbe: Mirko Krbanjević, Saveta Lugurić, Gašo Daleore, Ana Štampar, Mihailo Pajić, Stana Novaković, dr. Rudolf Boda, Đorđe Đumbić, Vasilije Bašić, Đorđe Rakanović, Aleksandar Stojanović, Jovan Mihajlović, Mita Gučinić, Simon Karner, Stanka Mijatović, Aleksa Jovanović, Ignatije Rogić, Josip Lovrek, Živana Bojčić-Marković, Anka Jeremić, Marija Mikalušić, Jezimir Dandić, Dušan Nenadović, Jovanka Stanojević, Janka Đurić, Katica Radoš, Blaguna Pajović, dr. Radosav Rešović, Venecija Levi, Jefta Srbinović, Aleksa Petrović, dr. Blagoje Kovačević, Ljubica Lompar, Petar Lompar i Milan M. Vučetić i drugovi.

Председник Stevan Ćirić: Sve pročitane molbe i žalbe uputiće se Odboru za molbe i žalbe.

Prelazimo na dnevni red. Prva tačka dnevnog reda je: Produženje pretresa u pojedinostima predloga budžeta državnih rashoda i prihoda sa predlogom finansijskog zakona za budžetsku godinu 1936/37. Na redu su kao zaseban razdeo: Državni prihodi. Ima reč Ministar finansija g. Dušan Letica.

Министар финансија Душан Летица: Господо народни посланици, када сам подносио предлог буџета државних расхода и прихода Народној скупштини, ја сам јој поднео и један исцрпан штампан извештај. Ја сам у томе извештају овога пута посветио овоме одељку предлога буџета више пажње него што је то био раније обичај, и осврнуо сам се подробно на све врсте државних прихода, који су у овоме делу буџета, о коме ћете ви данас да расправљате, поменути.

Ја бих, господо народни посланици, чини ми се, злоупотребио ваше стрпљење када бих вам опетовао оно што сам већ једанпут у томе експозеу изложио. И зато, да вам не бих злоупотребио стрпљење, молим вас, да предлог буџета државних прихода како је изложен изволите примити. (Живо одобравање, плескање и узвици: Живео!)

Председник Stevan Ćirić: Реč има народни посланик г. Јеврем Томић.

Јеврем Томић: Господо народни посланици, желим овом приликом да својим опажањима пропратим овај буџет. Ван сваког је спора да је буџет један инструмент неопходно потребан за егзистенцију саме државе. И баш због те његове неоспорности истиче се његова огромна важност.

Од тога долази тежња у свима организованим друштвима, у свима таквим институцијама, да се дође до једног доброг, здравог и поузданог буџета, јер он омогућава нормалан живот, нормалан напредак сваке такве организације. Идеалан би буџет био када би се могао саставити такав да даје могућност да се подмире све многобројне потребе државне и друштвене, а да притом за државну привреду буде лак и подношљив. Тенденција је свих министара финансија, па несумњиво и нашег, да се до таквог буџета дође. И ја пуно вере имам да је наш Министар финансија учинио све и напрегао све своје снаге, да се у томе правцу приближи што више горњем циљу. Овај буџет, поред свих тих добрих страна, ипак је такав да, када бих био опозиционар, не бих гласао за њега. Али никако не са оних мотива, са којих неће гласати за њега наши опозиционари. Докле наши опозиционари веле за овај буџет да је велики, ја бих на њиховом месту гласао против њега зато што је мали. Мени би овај буџет био много симпатичнији кад би поред ових свих цифара била предвиђена једна много импозантнија цифра за нашу привреду (пољопривреду). Јер, као што видим, и ове године буџет Министарства пољопривреде смањен је од 103,106.912 на 95,657.041, значи да је мањи за 7,449.871 динар.

И кад свега тога наш буџет нема, када нема потребне суме да се све празне наше основне школе попуне учитељима, а знамо да је добра половина нашег народа аналфабет, ја не знам како се може рећи да је буџет велики. Он може бити тежак, али по својој величини он је и сувише мали с обзиром на огромне потребе наше земље. Што није већи него што је, то је заслуга г. Министра финансија и Краљевске владе, који су, у својој тежњи да буџетом створе за државу што обилнија средства, ипак водили рачуна о народној привреди, да не би претерано великим буџетом била ометена у своме напредовању и животу. Из овога јасно излази за сваког, да је за идеално буџетирање први услов народно богатство и развијеност народне привреде. У колико је она развијенија и богатија, у толико ће бити у могућности да својој државној управи стави што обилнија средства на располагање. Да би се ово постигло, потребно је спасти земљорадника од ниских цена његових производа, а ако то нисмо у могућности, онда му се мора створити таква могућност да ово компензира на другој страни, једном речи, привредник се мора спасти од продаје у бесцење.

Очевидно је да умртвљена привреда, која је свела сву делатност на минимум, не може делати дуго и давати оне приходе који су потребни за покриће основних државних функција. И ако се кроз овај буџет спроводи политика штедње, која је несумњиво здрав начин буџетирања, ипак не треба губити из вида да су смањења у њему углавном вршена на материјалним издацима, а, господо, држава не може и не сме да сведе своје функције на задовољење личних расхода, и ни један нормалан буџет не показује личне расходе у таквој размери односно несразмери као што је то код нас. То је једно стање које тражи озбиљну студију и хитне мере, па сам слободан да у том правцу учиним ове напомене и умолим Краљевску владу да ово питање узме у решавање.

Сви ћете ми дати за право када тврдим, да је у домену израде државних буџета најтежа пар-

тија процена државних прихода. То је уосталом потпуно оправдано и разумљиво када се зна да од те процене зависи целокупна вредност буџетске радње, да зависи буџетска реалност. Неоспорно је да при изради државних буџета, за разлику од приватног газдовања, у првом реду треба водити рачуна о расходима тј. о потребама државне управе — заједнице. Али овај буџетски принцип може да се одржи једино у нормалним економским приликама, када напредак државне заједнице може да се креће јачим темпом, па и тада само до разумних граница. Данас, међутим, када је платежна моћ народа толико ослабљена услед тешких економских прилика, да се о њој у интересу саме државе мора водити строго рачуна, данас процена државних прихода, долази, хтели не хтели, у први ред буџетске радње, па према томе и државног газдинства. Никада наша народна изрека „пружи се према губеру” није била толико на месту и у јавном газдовању као данас.

Познати су вам, господо, сви они елементи који долазе у обзир приликом процене државних прихода. Г. Министар финансија је у своје писменом експозеу врло лепо и стручно изнео све оне елементе којима се он послужио приликом процене државних прихода. Истина, наш Закон о државном рачуноводству прописује начело да се има узети у обзир наплата прихода за последње три године. Међутим и овај принцип, као и раније поменути, мора због данашњих тешких економских прилика претрпети измене и корекције. Г. Министар је у свом експозеу сасвим умесно образложио зашто је одступио од овога законског прописа. Економске прилике, које, већ због самог факта да нису нормалне, императивно налажу да се имају узети у обзир за процену државних прихода наплате које су најсвежије т. ј. наплате које су се извршиле у последњим месецима оне године у којој се израђује државни буџет. Тако за овај предлог буџета узета је у обзир наплата извршена за последње месеце 1935 године. Ја сам потпуно уверен да је у овоме случају г. Министар финансија поступио сасвим правилно, да је услед тога водио рачуна и о оном другом елементу, врло важном за процену државних прихода, о економским приликама данашњице. Колико је то оправдано сведочи и последњи одговор, дат овде у Скупштини од стране г. Министра финансија, на критике изнете од г. Васе Јовановића, који је поред рачунских грешака направио и ту фаталну грешку, да је упоређивао предвиђене приходе у предлогу буџета са наплатом из 1933 године, дакле за 3 године уназад. Колико је то погрешно, то је г. Министар веома стручно доказао, зашто му и овом приликом искрено захваљујем. (Пљескање).

Према томе, господо, јасно је да је кретање државних прихода тесно везано са економским периодима просперитета и депресије. Посматрајући наше завршне рачуне о наплати наших државних прихода почевши од 1929/1930 године, када су они били највећи и износили у округлој суми 13 милијарди и 500 милиона, па све до данас, ми ћемо лако увидети да је ова тврдња потпуно тачна. Од момента кад су наступили тешки дани за привредни живот Европе, па према томе и наше земље, види се јасно опадање државних прихода. Тако је у округлим сумама у години 1930/31 наплаћено 12 милијарди и 900 милиона; у 1931/32

години 10 милијарди и 900 милиона; у 1932/33 години 9 милијарди и 500 милиона; у 1933/34 години 9 милијарди и 600 милиона, док у 1934/1935 години видимо мало повећање у наплати државних прихода у износу од 9 милијарди 758 милиона. Најосетливи пад државних прихода према томе и најнижа наплата за време економске кризе извршена је за време буџетске 1932/33 године у износу од 9 милијарди и 500 милиона. Од 1932/33 године видимо истина не велико али ипак повећање у наплати државних прихода. По новом предлогу буџета предвиђени су државни приходи у износу од 10 милијарди 307 милиона динара, од којих на фискалне приходе пада 6 милијарди и 943 милиона, а на приходе од приватних предузећа 3 милијарде и 363 милиона.

Из ових података види се јасно, дакле, да при процени државних прихода треба да се води рачуна о економским приликама у којима се процена врши. Неоспорно је да је ово најтежа радња једног министра финансија, наиме да реално процени платежну моћ једнога народа и да према томе одмери износе прихода који се имају остварити у идућој буџетској години. Ове тешкоће ми искрено признајемо г. Министру финансија, а признавајући му их, ми тврдо верујемо да је он својом озбиљношћу и споразумом, са својим сарадницима заједно, знао и умео пронаћи онај пут који води реалној процени државних прихода и следствено томе толико жељеној буџетској равнотежи. Разумљиво је да се при процени државних прихода не могу узети у обзир исти критеријуми за све приходе, већ је потребно водити рачуна о самој врсти прихода. Други се елементи узимају у обзир код фискалних прихода, а други код привредних предузећа. Па и код самих фискалних прихода морају се правити разлике између посредних и непосредних пореза.

Далеко би ме одвело да вам понављам анализу свих државних прихода, што је већ врло стручно учинио са овога места сам г. Министар финансија у своје експозеу. Ми из њега видимо да је он уистини на један до сада неуобичајен начин показао до најситнијих детаља како је код сваког појединог пореског облика дошао до предложене суме прихода. Ја се према томе нећу задржавати на овоме и због тога што сам тврдо уверен да је процена реална и да ће она као таква углавном зависити од коњуктуре која се буде показала у 1935/36 години.

Исто тако верујем, да ће све мере, које је Краљевска влада до сад предузела, и које ће још предузети за оживљење наше народне привреде, да ће те мере учинити, да се предвиђени приходи уистини, и остваре.

Овога пута дозволите ми да кажем неколико речи о једном пореском облику, који, такође, сачињава један део државних прихода — о земљарини. Као посланику бираном у Војводини, дозволићете ми, да ме ово питање и овај порески облик највише интересује, па ћу бити слободан, да о тој врсти и о том пореском облику мало проговорим.

Истина је, да је земљарина смањена за једну трећину и да ће, према томе, наши земљорадници у 1936 години за толико мање плаћати пореза на земљу, али мислим, да је то најнеправеднији порески облик као такав, са разлога што земљорад-

ник има да плаћа утврђен износ пореза на земљиште ма каква била година, родило му или не родило. Код кућарине, течевине и осталих пореских облика, порески обвезник подноси пореској власти стварно остварени приход са његовог добра и према тим приходима пореске власти одмеравају и државну порезу. Међутим, код земљарине није тај случај. Она је одмерена имао прихода, не имао прихода и увек ће имати да плаћа једну те исту цифру. Ми знамо, господо, шта се дешава код осталих пореских облика, а то се дешава нарочито код акционарских друштава, да филијале које раде пуном паром, које обављају милионске послове, које праве милионске обрте, да стално, као по правилу и договору, увек показују губитак у својим билансима, па показани губитак свакако да утиче на висину државног пореза. Али докле овде филијале показују губитак, дотле њихове централе, које су у иностранству, показују милионске добитке. Дакле, свакојако, да ово захтева једну пореску реформу, и ја бих молио да се о овоме питању, о питању земљарине, као једном неправедном и тешком пореском облику, размисли и нађе један други начин, један начин праведнији, један начин социјалнији и хуманији, да земљорадник плаћа на своју земљу према стварном приходу, који му земља даје. (Пљескање). То би било правилно, то би било поштено и то би било хумано. (Пљескање).

Да вам не бих, господо, коментарисао даље о земљарини, дозволићете ми, да вам испричам један истинит случај, који се десио у тим крајевима, где је земљарина најтежа и где је највише погодила наш живаљ, нашег ратника. Отац је имао три сина и 20 јутара земље. Хтео је још за живота да подели своју земљу и да да свакоме сину оно што му припада. Дао је једном 5 јутара земље, дао је другоме 5 јутара земље и дао је трећем 5 јутара земље, а четвртих 5 јутара задржао је за себе. Сви су радили. Свршила се економска година. Отац је добио позив од пореске власти да плати порез. Срачунао је и нашао да треба да плати по јутру, са свима оним разним другим пореским облицима који се надовезују на земљарину, наравно 280 динара по јутру. Позове синове и каже: е, децо, сваки на ланцу, благо мени, по 280 динара. Синови, сасвим природно кажу: па, Лало, — тамо зову оца Лала — у највише случајева Лала — па што си нам онда дао земљу, ако ћемо ти плаћати 280 динара по ланцу?! Па ми смо могли у аренду узети по 250 динара.

Дакле, без коментара, без мултипликатора и без свих тих теоријских разлагања, ја сам изнео овај један пример, пример са терена и молим г. Министра, који је показао добру вољу и овом приликом, да земљарину смањи, да о овоме питању боље води рачуна и да размисли о његовом праведном и целисходном решењу. (Одобравање).

Последица овога јесте, господо, да је наш земљорадник као консумент потпуно избачен из тога економског строја, јер њему не преостаје ништа, не остају му они вишкови потребни за његово најнужније снабдевање. Да он нема средстава и да није способен да буде купац, види се јасно из прихода који се показују, рецимо, од продаје соли, од продаје петролеума, дувана и свих монополских артикала. Чак ни дукан не мора се пушити, то није животна потреба, али се со мора

јести и не може се, на крају крајева, седети у мраку, него се мора трошити петролеум, али ми видимо, да ти приходи државни подбацују из године у годину, а знамо, да је највећи консумент земљорадник и зато што је његов приход подбацио, зато што земљорадник нема никаквих прихода са земље, не остаје му готово ништа да буде у колу потрошача и да набави и купи потребе његовог свакидашњег живота.

Стога сматрам, да би поред овога смањења, које је сада извршено у висини од 33%, требало извршити смањење и за оних даљних 17%, тако да би укупно смањење износило 50%, управо онолико, колико смо ми, бирани у северном делу Дунавске бановине, и молили и предлагали. (Одобравање). Ако би се ово учинило, онда би ми наше ратаре оспособили да буду консументи, да буду купци, а још ако би се цене тих артикала, које он треба у своме свакодневном животу и животарењу, снизиле, онда ја верујем да би у великом промету и са смањеним ценама и држава нашла свој већи интерес и повећање својих прихода. (Повици: Тако је!).

Поред осталих артикала, који су неопходно потребни у свакодневном животу, један је несумњиво и шећер. Данас ни у једној биртији у Војводини не може се, мислим на биртију на селу, попиту кава, јер то пиће је толико луксузно с обзиром на висину цене шећера, да ни један ратар то пиће и не троши. А зашто је то тако? Висока државна трошарина за шећер и жеља за високим профитом фабрика шећера, учинила је... (Бурно одобравање)... да шећер постане такав један луксуз, да је готово неприступачан ширим народним слојевима. (Живо одобравање и повици: Тако је!). А колико се у томе профиту далеко ишло, види се из овога: Фабрике шећера сеју шећерну репу ове године само у својим ужим рејонима, т. ј. сеју онде где им је подвоз најјевтинији, све у славу бога Меркура, да им остане што јевтинија шећерна репа, односно да би профит на шећеру био што већи.

У моме срезу, који је пре сејао шећерну репу, јер по квалитету земљишта оно одговара за шећерну репу, ове године неће се засејати ни једно јутро, и на тај начин ти ће људи бити лишени прихода са своје земље, пољопривредни радници биће лишени рада и зараде и биће одузет хлеб њима и њиховим породицама, а све зато да би био већи профит код тих фабрика које — ја хоћу то овде отворено да кажем — нису наше националне фабрике. (Живо одобравање и пљескање). Оне од националности имају једино то да у управи тих фабрика седе поједини бивши државни функционери-пензионери, који код тога управног одбора могу да учине само толико да приме високу дукану и тангијему и ништа да не учине за народ! (Одобравање и пљескање! — Живота Милановић: Разбите картел!) Ми ћемо га разбити, г. Милановићу!

Ја се не чудим, господо, што су те фабрике са таквом структуром својих управа поступале овако, али се чудим кад су за овим жалосним примером пошле и државне фабрике на Чукарици и Бељу. То не могу разумети. Свакако су то учиниле једино у циљу зараде, јер су и оне на меркантилној бази.

Ја молим г. Министра финансија и г. Министра пољопривреде, с обзиром да је сејање шећерне репе на прагу, да овоме питању поклоне довољну пажњу и не дозволе да један велики број пољопривредних радника изгуби свој хлеб само зато да би те фабрике направиле што већи профит. (Узвици: Доле картели!).

Кад сам говорио о свим овим питањима, која интересују крај који претстављам, не могу да пропустим а да не говорим и о нашем некада најбогатијем крају, који данас преживљује најтеже дане економске кризе, а то је о Војводини. Многи политички агитатори са друге стране баријере хоће из тешког економског положаја нашег ратара у Војводини, који му положај отежава фамозна земљарина, хоће, велом, да створе политичко питање, пропагирајући мржњу према Србији и војвођански сепаратизам. Из овога човек може, гледајући са стране, добити рђаву слику о националној свести наших Војвођана. Колико је то погрешно види се из ближе и даље историјске прошлости. Сетимо се само Стратимировића, првог Министра спољних послова Карађорђево Србије, који први топ за ослобођење даде Карађорђевој војсци. Сетимо се Полита и Милетића и свих оних великана, који још пре два века гледаше у Србији своју Отаџбину! Сетимо се Книћанина и његових добровољаца, које Кнез Александар Карађорђевић посла да се заједно боре са војвођанским добровољцима за заједничку ствар, — као и свих оних добровољаца из светског рата, који својим мишицама помогоше да се отвори челична капија Кајмакчалана и да се створи велика и недељива Краљевина Југославија! Ако томе додамо да је и наша химна рођена у Војводини, онда не може бити ни тренутка сумње у велику љубав и искрени национални осећај наше браће у Војводини, па стога преко мрачних гестова појединих политичких дешператера треба са индигнацијом прећи и оставити их да у њиховој ренегатској улози бедно скончају.

Поред питања земљарине бићу слободан да дотакнем још нека питања, која имају директан утицај на државне приходе. Једно од тих јесте и добровољачко питање. Ово питање треба што пре ликвидирати, ненадељене добровољце наделити земљом и испунити дуг части, који држава дугује овим елитним синовима наше отаџбине. Постоји један број добровољаца, који су земљу откупили, мада су је по закону од државе требали бесплатно добити, па мислим да би било праведно да им се та плаћена откупнина урачуна у дугујући порез. Даље, треба да се што пре изврши граунтовни пренос додељене земље аграрним интересентима... (Одобравање и узвици: Тако је!)... јер код оваквог стања, где се не зна ко је власник, нити се земља рационално обрађује нити држава може имати приходе са те земље на које рачуна. Познато ми је да г. Министар пољопривреде улаже све своје напоре да ова питања реши, али без реорганизације аграрних комисија и завођења другог реда у њима ово питање тешко ће сагледати свој крај. Из садашњих буџета видимо цифру од преко 6 милиона динара за ту сврху. Кад знамо да се 18 година ово питање повлачи по нашој земљи, онда видимо да су ове комисије појеле држави више од 100 милиона динара, или готово више него што вреди земља коју су поделили. (Одобравање и узвици: Тако је!)

Имамо, господо посланици, једно тешко наслеђе које је остало од наших непријатеља, који су у целом свом раду имали једини циљ: економски рушити наш национални живаљ. Да би ово постигли, они су преко својих органа утврдили већи чисти катастарски приход код нашега живља. Стога је потребно извршити ревизију катастра у Војводини, јер то наш национални интерес изискује. Наш живаљ је могао схватити економско рушење од стране непријатеља, али не може да разуме и себи да објасни зашто то данас његова национална држава толерира. Надам се да ће Краљевска влада у овом погледу учинити своју дужност, а нарочито верујем да ће наш г. Претседник наредити што је потребно да се и ово питање правилније реши, јер сам имао прилике да чујем његово мишљење по овом питању, кад сам код њега као Министра финансија по овој ствари одлазио.

Најзад, питање, које нас тако много интересује, а које питање уноси неизвесност у наше државне приходе, јесте питање регулисања сељачких дугова. Врло често чујемо у свакидашњим разговорима да је село презадужено. Међутим, према подацима анкете из последњих година, утврђено је да дугује 31,33% сељачких поседа, а да 68,67% је просто од сваког дуга. Стога презадуженост сељакову треба тако схватити и посматрати из угла уколико стварно задужених сељачких поседа није у стању да плаћа учињени дуг и прописане камате и стога цене земљорадничке робе на тржишту нису ни у каквом сразмеру према цени остале робе коју сељак потребује. То је једно питање, које је нама врло добро познато, јер је то питање до сада врло много третирано и вентилирано, па мислим да на њега не треба много трошити речи. Сви ми били смо увек и остајемо на истом становишту, да то питање, које није више економско, него и политичко, морамо решити онако како ће то бити корисно по народ. (Пљескање). Потребно га је решити тако да сељак остане власник земље, да се не пролетеризира. Нисам ни зато да идемо у инфлацију, јер ми знамо да је инфлација ватра. Она прво греје, али се после ватра претвара у пожар који уништава. Ми нећемо пожар, али хоћемо ватру, да се огрејемо, а да не изгоримо.

У нади и вери да ће Краљевска влада сва ова питања решити како то најбоље одговара нашим привредним и националним интересима, а с обзиром да је предлог буџета који нам је са финансијским законом предложен не само један акт финансијске политике наше земље, већ израз наше спољне и унутрашње политике, те гласањем за њега ми одобравамо и једно и друго, изјављујем у име Југословенске радикалне заједнице да ћу гласати за овај буџет. (Бурно одобравање и пљескање).

Prešednik Stevan Ćirić: Има рећ народни посланик г. Sreten Kuzeljević.

Sreten Kuzeljević: Господо народни посланици, данас претресамо пројекат буџета прихода, који су предвиђени да се остваре, а пројектоване расходе нашег државног буџета за годину 1936/37 који је до данас био пројекат, од данас у име Бога можемо назвати буџетом, уколико се то тиче бар Народне скупштине. Колико је предлог овај важан нама је свима познато, те би о њему тре-

бало да говоре готово сви народни посланици, али с обзиром на краткоћу времена није нам се дала свима могућност да у дискусији узмемо учешћа, — не кривицом Претседништва Народне скупштине, не кривицом нас народних посланика, који имамо добру вољу да се добро ради и поштено сарађује на свима државним питањима, већ због оних наших другова који су наш посао и наше поштене намере саботирали лопатама, ашовима, пиштаљкама, звонима па на крају и са револвером у руци.

Господо, предвиђени приходи по овом буџету, слажем се потпуно са нашим другом и предговорником, нису довољни да подмире све расходе које изискују потребе нашег народа и наше државе. Но с обзиром на прилике у којима се налазимо, ми морамо пристати на ово да не би створили нешто горе. Господин Министар финансија казао је да се предвиђа да се од државних монопола има убрати прихода, кад се одбију приходи од зграда са којима располаже монополска управа, 1,931.000.000.— динара. Али с обзиром на прилике у нашој држави и на кризу и невољу коју наш народ преживљује, ја бих мирне душе могао предложити Краљевској влади и свима г. г. народним посланицима, да би, с обзиром на цене пољопривредних производа, могли да учинимо и једно смањење цена монополских артикала које наш народ мора да набавља, јер без њих не може да живи. (Одобравање). Смањење ових цена монополских артикала не би изискивало и смањење предвиђених прихода у буџету, јер бих ја смео гарантовати, а и ви би сви смели гарантовати, да би се могле смањити цене монополским производима, а износ прихода ипак да остане 1,931.000.000 динара. Кад би се смањиле цене монополским артиклама, народ би више куповао те артикле, па би већ и због тога народ био више запослен око израде њихове, нарочито дувана, а и сама држава би тиме постигла већи приход. Господо, ви сви знате да наш народ жели данас да осоли хлеб у кући, — ми смо сви очевидци таквога стања. Свакога дана дешава се да сиромашно сеоско дете и голо и босо и гладно и жедно дође у сеоски дућан да купи соли за пола динара. Када је кило соли 3 динара, онда можете мислити колика је та количина соли коју добије сељак за пола динара. Та количина таман је толика, да је тежа хартија у коју се та со завије, него ли сама со. Сељак купује тако мало соли не зато што неће више да купи, и ако је позната његова велика потреба да осоли своју породицу и благо, ако га има, већ само зато што нема новаца откуда да заради да би купио соли колико му треба.

Господо народни посланици, приходи од просрећних и непосредних пореза предвиђени за 1936/37 годину, и ако је Краљевска влада, којој ја на томе захваљујем, учинила велика смањења у непосредним порезима, с обзиром на прилике које цео народ преживљује, ипак би они могли још више да буду смањени, а нарочито то важи за непосредне порезе.

Смањење ових непосредних пореза могло би се учинити на тај начин, ако би Краљевска влада узела на себе да учини једно праведно дело, а то је да смањи пензије високих пензионера са великим приходима и богатствима, којима се прелива. Кад се узме у обзир, господо народни посланици, порез једног инвалида, који нема ноге или руке,

или чак оба двоје, са породицом од 6—7 деце, коме се каже да за то што плаћа непосредне порезе 120 динара не може добити инвалиду, онда не би било несоцијално и срамотно, да се узму у обзир велики приходи и богатство високих пензионера, који су се у много случајева на рачун државе обогатили, па да им се те велике пензије одузму, ако већ имају толико имања и прихода на другој страни, да би могли живети и без пензије.

Ако би ми неко, господо посланици, рекао, како је то немогуће учинити због тога што не би било у складу са законом, онда вам ја одговарам, ако не може то да се учини по већ постојећим законима, ми смо ту, да законе доносимо и мењамо, јер нас је народ овде зато и послао.

Поменуо сам самоуправне прирезе, за које није надлежна Влада и Скупштина. Али могло би да се учини нешто, чиме би се допринело да се ти прирези сами по себи смање. То би могло да се учини и по жељи самога народа, који би по географском положају општина и срезова желео да Краљевска влада настане да се уз нашу сарадњу, а на нас у томе може да рачуна, изврши групација општина и срезова, те би се на тај начин смањили општински прирези, који фактично наш народ осиромашују.

Поред тих самоуправних приреза наш сељачки свет оптерећен је градском трошарином градских општина и малих паланки. Нека ми опросте господо народни посланици који су из градова, али ја морам да кажем, да су градови пренели све самоуправне терете на народ сељачки, који и за оно мало пољопривредних производа, које мора да донесе у варош и прода на пијаци, мора да плати трошарину. Данас ни јаје сељак не може да однесе на пијаци да прода а да на њега не плати трошарину. Нека је част и поштовање сиромашном радном свету по градовима, али ми видимо да се имућни грађани по градовима ослобођавају самоуправних приреза и то само помоћу те трошарине. Можемо то да разумемо и опростимо Београду, који као престоница треба да се изграђује и повећава, али не можемо то да разумемо и одобримо код градова и малих паланки, који те задатке и циљеве немају. (Бурно плескање и узвици: Тако је!) Па да и опростимо великим градовима као Београду што узима четвртину од свију земаљских производа, јер Београд је престоница и треба да се изграђује.

Али, господо, и ако је државни буџет, који смо претресали, реалан, и против кога нема шта да се каже, ипак оно што сам запазио, а мислим да ћете се и ви сложити, то је, да је овај буџет Министарства грађевина врло мали, јер не може задовољити ни једну четвртину потреба које народ изискује, јер се са њиме, мислим, неће моћи да изведу потребни јавни радови, нити ће народ добити најпотребније колске путеве, којих нема у мом срезу, а о аутомобилским и да не говорим, ма да имамо брдских предела у којима људи и данас не знају како изгледа аутомобил. Господо, према томе требало би да замолимо Краљевску Владу да се постара и нађе пута и начина да се што више јавних радова изведе, јер тако ће само оживети наша привреда и запослити се свет у овој години, у којој и Шумадија, некада плодна и богата, тражи од Министра социјалне политике и Краљевске Владе да јој пошаље кукуруза.

Што се тиче краја који претстављам, велике су потребе његове и жеље, с обзиром на то што је пасиван и што нема ничега, и нико му не може помоћи без јавних радова. Истина је да је Банска управа наклоњена моме крају и хоће да оствари оно што му је најпотребније, те да изведе 30 до 40 километара пута, али нема могућности за то и ако је спремила све па и елаборат за те радове. Она то неће моћи извести и ако су сами сељаци својим мотикама израдили земљане радове на целом том путу Кремна—Калуђерске баре—Краљеве Воде—Кокин Брод, који везује Шумадију са Санцаком, и где пут никада није постојао, као и пут Нова Варош—Сјеница, који би везивао брдске крајеве Санцака са Метохијом, од чега би народ могао да се прехрани у овим неродним годинама. Али ти путеви не могу да се остваре, зато што држава не може да да дотацију бановини, и ја молим господина Министра и Краљевску Владу да настану, да ако већ не могу сто на сто да даду бановини, да јој бар даду колико се може.

Господо, кад сам поменуо мој крај брдски и Санцак, који немају, као што рекох, путева, ни железница, а свет нема никакву зараду, ја молим да се тим радовима приступи што пре. Истина је да је пре годину дана дошла нека комисија и почела да ради на трасирању пруге чије је изградњавање почето још од стране бивше Аустријске царевине, када је била Србију окупирала и почела грађење пруге Прибој—Пријеполје—Бело Поље ка Црној Гори, на који начин би се ухватила веза са Лимском долином. Али, како сам ја сазнао, господо, изгледа да ту рада неће бити. А тиме би не само тај крај добио железничку пругу, него би се и сиромашном народу, који гладује и који нема ни хлеба ни соли, пружила прилика да се на томе раду запосли, што би било од користи и по народ и по државу. Зато бих молио господина Министра саобраћаја, који моментано није овде, да ме чује, а ја мислим да ће ме чути и на радиу, молим га да настоји на томе да се ова пруга што пре изгради.

Господо, кад помињем оживљење привреде извођењем јавних радова, сматрам да би се на тај начин омогућило нашем поштенем народу, за кога се увек мора рећи да је поштен, да одговори својим обавезама, јер он иначе не може да одговори ни ранијим својим обавезама, и ако су му некад певане славопојке. (Пљескање). Исто тако својим обавезама не могу да одговоре ни ситне занатлије и трговци, јер народ не може да плаћа ни сноси ни редовне дажбине, јер нема да купи ни соли у кући да се осоли, а камо ли да плати своје дугове, које је направио некада када није ни могао знати колико ће тражити за свога вола и за своју краву. Данас, ако хоће да прода једну краву, он је мора по 6 пута да тера на пијац и опет не може да је прода. Због тога то питање мора што пре да се реши и тек кад се то питање народних дугова реши, тек онда ћемо данути душом. (Пљескање). Ја мислим, господо, да су многи од вас пре неколико дана читали у једном листу оглас, где један отац и мајка нуде своју децу, сина и ћерку, да их поклоне онима који хоће да их узму. Из тога се, господо, најбоље види до каквог је стања дошао наш народ и шта он преживљује; кад је принуђен да оно што му је најмилије, своју децу, нуди другоме да му их по-

клони, да их други прехрани и одгаји, јер рачуна да ће им тамо бити много боље. (Гласови: Жалосно, али је тако!).

Господо, ви сте свакако имали прилике да долазите у додир са некима од наших виших функционера и да чујете како они увек дају обећања да ће учинити по нешто корисно за народ. Тако сам и ја имао прилике да пре извесног времена разговарам са неколико наших виших функционера који су доскора седели на министарској столици. И кад сам ја хтео да им кажем какве су прилике у народу, они су ме лепо дочекали и испричали ми све оно што сам ја хтео да им кажем. Сваки ми је рекао: знамо ми врло добро све прилике и све потребе нашега народа; знамо да он нема ни леба ни соли и да врло тешко живи. Ја кад сам отишао од те господе, казао сам народу: па г. Министар све ово зна што сам ја хтео да му кажем, али и поред свега тога све је остало по старом, све је остало онако како је и дотле било. (Повици: Жалосно, али је тачно!).

Господо, ја као члан Клуба Радикалне заједнице, којој сам по идеји и по својим традицијама приступио још онда када је основана, имајући вере у нашега вођу и великога државника — ја му не ласкам, али кад му признаје цео свет да је велики државник... (Бурно пљескање)... и ми му то сви морамо признати — њему, г. др. Милану Стојадиновићу, који се бори и који стоји непомишно и онда кад се на њега управљају хитци из револвера... (Бурни узвици: Живео др. Милан Стојадиновић!)... верујући у њега и у његове другове који су заједно с њим у Влади, да ће све учинити што могу за народ и државу, ја ћу гласати за овај буџет. (Бурно пљескање и одобравање).

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodo narodni poslanici, pretres predloga budžeta — Državni prihodi u pojedinostima završen je. Prelazimo na glasanje. Glasaće se po partijama i po predloženim amandmanima Kraljevske vlade. Ona gospoda, koji primaju sedeće, a koji ne primaju ustaće. Molim izvestioca g. dr. Časlava Nikitovića, da izvoli pročitati partiju 1.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita partiju 1.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitati partiju 1? (Jednodušan odziv: Prima!) Ko je protiv neka ustane? (Svi sede). Svi sede, objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila partiju 1. Izvolite čuti partiju 2.

— Za ovim je Narodna skupština, glasajući sedenjem i ustajanjem o svakoj pojedinoj partiji, u smislu čl. 102 Ustava i § 67 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini jednoglasno usvojila u pojedinostima sve partije — predloga budžeta — Državnih prihoda od partije 2 do 10d zaključno.

Pretsednik Stevan Ćirić: Izvolite čuti partiju 11 sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita partiju 11 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade koji glasi:

B. PRIHODI

IV RAZDEO — DRŽAVNA PRIVREDA

GLAVA VIII — MINISTARSTVO PROSVETE

Redovni prihodi

Part. Poz.
11

Državna štamparija u Beogradu:

8 Razni sitni prihodi, povećati sa . . . +400.000.—

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitati partiju 11 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade? (Jednodušan odziv: Prima!). Ko je protiv neka ustane? (Svi sede). Svi sede, objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila partiju 11 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite čuti partiju 11a sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita partiju 11a sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade, koji glasi:

Part. Poz.	
11a	Državna štamparija u Sarajevu:
2	Razni sitni prihodi od prodaje furde od papira itd., povećati sa +150.000.—
	Svega gl. VIII, povećati sa +550.000.—

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitati partiju 11a sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade? (Jednodušan odziv: Prima!). Ko je protiv neka ustane? (Svi sede). Svi sede, objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila partiju 11a sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite čuti partiju 12.

— Za ovim je Narodna skupština, glasajući sedenjem i ustajanjem o svakoj pojedinoj partiji, u smislu čl. 102 Ustava i § 67 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini jednoglasno usvojila u pojedinostima sve partije — predloga budžeta — Državnih prihoda od partije 12 do 13v zaključno.

Pretsednik Stevan Ćirić: Izvolite čuti partiju 13g sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita partiju 13g sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade, koji glasi:

GLAVA Xa — MINISTARSTVO POŠTA, TEL. I TELEFONA

Redovni prihodi

Part. Poz.	
13g	Prihodi od pošta, telegrafa i telefona:
5	Po poštanskoj unutrašnjoj radnji itd., povećati sa +7,000.000.—
	Svega gl. Xa, povećati sa +7,000.000.—
	Ukupno IV razdeo povećati sa . . +7,550.000.—

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitati partiju 13g sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade? (Jednodušan odziv: Prima!). Ko je protiv neka ustane? (Svi sede). Svi sede, objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila partiju 13g sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite čuti partiju 13d.

— Za ovim je Narodna skupština, glasajući sedenjem i ustajanjem o svakoj pojedinoj partiji, u smislu čl. 102 Ustava i § 67 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini jednoglasno usvojila u pojedinostima sve partije — predloga budžeta — Državnih prihoda od partije 13d do 15š/27 zaključno.

Pretsednik Stevan Ćirić: Izvolite čuti partiju 16 kod koje ima dva amandmana Kraljevske vlade u poziciji 3.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita partiju 16 sa predloženim amandmanima Kraljevske vlade, u poziciji 3 koji glase:

V RAZDEO — RAZNI PRIHODI

GLAVA XIII — RAZNI SITNI PRIHODI

Redovni prihodi

Part. Poz.	
16	Po struci Ministarstva finansija:
3	Odeljenje državnih dugova i drž. kredita uneti novu subpoziciju koja glasi: „g) naknada iz državnog fonda za javne radove” +8,522.414.—
	Ukupno V razdeo, povećati sa . . +8,522.414.—

B. PRIHODI

V RAZDEO — RAZNI PRIHODI

GLAVA XIII — RAZNI SITNI PRIHODI

Redovni prihodi

Part. Poz.	
16	Po struci Ministarstva finansija:
3	Odeljenje državnih dugova i drž. kredita pod g) naknada iz držav- nog fonda za javne radove + 400.000.—
	Svega V razdeo, povećati sa + 400.000.—
	Svega prihode povećati sa +8,922.414.—

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitati partiju 16 sa predloženim amandmanima Kraljevske vlade u poziciji 3? (Jednodušan odziv: Prima!). Ko je protiv neka ustane? (Svi sede). Svi sede, objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila partiju 16 sa predloženim amandmanima Kraljevske vlade. Izvolite čuti partiju 17.

— Za ovim je Narodna skupština, glasajući sedenjem i ustajanjem o svakoj pojedinoj partiji u smislu čl. 102 Ustava i § 67 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini jednoglasno usvojila u pojedinostima sve partije — predloga budžeta — Državnih prihoda od partije 17 do 23 zaključno.

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodo narodni poslanici, sve partije i predloženi amandmani — predloga budžeta — Državnih prihoda primljeni su i u pojedinostima. Prema tome objavljujem da je ceo predlog budžeta — Državnih prihoda jednoglasno usvojen. (Burno pljeskanje i odobravanje).

Pre no što predemo na pretres Finansijskog zakona, dajem, gospodo narodni poslanici kratak odmor sa molbom da na dati znak zvona budete svi prisutni jer ćemo odmah preći na drugu tačku dnevnog reda na pretres Finansijskog zakona i na konačno glasanje u celini o predlogu budžeta državnih rashoda i prihoda sa predlogom Finansijskog zakona za budžetsku 1936/37 godinu, koje će se vršiti prozivkom poimenično.

(Posle odmora)

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodo narodni poslanici, nastavljamo sednicu.

Izvolite čuti jedan zakonski predlog.

Sekretar dr. Dragan Damić (saopštava): G. Ministar finansija podnosi Narodnoj skupštini na rešenje predlog zakona o odobrenju računa državnih rashoda i prihoda za budžetsku 1934/35 godinu. (Vidi prilog).

Pretsednik Stevan Ćirić: Ovaj zakonski predlog biće upućen Finansijskom odboru.

Izvolite čuti amandmane Kraljevske vlade, koje je podneo g. Ministar finansija.

Sekretar dr. Dragan Damić (saopštava): G. Ministar finansija podnosi Narodnoj skupštini izmene

i dopune u predlogu Finansijskog zakona za 1936/37 godinu, Ministarstvo finansija — Budžetsko odeljenje — Br. 2690 od 10 marta 1936 godine. (Vidi prilog)

Председник Стеван Ћирић: О овим амандманима ређаваће се заједно са Финансијским законом.

Још имам да вам учиним, gospodo, народни посланици, једно саопштење, а то је, да је оно писмо, на које се јуче позвао народни посланик г. Танасије Динић у свом телеграму, данас stiglo.

Ја ћу га упутити секретару Имунитетног одбора, с тим, да ако Народна скупштина сматра за потребно, да се приликом претреса извештаја Имунитетног одбора о давању одобренија за вођење кривичног поступка против народног посланика г. Танасија Динића оно треба да прочита, нека стоји на raspoloženju Народној скупштини, да би могло да буде прочитано. (Одобравање.)

Прелазимо, gospodo, на претрес у појединостима предлога Финансијског закона. Рећ има народни посланик г. Ћедомир Захарић.

Ћедомир Захарић: Господо народни посланици, нисам мислио да ће ми пасти у део да добијем реч код Финансијског закона. Желео сам у претресу појединачном буџета за 1936/37 годину говорити код извесних ресора наших Министарстава, али ипак благодарим друговима из Југословенске радикалне заједнице, што су ми омогућили да добијем реч и да приликом претреса Финансијског закона подвучем извесне одредбе, које тангирају мој крај, ужички, који ја у овој Народној скупштини преставаљам. (Одобравање.)

Господо, код овлашћења Министру финансија допао ми се је § 13, који предвиђа: „да саобразно Закону о државном рачуноводству издаје благајничке записе на подлози буџетских прихода. Сума ових записа не сме бити већа од 500 милиона динара”. Ово ми се свиђа зато што се на тај начин ствара могућност нашем Министру финансија да те приходе, створене на тај начин у новцу, може да употреби корисно за потребе наше државе, само је штета што ово овлашћење није премашило ограничену цифру и што се није нашао неки сличан пут и начин, да се од наших капиталиста, људи којима је Бог дао те су зарадили и уштедели, не учини то: да на неки начин помогну државу узајмљивањем новца — исто онако, као што су, у старо време, у нашој малој предратној Србији, извесни људи у извесним моментима помагали Народну банку и државу, и на тај начин олакшавали потребе своје земље.

Даље долази § 14, који у тач. 3 предвиђа: „да у случају потребе, да се извесно државно добро размени са којим непокретним добром исте или веће вредности приватног власништва или кога јавног тела — може Министар финансија одобравати такве размене, на предлог власти, за чију се потребу размена врши.”

Ово овлашћење добро је, јер се овакви случајеви појављују често у нашем крају. Ужички крај је пасиван крај, који има у већини шуме и испаше. Некада, када су шумске комисије вршиле ограничења, оне су то, изгледа, вршиле некако површно и нису водиле рачуна о потребама појединих засеока, о њиховим потесима и испашама, тако да у моме крају има врло честих случајева где појединцу државно имање долази до самог његовог дворишта, док се међутим његово имање налази опкољено са свих страна државним или

бановинским имањем. У моме родном месту Креманима, држава је пре неколико година одузела читавом засеоку испаше које су уживали небројено година по височајшем решењу; тако да данас људи не могу да пусте своју стоку из дворишта, јер им шумски органи забрањују. Молио бих г. Министра шума и рудника да има на уму ове моје примедбе и кад се обратим са таквим оправданим разлозима да се мојим суграђанима на сусрет излази.

Даље овлашћује се г. Министар шума и рудника да може из шумских расадника давати бесплатно саднице борове, четинарске, појединцима, грађанима или појединим општинама ради пошумљавања голети. Мој крај је у већини сточарски, планински, али крај који је после рата, после ових великих народних невоља и несрећа, које је наш народ поднео у минулим ратовима, и после ове кризе која је обухватила целу нашу државу, а нарочито пасивне крајеве, био упућен да руши шуме, несвесно руши, јер му је то био први и најзгоднији начин да може доћи до средстава за подмирење својих насушних потреба. Ја морам подвући да наш народ није сам у могућности, па ни општинске управе, да пошумљавање врши сам и без помоћи, па и ту треба Министарство шума и рудника да сарађује и помогне што више, да се бар нашој омладини у будуће осигура да ужива благодети од тих пошумљавања, као и да строгим надзором спречи даље рушење шума.

Члан 23 код Министарства просвете говори о овлашћењу да Министарство просвете може својим решењима вршити поделе кредита одобрених за помоћи и разне субвенције у суми од 50.000 динара. То ме јако радује и зато, господо, опет подвлачим: мој пасивни крај, који је са школама и просветом веома скучен и оскудан, тај крај нема могућности без државне и бановинске помоћи да подиже школе, тако да ова могућност и ово овлашћење г. Министру послужу тако да се бар ти кредити, који су иначе веома скромни за јавне грађевине, деле праведно и већа помоћ да се даје пасивним крајевима, као што је ужички крај и наш Санџак.

Члан 43 такође је веома погодан у овим нашим тешким привредним и економским приликама, јер он вели: „овлашћује се Министарски савет да може доносити уредбе са законском снагом у циљу сређивања и олакшања економских прилика у земљи, као и уопште ради подизања привредне делатности”. Уверени смо сви, господо посланици, да наша Краљевска влада познаје наше прилике у земљи исто онако као што их и ми познајемо, уверени смо да је на челу наше Краљевске владе једна велика и моћна снага, наш уважени Председник г. др. Милан Стојадиновић. Све су очи, драга браћо и господо посланици, упрте у личност г. др. Стојадиновића, на кога је пао велики терет и који је понео једно велико бремене на својим леђима. Сада су прилике најтеже можда до данас баш у овим данима и погађају најтеже нашу државу и њене грађане. Ви сами видите, господо, и осећате као и ја с вама да је наш народ дошао до веома тешких дана, тако да су и они наши крајеви који су најактивнији били у погледу пољопривредних приноса и у погледу жетве, постали пасивни, па се и они обрађају данас држави за помоћ.

Господо посланици, на крају ћу рећи још нешто о ономе што тишти такође свакога од нас. Проговорићу, јер ми то дужност налаже, о овом нашем дужном, да кажем, веселом народу, кога је неко некада у доба просперитета хватао као миша у мишоловку и давао му шаком и капом позајмице, а народ оскудан после тешког и дугога рата морао је задуживати се и своја опустела имања обнављати. Наш сељак, занатлија, трговац ситан, задуживао се у најлепшој нади и намери, али невоља општа је све пореметила, а дужника потпуно угушила.

У оно време, док је динар наш био мали и јевтин, наш је народ ишао врло радо у заводе, узимао новац, и са тим новцем, могу рећи, можда у једном проценту већем, обнављао опустеле домове, имања и радње. Тај дужник није крив што један од позваних Министара, у времену кад је стабилизирао динар, није повео рачуна да се томе дужнику скине бар онај проценат, за колико је динар подигнут, и да му се олакша бреме дуговања. Јер ни ми, ни Краљевска влада не би данас лупали главу на који ћемо начин омогућити том дужнику да дане душом. Ја верујем дубоко да наша Краљевска влада и наш уважени Претседник г. др. Стојадиновић мисле о томе и да ће они наћи могућности, правичне могућности, да се та велика потреба подмири. Ја верујем, господо народни посланици, да је то тежак проблем, веома тежак, али то је постало једно централно питање у нашој земљи и актуелно питање. (Пљескање).

Ја још једну ствар, господо народни посланици, подвлачим и надам се и верујем, да се овај наш моћни Претседник Владе, који има и велику срећу у спровођењу политике у име Бога, и поред великих сметња које му се стављају на његовом путу којим је пошао, да ће он појмити, да у овој земљи треба оспособити сваког грађанина да му се мили да живи, јер онда, кад му се мили живети, кад је способан и намирен, онда ће бити способан и дати све што од њега ова држава тражи (Пљескање).

Господо народни посланици, изјављујем да ћу гласати за буџет и за Финансијски закон. (Пљескање и повици: Живео!)

Pretsednik Stevan Ćirić: Има рећ народни poslanik g. Milan Dobrović.

Милан Добровић: Господо народни посланици, расправу о буџету у главном смо свршили. Одобрени смо појединим Министарствима потребне расходе, одобрени смо Министру финансија приходе. Сада је на реду, да изгласамо и расправимо Финансијски закон. У Финансијском закону налазе се разне уредбе и овлашћења Министрима, како ће они, у смислу Закона о рачуноводству, располагати са овим кредитима што смо им их ми дали на располагање. Једна од најважнијих карактеристика овог Финансијског закона, по мом мишљењу, јесте чињеница, да у овај Финансијски закон нису ушле уредбе за расходе без стварног покрића. Ви се сећате из експозеа Министра финансија, како је он нарочито нагласио, да се одриче онога начина буџетирања, да расходе, за које нема пуног и стварног покрића, неће метати у Финансијски закон, да их покрива са неким умишљеним вишковима, којих обично нема, и неким уштедама, које се такођер не могу у овој тешкој кризи сада да нађу. И у буџетским дванае-

стинама било је још таквих разних издатака и кредита, који нису били довољно покривени у износу од преко 630 милиона. Кад се узме у обзир укупан износ буџета дванестина, па се сравни са садашњим буџетом, којег расправљамо, онда се мора доћи до закључка, да је нови буџет и поред исказаног вишка од 50 милијона, стварно мањи од прошлог буџета за пола милијарде. Ово је нагласио господин Министар финансија, али ја сматрам да и ми требамо овде да нагласимо, да сузбијамо све оне нападе опозиције, која је казала, да скупштинска већина и Краљевска влада нису добри домаћини, и да не воде бригу о садашњем привредном стању нашег народа.

Мој предговорник споменуо је благајничке записе. Споменућу их и ја. А, поред тога, споменућу и овлашћење Министру финансија, да Народна банка може да издаје нове новчанице од 500 динара. Ове две уредбе, од којих је већ једна испуњена и доказала да је г. Министар финансија у праву са својим предвиђањем, да ће народна привреда ставити држави потребне кредите, потребне готовине, које су стајале до сада прилично неискоришћене, да их може искористити и ставити у промет, плаћајући доспеле тражбине веровника. Тих 200,000.000 динара, које је држава добила на располагање, свакако ће помоћи нашу народну привреду. Издавање нових новчаница спомињем само зато, јер ће то бити прва новчаница са ликом нашег драгог младог Краља Петра II. (Сви народни посланици устају и кличу: Живео Краљ!), а у филиграму са ликом нашег незаборављеног Витешког Краља Александра I Ујединитеља. (Сви народни посланици устају и кличу: Слава Му!)

Господо посланици, у овоме Финансијском закону има пуно важних уредаба. Ја их не могу све да поменем и овде пред вас изнесем. Изнећу само оне, за које мислим да је важно да се нарочито нагласе.

Једна од таквих уредаба је она, коју предлаже Министарство правде у § 22 о уређењу бира православног свештенства и имама муслиманске верске заједнице. Од Светога Саве па до сада, српска православна црква и њено свештенство вршили су једну узвишену задаћу у нашем народу. Кад су државне власти и организације попустиле, ипак је остала једна организација — Српска православна црква, која је држала наш народ на окупу и уливала му наду, да ће доћи ослобођење и уједињење, које смо хвала Богу, и дочекали. (Пљескање) Кроз столећа нашега ропства, били су наши манастири луча народне културе и просвете. Тамо се народ састајао и долазио да се крепи и у нади, да се јача и не смалакше, да може оно тешко време ропства да издржи и дочека боља времена слободе. (Пљескање). У српском устанку за ослобођење па и после у нашем југословенском ослобођењу и уједињењу православно свештенство, православни калуђери и манастири вршили су врло важну улогу. У пречанским крајевима српска православна црква и српски православни свештеници одржали су наш тамошњи народ у националној свести и били узданица и вође у многим политичким борбама са оне стране. (Пљескање). То и такво свештенство после толико векова заслужило је да му се материјална брига коначно толико среди, да не буде у овисности од материјалних тешкоћа и да се може што више посветити духовном, моралном и социјалном подизању и бриги свога народа. Господо народни

посланици, гласањем за овај амандман ви ћете извршити вашу националну дужност и одати признање нашем свештенству, које то у пуној мери за службује.

Господо, то што сам казао за православно свештенство, свакако вреди и за нашу браћу муслиманске вероисповести. И за њих се исто тако уређује материјална брига, да не морају они сами лично од својих подручних верника своје верске заједнице убирати бир, јер ће се бир убирати преко државних власти, а г. Министар финансија стављаће стално месечно унапред одређене своте на расположење Светом Синоду и Верској заједници Вакуфске дирекције у Сарајеву за принадлежности свештенству.

Сада када је уређен наш одношај са римокатоличком црквом, када је потписан конкордат, уверен сам да ће и претставници католичког свештенства ступити у преговоре са нашим државним властима да се и њихове принадлежности на сличан начин уреде.

Сада бих био слободан да споменем пар речи још о једном амандману, који у овај Финансиски закон није унесен, мада је био у Финансиском закону о дванаестинама, који још и данас важи. Редовно је, господо, да одредбе Финансиског закона важе годину дана. Међутим, ми смо Закон о дванаестинама изгласали у месецу августу и до сада није протекла та година. По тумачењу званичних људи, који то боље знају него ја, стоји да оне Уредбе које су биле унесене у буџет дванаестина, а нису пренете у овај нови Финансиски закон, вреде ипак пуну рачунску годину и њихова се важност не укида доношењем новог Финансиског закона.

Ја сам у прошлом Финансиском закону предложио један амандман који се тицао имовних општина: да се може од њих одузети, аграрном реформом, један становити проценат у корист оближњих села која немају довољно своје властите шуме. Тај амандман прихваћен је и унет у Финансиски закон о дванаестинама, а пошто га у овоме Финансиском закону нема, ја хоћу нарочито да истакнем да тај амандман вреди и даље најмање годину дана од дана када је Финансијски закон о дванаестинама ступио на снагу.

Том приликом ја бих хтео да истакнем и то, да умиром правоужитнике имовних општина, да се тим амандманом не иде затим, да се они оштете, већ да се на једној праведној основи задовоље и они и оближна села која су око тих шума, како би и она могла да дођу до потребног огрева и грађе.

И овај амандман, о коме ево сада хоћу да говорим, није у овоме Финансиском закону а и за њега, ја мислим, да ће остати у важности, без обзира да ли је та буџетска година прошла или не.

Ја бих хтео да вам скренем пажњу на нашу националну привреду. У нашој држави има по прилици 83%, да их тако назовем, расних Југословена — Словенаца, Хрвата и Срба, а 17% народносних мањина. Ако погледамо како смо ми заступљени у индустрији, трговини и занатству, код рудокопа итд., онда ћемо видети да је тај омер обратан. У индустрији, трговини и занатству ми имамо 17%, а оне народносне мањине осталих 83%. Ја нисам никакав расни шовиниста. Признајем нашим грађанима и пријатељима, нашим народносним мањинама, пуно право да се у нашој слободној држави слободно развијају. Али они треба да признају и нама да и ми расни Југословени морамо своје инте-

ресе да штитимо. Ако се упитамо, па како то и зашто ми Југословени нисмо на привредном пољу довољно заступљени? Ево, господо, зашто. Погледајте наше градове и варошице. Некадашњом колонизацијом ти су градови били већином насељени народносним мањинама, које нису биле југословенске расе. Трговина, занати и индустрија највише се развијају у градовима. Исто тако све занатске и трговачке школе налазе се у градовима у које наша сеоска сиротиња не може лако, јер су им далеко. Дакле и у те школе опет у већини иду деца народносних мањина.

Ми имамо три врсте трговачких школа: две врсте средњих школа и једну високу комерцијалну школу у Загребу; имамо трговачке академије и такозване дворазредне трговачке школе. Ако се сећате, г. Министар трговине истакао је да у седам дворазредних трговачких школа имамо свега 500 ђака. У колико су све друге наше школе претрпане, ова врста школа нема довољно полазника. Зашто је то тако? Један ђак, кад сврши дворазредну трговачку школу, он нема куд, нема матурске сведоцбе да би могао тражити какво боље место; он са два разреда те школе иде негде за писара и нема никаквих изгледа за будућност, па зато родитељи и не воле да дају своју децу у те школе. У моме срезу у Дарувару има једна таква дворазредна школа и ма да је потреба за већом наобразбом и у нашем крају, нисмо могли да нађемо за први разред те школе довољно ученика.

Ја бих молио г. Министра трговине да те дворазредне школе претвори или у трговачке академије или у друге какве занатске школе, како би се одазвало више ђака да их посећује, јер је штета бацати новац на овакву једну школу када родитељи неће да шаљу своју децу у те школе.

Ово је, господо, једно опажање, обзиром на мој срез, али ја нисам то хтео да истакнем. Ја хоћу да и даље останем на оној линији коју сам нагласио, а то је наша национална привреда. Како се преко тих школа не може наш расни подмладак да подигне, онда се морамо запитати на који ћемо начин то провести, јер сви увиђају да је то потребно. Пођите само кроз Београд па погледајте по фирмама чије су, па ће вам бити одмах јасно да смо ми, односно наша национална привреда, слабо заступљени. Погледајте када се зидају какве грађевине, ко носи циглу, креч и греде, ко подноси највеће терете? Видећете да је то расна сиротиња, која највише тегли, а они други заповедају. Ми имамо, хвала Богу, захваљујући приватној иницијативи два друштва, која о овоме брину, а то је „Хрватски Радиша“ и „Привредник“ у Београду. Та два друштва у ових 30 година од како раде сместили су у нашу привреду наше сиротиње, наше сеоске деце, око 60.000. Кад узмемо то у обзир, кад знамо да је тих 60.000 сиротињске деце смештено по разним занатима, трговинама и индустрији, и да је од њих један део постао самостални господар, онда можемо оценити од колике је важности рад тих наших установа. Ако упоредимо да су те две установе до сада дале самосталних господара, занатлија и трговаца, најмање 20.000, па кад то упоредимо са великим радом наше државе на колонизацији и аграрној реформи, што је коштало милионе, онда можемо казати да су милионске своте, које су дате за колонизацију, приближно једнаке раду ових двају друштава која државу скоро ништа не коштају.

Јер, ако смо ми колонизацијом сместили и основали око 20.000 нових сеоских породица у бољи положај, исто тако је и „Хрватски Радиша” и „Привредник” сместио око 20.000 породица са села у град у трговину и занате и олакшао тиме селу, а овим породицама пружио прилику да поштено зарађују. (Одобравање и повици: Тако је!)

Али видите, господо, та два друштва, уза све то што сам овде истакао, нажалост не добијају ону потпору и пажњу, коју би својим радом заслужили. У буџету Министарства трговине и индустрије била је до прошле године уношена мала свота од 18.000 динара, предвиђена за рад у томе смеру. Од тога је припало „Привреднику” и „Хрватском Радиши” по 5000 динара, а онај остатак осталима. Сад у овогодишњем буџету место 18.000 унешено је само 6.000 динара, и то под општим насловом: „Помоћ занатлијама за усавршавање заната”. Та свота од 6.000 динара за тако широк циљ, врло је малена и слабо ће бити од ње користи. Раније су та два друштва добијала бар по 5.000 динара, и ако је било мало, ипак је то био знак пажње према тим друштвима. Ја не говорим ово зато што хоћу да приговорам г. Министру што није унео у буџет Министарства трговине и индустрије макар и најмању своту за та друштва, јер је можда и њему било незгодно да са тако малим свотама та друштва помаже. Али ако ми хоћемо тим друштвима стварно да помогнемо, онда Вас молим, да ме подупрете, да бар параграф 74 у буџету дванаестина, са којим су та друштва ослобођена од поштарине остане и даље у важности, а поготово зато јер то државу ништа не кошта. (Одобравање). Ја истичем, да у новим амандманима тога параграфа нема, а мислим да то није ни потребно, јер предзадњи параграф Финансијског закона, и то § 55, вели, да одредбе ранијих Финансијских закона остају у крепости ако нису у овом Финансијском закону проглашене да не важе. Према томе констатујем овде, да тај опрост поштарине „Хрватском Радиши” и о „Привреднику” остаје у крепости и даље све док г. Министар пошта не би то новим законом или амандманом изменио. (Одобравање). Ја се надам да ће и г. Министар пошта ово уважити... (Један глас: И Аустрија је то дала!) и да неће правити од тога питање, да та два друштва као и до сада буду и у будуће ослобођена од поштарине, поготово, као што пријатељ каже, кад су уживали и под Аустријом такву повластицу.

Кад већ говоримо о националном раду, дозволите да истакнем и национални рад Сокола. Ово истичем зато, што је се један господин од предговорника у своме разлагању дотакао и Сокола, као да потпора Соколу не би служила оној сврси; којој је намењена преко Министарства за физичко васпитање народа. Ја томе пријатељу не замерам зато, што није потпуно упућен у рад Сокола на селу. Он процењује ваљда рад Сокола по приредбама у градовима и приговара да тај рад није за села и наш сељачки народ. Али, Соко је обратио нарочиту пажњу баш селу. Соколске сеоске чете у Мостарској жупи, а сада већ и у другим крајевима, показале су велики успех, не само на физичком васпитању, већ и у свима другим правцима, као у културном, просветном, социјалном и хигијенском, а нарочито у пољопривредном раду. (Одобравање и повици: Тако је!).

Што се тиче Соколства на селу, сељачке чете заиста немају потребе да вежбају на справама, и да изводе гимнастику као Соколци у граду. То се од њих и не тражи, мада се наш сељак после и најтежега рада у пољу опет увече састаје да одигра коло. Соколска су друштва зато, да се сељаци место у кафанама састају у соколани да оснивају соколске домове, да подижу расаднике, бољу стоку, боље семе, да оснивају књижнице итд. Ето, то је рад Соколства на селу, и зато сваки онај, који приговара што им се потпоре дају, на кривом је путу, јер Соколство заслужује сваку потпору државе и народа. (Одобравање и узвици: Тако је!) Господо народни посланици, у садашњем Финансијском закону има један параграф, а то је § 41, који регулише како се та потпора сме употребити. Соколство ради на једној општој националној ствари без икакве своје материјалне користи. Та потпора није синекура ни за кога. Од онога што Соколство добија од државе, не сме се према § 41 ништа употребити на плате, награде, хонорар, путне трошкове и друге сличне издатке. Сав допринос, који држава даје Соколству, употребљава се само у националне, просветне и социјалне потпоре Соколства.

Кад већ говорим о раду на подизању села, дозволите ми, да изнесем, поготову сада, кад су у скупштинску већину ушли и пријатељи из Сељачког клуба... (Пљескање и узвици: Живели!)..., у најкраћим потезима како треба и на који начин помагати село и сељака. Сматрам да је највећа потреба да се сељацима поново отворе кредити. Данас је сељак у великој нужди. Како закон о раздужењу сељака још није коначно донесен, сељак не може добити ни од куда зајма. Тај закон треба што пре да се донесе, да би се то питање једанпут коначно решило. Даље треба настојати да се цене сељачким производима подигну. Г. Министар финансија је нарочито истакао, да би наш буџет могао бити много бољи да се цене сељачким производима поправе. Али су и цене монополских артикала за сељака превисоке. Г. Министар финансија признаје да су приходи од монопола жижица и петролеума у опадању и каже, да је главни разлог томе немаштина и отварање нових електричних централа. А ја бих, господо, рекао: не, нису криве електричне централе, већ луч. Наш сељак не купује петролеум зато што му је луч јевтинији и у данашњим тешким приликама, а кад сељак нема новаца да купује петролеум, он светли са лучи. Кад он за кутију жижица мора дати четири јајета, он ће се добро предомислити хоће ли купити или неће жижице па се помаже кремом. Цена соли и ако није висока, сељак и ту цену тешко осећа, јер нема новаца. Он може ићи го и бос, али без соли не може да буде. (Повици: Тако је!) Нећу да кажем да је гест Монопола био смешан кад је под видом снижавања цена направио мале кутијице жижица с тим да се продају по 0.50 дина. Казало се је да је олакшање код продаје шибица, када се продају мале кутије по 50 пара. Међутим, за сељака то није олакшање. Господа из Монопола просуђују прилике на селу по градским приликама. У граду, где је на сваком ћошку трафика, лако је купити сваки час кутију шибица по пола динара. Али, ако се је хтело помоћи сељаку, онда је требало направити дупло веће кутијице, требало је, ако хоћете, завити шибице у па-

пирне кутије само да буду јевтиније. Направити их онако као што су биле раније сумпораче, па да сељак за динар добије дупло више шибица, јер он не може сваки час да трчи у трафику, која је далеко, можда чак у другом селу или граду.

О хигијенском подизању села било је говора и треба настојати да се подижу здравствене општине. Не шаљимо у села где има само један наставник учитељицу већ учитеља. Село нема никога ко би га поучио и помагао му у привреди и просвети осим учитеља. Учитељица не може у том правцу помоћи селу и зато у села са једним редом шаљимо само учитеље.

Подижимо задругарство, помогнимо Савез хрватских сељачких задруга да изађе из кризе. На томе се ради већ неколико година, а не свршава се ништа, и док се то не уреди сељаци тих крајева не могу имати вере у своје задруге, мада су уверени у важност задругарства. То се питање мора решити што пре.

Пре две године у нашим западним крајевима почео је покрет да се произвођачи млека организују тако да не буду од оних који препродају млеко превише искоришћени. Нажалост тај покрет није потпуно успео. Сад имамо сличан покрет, да се сељаци удружују у Господарску слогу, да би поправили цене својој стоци. Услед контингентирања стоке за извоз настале су тешке прилике код извоза стоке. Код Завода за спољну трговину имаде одбор који раздељује коме ће се колико од тих контингентата дозволити за извоз у иностранство. Ту се такмиче трговци и произвођачи. Док трговац може да изабере време да шаље стоку у иностранство кад јој је цена повољна, дотле и произвођач мора да извози стоку кад је она зрела за извоз. Сељак не може бирати време. Њега извоз може задесити и кад су цене ниске. Сељак и поред ниских цена мора да прода стоку кад нема довољно хране и паше за њу. Трговац купује само онда кад му то конвенира, док произвођач мора слати онда кад је томе време. Ту би требало пазити на то да се не догађају неисправне ствари. Ја желим, да „Господарску слогу“ власти не спречавају, већ да је пуном снагом подупиру. Кад наше власти подупиру картеле, у којима су највећим делом страни капитали, у толико више треба да подупиру приватну иницијативу наших сељака, неби ли они тако своје производе повољније продали. (Бурно плескање и повици: Живео! Тако је!).

Господо, ја сам последњи говорник у овој буџетској дебати па би хтео да се осврнем и на наш рад приликом ове буџетске расправе.

Кад се сетимо разних криза, које су наш рад ометале у овом времену, кад се сетимо цепања у разне клубове опозиције и опозиционе већине у финансијском одбору, кад се сетимо техничке опструкције, разних изгреда, завера и некадашњег атентата, онда мислим да до сад ни једна Скупштина у нашој држави, а вероватно и у другим државама, није под овако тешким приликама морала да сврши један овако важан посао, као што смо га извршили ми. Ако то уважимо, онда са друге стране тек можемо оценити колико је велики наш успех. Јер тај успех тим је већи што су и потешкоће биле велике. Ми смо, господо, после свих тих потешкоћа ипак на време донели буџет.

То смо постигли конструктивним радом, макар и по хитном поступку, а тиме смо свршили једно добро дело. Ако ми овако сложено продужимо и ако донесемо најпотребније законе које народ и сви очекујемо, а нарочито закон о раздужењу сељака... (Бурно плескање) ..., ако донесемо и политичке законе који су на реду да се донесу, онда ја верујем да ће онај злосретни хитац промашиати циљ, као што га је и промашио, и наш ће државни и политички живот поћи бољим правцем. Ја желим да она сретна звезда Претседника наше Краљевске Владе г. др. Милана Стојадиновића, која му је спасила живот, да нас и даље води и прати на овом плодносном раду за Краља, за народ и за државу. (Бурно плескање).

Изјављујем у име Клуба скупштинске већине да ћу гласати за овај буџет. (Плескање и повици: Живео!).

Prešednik Stevan Ćirić: Gospodo narodni poslanici, pretres predloga Finansijskog zakona za budžetsku 1936/37 godinu u pojedinostima završen je. Prelazimo na glasanje. Glasаче se sedenjem i ustajanjem po paragrafima i po predloženim amandmanima Kraljevske vlade. Ona gospoda koji primaju seдеће, a koji ne primaju ustaće. Molim izvestioca g. dr. Časlava Nikitovića, da izvoli čitati paragraf po paragraf i predložene amandmane, a gospodu narodne poslanike molim da budu mirni da bi mogli čuti sve pročitane paragrafe i sve predložene amandmane Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 1 sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 1 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade koji glasi:

I RAZDEO — OSNOVNE ODREDBE

§ 1

U petom i sedmom redu mesto: „10.307,040.784.—“ staviti: „10.323,513.198.—“

Prešednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 1 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljuјem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 1 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 2.

— Za ovim je Narodna skupština, glasajući sedenjem i ustajanjem o svakom pojedinom paragrafu, u smislu čl. 102 Ustava, § 67 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini jednoglasno usvojila u pojedinostima sve paragrafe Finansijskog zakona za budžetsku 1936/37 godinu od § 2 do § 11 zaključno.

Prešednik Stevan Ćirić: Izvolite čuti § 11a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 11a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 11a (nov)

Od sume naplaćene na ime skupnog poreza na poslovni promet kod carinarnica odvajаче centralne carinske blagajnice krajem svakog meseca 18% i predavati Državnoj hipotekarnoj banci kao prihod za banovinski fond prometnog poreza, koji se kod nje ustanovlјava. Jednako će postupati poreske uprave u pogledu skupnog poreza na poslovni promet koji se naplaćuje po knjizi obavljenog prometa.

Prihod banovinskog fonda prometnog poreza, prikupljenog kako od prihoda tako i naraslih kamata, deliće Ministarstvo finansija svaka dva meseca i to:

a) 80% banovinama: Vrbaskoj, Primorskoj, Drinskoj, Zetskoj i Moravskoj, kojima je po banovinskom budžetu za 1935/36 godinu odobrena pomoć (dotacija—subvencija) do visine te pomoći (izuzev Vrbaske banovine kojoj se od ove pomoći odbija dinara 3,471.097.— koliko iznose rashodi bolnice prenete iz banovinskog u državni budžet).

b) 20% banovinama: Dravskoj, Savskoj, Dunavskoj, Vardarskoj i Gradskom poglavarstvu grada Beograda i Pančeva a prema poslednjem opštem zvaničnom popisu.

Iz ovog banovinskog fonda deliće se banovinama i odnosnim opštinama prema tač. a) i b) ove odredbe najviše 100 miliona dinara. Višak preko ove sume uneće se u državnu kasu kao prihod od ove vrste poreza.

Ova odredba važi sve dok se zakonom izrično ne izmeni ili ukine.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 11a (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 11a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 12.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 12.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 12? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 12. Izvolite čuti § 13 sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 13 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade, koji glasi:

II RAZDEO — ODREDBE ZA POJEDINA MINISTARSTVA

A. Ministarstvo finansija

1 Ovlašćenja za Ministra finansija i odredbe za računsku službu

§ 13

Uneti nove tačke:

1a) da obaveze po materijalnim rashodima po budžetu za 1936/37 koje ispunjavaju i uslove iz čl. 64 Zakona o državnom računovodstvu može izuzetno od propisa čl. 109 Zakona o državnom računovodstvu plaćati i blagajničkim zapisima sa rokom plaćanja do 2 godine i sa kamatom koja ne može biti veća od 7% a do iznosa od 300 miliona dinara. Ovaj iznos ne ulazi u kontigenat blagajničkih zapisa koji se izdaju na osnovu prednje odredbe.

5a) da može izvršiti zamenu kuponskog tabaka obveznica 2½% državne rente za ratnu štetu, kojom će se prilikom na osnovu talona i obveznica izdavati nove obveznice sa novim kuponskim tabakom od 40 kupona od br. 11 do br. 50. Serije novih obveznica nosiće brojeve počev od broja 5001. Pri zameni za svaku predatu obveznicu sa talonom dobiće se druga obveznica sa kuponskim tabakom, koja će nositi novu seriju i nov broj. Ova zamena je obavezna. Bliže odredbe o ovome propisaće Ministar finansija pravilnikom.

Troškovi oko štampanja (zajedno sa hartijom), pregleda i zamena ovih obveznica pašće na teret rezervnih budžetskih kredita, koje odobrava Ministar finansija.

5b) da pored do sada izdatih 6% obveznica za finansijsku likvidaciju ošteta za beglučke zemlje u Bosni i Hercegovini I, II i III emisije u ukupnom nominalnom iznosu od 500 miliona dinara, može da izda i IV emisiju ovih obveznica do najviše nominalnog iznosa od 100 miliona dinara, koliko je potrebno radi isplate ošteta za dosuđene beglučke zemlje po Zakonu o beglučkim zemljama u Bosni i Hercegovini.

Po ovim obveznicama, počevši od 1 jula 1936, o svakom roku plaćanja kupona, koji rokovi padaju 1 januara i 1 jula svake godine, pored tekućeg kupona isplatiće se i po 1 zaostali kupon po redu kako dopjevaju.

Za ove obveznice važe u svemu odredbe Zakona o finansijskoj likvidaciji ošteta za beglučke zemlje dosuđenih po Zakonu o beglučkim zemljama, u Bosni i Hercegovini, u koliko nisu protivne odredbi drugog stava ovog paragrafa.

6a) da depozit bivšeg društva Crvenog krsta Crne Gore u iznosu od 35.984.— dinara, koji se nalazi u Poreskoj upravi u Podgorici može predati u svojinu Zetskom banovinskom odboru Društva Crvenog krsta Kraljevine Jugoslavije na Cetinju.

15) da u smislu čl. 62 Finansijskog zakona za 1928/29 godinu, produženog čl. 40 Zakona o produženju važnosti odredaba dosadašnjih finansijskih zakona i Zakona o budžetskim dvanaestinama, može priznati završne račune oblasnih direkcija državnih železnica za vreme od oslobođenja do zaključno 1922/23 budžetske godine i bez propisanih zakonskih formalnosti, u koliko organi Glavne kontrole nadu da po ovim računima nije bilo zloupotreba.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 13 sa pročitanim amandmanom Kraljevske vlade? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 13 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 13a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 13a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 13a (nov)

Iz prihoda povećanih podizanjem poreza na poslovni promet, opšteg i skupnog, Ministar finansija će izvršiti rashode:

1) odobrene po rešenju Ministarskog saveta Pov.Đ.br. 579 od 20 februara 1936 godine;

2) lične i materijalne za osnivanje srednje poljoprivredne škole za južnu kulturu u Topolici kod Bara do 500.000.— dinara; lične i materijalne za Državnu oglednu voćarsku stanicu u Goraždi do dinara 500.000.—; lične i materijalne zavoda za ispitivanje vune do 500.000.— dinara — ukupno do 1,500.000.— dinara;

3) za plaćanje povlašćene i besplatne vožnje na državnim železnicama raznim ustanovama do sume od dinara 10,500.000.— prema sporazumu sa Ministrom saobraćaja;

4) lične i materijalne oko otvaranja poslanstva u jednoj od Skandinavskih država.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 13a (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 13a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 13b (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 13b (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 13b (nov)

1) Država plaća sve na nju otpadajuće oštetne iznose po § 4 Zakona o izmenama i dopunama Zakona, koji se odnose na agrarnu reformu u Bosni i Hercegovini od 12 avgusta 1933, obveznicama, po nominalnom iznosu, koje nose naziv „6% obveznice za finansijsku likvidaciju agrarnih odnosa u Bosni i Hercegovini” i glase na donosioca. Za isplatu dosuđenih ošteta ovlašćuje se Ministar finansija da izda ovih 6% obveznica za finansijsku likvidaciju agrarnih odnosa u Bosni i Hercegovini do ukupnog nominalnog iznosa 50,000.000.— dinara. Obveznice se izdaju u komadima od din. 100.—, 500.—, 1.000.— i 2.500.— nominalnih, podeljenih u serije po 50 brojeva sa 6% godišnjeg interesa koji počinje teći od 1 aprila 1935 bez obzira na napred navedenu zakonsku odredbu, a isplaćuje se po isteku svake godine. Sume ispod 100.— dinara za koje se ne mogu dobiti obveznice ne isplaćuju se.

2) Ako se posle donetih svih izvršnih presuda ustanovi, da se sumom od 50,000.000.— dinara ne mogu likvidirati sve oštete, koje su obračunate po 70.— dinara po dunumu, onda će se oštetni iznosi po izvršnim presudama procentualno sniziti, tako da celokupna ošteta koja se ima isplatiti ne pređe utvrđenu maksimalnu cifru od 50,000.000.— dinara.

3) Obveznice se amortizuju za 40 godina počevši od 1 aprila 1935. Amortizacija se vrši putem otkupa obveznica na berzi sve dok kurs istih bude niži od njihove nominalne vrednosti ili putem izvlačenja kada kurs obveznica dostigne ili pređe njihovu nominalnu vrednost. U slučaju amortizacije putem otkupa obveznica na berzi, otkup će biti vršen sve do potpunog iskorišćenja odobrenog budžetskog kredita za amortizaciju u dotičnoj godini shodno utvrđenom amortizacionom planu duga. Otkupljeni viškovi preko iznosa predviđenih u amortizacionom planu služiće za skraćivanje roka trajanja amortizacije duga. U slučaju amortizacije putem izvlačenja, ova poslednja biće vršena u Odeljenju državnih dugova i državnog kredita 1 februara svake godine ili prvog narednog dana, ako 1 februar bude prazničan dan. Brojevi izvučenih obveznica biće objavljeni preko „Službenih novina”. Amortizovane obveznice putem izvlačenja isplaćuju se po nominalnoj vrednosti počev od 1 aprila one godine, u kojoj je izvlačenje izvršeno, od koga dana prestaje teći interes po njima. Amortizovane obveznice putem izvlačenja moraju imati sve nedospеле kupone, inače će se vrednost kupona, koji nedostaju odbiti pri isplati obveznica.

4) Sume potrebne za isplatu kupona i amortizaciju obveznica prema amortizacionom planu unosiće se svake godine u budžet državnih rashoda i prihoda. Kuponi zastarevaju za pet godina, a amortizovane obveznice za 30 godina od roka plaćanja. Sva služba po ovome zajmu poverava se Odeljenju državnih dugova i državnog kredita Ministarstva finansija, a koje će državne ustanove i privatne banke vršiti isplate kupona i amortizovanih obveznica naređivaće Ministar finansija određujući i proviziju za isplatu kupona. Ovim se obveznicama priznaju sve povlastice koje uživaju ostale državne obveznice i kotiraće se na svima domaćim berzama. Sva prepiska po ovom dugu oslobođena je svih taksa.

5) Troškovi oko izrade obveznica, kontrolnih knjiga, potrebnih formulara, kao i drugi izdaci u vezi sa izvršenjem ovog zakona, padaju na teret budžetskih rezervnih kredita budžeta državnih rashoda.

6) Ovlašćuje se Ministar finansija da na osnovu ovoga Zakona izdaje sva potrebna obaveštenja i naređenja.

7) Isplata p o ovom u toku ove budžetske godine vršiće se iz part. 57 budžeta državnih rashoda za ovu godinu.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 13b (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 13b (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 14 sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 14 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade, koji glasi:

2 Odredbe o državnim dobrima

§ 14

1) brišu se sledeće reči: „u slučajevima direktne prodaje potrebna je odluka Ministarskog saveta na predlog Ministra finansija”.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 14 sa pročitanim amandmanom Kraljevske vlade? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 14 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 15.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 15.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 15? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 15. Izvolite čuti § 16.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 16.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 16? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 16. Izvolite čuti § 17.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 17.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 17? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 17. Izvolite čuti § 17a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 17a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 17a (nov)

1) Ovlašćuje se Ministar finansija da za zemljišta sa delova teritorije mačvanske vodne zadruge propiše plaćanje poreza na prihod od zemljišta po čl. 13 Zakona o neposrednim porezima po katastarskom čistom prihodu, koji je postojao do amelioracije odnosnih delova. Pošto budu svi tehnički radovi amelioracije dovršeni i kolaudovani, stiče zadruga pravo na povraćaj poreza po čl. 17 Zakona o neposrednim porezima.

2) Izuzetno od propisa §§ 11, 13 i 17 Zakona o neposrednim porezima dozvoljava se:

a) vodnoj zadruzi u Dardi da se počev od 1936 godine može koristiti pravom na povraćaj (restituciju) poreza, i za radove na odvođnjavanju svoga područja izvedene od 1912 do 1935 godine;

b) Bogojevo—Vajska—Živa vodnoj zadruzi u Bogojevu da se može koristiti pravom na povraćaj (restituciju) poreza počev od 1929 godine za radove

izvedene od 1924 do 1928 godine a za iznose koje je ustanovila likvidaciona komisija Ministarstva finansija.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 17a (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 17a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 18.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 18.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 18? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 18. Izvolite čuti § 18a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 18a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

3 Odredbe o državnim monopolima § 18a (nov)

Ovlašćuje se Ministar finansija da može po odobrenju Ministarskog saveta uredbom sa zakonskom snagom propisati način i uslove za prekidanje postupka po monopolskim i trošarinskim krivicama izvršenim do 29 februara 1936 godine.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 18a (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 18a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 19 sa amandmanom Kraljevske vlade u 2 stavu tač. 3.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 19 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade u 2 st. tač. 3, koji glasi:

§ 19

Poresko olakšanje zemljarine predviđeno za poresku 1936 godinu u § 48 Zakona o budžetskim dvanaestinama za mesece avgust 1935—mart 1936 važi i za poresku 1937 godinu.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 19 sa pročitanim amandmanom Kraljevske vlade? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 19 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 19a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 19a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 19a (nov)

a) Iza tač. 3 čl. 46 Zakona o neposrednim porezima dodaje se nov stav koji glasi:

„Ribari iz druge grupe tačke 5 člana 42 Zakona koji ribu love sa običnim spravama i čamcima, a prihod im od toga zanimanja dotiče tek za njihovo uzdržavanje i ne prelazi običajne nadnice u dotičnom mestu”.

b) Iza tač. 6 čl. 46 Zakona o neposrednim porezima dodaje se nova tačka, koja glasi:

„7) vodenice potočare sa najviše dva vitla, koje su postavljene u potocima koji presušuju i koje stoga ne mogu da rade preko cele godine već samo periodično kad naide voda”.

v) Porez na prihod od zgrada, koji je zadrugama i njihovim savezima pomenutim u tač. 7 i 8 člana 76 Zakona o neposrednim porezima, u pore-

skim godinama 1929 do 1935 bio razrezan od zgrada oslobođenih poreza po tač. 17 čl. 32 pomenutog Zakona usled propuštene ili odočele prijave, otpisaće se u koliko još nije naplaćen, a već naplaćeni neće se vraćati, ako se do kraja meseca septembra 1936 godine podnesu naknadno dokazi, da su za poresko oslobođenje tih zgrada i odnosno vreme postojali uslovi iz pomenutog člana 32 Zakona o neposrednim porezima.

g) Iza stava drugog tač. 8 čl. 76 Zakona o neposrednim porezima dodaje se nov stav koji glasi:

„Ne gube pravo na oslobođenje od poreza kreditne zadruge koje ispunjavaju uslove iz tač. 7 i 8 člana 76, a koje na zadružne udele ne odobravaju višu kamatu od eskontne stope Narodne banke.”

d) Na kraju trećeg stava tač. 4 čl. 82 Zakona o neposrednim porezima dodaju se ove reči: „a tako isto ni u slučaju ako je kapital pozajmilo samoupravno telo (opština, grad, banovina) i stavilo ga na raspoloženje kojem sopstvenom tekovinskom preduzeću”.

d) Rečenica prva stava 1 člana 6 Zakona o porezu na poslovni promet od 31 januara 1922 godine odnosno §-a 1 Zakona o izmenama i dopunama Zakona od 14 avgusta 1932 menja se i glasi:

„Porez na poslovni promet utvrđuje se sa 2,5%, a za promet luksuznih predmeta sem toga još sa 12% od primljene sume na ime naknade”.

e) §-u 1 Zakona o skupnom porezu na poslovni promet od 12 jula 1930 godine, daje se sledeće autentično tumačenje:

Skupni porez na poslovni promet nije neki novi samostalni poreski oblik, nego samo reformisan način naplate opšteg poreza na poslovni promet, koji je ustanovljen Zakonom o porezu na poslovni promet, od 31 januara 1922 godine.

ž) Na kraju stava 2 §-a 4 Zakona o skupnom porezu na poslovni promet dodaje se nova rečenica koja glasi:

„Isto tako, može Ministar finansija kod uvoza robe odrediti za poresku osnovicu iznos carinskih dažbina, kao i ustanoviti naročite poreske stope za naplatu u ovom slučaju”.

z) Rečenice prva i druga stava 3 §-a 4 Zakona o skupnom porezu na poslovni promet menjaju se i glase:

„U koliko nije poreska osnovica odnosno naplata propisana po prethodnom stavu, kao poreska osnovica pri uvozu smatraće se naknada, koju je u račun stavio inostrani dobavljač: cena po računu koja obuhvata i rabat ili deklarirana vrednost, kod nedostatka originalnog računa. U obadva slučaja valja dodati uvoznju carinu, i ostale državne dažbine, kao i iznos transportnih troškova od mesta isporuke do mesta poručioaca, u koliko nisu u računu sadržani. Svi ovi iznosi, ako su pokazani u ukupnoj vrednosti računa, imaju se i pojedinačno u računu iskazati”

i) U tač. 4 stava (7) §-a 4 Zakona o skupnom porezu na poslovni promet od 12 jula 1930 reči: „oslobođenje carinskih dažbina, u koliko nije namenjena za prodaju”, brišu se i mesto toga stavlja: „da je slobodna od carine, ako i u koliko nije namenjena za preprodaju, odnosno ako u tarifi skupnog poreza na poslovni promet nije drugačije određeno”.

j) Na kraju §-a 10 Zakona o skupnom porezu na poslovni promet od 12 jula 1930 dodaje se nov stav koji glasi:

„⁽³⁾ Poreski obveznik, koji ne vodi knjigu obavljenog prometa ili koji spreči organe poreske vlasti u izvidaju i pregledu poslovnih knjiga, beležaka i dokumenata kazniće se novčano od 1.000.— do 10.000.— dinara, a razrez poreza izvršiće mu se na osnovu prikupljenih podataka. Ovu kaznu izriče prvostepena poreska vlast”.

k) U §-u 14 Zakona o skupnom porezu na poslovni promet od 12. jula 1930 dodaje se nov stav:

„⁽³⁾ Izuzetno neće plaćati skupni porez od svoga prometa vodenice potočare sa najviše dva vitla koje su postavljene u potocima koji presušuju i koje stoga ne mogu da rade preko cele godine već samo periodično kad naide voda”.

l) Gardijski dom u Topčideru oslobađa se od plaćanja poreza na poslovni promet sve dotle, dok bude služio prosvetno-kulturnim i dobrotvornim svrhama. Za ranije godine razrezani mu porez na poslovni promet rashodovaće se”.

lj) Ovlašćuje se Ministar finansija, da može otpisati dugovani neposredni porez do kraja 1935 godine onim imovnim opštinama, za koje se dokaže da su platno nedovoljno sposobne a prodajom njihove imovine da bi im se nanela nesrazmerno teža šteta.

Predsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 19a (nov)? (Jednodušan odziv: Primal) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 19a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 19b (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 19b (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 19b (nov)

a) U tar. br. 8 Zakona o taksama stavlja se: u tač. 1 umesto: „dinara 1.—” reči: „dinara 0.50” umesto: „dinara 20.—” reči „dinara 10.—” u tač. 2 pod a) umesto: „dinara 60.—” reči: „dinara 40.—” pod b) umesto: „dinara 120.—” reči: „dinar 80.—” pod v) umesto: „dinara 240.—” reči: „dinar 150.—” pod g) umesto: „dinara 500.—” reči: „dinar 250.—”

U istom tar.br. menja se Napomena 4 i glasi:

„Poreske uprave dužne su da sve operete o naplati ove takse svakoga meseca šalju nadležnoj finansijskoj direkciji radi cenzure”.

b) Peta napomena Tar. br. 10 taksenog Zakona menja se i glasi:

„5 Napomena. Na kupone odnosno dividende plaća se na ime takse 1%.

Na tantijeme koje ne podleže službeničkom porezu iz čl. 96 Zakona o neposrednim porezima, jer se u smislu tač. 8 čl. 82 istog Zakona unose u osnovicu društvenog poreza, plaća se naime takse 10%, a na ostale tantijeme 1%.

Ove takse naplaćuju i predaju državnoj blagajnici preduzeća koja ih isplaćuju, prema celokupnim sumama koje se na ime dividende odnosno tantijeme izdaju, s tim da taksa na tantijeme pada na teret primaoca tantijeme.”

Ova odredba ima se primeniti i na one dividende odnosno tantijeme koje su odobrene ili budu odo-

brene za poslovnu godinu 1935 ili drugu koju poslovnu godinu zaključenu posle 31 decembra 1935.

v) Član 15 Zakona o taksama menja se i glasi sa važnošću za celu državu sledeće:

Podnesci (molbe, žalbe, tužbe, pritužbe itd), zapisnici koji zamenjuju podneske, lično predani državnim ili samoupravnim vlastima ili službenim licima, ako ne potpadaju pod zakon o sudskim taksama, ne mogu biti primljeni ako nisu snabdeveni propisnom taksom. Oni će se odmah vratiti licu, koje ih je predalo da ih propisno taksira.

Podnesci bez takse ili sa nedovoljnom taksom, koji stignu poštom, zavodiće se u protokol i odmah poslati vlasti, u čijem se delokrugu podnosilac nalazi, da od njega zatraži propisnu taksu, s tim, da se njegov podnesak neće uzimati u rad dok ne položi propisnu taksu za nj.

Vlast, kojoj je podnesak poslat radi naplate takse, pozvaće najdalje za 5 dana podnosioca, da za 30 dana od dana uručjenja poziva, položi potrebnu taksu. U protivnom, bez ikakvog prava na žalbu, smatraće se kao da podnesak uopšte nije podnet. Ako je podnošenje takvog pismena vezano za izvesan zakonski rok, pa je ono kao netaksirano blagovremeno podneto, smatraće se da je blagovremeno, ako se taksa u ovom propisnom naknadnom roku položi.

Službenik, koji uzme u rad podnesak, za koji nije ili nije dovoljno plaćena taksa, u vremenu kako je u ovom članu propisano, kazniće se novčano u korist državne kase iznosom od 30.— do 500.— dinara. Ovu kaznu izričaće, po prethodnom saslušanju, za sve javne službenike u Beogradu Odeljenje poreza Ministarstva finansija, a za druge javne službenike nadležne finansijske direkcije a po prethodnom saslušanju. Protivu ovih rešenja nema mesta žalbi odnosno tužbi.

g) U stavu drugom člana 32 Zakona o taksama umesto reči: „8% na godinu” stavlja se: „6% na godinu”.

U stavu trećem istoga člana menjaju se tekstovi pod tačkom a) i b) i glase:

„a) Za uručenu pismenu opomenu: 1) 1.— (jedan) dinar ako dug nije veći od 200.— dinara; 2) 0.5% (pola od sto) od celog duga koji premašuje 200.— dinara i nije veći od 10.000.— dinara; i 3) 1% (jedan od sto) od celog duga koji premašuje 10.000.— dinara;

b) Za izvršeni popis (plenitbu) stvari: 1) 5.— (pet) dinara ako dug nije veći od 500.— dinara; 2) 1% (jedan od sto) od celog duga koji premašuje 500.— dinara i nije veći od 10.000.— dinara; i 3) 2% (dva od sto) od celog duga koji premašuje 10.000.— dinara”.

d) U tar.br. 34 Zakona o taksama u tač. 1 u završetku prvog stava posle reči: „gde se troši jelo i piće” briše se sve do kraja ovoga stava i umesto toga stavlja: „za sume

preko	50.— din.	do	100.— din.	. . .	1.— dinar
„	100.—	„	500.—	„	2.—
„	500.—	„	1.000.—	„	3.—
„	1.000.—	„	„	„	5.—

od svakog tabaka. Računi do 50.— dinara oslobođeni su od takse. Ako suma nije naznačena plaća se najveća predviđena taksa.

U tač. 3 umesto: „5” stavlja se: „10”.

Napomene 2 i 3 menjaju se i glase:

„2 Napomena: Taksa iz tar.br. 34 plaća se samo u slučajevima, kada se račun, note itd. pomenute u tač. 1 ovog tar.broja faktično izdaju.

3 Napomena: Za neplaćenu, nedovoljno plaćenu ili nepropisno plaćenu taksu iz ovog tar.broja kazna je pedesetostruki iznos neplaćene ili nepropisno ili nedovoljno plaćene takse.”

Napomena 4, 5 i 6 ukida se.

Taksa plaćena za već nabavljene taksene obrasce za račune neće se vraćati.

d) U stavu prvom člana 52 Zakona o taksama umesto reči: „i trostrukim iznosom” stavlja se: „i jednostrukim iznosom”.

e) Tar. br. 62 Taksene tarife Zakona o taksama menja se i glasi:

I Za pravo na točenje alkoholnih pića na sitno i na veliko plaća se na ime takse:

a) U Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Mariboru, Novom Sadu, Osijeku, Sarajevu, Splitu, Subotici, Skoplju, Nišu i Sibeniku na svako pola godine: 1.500.—, 1.000.—, 750.—, 500.—, 300.—, 200.— dinara;

b) U mestima preko 15.000 stanovnika na svako pola godine: 1.000.—, 750.—, 500.—, 300.—, 200.—, 150.— dinara;

v) U mestima preko 2.000 do 15.000 stanovnika na svako pola godine: 750.—, 500.—, 300.—, 200.—, 150.—, 100.— dinara;

g) U mestima do 2.000 stanovnika na svako pola godine: 500.—, 300.—, 200.—, 150.—, 100.—, 50.— dinara.

II Za pravo prodaje alkoholnih pića u originalnim zatvorenim flašama u bakalnicama, kolonijalnim, delikatesnim i njima sličnim radnjama plaćaju taksu iz najviše grupe pojedinih kategorija a, b, v, i g pod I.

U I Napomeni u stavu drugom umesto reči: „počelo” stavlja se: „odnosno prodaja počela” i umesto reči: „obustavilo” stavlja se: „odnosno prodaja obustavila”.

U III Napomeni iza reči: „točenje” dodaje se: „odnosno prodaja”.

U IV Napomeni stavu prvom umesto: „a, b i v” staviti: „a, b, v i g”; a u drugom stavu umesto: „20” staviti: „40”; u stavu trećem umesto: „a, b i v” staviti: „a, b, v i g”; u stavu četvrtom umesto: „a i b” staviti: „a, b i v”.

Na kraju prvog stava 5 Napomene dodaje se nova rečenica koja glasi:

„Ko otpočne prodaju alkoholnih pića u originalnim zatvorenim flašama bez prethodne uplate takse kazniće se, pored naplate redovne takse, trostrukim iznosom uskraćene redovne takse”. U drugom stavu iste napomene u prvoj i drugoj rečenici posle reči: „točilac” dodaje se: „odnosno prodavaoc” a u drugoj rečenici posle reči: „točenja” dodaje se: „odnosno prodaje” i u četvrtom stavu posle reči: „točioća” dodaje se: „odnosno prodavaoca”.

U 7 Napomeni u stavu prvom umesto reči: „Generalnoj direkciji posrednih poreza” stavlja se: „Finansijskoj direkciji” a drugi stav iste napomene menja se i glasi: „protiv rešenja Finansijskih direkcija ima mesta tužbi Upravnom sudu po odredbama Zakona o državnom savetu i upravnim sudovima”.

8 Napomena ukida se.

9 Napomena postaje 8 napomena s tim, da se umesto reči: „unutražnih dela” stavlja: „trgovine i industrije”.

Gornje odredbe primenjivaće se od dana stupanja na snagu za one točioce odnosno prodavaoce kojima

ova taksa još nije razrezana, a od 1 jula 1936 za one kojima je razrez ove takse već izvršen po dosadašnjim odredbama.

ž) Napomena 1 uz tar.br. 92 Zakona o taksama ukida se s tim, da druga Napomena postaje 1 Napomena a treća Napomena postaje druga Napomena.

z) Opraštaju se sve kazne, koje su izrečene za drugama, njihovim savezima i njihovim funkcionerima za taksene krivice iz tar.br. 12 Napomena 12, 62, 91 i 92 Zakona o taksama, učinjene do 31 januara 1936. Postupak koji je po ovim krivicama u toku, obustaviće se, a u koliko su ove krivice presudene kazne se neće naplaćivati, ali već naplaćene neće se vraćati.

i) Prevoz teretnim automobilima na putu od Kotora do Peći i mesta koja su dostupna samo preko toga puta, ne podleži taksi iz tač. 2 tar.br. 101 Taksene tarife Zakona o taksama.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 19b (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 19b (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 19v (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 19v (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 19v (nov)

U tački 1 pod II tač. 4 člana 72 Zakona o državnoj trošarini posle broja: „10.000.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „peta grupa 6.000.— i šesta grupa 4.000.”; u tač. 2 posle broja: „8.000.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „peta grupa 4.800.— i šesta grupa 3.200.—”; u tač. 3 posle broja: „6.000.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „peta grupa 3.600.— i šesta grupa 2.400.—”; u tački 4 posle broja: „2.400.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „peta grupa 1.600.— i šesta grupa 1.200.—”; u tač. 5 posle broja: „1.800.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „peta grupa 1.200.— i šesta grupa 900.—”; u tač. 6 posle broja: „1.200.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „peta grupa 800.— i šesta grupa 600.—”; u tač. 7 posle broja: „1.600.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „peta grupa 1.200.— i šesta grupa 800.—”; u tač. 8 posle broja: „1.200.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „peta grupa 900.— i šesta grupa 600.—”; u tač. 9 posle broja: „800.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „peta grupa 600.— i šesta grupa 400.—”.

U 2 Napomeni u drugom stavu posle broja: „6.000.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „4.000.—”; u trećem stavu posle broja: „4.000.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „3.600.—”; u četvrtom stavu posle broja: „3.600.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „2.600.—”; u petom stavu posle broja: „1.200.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „800.—”.

Gornje odredbe primenjivaće se od dana stupanja na snagu za one točioce odnosno prodavce kojima državna i banovinska trošarina na vino i rakiju nije razrezana, a od 1 jula 1936 za one, kojima je razrez već izvršen po dosadašnjim odredbama.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 19v (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 19v (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 20 sa amandmanom Kraljevske vlade u tač. 3.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 20 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade u tač. 3, koji glasi:

§ 20

Dodati novu tačku koja glasi:

3) Kompletni kolosečni materijal za železničke pruge (šine, vezice, rebraste, klinaste pločice, pločice za pričvršćivanje, zavrtnji, tirfoni i ekseri, groverovi prstenovi obični i dupli, kompletne skretnice proste, engleske i poluengleske, kao i ukrštaji sa ili bez gvozdjenih pragova, rezervni delovi za skretnice i to: kompletne jezičci, srca, krilne ili kolenaste šine, gvozdjeni pragovi i drugi sastavni delovi skretnica, koji Ministarstvo saobraćaja. (Generalna direkcija državnih železnica) po prethodno sklopljenom ugovoru nabavlja iz inostranstva, oslobodava se od plaćanja carine i carinskih dažbina, gde to Ministar finansija odobri.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 20 sa pročitanim amandmanom Kraljevske vlade u tač. 3? (Jednodušna odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 20 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade u tač. 3. Izvolite čuti § 20a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 20a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 20a (nov)

Ustavlja se izvršenje kazne zatvora, dosudene po čl. 153 Carinskog zakona u slučajevima gde novčana kazna iznosi do 50.000.— dinara za dela izvršena do 31 marta 1936.

Kod kazna većih od 50.000.— dinara, ovaj iznos odbiće se, a za ostatak kazne krivac će odležati kaznu zatvora.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 20a (nov)? (Jednodušna odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 20a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 21.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 21.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 21? (Jednodušna odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 21. Izvolite čuti § 21a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 21a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 21a (nov)

Na kraju člana 1 Uredbe o banovinskim trošarinama od 29 marta 1935 br. 2765/VII dodaje se: „i osvetljenje u rudnicima”.

U članu 2 iste Uredbe dodaje se na kraju:

„sečiva za sprave za brijanje od 1 kom.	1.—
dodatak za kavu (frankova kava ili se- bura i sl.) od 1 kg.	1.—
sirćetnu kiselinu i sirće od alkohola od 100 kg 100% jačine	400.—
sirće od vina od 1 lit.	0.50
kaustičnu sodu od 1 kg.	0.80
amonijačnu sodu od 1 kg.	0.40
kristalnu sodu od 1 kg.	0.20
bikarbonu sodu od 1 kg.	6.—

U čl. 3 iste Uredbe u prvoj rečenici iza reči „kalcijev karbid” dodati: „sečivo za sprave za brijanje, dodatak za kavu, sirćetnu kiselinu, sirće od alkohola, sirće od vina, kaustičnu, amonijačnu, kristalnu i bikarbonu sodu”. U početku druge rečenice istog člana dodaje se: „na iste ove artikle i....” na kraju istog tog člana dodaje se:

„Banovinska trošarina na sirćetnu kiselinu proizvedenu u zemlji naplaćuje se zajedno sa državnim trošarinom prema faktičnim procentima jačine shodno odredbama Zakona o državnoj trošarini”.

Banovinska trošarina na sirće dobiveno sirćetnim vrenjem alkoholnih tečnosti, a koje se proizvoda u zemlji, naplaćuje se po organima finansijske kontrole zajedno sa kontrolnom taksom prilikom denaturisanja alkohola, koji se prerađuje u sirće na bazi 70% iskorišćenja alkohola, ako odnosni proizvođač dobavlja manje od 30.000 hektolitarskih stepeni bez trošarinskog alkohola godišnje.

Ako proizvođač sirćeta nabavlja preko 30.000 hektolitarskih stepeni bestrošarinskog čistog alkohola godišnje, onda se naplata vrši na bazi pravog iskorišćenja, koje će se utvrditi komisijski po organima Ministarstva finansija”.

Na kraju čl. 5 dodaje se: „Finansijski organi pisaće kod prodavaoca na sitno i veliko sve zalihe sečiva za sprave za brijanje, dodatka na kavu, sirćetne kiseline, sirćeta od alkohola i vina, kaustične, amonijačne, kristalne i bikarbone sode i trošarina odnosno razlika u stopi naplatiti”.

Pri tome se neće uzimati u popis količine: sečiva za sprave za brijanje do 50 komada, dodatka za kavu do 20 kg., sirćetne kiseline i sirćeta od alkohola do 10 kg 100% jačine, sirćeta od vina do 50 litara, amonijačne sode do 100 kg, kaustične sode do 50 kg, kristalne sode do 200 kg i bikarbone sode do 5 kg.

Ovlašćuje se Ministar finansija da donese prečišćeno izdanje ove Uredbe i da Pravilnikom reguliše način naplate ove trošarine.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 21a (nov)? (Jednodušna odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 21a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 21b (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 21b (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 21b (nov)

Ovlašćuje se Ministar finansija da može, izuzetno od odredbe stava 2 čl. 19 Uredbe o izvođenju javnih radova br. 30271 od 22 novembra 1934 odobravati na predlog pojedinih banovina: da se plaća na teritoriji odnosne banovine banovinska trošarina na vino i rakiju pri puštanju u promet i potrošnju; da je plaća lice, koje vino ili rakiju od proizvođača kupi ili dobije ma po kom drugom osnovu, (poklon, ušur, pozajmica itd.); da banovinsku trošarinu ne plaćaju proizvođači vina na vino, koje upotrebe za kućnu potrebu i to za svakog odraslog člana porodice i kućne posluge 100 litara vina godišnje, ako je broj članova porodice sa poslugom do 8 članova, a ako je broj članova veći onda za svakog daljeg člana po 50 litara godišnje; da proizvođači rakije ne plaćaju trošarinu na rakiju za

kućnu potrebu i to: do 5 članova porodice i kućne posluge starije od 18 godina 25 hektolitarskih stepeni alkohola a preko 5 članova 50 hektolitarskih stepeni alkohola godišnje; da lica koja proizvode vino ili rakiju iz sirovina dobivenih sa sopstvenog zemljišta, ako se ne bave trgovinom ili točenjem alkoholnih pića, ne plaćaju banovinsku trošarinu na vino ili rakiju proizvedenu za kućnu upotrebu.

Ministar finansija propisao Pravilnik o načinu ubiranja i kontroli pri naplati banovinske trošarine na vino i rakiju, koji će važiti za one banovine, kojima bude odobrena naplata trošarine po ovoj odredbi.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 21b (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 21b (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 22 koji se menja po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 22 koji se menja po predlogu Kraljevske vlade, a koji glasi:

B. Ministarstvo pravde

§ 22 menja se i glasi:

Ovlašćuje se Ministar finansija:

1) Da može iz državne kase izdati patrijaršijskom upravnom odboru srpske pravoslavne crkve, na ime beskamatne pozajmice, u toku prvih četiri meseca budžetske 1936/37 godine, na račun verskog prireza dinara 16,000.000.—. Ova će se beskamatna pozajmica vraćati iz viška prihoda od verskog prireza, u koliko on bude prelazio mesečno prosečno dinara 4,000.000.—, počevši od 1 oktobra 1936 god.;

2) da po rasporedu Ministra pravde isplaćuje u mesečnim ratama bir imamima u koliko su do sada primali u Drinskoj, Zetskoj, Dunavskoj, Moravskoj i Vardarskoj banovini u ukupnoj sumi 2,100.000.— (dva miliona sto hiljada) dinara. Ovaj bir stavljaoe Ministar pravde na raspoloženje u globalnom iznosu a u mesečnim ratama Vakufsko-mearifskoj direkciji u Skoplju.

U granicama ovih ukupnih suma nadležne verske vlasti islamske verske zajednice će određivati veličinu bira svakog džemata prema zaduženju poreskih glava za 1936 godinu. U nedostatku zaduženja za tu godinu važiće zaduženje za 1935 godinu.

Uplaćeni bir po 12.— dinara godišnje od svake poreske glave Islamske veroispovesti u označenim banovinama gde je i do sada naplaćivan ide na pokriće isplata koje se vrše po ovoj odredbi.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani izmenjeni § 22? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 22 po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 22a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita 22a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 22a (nov)

Ovlašćuje se Ministar pravde:

1) Da za izvršenje potrebnih opravki sudskih zgrada u Zagrebu zaključi kod Državne hipotekarne banke zajam od 6,000.000 dinara. Anuiteti za otplatu ovog zajma unosiće se u državni budžet.

2) Da u cilju podizanja palate Pravde u Beogradu u koju bi se imali smestiti svi sudovi u Beogradu, zaključi kod Državne hipotekarne banke dugoročni zajam na osnovu godišnjih zakupnina koje danas plaća država i sud opštine grada Beograda za sve sudove u Beogradu kao i godišnjeg prinosa koji će dati Dunavska banovina na ime naknade za zgradu u kojoj su sada smešteni Okružni sud za okrug Beograd, Državno tužioštvo pri tom okružnom sudu i sreski sud za srez vračarski. Ove zakupnine kao i prinosi imaće da služe kao anuitet za taj zajam.

3) Da iz sretstava Centralnog fonda može svojim rešenjem angažovati sume do 10 hiljada dinara.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 22a (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 22a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 22b (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 22b (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 22b (nov)

Ovlašćuje se Ministar pravde:

1) da može u sporazumu sa Ministrom poljoprivrede, Ministrom unutrašnjih poslova i Ministrom vojske i mornarice Uredbama sa zakonskom snagom za pojedina pogranična područja Okružnih sudova propisivati ograničenja o otuđivanju nepokretne imovine kao i odnosni postupak.

1a) Podanici stranih država ne mogu ni na koji način bilo teretnim bilo dobročnim ugovorima ili zaveštajem, sticati pravo svojine, poseda i upotrebe na nepokretnim dobrima, koja leže na teritoriji Kraljevine Jugoslavije u dubini od 50 km. od njene granice odnosno od morske obale bez prethodnog odobrenja Ministra vojske i mornarice i Ministra unutrašnjih poslova. Bez toga prethodnog pristanka sudovi i ostale nadležne vlasti ne mogu vršiti prenos takvih prava na ime stranog državljanina niti uopšte uzeti učešća u jednom takvom pravnom poslu.

Ova se zabrana ne odnosi na uzimanje pod zakup ili kiriju magacina i nepokrivenih stovarišta za smeštaj robe u reonu pomorskih pristaništa kao ni za zakup zgrada namenjenih isključivo za stanovanje, a tako isto i na nepokretnosti koje strani državljani dobijaju putem zakonitog nasleđa.

Državni službenik koji pomenute zabranjene poslove odobri, kazniće se po zakonu, a druga lica, koja svesno i zlonamerno učestvuju u pravnim radnjama, koje su ovim propisima zabranjene, kazniće opšte upravne vlasti, novčanom kaznom od 100.000 do 500.000 dinara u korist državne kase.

Sve pravne radnje koje bi bile u opreci sa gornjim propisima imaju se smatrati kao ništavne i neće imati nikakvog pravnog dejstva.

2) Da u sporazumu sa Ministrom finansija propiše Uredbu sa zakonskom snagom o likvidiranju nepodignutih (propalih) sudskih ostava.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 22b (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 22b (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 22v (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 22v (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 22 v (nov)

Ovlašćuje se Ministar pravde:

1) Da može postavljati i premeštati sudije i članove državnih tužioštava u granicama ukupnog broja i ukupnog kredita odobrenog na lične rashode službenika po budžetu bez obzira na njihovo brojno stanje i visinu kredita odobrenih istim budžetom po pojedinim partijama budžeta Ministarstva pravde.

2) Da može pored broja kasacionih sudija i sekretara predviđenog u part. 133 budžeta za ovu godinu postaviti pri Stolu sedmorice odeljenja B: u Zagrebu još tri kasacione sudije u II/2 i jednog sekretara V. Prnadležnosti za ovo osoblje isplaćivaće se iz ušteta po svima partijama budžeta rashoda Ministarstva pravde za ovu godinu.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 22v (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 22v (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvolite čuti § 22g (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 22g (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 22g (nov)

1) U čl. 1 pod XIX Uredbe o ustanovljenju sreskih i okružnih sudova na jednom delu područja Apelacionog suda u Skoplju i Velikog suda u Podgorici od 4-X-1934 godine u stavu 2 posle reči: „srez barski“ dodaju se reči: „izuzev opštine spičanske i paštrovske“;

2) Sreski sud sa sedištem u Andrijevići izdvaja se iz područja okružnog suda sa sedištem u Beranima i pripaja se području okružnog suda u Podgorici;

3) U §-u 13 Zakona o ustrojstvu Kasacionog suda u Beogradu od 20 februara 1865 godine sa njegovom izmenom od 30 januara 1922 godine dodaje se st. 3, koji glasi:

„Na slučaj, da se zbog izuzeća sudija po predmetima, koji se raspravljaju po zakonu o postupku sudskom u građanskim parnicama, od 20 februara 1865 godine, ne može sastaviti opšta sednica Kasacionog suda od 15 sudija, opšta sednica, može punovažno rešavati sa onolikim brojem sudija, koliko ih bude bilo“;

4) Protiv drugomolbenoj presudi sreskog načelstva u predmetima kućnog zapta i zadržanih razmirica (§§ 22—28 Zakona o zadržugama od 9 maja 1889) nema mesta tužbi na upravni sud;

5) U čl. 7 Zakona o štampi na kraju prvog stava dodaje se rečenica: „Sem toga, po jedan primerak svih štampanih novina i povremenih spisa dužan je štampar da dostavi i upravi policije, ako je predmet štampan u sedištu banovine ili na području Uprave grada Beograda“;

6) Primaju se na znanje i odobravaju, u koliko se tiče isključivo budžetskih kredita, svi ukazi i rešenja o postavljenjima i unapređenjima razvrstanog osoblja kao i rešenja o postavljenjima sudijskih pripravnika posle 1 avgusta 1935 godine do 29 februara 1936 godine, za koje su pribavljene saglasne odluke Glavne kontrole, a koji su doneti na osnovu ovlašćenja Ministra pravde po § 21 tač. 4 Finansijskog zakona za 1934/35 godinu produženog §-om 7 Zakona o

budžetskim dvanaestinama za mesec avgust 1935 mart 1936 godine. Prnadležnosti po ovim ukazima i rešenjima imaju se isplaćivati iz postignutih ušteta ličnih i materijalnih rashoda po budžetu za 1936/37 godinu.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 22g (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 22g (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 22d (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 22d (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 22d (nov)

Ovlašćuje se Ministar pravde:

1) da po odobrenju Ministarskog saveta može Uredbom sa zakonskom snagom spajati ili obrazovati Sreske, šerijatske i okružne sudove u mestima gde se ukaže potreba, odrediti njihovu teritorijalnu nadležnost, dan početka poslovanja tih sudova i izdavati potrebna uputstva za pravilan rad novoosnovanih sudova.

Za pokriće ličnih i materijalnih rashoda vezanih za osnivanje sudova može Ministar pravde upotrebiti uštete po svima partijama budžeta rashoda Ministarstva pravde za godinu 1936/37.

2) da može proširiti nadležnost sreskog suda u Debru na području sreza galičkog i izdati potrebna naređenja za sprovođenje ovog.

3) da može dopuniti i izmeniti Uredbu o ustrojstvu okružnog suda u Prokuplju od 18 septembra 1934 („Službene novine“ br. 218—LVI od 21 septembra 1934) u koliko se ukaže potreba za prenos nadležnosti od okružnog suda u Nišu na okružni sud u Prokuplju.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 22d (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 22d (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 23.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 23. V. Ministarstvo prosvete.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 23? (Jednodušani odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 23. Izvolite čuti § 23a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 23a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 23a (nov)

Ovlašćuje se Ministar prosvete da po odobrenju Ministarskog saveta može zaključiti kod Državne hipotekarne banke zajam:

1) u sumi od 30 miliona dinara za podizanje Državne štamparije u Beogradu;

2) u sumi od 2,500.000 dinara za dovršenje zgrade ortopedске i zubne klinike Medicinskog fakulteta u Zagrebu.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 23a (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 23a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 23b (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 23b (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 23b (nov)

Ovlašćuje se Ministar finansija da iz sretstava kojima raspolaže stavi na raspoloženje Ministru prosvete:

1) do 800.000.— dinara na ime ličnih i materijalnih rashoda za osnivanje i rad Veterinarskog fakulteta u Beogradu;

2) do 500.000.— dinara na ime ličnih i materijalnih rashoda za osnivanje i rad Ekonomsko-komercijalne visoke škole i viših i srednjih umetničkih škola u Beogradu;

3) do 500.000.— dinara na ime obrtnog kapitala za organizovanje izdavačnice, nagrade piscima udžbenika državnog izdanja i komisijama za pregled rukopisa udžbenika državnog izdanja po Zakonu o udžbenicima. Ova suma vratiće se Glavnoj državnoj blagajni do kraja budžetske godine.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 23b (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 23b (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 24 sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 24 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 24

Na kraju tač. 2) dodaje se:

„Ovi se nadzornici unapređuju po grupama kao profesori srednjih škola.”

Uneti nove tačke:

3) Izuzetno od čl. 1 i 2 Uredbe br. 84600 od 12 decembra 1931 godine sreskim školskim nadzornicima i vršiocima dužnosti sreskih školskih nadzornika i izaslanicima Ministra prosvete koji budu određeni za pregled narodnih škola isplaćivaće se paušalno putni troškovi i dnevnice za redovne preglede škola po §-u 117 tač. 2 Zakona o narodnim školama.

Paušal za dva godišnja pregleda određivaće se prema terenskim prilikama i broju škola i odeljenja, a po rešenju Ministra prosvete u granicama odobrenih kredita.

4) Nastavnici narodnih škola i školski nadzornici odgovaraju disciplinski po propisima glave VIII čl. 124 i 178 Zakona o unutrašnjoj upravi sa izmenama propisanim §-om 89 istog zakona, tako da je za nastavnike narodnih škola i školske nadzornike nadležan Ministar prosvete u svima slučajevima, gde je po propisima glave VIII pomenutog zakona nadležan Ministar unutrašnjih poslova i da u banovinski disciplinski sud ulaze pored članova predviđenih po zakonu o unutrašnjoj upravi i po jedan predstavnik prosvetnog odeljenja Kraljevske banske uprave i jedan član banovinske uprave profesionalnog udruženja nastavnika narodnih škola osnovanog po § 76 Činovničkog zakona kao sudije, a disciplinski sud drugog stepena (čl. 135 tač. 2) da se obrazuje pri Ministarstvu prosvete u koji ulaze kao članovi državni činovnici resora Ministarstva prosvete i jedan član centralne uprave profesionalnog udruženja nastavnika narodnih škola kao sudija.

Stupanjem na snagu ovoga zakona prestaju važiti §§ 88, 89, 90 i 91 (a ostaje na snazi § 92) Zakona o narodnim školama od 5 decembra 1929 godine.

Ovlašćuje se Ministar prosvete da po odobrenju Ministarskog saveta izda na toj osnovi Uredbu sa zakonskom snagom.

5) Na području gradova koji čine zasebne upravne jedinice i kao takvi nisu pod upravom sreskih načelnika mogu postojati posebni školski srezovi i za iste mogu se postavljati gradski školski nadzornici sa kvalifikacijama i pravima sreskih školskih nadzornika.

Gradska školska nadzorništva funkcionisaće kao posebna državna nadležstva u smislu rešenja Ministra prosvete O.n.br. 29057/31.

Izdržavanje ovih nadležstava pada na teret budžeta nadležne banske uprave.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 24 sa pročitanim amandmanom Kraljevske vlade? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 24 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 24a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 24a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

Dužnost podmirivanja svih stvarnih potreba oko izdržavanja narodnih škola kao i plaćanje posluge i učiteljskih stanarina prenosi se sa upravnih odnosno školskih opština na banske samouprave.

Upravne opštine ostaju i dalje dužne da podižu školske zgrade, da daju potrebno zemljište za školu, školsko dvorište, igralište, zemljište za praktičnu poljoprivrednu nastavu, učiteljski vrt, u selima obavezno sve to po mogućstvu u blizini škole; da se staraju o nabavljanju pijace vode i da svi putevi koji vode školi, budu ispravni. Pri vršenju tih dužnosti pomagaće ih banske uprave i Ministarstvo prosvete prema raspoloživim budžetskim sretstvima.

Posle stupanja na snagu ovog Zakona prestaju važiti svi propisi Zakona o narodnim školama od 5 decembra 1929 godine koji se odnose na izdržavanje narodnih škola, a postupak o izdržavanju narodnih škola po banskim samoupravama regulisaće se Uredbom sa zakonskom snagom koju će propisati Ministar prosvete i Ministar finansija po odobrenju Ministarskog saveta.

Ova se odredba ne odnosi na škole u gradskim opštinama.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 24a (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 24a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 25 sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 25 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 25

Uneti nove tačke:

3) Ugovori, koje uprave državnih narodnih pozorišta sklapaju sa članovima drame, opere i baleta, imaju se smatrati kao ugovori privatno-pravnog karaktera, bez obzira na propise glave X Zakona o činovnicima, na osnovu slobodne uzajamne pogodbe, budžetskih mogućnosti pozorišta i urođenih umetničkih sposobnosti člana.

4) Izuzetno od §-a 80 Zakona o činovnicima od 1931 godine, mogu se članovi jednog pozorišta dodeljivati više od tri meseca na rad u drugo pozorište.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 25 sa pročitanim amandmanom Kraljevske

vlade? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 25 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 25a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 25a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 25a (nov)

I Ovlašćuje se Ministar prosvete da po odobrenju Ministarskog saveta donese:

- 1) Uredbu sa zakonskom snagom o uredjenju Ministarstva prosvete;
- 2) Uredbu sa zakonskom snagom o uredjenju Državne štamparije Kraljevine Jugoslavije;
- 3) Uredbe sa zakonskom snagom o osnivanju Ekonomsko-komercijalne visoke škole u Beogradu i više i srednje umetničke škole u Beogradu;
- 4) da izmeni Uredbu o uredjenju škola za domaćice od 17 septembra 1920 godine i propiše novu Uredbu, i Uredbu o višoj pedagoškoj školi;
- 5) Uredbu sa zakonskom snagom o izmenama i dopunama zakona o udžbenicima od 27 septembra 1929 godine.

Uredbama pod 1), 2) i 4) ne mogu se povećavati lični rashodi ni menjati zakon o činovnicima.

II Ovlašćuje se Ministar prosvete da u sporazumu sa Ministrom finansija a u saglasnosti sa vrhovnim starešinstvom Islamske verske zajednice donese Uredbu sa zakonskom snagom o uredjenju šerijatske gimnazije u Sarajevu i Uredbu o ustrojstvu Više Islamske šerijatsko-teološke škole u Sarajevu, kojima se ne može menjati zakon o činovnicima.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 25a (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 25a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 26 sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 26 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 26

U prvom stavu trećem redu izostaviti reč: „Ministarstva prosvete“ i dodati: „Nadležnog Ministarstva koje vodi brigu o tim školama koje dođu u pitanje“.

U drugom stavu istog paragrafa u drugom redu izostaviti reči: „Ministarstva prosvete“ i dodati: „nadležnog Ministarstva, koje vodi brigu o svim školama koje dođu u pitanje“.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 26 sa pročitanim amandmanom Kraljevske vlade? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 26 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 26a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 26a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 26a (nov)

U §-u 4 stav 1 Zakona o universitetima od 28 juna 1930 godine posle reči: „Medicinski“ dodaju se reči: „veterinarski“.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 26a (nov)? (Jednodušan odziv:

Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 26a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 27.

— Za ovim je Narodna skupština, glasaajući sedenjem i ustajanjem o svakom pojedinom paragrafu, u smislu čl. 102 Ustava i § 67 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini jednoglasno usvojila u pojedinostima sve paragrafe predloga Finansijskog zakona za budžetsku 1936/37 godinu od § 27 do § 30 zaključno.

Pretsednik Stevan Ćirić: Izvolite čuti § 30a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 30a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

Ministarstvo unutrašnjih poslova

§ 30a (nov)

Ovlašćuje se Ministar unutrašnjih poslova:

1) da po odobrenju Ministarskog saveta može doneti Uredbu sa zakonskom snagom o osnivanju policijske straže pri upravi grada Beograda kao i o novom opštem regulisanju policijske izvršne službe naročitim policijskim organima koje je do sada regulisano Zakonom o državnim policijskim izvršnim službenicima od 24 oktobra 1930 godine;

2) da u roku od 6 meseci po stupanju na snagu ovog Zakona može po odobrenju Ministarskog saveta svojom Uredbom sa zakonskom snagom vršiti obrazovanje i promene područja, granica i sedišta srezova shodno čl. 50 i 51 Zakona o unutrašnjoj upravi ne dirajući u granice banovina. U koliko bi se promenilo sedište sreza, Ministar pravde može iz ranijeg u to mesto preneti sreski sud;

3) da može menjati i dopunjavati Uredbe izdate na osnovu čl. 55, 56 i 58 Zakona o unutrašnjoj upravi;

4) da može, izuzetno od §-a 6 Zakona o opštinama, u roku od 6 meseci po stupanju na snagu ovoga zakona Uredbom spajati opštine, stvarati nove opštine razgrupisavanjem, kao i odvajati pojedina mesta od jedne i pridavati drugoj opštini u onim banovinama, u kojima je izvršeno spajanje opština po § 138 Zakona o opštinama. Ovom uredbom mogu se obrazovati opštine sa manje od 3.000 stanovnika;

5) da može zaključiti zajam kod Državne hipotekarne banke u iznosu od 2.000.000.— dinara, radi podizanja zgrade za smeštaj Štaba primorskog žandarmerijskog puka i svih ostalih žandarmerijskih jedinica u Splitu. Otplate anuiteta vršiče iz dosadašnjih kredita za odnosnu kiriju.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 30a (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 30a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 30b (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 30b (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 30b (nov)

1) Banski inspektori, sreski načelnici, starešine kvartova i viši policijski komesari, mogu se izuzetno od §§ 98 i 346 Zakona o činovnicima od 31 marta 1931 godine, postavljati i na druga zvanja resora Ministarstva unutrašnjih poslova za koja ispunjavaju

zakonom propisane uslove, zadržavajući grupe u kojima se nalaze.

2) U §-u 346 Zakona o činovnicima od 31 marta 1931 god. pod „VIII grupa” istog odeljka ispred reči: „viši nadzornik policijske straže (§ 45 stav 2 i 3)” uñosi se nov stav koji glasi: „Pristav Uprave grada Beograda, uprave policije, prestoništva gradske policije, policijskog komesarijata i sreske ispostave (§ 45 st. 3)”.

3) Zvanje upravnika grada Beograda raspoređuje se od III grupe 1 stepena i ide zaključno do II grupe 1 stepena.

Upravnik grada Beograda mora imati svršeni Pravni fakultet i najmanje 14 godina državne službe, od kojih je proveo najmanje 12 godina u političko-upravnoj struci.

4) § 3 Zakona o državnim policijskim i izvršnim službenicima od 24-X-1930 godine menja se i glasi: „Način vršenja policijske izvršne službe i izvođenje nastave u jedinicama državnih policijskih izvršnih službenika propisuje Ministar unutrašnjih poslova”.

5) Na kraju stava 4 §-a 12 Zakona o državnim policijskim i izvršnim službenicima od 24-X-1930 g. dodaju se reči: „ako pri Centralnoj školi za policijske izvršne službenike položi propisan ispit za policijskog nadstražara odnosno policijskog višeg agenta”.

6) Stav 2 i 3 §-a 19 Zakona o državnim policijskim i izvršnim službenicima i stav 4 §-a 37 Finansijskog zakona za 1933/34 g. menjaju se i glase: „Za nadzornika državne policijske straže i policijskih agenata može se postaviti lice koje pored zakonskih uslova ima položen propisani stručni ispit po Uredbi o Centralnoj školi za državne policijske izvršne službenike.

Za podnadzornika policijske straže i policijskih agenata u X položajnoj grupi može se postaviti lice isključivo iz struke policijske straže odnosno policijskih agenata i to:

a) koje ima 4 razreda gimnazije ili njoj ravne škole, najmanje 5 godina policijske izvršne službe, položeni stručni podnadzornički ispit pri Centralnoj školi za državne policijske izvršne službenike i vrlo dobre ocene za poslednje tri godine; ili

b) koje ima deset godina besprekorne policijske izvršne službe, položeni stručni podnadzornički ispit pri Centralnoj školi za državne policijske izvršne službenike i vrlo dobre ocene za poslednje tri godine bez obzira na školske kvalifikacije”.

7) Kod nadzornog osoblja (činovnika), državne policijske izvršne službe postoje sledeća zvanja:

Zapovednik policijske straže i šef policijskih agenata (stav 2 i 3 § 45 Zak. o činovnicima)	VII, VI i V pol. grupa
Viši nadzornik policijske straže i policijskih agenata (stav 2 i 3 § 45 Zakona o činovnicima)	VIII, VII i VI „ ”
Nadzornik policijske straže i policijskih agenata (stav 2 i 3 § 45 Zakona o činovnicima)	IX, VIII i VII „ ”
Podnadzornik policijske straže i polic. agenata (stav 1 § 45 Zakona o činovnicima) ili bez kvalifikacija	X, IX i VIII „ ”
Podnadzornik policijske straže (st. 1 § 45 Zakona o činovnicima koji vrše dužnost zapovednika	X, IX, VIII i VII „ ”

Unapređenje nadzornih činovnika državnih policijskih izvršnih službenika vršice se po odredbama §-a 49 Zakona o činovnicima od 31 marta 1931, bez obzira na rokove propisane u §-u 21 Zakona o državnim policijskim izvršnim službenicima od 24 oktobra 1930 godine.

Zapovednik policijske straže i šef policijskih agenata VI položajne grupe koji je navršio rok iz §-a 49 Zakona o činovnicima može se unaprediti u V — petu položajnu grupu bez obzira na školske kvalifikacije ako ima 20 godina efektivne državne službe i vrlo dobre ocene za poslednje tri godine.

Propisi Zakona o državnim policijskim izvršnim službenicima od 24 oktobra 1930 godine i Zakona o činovnicima od 31 marta 1931 godine u koliko su protivni odredbama ovoga člana prestaju važiti.

Ova unapređenja mogu se vršiti bez povećanja ličnih rashoda.

8) Nagrade dodeljene pojedinim licima za usluge učinjene u službi javne bezbednosti kao i ucene određene za hvatanje ili prokazivanje hajduka — razbojnika — oslobodavaju se prilikom isplate svih državnih i drugih dažbina.

9) Dopunjuje se § 68 pod III Finansijskog zakona za 1934/35 ovim stavom: „Odredbe ovog propisa odnose se i na roditelje pomenutih lica ako ih je ranije dokazno izdržavao u koliko nemaju žene ili dece — shodno §-u 37 Invalidskog zakona”.

10) Do narednih redovnih izbora za opštinske odbornike mogu se izbori po §-u 131 Zakona o opštinama, uz pristanak Ministra unutrašnjih poslova sprovesti u roku od 6 meseci posle raspusta opštinskog odbora.

11) Statute i Uredbe o organizaciji, čije donošenje predviđa Zakon o gradskim opštinama, do novih izbora mogu donositi i sadašnja gradska veća, u koliko je potrebno da se organizacija službe u gradovima saobrazi propisima toga zakona.

12) § 85 Zakona o opštinama dodaje se nova alineja, koja glasi:

„Opštinski službenik biće uklonjen iz službe kad to sa važnih državnih interesa zahteva nadzorna vlast. U koliko je takav službenik stekao pravo penzije, to pravo ne gubi.”

13) Stavlja se van snage naredba Zemaljske vlade za Bosnu i Hercegovinu od 9 aprila 1916 godine br. 3304/prez.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 30b (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 30b (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izolite čuti § 31.

— Za ovim je Narodna skupština, glasajući sedenjem i ustajanjem o svakom pojedinom paragrafu, u smislu čl. 102 Ustava i § 67 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini jednoglasno usvojila u pojedinostima sve paragrafe predloga Finansijskog zakona za budžetsku 1936/37 god. od § 81 do § 33 zaključno.

Pretsednik Stevan Ćirić: Izvolite čuti § 33a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 33a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

Ministarstvo vojske i mornarice
§ 33a (nov)

Izuzetno od odredbe čl. 296 Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice, komandanti armijskih oblasti ne

podležu plaćanju zakupnine za stanovanje u državnim ili od države najmljenim zgradama za njihovo nastanjivanje.

Prešednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 33a (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 33a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 34.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 34.

Prešednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 34? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 34. Izvolite čuti § 34a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 34a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

Ministarstvo građevina

§ 34a (nov)

Ovlašćuje se Ministar građevina:

1) da na područjima koja su meliorirana radovima izvedenim na teret državnih ili samoupravnih kredita može osnovati vodne zadruge za održavanje izvedenih objekata i propisati im osnovna pravila;

2) da radi saradnje i zastupanja zajedničkih interesa vodnih zadruga može osnovati Savez vodnih zadruga i propisati Pravilnik toga saveza;

3) da radi saniranja finansijskog stanja i smanjivanja režijskih troškova vodnih zadruga može narediti da se dve ili više vodnih zadruga ujedine u tehničkom i administrativnom pogledu;

4) da za izvođenje odbranbenih nasipa i regulaciju reka i potoka može narediti upotrebu narodne snage u slučajevima kada je izvođenje ovih radova od neophodne potrebe za javnu bezbednost i asanaciju poplavljenih ili nezdravih krajeva.

Pod upotrebom narodne snage ima se smatrati lični rad obveznika odnosno njihovih zamenika ili plaćanje odgovarajuće prosečne nadnice običnog radnika. U ovim slučajevima primenjujuće se propisi §§ 38 do 47 Zakona o nedržavnim putevima, s tim, da se za ove radove u jednoj godini može odrediti upotreba narodne snage odnosno plaćanje odgovarajućih nadnica najviše za tri jedinice;

5) da može produžiti još za jednu godinu dana rok predviđen u §-u 74 Zakona o iskorišćavanju vodnih snaga iz 1931 godine za podnošenje molbi za dobijanje povlastica za primitivna postrojenja, jačine do zaključno 15 bruto konjskih snaga, tj. sa tri vitla — kamena —, na svim rekama izuzev plovnih i splavnih;

6) da propiše potrebne pravilnike i upustva za izvršenje Zakona o iskorišćavanju vodnih snaga iz 1931 godine predviđene u §-u 80 pomenutog zakona.

Prešednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 34a (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 34a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 34b (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 34b (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 34b (nov)

Ovlašćuje se Ministar građevina da u sporazumu sa Ministrom trgovine i industrije propiše Uredbe sa zakonskom snagom, pravilnike ili propise za:

1) instalacije plinskih (gasnih) vodovodnih i kanalizacionih uređaja;

2) za instalacije parnog, vodnog i vazdušnog grejanja kao i provetravanja zgrada koje instalacije vrše instalateri iz § 23 st. 1 tač. 81 i 82 Zakona o radnjama;

3) za električne instalacije svih vrsta.

Prešednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 34b (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 34b (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 34v (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 34v (nov)

1) U § 5 Zakona o državnim putevima od 8 maja 1929 unosi se kao državni put pod 36a „Pečurica—Sukobin (albanska granica)“.

2) Deo državnog puta br. 36 od Ulcinja do Svetog Nikole (albanska granica) proglašuje se za nedržavni put.

3) Čl. 5 tač. 2 i 12 Zakona o državnim putevima menjaju se i glase:

„2. Beograd—Zemun—Ruma—Sremska Mitrovica—Slavonski Brod—Nova Gradiška—Banova Jaruga—Popovača—Dugo Selo—Sesvete—Zagreb.

12. Paraćin—Boljevac—Zaječar—Vrška Čuka.“

Deo dosadašnjeg državnog puta Mitrovica—Kuzmin—Šid—Vukovar—Osijek—Našice—Požega—Kamensko—Pakrac—Banova Jaruga održaće se iz kredita za održavanje državnih puteva sve dok se ne izgradi put Sremska Mitrovica—Slavonski Brod, a tada će se pretvoriti u banovinski I reda i predati Dunaškoj i Savskoj banovini na dalje rukovanje i održavanje.

Do izgradnje puta Slavonski Brod—Nova Gradiška—Banova Jaruga, postojeći put održavaće Savska banovina po odredbama Zakona o nedržavnim putevima.

4) Banovinski put Srbaljani—Vojnić u banovini Vrbaskoj i Savskoj proglašuje se kao državni put.

4a) Postojeći banovinski put I reda Kruševac—Razbojna—Brus—Blaževo—Lepošavići proglašava se za državni put.

5) Na kraju stava 2 člana 37 Uredbe o zaštiti javnih puteva i bezbednosti saobraćaja na njima umesto tačke stavlja se zapeća i dodaje se:

„u slučaju nemogućnosti naplate novčane kazne, upravna vlast može zameniti ličnim radom.“

6) Dozvoljava se izvlačenje — eksproprijacija — privatne nepokretnosti, odnosno odobravanje prava službenosti na teret privatne nepokretnosti u svrhu postavljanja i održavanja elektrovoda sa pripadajućim napravama razvodnih i transformatorskih postrojenja, kao i podizanje električnih centrala u korist državnih, samoupravnih i privatnih električnih preduzeća od opšte koristi, kad to odobri nadležni Ban odnosno Ministar građevina za teritoriju Uprave grada Beograda.

Za provodenje izvlačenja i određivanje oštete koju ima dati električno preduzeće, primenjujuće se odredbe postojećih zakona o izvlačenju — eksproprijaciji koji važe za razna pravna područja Države s tim, da izvođenje radova po punovažnosti odluke o izvlačenju ne može se sprečavati, čim je kod nadležnog suda položen iznos oštete određene odlukom iz tač. 1 ove odredbe.

7) Sva autobuska preduzeća kojima je razrezen doprinos za vanredno iskorišćavanje puteva po §-u 22 Zakona o državnim i § 33 Zakona o nedržavnim putevima za putničke autobuse, a koja su vršila prevoz

putnika na linijama oglasenim za nekonkurentne državne železnicama, oslobodavaju se plaćanja dugovanog državnog doprinosa do kraja 1934 godine, s tim, da se već naplaćene sume za vreme ne mogu vratiti.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 34v (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 34v (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 34g (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 34g (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 34g (nov)

1) Na mesto inženjera i tehničara uzetih iz resora Ministarstva građevina za potrebe u sekcijama za izvršenje velikih javnih radova, shodno Uredbi Ministarskog saveta br. 17460/II od 2 februara 1935 o finansiranju velikih javnih radova u svrhu oživljavanja narodne privrede, suzbijanja nezaposlenosti i unapređenja turizma, Ministarstvo građevina može privremeno postaviti inženjere i tehničare uz dnevnicu i plaćati ih iz kredita odobrenog za ove iste radove.

2) Ministar građevina može postavljati i premeštati službenike svoje struke, u granicama ukupnog broja i ukupnog kredita odobrenog na lične rashode tih službenika po budžetu, bez obzira na njihovo brojno stanje i visinu kredita odobrenih istim budžetom u Ministarstva i pojedinim banskim upravama i njihovim područnim ustanovama.

3) Na teret slobodnog kredita odobrenog budžetom za razvrstane zvaničnike i nadzornike puta iz grupe zvaničnika, kao i za služitelje i putare iz grupe služitelja, mogu se postavljati dnevničari zvaničnici, dnevničari nadzornici puta, dnevničari služitelji i putarski radnici, ovi poslednji u svemu po Uredbi o službenim odnosima državnih putara i njihovim prinalležnostima M.g.br. 14632 od 21 maja 1929 god., s tim da se ne može prekoračiti broj i ukupna suma kredita po budžetu odobrena.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 34g (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 34g (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 34d (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 34d (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 34d (nov)

Ovlašćuje se Ministar građevina:

1) da može propisati način za paušalnu naplatu putnog doprinosa iz §-a 22 Zakona o državnim i § 33 Zakona o nedržavnim putevima za prekomernu upotrebu puteva od autobuskih preduzeća.

2) da može izuzetno od Zakona o samoupravnim putevima i Pravilnika o upotrebi narodne snage za upavna područja gradova Beograda, Zemuna i Pančeva odobravati Gradskom poglavarstvu u Beogradu utrošak (40%) četrdeset procenata od ubrane otkupnine ličnog rada na opštinskim putevima za izradu i opravku gradskih ulica u Beogradu.

3) da po odobrenju Ministarskog saveta može propisati Uredbu sa zakonskom snagom o nadzoru i o naplati taksa i naknada za preglede parnih kotlova i sudova pod pritiskom.

4) da po odobrenju Ministarskog saveta može doneti Uredbu sa zakonskom snagom o proizvodnji i iskorišćavanju električne energije.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 34d (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 34d (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 34d (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 34d (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 34d (nov)

Ovlašćuje se Ministar građevina:

1) da izradi deo dosadašnjeg državnog puta od Rumenke do Pašićeva, u Srezu novosadskom, a iz kredita koji mu stoje na raspoloženju, no s tim, da se posle izvršenja ovog posla, dosadašnji državni put Novi Sad—Crno Brdo pretvori u banovinski I reda i preda Dunavskoj banovini na dalje rukovanje i održavanje.

2) da izradi državni put Veliko Gradište—Golubac—Dobra—Donji Milanovac—Kladovo.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 34d (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 34d (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 34e (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 34e (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 34e (nov)

Ovlašćuje se Ministar poljoprivrede da na ime naknade za privatna zemljišta uzeta za izradu državnog puta Beograd—Pančevo i za melioracione objekte Dunavsko-Tamiške vodne zadruge, može sopstvenicima tih zemljišta dati u vlasništvo državno zemljište na području te zadruge i to u veličini površine zauzetog zemljišta. Izuzetno od propisa §-a 36 Zakona o zemljišnim knjigama izvršice se kod teritorijalno-nadležnih opštinskih uprava ili gradskih poglavarstava po propisanom postupku overavanje potpisa na ispravama potrebnim u cilju zemljišnoknjižnog prenosa vlasništva kako za uzeta zemljišta tako i za zemljišta data u zamenu.

Ovi pravni poslovi oslobadaju se takse iz tar.br. 17 i 29 Zakona o sudskim taksama, a pri zakonskom postupku oko izvlašćenja tih zemljišta i pri zemljišnoknjižnom prenosu neće se plaćati prenosna taksa po tar.br. 42 Zakona o sudskim taksama ni po tar.br. 17 odnosno 12 Zakona o taksama, kao ni banovinske takse.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 34e (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 34e (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 34ž (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 34ž (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

Ministarstvo saobraćaja

§ 34ž (nov)

Ovlašćuje se Ministar saobraćaja da po odobrenju Ministarskog saveta propiše:

1) Uredbe sa zakonskom snagom o organizaciji preduzeća i ustanova Ministarstva saobraćaja ne menjajući Zakon o saobraćajnom osoblju;

2) Uredbu sa zakonskom snagom o železničkoj mreži u Kraljevini Jugoslaviji;

3) Uredbu sa zakonskom snagom o državnom broderskom osoblju i prema istoj razvrsta svo osoblje Rečne plovidbe Kraljevine Jugoslavije;

4) Uredbu sa zakonskom snagom o baždarenju morskih brodova i Uredbu o tehničkom policijskom nadzoru nad parnim brodskim kotlovima;

5) Uredbu sa zakonskom snagom o povlašćenju i besplatnoj vožnji, kojom može sve povlastice po postojećim zakonskim propisima za besplatnu ili povlašćenu vožnju na državnim železnicama i parobrodima revidirati, promeniti i ukinuti.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 34ž (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 34ž (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 34z (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 34z (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 34z (nov)

Ovlašćuje se Ministar saobraćaja da može po odobrenju Ministarskog saveta regulisati pravne i finansijske odnose sa predstavnicima privatnih društava lokalnih (vicinalnih) železnica, da kupoprodajnim ugovorima utvrđuje čistu otkupnu cenu. Društva se oslobodavaju ugovorne takse, poreza i prireza ma koje vrste u samoupravnih taksa, poreza i prireza ma koje vrste u pogledu primanja utvrđenih ovim kupoprodajnim ugovorima.

Isto tako može izvršiti isplate anuiteta (bonova), utvrđenih ugovorima sa predstavnicima sindikata lokalnih železnica u Dravskoj banovini, i plativih u budžetskoj 1936/37 godini iz prihoda državnih železnica, kao i da ove isplate pokaže u završnom računu kao rashod po ovom ovlašćenju.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 34z (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 34z (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 34i (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 34i (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 34i (nov)

Ovlašćuje se Ministar saobraćaja da po odobrenju Ministarskog saveta u cilju obnove investicionih objekata i voznog parka državnih železnica, može zaključiti zajam u iznosu do 500,000.000.— dinara kod koje novčane ustanove, s tim, da se anuiteti po ovim zajmovima u koliko budu dospeli u toku 1936/37 godine isplate iz prihoda državnih železnica i pokažu u završnom računu kao rashod po ovom ovlašćenju.

Anuiteti za sledeće godine imaju se predviđati u narednim budžetskim rashodima Uprave državnih železnica.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 34i (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 34i (nov) po predlogu

Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 34j (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 34j (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 34j (nov)

Ovlašćuje se Ministarski savet, da putem Uredbe sa zakonskom snagom, a na predlog Ministra saobraćaja, odredi: koje će se nove železničke pruge trasirati i graditi u budžetskoj 1936/37 godini, kao i da odredi način finansiranja ovih radova.

Ovlašćuje se Ministarski savet, da može u tom cilju zaključivati zajmove do ukupnog iznosa od 500,000.000.— dinara.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 34j (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 34j (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 34k (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 34k (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 34k (nov)

Ovlašćuje se Ministar saobraćaja:

1) da po odobrenju Ministarskog saveta može zaključivati ugovore o prodaji voznih isprava u zemlji i inostranstvu sa preduzećima koja se bave ovom prodajom i propagandom turizma;

2) da može izuzetno od čl. 95v Zakona o državnom računovodstvu objavljivati licitacije i zaključivati pogodbe, a po prethodnom odobrenju Ministra finansija i Ministarskog saveta, radi nabavke kreozota, cink-hlorida i dr. materijala za impregnisanje pragova i grade na račun naredne budžetske godine u sumi od 10,000.000 dinara s tim, da se osigura odgovarajući kredit u budžetu za narednu budžetsku godinu;

3) da može u ovoj budžetskoj godini vršiti plaćanja po uredbi K.br. 2764/27 od 14 maja 1927 god.

4) da može analogno odredbi čl. 6 Zakona o vraćanju, naplati i storniranju vozarine i ostalih pristojbi na državnim železnicama odobravati storniranje kontrolnih primedaba iz vremena od 1918 do 1 avgusta 1929 godine u koliko se utvrdi da su kontrolne primedbe nepravilno izdate, ili su prilikom naplate pogrešno knjižene, ili su izdate suviše kasno te se nisu mogle naplatiti niti od stranaka niti od računopolagača, ili se usled gubitka transportnih i ostalih dokumenata ne može dokazati materijalna odgovornost zaduženih lica;

5) da može odobriti storniranje iznosa, koji su ušli u privremene priznanice Kontrole prihoda Generalne direkcije državnih železnica prilikom utvrđivanja staničnih salda 1928 godine na teritoriji Beogradske i Subotičke direkcije, na teret računa staničnih neobračunatih prihoda s tim, da se o njima vodi i dalje zasebna evidencija i u slučaju naplate naplaćene sume unesu u državnu kasu;

6) da za računopolagače u smislu čl. 62 Zakona o državnom računovodstvu može postavljati i regulisane zvaničnike i služitelje po Zakonu o državnom saobraćajnom osoblju kao i regulisano osoblje III grupe po Pravilniku o službenicima Rečne plovidbe, u koliko organizacija železničke i broderske saobraćajne službe po važećim propisima predviđa upotrebu tih organa na mestu sa kojim je skopčana i

dužnost primanja, držanja ili izdavanja novca ili materijala državnog;

7) da može izdati Pravilnik u kome će se predvideti da se u izuzetnim slučajevima i samo za neposrednuta železnička stajališta može ustupiti pravo izdavanja železničkih vozničkih karata privatnim licima i da im se za taj rad može odobravati provizija do najviše 5%;

8) da izuzetno od čl. 118 Građevinskog zakona može produžiti zabranu novog zidanja na zemljištu rezervisanom u građevinskom reonu grada Beograda na osnovu rešenja Ministra saobraćaja G.Ž.Br. 6926/32 kao i njegovog pisma G.Ž.Br. 2017/33 s tim, da ova zabrana obuhvati onaj deo zemljišta, vidno obeležen na terenu, koje će se eksproprijisati za potrebe gradnje železničkih postrojenja prema detaljnom projektu beogradskog železničkog čvora.

Za delimičnu isplatu toga zemljišta kao i za delimičnu isplatu oštete za izmeštanje građevina podignutih na tom eksproprijisanom zemljištu Ministar saobraćaja može iz viška železničkih prihoda utrošiti u toku budžetske 1936/37 godine sumu od dinara 15,000.000.—;

9) da može restoracije, bife-a, kioske, trafike, menjačnice, brijačnice i sve ostale prodavnice po železničkim stanicama koje služe potrebama putnika, izdavati pod zakup mimo odredaba Zakona o državnom računovodstvu a po Pravilniku, koji će propisati Ministar saobraćaja sporazumno sa Ministrom finansija i Glavnom kontrolom;

10) da s obzirom na nove međunarodne konvencije o prevozu putnika, prtljaga i robe na železnicama donese novu uredbu sa zakonskom snagom o prevozu putnika, prtljaga i robe koja će zameniti sadašnju železničku-saobraćajnu uredbu, donesenu na osnovu čl. 38 Zakona o budžetskim dvanaestinama za mesece: april, maj, juni i juli 1925 godine;

11) da u sporazumu sa Ministrom finansija, celokupno imanje Direkcije državnih železnica u Beogradu koje sačinjava blok između ulica: Kralja Petra, Gračaničke, Ivan-Begove i Čubrine, zajedno sa svima postojećim zgradama na njemu može prodati mimo odredbama Zakona o državnom računovodstvu i Zakona o železničkoj imovini.

Dobiveni novac od prodaje daće se Državnoj hipotekarnoj banci na tekući račun Generalne direkcije državnih železnica u Beogradu.

Ovim se novcem mogu kupiti zgrade i zemljište i na ovom podići zgrade za jednu ili dve oblasne direkcije u Beogradu.

12) da može odobravati Direkciji rečne plovidbe da povraćanje neumesno naplaćene vozarine i ostalih taksa, usled pogrešno primenjene tarife i propisa, kao i vraćanje vozarina na osnovu datih refakcija u koliko one nisu zastarele, može vršiti iz tekućih prihoda iste vrste, bez obzira u kojoj je računskoj godini naplaćen prihod koji se vraća.

Predsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 34k (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 34k (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 34l (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 34l (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 34l (nov)

1) Svima poslovima morskog ribarstva upravlja Ministarstvo saobraćaja.

2) § 39 Zakona o pomorskom ribolovu od 30 marta 1922 godine menja se i glasi:

„Prekršaji protiv odredaba ovog zakona, u koliko nisu kažnjivi po Krivičnom zakoniku, kazniće se novčano od 50 do 5.000.— dinara.

U slučaju, da se novčana kazna ne bi mogla naplatiti, zameniće se zatvorom uzimajući za svakih 50 dinara 1 dan zatvora. Ovaj zatvor ne može biti duži od 30 dana.

Pored novčane kazne, odnosno zatvora, prekršitelj se može kazniti i gubitkom lovine.

3) U §-u 8 zakona o lučkim pristojbama od 30 marta 1922 godine dodaje se nov stav koji glasi:

„Isto vredi za putničko-teretne brodove iznad 5.000 neto reg. tona, koji vrše redovita putovanja unutar Sredozemnog mora i Crnog mora i na tim putovanjima pristaju u jugoslovenske luke.”

Predsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 34l (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 34l (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 34lj (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 34lj (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

Ministarstvo pošta, telegrafa i telefona

§ 34lj (nov)

Ovlašćuje se Ministar pošta, telegrafa i telefona:

1) da po odobrenju Ministarskog saveta:

a) može izvršiti putem kreditiranja nabavku i polaganje telefonskog kabla na pravcu Beograd—Zagreb—Maribor—Austrijska granica;

b) doneti Uredbu sa zakonskom snagom o oslobodenju od poštanskih taksa. Postojeća oslobodenja od poštanskih taksa, za državne i samoupravne vlasti, nadležstva i ustanove ostaju u važnosti u dosadanjem obimu. Postojeća oslobodenja od poštanskih taksa ostalih ustanova imaju se podvrci reviziji i u Uredbi predvideti samo oslobodenje od poštanskih taksa onih ustanova, koje vrše državne poslove u prenesenom delokrugu.

v) i saglasnosti finansijskih odbora Narodnog predstavništva može zaključiti sa Radio A. D. Beograd, Radio D. D. Zagreb i Radio D. Z. O. J. Ljubljana, za svako Društvo posebno, ugovore o izgradnji i eksploataciji novih radioemisionih stanica u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani na dosadanjim ugovornim područjima Radio Društva u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani i sa relearnim stanicama u Skoplju i Sarajevu, Splitu i Mariboru.

2) da može kod Poštanske štedionice u Beogradu zaključiti zajam u iznosu od 20,000.000.— dinara za izgradnju poštanskih-telegrafskih i telefonskih zgrada i telefonskih uredaja u Splitu, Skoplju, Zagrebu, Dubrovniku i Hercegovom. Otplata ovog zajma sa interesom ima se vršiti kroz vreme od 10 do 12 godina u jednakim godišnjim iznosima, koji će se redovno unositi u budžet rashoda Ministarstva pošta, telegrafa i telefona do konačne isplate.

3) da u toku ove budžetske godine može na račun ostvarenih prihoda po poštansko-telegrafskoj-

telefonskoj službi vršiti isplate na ime naknade za izgubljene i upropašćene poštanske pošiljke svih vrsta kao i za pokriće manjaka nastalih kod rukovanja istima i pokrića blagajničkih manjaka preuzetih na teret države u koliko odnosna partija budžeta rashoda za poštansko-telegrafsko-telefonsku službu ne bi bila dovoljna, a isto tako da sve one iznose koji su prijavljeni kao viškovi u kasama, i koji se kao takvi po knjigama vode, a njihov povraćaj nije izvršen u zakonitom roku, može upotrebiti, po pristanku Ministra finansija, za pokriće gore pomenutih naknada i manjaka.

4) da može u buduće, iz sredstava koja dobije od državnih nadležstava, samoupravnih tela i drugih ustanova ili pojedinaca, radi izgradnje njihovih telegrafsko-telefonskih postrojenja i pretplatničkih telefonskih postrojenja u širem mesnom reonu i održavanje istih, nabaviti materijal potreban za ove radove, i vršiti sve potrebne izdatke oko izgradnje i održavanja ovih postrojenja.

Novac dobiven na ovaj način, kao i materijal koji se odatle nabavi, knjižice se posebno a nabavke i isplate vršiti po važećim propisima.

5) da može staru rashodovanu i neupotrebljivu bronzanu i bakarnu žicu, kao i bakarne elektrode i druge bakarne otpatke davati na preradu u zamenu za novu bronzanu žicu.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 34lj (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 34lj (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 34m (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 34m (nov), po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 34m (nov)

1) Čl. 35 st. 3 t. 3 zakona o poštansko-štednom i virtanskom prometu izmenjen i dopunjen § 49 tač. 3 finansijskog zakona za 1934/35 god., menja se i glasi: 1% za nagradu Udruženju poštansko-štedioničnih službenika, Udruženje p.t.t. činovnika, Udruženju p.t.t. zvaničnika i služitelja i penzionom fondu ugovornih poštara s tim, da jedna petina pripada Udruženju poštansko-štedioničnih činovnika a od ostatka 45% Udruženju p.t.t. činovnika, 45% Udruženju p.t.t. zvaničnika i služitelja i 10% Penzionom fondu ugovornih poštara. Ova nagrada ima se upotrebiti isključivo na zdravstvene ciljeve sem nagrada za Penzioni fond ugovornih poštara čija se nagrada ima upotrebiti za ciljeve fonda.

2) Srpsko privredno društvo „Privrednik” i njegove jedinice: Upravni odbor, Mesni odbor, Pododbor i Povereništva oslobađaju se plaćanja poštanskih taksa: za obična pisma, dopisnice i tiskovine u međusobnom odnosu i u odnosu sa državnim i samoupravnim vlastima, nadležstvima i ustanovama, sa verskim vlastima i ustanovama i svima ostalim ustanovama oslobođenim od poštanskih taksa bilo potpuno ili delimično, u koliko se odnosi na zbrinjavanje i vaspitanje Privrednikovog podmlatka.

Društvo „Hrvatski Radiša” i njegove jedinice: glavne podružnice, podružnice, radni odbori i povereništva oslobađaju se plaćanja poštanskih taksa: za obična pisma, dopisnice i tiskovine, u međusobnom odnosu i u odnosu sa državnim i samoupravnim vlastima, nadležstvima i ustanovama, sa verskim vla-

stima i ustanovama i svima ostalim ustanovama oslobođenim od poštanskih taksa bilo potpuno ili delimično u koliko se odnosi na zbrinjavanje i vaspitanje radišnog podmlatka.

3) Izuzetno od čl. 4 Uredbe o oslobođenju od poštanskih taksa od 13 juna 1932 godine zvanične pošiljke državnih i samoupravnih nadležstava i ustanova, koje se poštom otpravljaju između Zemuna i Beograda i obratno ne podleže plaćanju poštanskih taksa u mesnom prometu.

Neplaćene takse neće se naplaćivati.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 34m (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 34m (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 35.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 35.

Ministarstvo poljoprivrede

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 35? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 35. Izvolite čuti § 35a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 35a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 35a (nov)

Ovlašćuje se Ministar poljoprivrede:

1) da po odobrenju Ministarskog saveta može propisati Uredbu o ustanovljenju, organizaciji, delokrugu, pravima i dužnostima poljoprivrednih komora kao zvaničnih zastupnika interesa poljoprivrednika. Pojedine komore ustanovljuje se odlukom Banu po saslušanju Banskog veća.

2) da može u sporazumu sa Ministrom trgovine i industrije, radi popravki kvaliteta i lakšeg izvoza zemaljskih proizvoda kao i radi olakšanja kreditovanja na osnovi lombarda zemaljskih proizvoda, preduzeti podizanje silosa i elevatora u izvoznim centrima, i to na bazi zajma ili garancije zajma do najviše dinara 60,000.000 s otplatnim rokovima do najviše 10 godina. Uslove zajma ili garanciju zajma odobriće Ministarski savet po predlogu Ministra poljoprivrede, Ministra trgovine i industrije i Ministra finansija. Organizacija rada ovih ustanova propisace se Uredbom po predlogu Ministra trgovine i industrije u sporazumu sa Ministrom poljoprivrede.

3) da može isplaćivati veterinarima bakteriolozima u državnim bakteriološkim zavodima, bakteriolozima u odeljenjima za veterinarsku epidemiologiju kod higijenskih zavoda i bakteriolozima pri Veterinarskoj eksperimentalnoj stanici specijalne dodatke koje odobri Ministarski savet.

4) da na banovinskom imanju „Topolica” kod Bara može osnovati srednju poljoprivrednu školu za južne kulture a srednju poljoprivrednu školu u Valjevu da može pretvoriti u zadružnu školu sa rangom srednjih škola.

5) da na banovinskom imanju u Goraždi osnuje državnu oglednu voćarsku stanicu.

6) da može radi uspešnijeg unapredivanja ovčarstva osnovati zavod za ispitivanje vune i propisati pravilnikom ustrojstvo i rad toga zavoda.

7) da može po potrebi, radi uspešnijeg unapredivanja konjarstva izvršiti premeštaj, ukidanje i reorganizaciju nepodesnih ergela na druga pogod-

nija mesta; a imanja nepodesnih ergela da može prodati i dobijena novčana sredstva kao i na ovim ergelama postignute budžetske uštede upotrebiti za kupovinu novih imanja, za podizanje potrebnih zgrada i uređenje novih ergela, kao i da može u budžetu za 1936/37 godinu predviđene kredite za ergele koje će se napustiti, trošiti na nove ergele.

8) da može izvršiti preseljenje Poljoprivredne ogledne i kontrolne stanice iz Osijeka u Novi Sad, s tim, da nepokretnost stanice u Osijeku može otuditi a dobivene sume upotrebiti na preseljenje, dograđivanje i uređenje stanice u Novom Sadu.

9) da otkupno od propisa tač. 6. §-a 58 Zakona o banskoj upravi, može Uredbom propisati reorganizaciju i rad otseka za poljoprivredni kredit u Sarajevu, zatim Pravilnikom da može propisati organizaciju i rad sreskih pripomoćnih zaklada kao i službene odnose službenika tih zaklada bez ikakva opterećenja državnog budžeta.

10) Da može izvršiti izmene i dopune u Pravilniku Ministarstva poljoprivrede Br. 55848 od 3 oktobra 1933 god., donetog na osnovu čl. 11 zakona o likvidaciji agrarnih odnosa na području ranije pokrajine Dalmacije a obnarodovanog u Službenom glasu Primorske banovine Br. 18 od 17 oktobra 1933 godine.

11) da u sporazumu sa Ministrom finansija može po potrebi u ime agrarnih subjekata a u svrhu isplate troškova iz §-a 71 tač. 1 zakona o likvidaciji agrarne reforme sa izmenama i dopunama kod Privilegovane agrarne banke iz specijalnog garantnog fonda predviđenog u čl. 22 Uredbe o finansijskoj likvidaciji Br. 28000/VIa od 26 septembra 1933 god. a do sume koja se nalazi u specijalnom garantnom fondu, podići beskamatni zajam do dinara 5,000.000.— no s tim, da se kod sprovođenja odluka o eksproprijaciji u zemljišnim knjigama ispred potraživanja iz §-a 77 zakona o likvidaciji agrarne reforme na velikim posediima uknjiži pravo zaloga na eksproprijacijom zemljištu u korist Privilegovane agrarne banke a u visini dugovanja pojedinog agrarnog subjekta.

Svaki agrarni subjekt ima da isplati prednji svoj dug Privilegovanoj agrarnoj banci najdalje u roku od 5 godina od dana uknjižbe prava zaloga. Naplata će se vršiti po propisima određenim za naplatu anuiteta.

12) da može rashodovati preostala državna potraživanja za razdato seme narodu, postradalom za vreme rata ili usled raznih elementarnih nepogoda, koje je seme dato narodu u toku 1919—1923 god. na pozajmicu ili u pola cene.

Sve sume, u koliko su naplaćene za pomenuto seme, a još nisu predate Glavnoj državnoj blagajni, odnosno Državnoj hipotekarnoj banci, kako je rešenjima o podeli semena predviđeno, imaju se najdalje u roku od 6 meseci predati preko Kraljevskih banskih uprava Državnoj blagajni ili Državnoj hipotekarnoj banci.

Likvidaciju zaduženja izvršiće Kraljevske banske uprave svaka na svojoj teritoriji prema podacima bivših sreskih, okružnih i oblasnih samouprava, koje su dotičnim banovinama pripale.

13) da diplomirane inžinjere poljoprivrede postavlja za činovnike volontere bez prinadležnosti.

14) da po odobrenju Ministarskog saveta donese Uredbu sa zakonskom snagom o uređenju i otpisu dugova izdatih na osnovu zakona o pozajmicama

bez interesa naseljenih dobrovoljaca, zemljoradnika i drugih interesenata agrarne reforme br. 11600 od 30 marta 1928 godine.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 35a (nov) (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 35a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 35b (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 35b (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 35b (nov)

Ovlašćuje se Ministar finansija da može na predlog Ministra poljoprivrede a po rasporedu Ministarstva građevina isplatiti Centralnom odboru vodnih zadruga u Novom Sadu do sume od dinara 5,600.000.— na ime neizmirenog zaostatka vodnih doprinosa iz 1935 god. za zemlje uzete pod udar agrarne reforme. Po razrezu nadležnih sreskih načelstava po čl. 2 st. 2 Pravilnika o prihodima i rashodima po struci agrarne reforme Br. 10145/25 od 7 marta 1925 godine, naplaćene vodoplavne doprinose u 1936 god., od interesenata agrarne reforme, koji imaju dodeljene površine na području one vodne zadruge, koja je član Centralnog odbora vodnih zadruga u Novom Sadu isplaćivaće poreske uprave Centralnom odboru vodnih zadruga u Novom Sadu do ukupne sume njegovog potraživanja, a višak polagaće u državnu kasu na ime povraćaja isplaćenih akontacija pomenutom Savezu.

Naplata i nadzor nad naplatom vodnih doprinosa kao i svih ostalih prihoda agrarne reforme od interesenata agrarne reforme, vršiće organi koji vrše naplatu i nadzor nad naplatom poreze po uredbi o osiguranju, prinudnoj naplati i nenaplativosti poreze Br. 148000, izdatoj na osnovu ovlašćenja čl. 159 zakona o neposrednim porezima.

Uplaćeni vodoplavni doprinos u državnu kasu po interesentima agrarne reforme, za dodeljena im zemljišta na vodoplavnom području onih vodnih zadruga, koje nisu članovi Centralnog odbora vodnih zadruga u Novom Sadu, imaju poreske uprave isplaćivati neposredno ovim vodnim zadrugama kao što se isplaćuju vodoplavni doprinosi ubrani od vlasnika zemljišta dotičnog vodoplavnog područja po zakonu o vodnom pravu (zak. čl. XXIII-1885).

O isplaćenim sumama Centralnom odboru vodnih zadruga u Novom Sadu Dunavska finansijska direkcija u Novom Sadu prikupljaće podatke od poreskih uprava i o tome podnosiće tromesečno izveštaj Ministarstvu poljoprivrede.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 36b (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 35b (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 35v (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 35v (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 35v (nov)

1) Do pravosnožnog rešenja agrarnog spora po Zakonu o likvidaciji agrarnih odnosa na području ranije pokrajine Dalmacije od 19 oktobra 1930 godine zabranjuje se otuđenje zemljišta iz §§ 1, 2 i 3 navedenog zakona bez dozvole Ministra poljoprivrede.

Zemljišno-knjižni sudovi odbiće molbe za prenos prava vlasništva ovakvih nekretnina ako molilac ne podnese dozvolu Ministra poljoprivrede.

2) Zakon o obaveznom obezbeđenju useva i plodova od grada od 10 februara 1931 godine dopunjuje se tako, da se u čl. 1 doda rečenica: „u primorskim krajevima može se propisati i obezbeđenje useva i plodova od posolice”.

3) Stavlja se van snage tač. 3 §-a 54 Finansijskog zakona za 1933/34 god. i odredbe §-a 47 Finansijskog zakona za 1934/35 godinu.

Odstupno od propisa tač. 1 §-a 2 i tač. 1 §-a 3 zakona o izmenama i dopunama u zakonu o unapređenju poljoprivrede od 29 decembra 1930 god. kao i čl. 14 zakona o suzbijanju i ugušivanju stočnih zaraza od 14 juna 1928 godine, polovina pristojbi svake opštine za izdavanje stočnih pasoša (putnica) i za prenos prava vlasništva na njima, za produženje zdravstvenoga uverenja i za promenu mesta opredeljenja čiju visinu propisuje Ministar poljoprivrede u saglasnosti sa Ministrom finansija, ulazi u banovinski stočarski fond, a druga polovina u opštinski odnosno u banovinski veterinarski fond (zakladu), bilo u celini bilo delom, po odredbi Bana.

Sredstva opštinskih, odnosno banovinskih veterinarskih fondova (zaklada), trošiće se na materijalne rashode oko suzbijanja stočnih zaraza i na uređenje stočnih sajmišta (vašarišta), strvodernica i strvišta, a sredstva banovinskih stočarskih fondova (zaklada) trošiće se na materijalne rashode na unapređenje stočarstva.

Ban će pravilnicima propisati odredbe o upravi i trošenju ovih fondova (zaklada).

4) Odredba tač. 3 §-a 48 Finansijskog zakona za 1934/35 god. menja se i glasi:

„Sve vinograde od neposredno rodnih hibrida, banovine će opteretiti banovinskom taksom, koja ne može biti manja od 0.10 para po čokotu”.

5) Odobrava se državnom bakteriološkom i serološkom zavodu u Križevcima da svoje prihode od prodatih peciva u budžetskoj 1936/37 god. može upotrebiti kao obrtni kapital i trošiti na materijalne rashode i potrebnu radnu snagu radi što veće i jeftinije proizvodnje cepiva i drugih preparata za suzbijanje stočnih zaraznih i invazivnih bolesti.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 35v (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 35v (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 35g (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 35g (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 35 g (nov)

Odobrava se za podizanje zgrade Poljoprivrednog šumarskog fakulteta u Zagrebu kredit do 3.000.000 dinara i ovlašćuje se Ministar poljoprivrede, da potrebna sredstva u pomenutu svrhu a u granicama ovoga kredita može da izuzme iz neutrošenih viškova Državne poljoprivredne zaklade iz ranijih godina koji su deponovani na računu Državne poljoprivredne zaklade pri Privilegovanoj agrarnoj banci.

Ujedno se ovlašćuje Ministar poljoprivrede da iz istih sredstava može staviti na raspoloženje Poljoprivrednom šumarskom fakultetu u Zemunu iznos do 150.000 dinara za dovršenje zootehničkog instituta istog fakulteta.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 35g (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 35g (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 35d (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 35d (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 35d (nov)

Radi sanacije Saveza hrvatskih seljačkih zadruga u Zagrebu ovlašćuje se Ministar poljoprivrede da može otpisati dug pomenutog Saveza kolonizacionom fondu u iznosu od 233.520.04 dinara, Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja da može otpisati dug istog Saveza u iznosu od 800.000 dinara za kukuruz za ishranu pasivnih krajeva, Ministar finansija da može otpisati 356.000 dinara koje isti Savez duguje na ime zaostale poreze.

Ovlašćuje se Ministar finansija da po saglasnosti Ministarskog saveta, može odobriti predloge koje mu učini Ban Savske banovine za podizanje zajma od 6.500.000 dinara u svrhu pomoći Savezu hrvatskih seljačkih zadruga u Zagrebu radi njegove sanacije. Amortizacija ovog zajma vršiće se iz banovinskih kredita.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 35d (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 35d (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 35d (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 35d (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 35d (nov)

Ovlašćuje se Ministar poljoprivrede da može u sporazumu sa Ministrom šuma i rudnika u roku od 6 meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona izmeniti pravosnažna rešenja o eksproprijaciji šuma, doneta na osnovu § 24 stav 9 Zakona o likvidaciji agrarne reforme na velikim posedima od 19 juna 1931 god. sa svima izmenama i dopunama i eksproprijirati od istog poseda u jednakoj površini drugo šumsko zemljište, no to samo u koliko stručnjaci utvrde, da su za pojedina sela i kolonije eksproprijisane šumske površine u prirodi usled odronjavanja umanjene ili da većim delom nisu sposobne za šumsku kulturu ili se mogu privesti šumskoj kulturi veštačkim putem sa nesrazmernim troškovima prihodima šuma.

Molbe za izmenu eksproprijacionih rešenja imaju sela i kolonije u čiju su korist šume eksproprijisane, podneti neposredno Ministarstvu poljoprivrede u roku od dva meseca od stupanja na snagu ovog zakona.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 35d (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 35d (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 35e (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 35e (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

Ministarstvo trgovine i industrije

§ 35e (nov)

Ovlašćuje se Ministar trgovine i industrije da po odobrenju Ministarskog saveta donese:

1) Uredbu sa zakonskom snagom o uređenju Ministarstva trgovine i industrije, kojom se ne može menjati Zakon o činovnicima;

2) Uredbu sa zakonskom snagom o reorganizaciji zavoda za unapređivanje spoljne trgovine i osnivanju instituta za proučavanje privrede.

Zavod za unapređivanje spoljne trgovine staviće se u nadležnost pored privredne obaveštajne službe koju vrši: primena zakona o organizaciji i kontroli izvoza stoke i stočnih proizvoda i prerade vina, primena zakona o kontroli poljoprivrednih proizvoda namenjenih izvozu kao i drugih odredaba kojima bi se regulisala spoljna trgovina; zatim primena trgovinskih ugovora i sporazuma u koliko je ista poverena Ministarstvu trgovine i industrije i kontrola kompezacionih poslova u saglasnosti sa Narodnom bankom Kraljevine Jugoslavije.

Institut za proučavanje privrede, kao samostalna državna ustanova, imaće za zadatak da u saradnji sa zainteresovanim privrednim ustanovama sistematski proučava privredni život i daje obaveštenja o stanju privrede i njenom razvitku.

Uredbom će se propisati i odredbe o računskim poslovima obeju ustanova, odrediti činovnički položaj i zvanja u njima i opredeliti specijalni uslovi za sticanje tih položaja i zvanja. Za postavljanje na zvanje Upravnika zavoda i instituta važiće propisi § 49 st. 5 Zakona o činovnicima.

Od kredita koji je budžetom odobren kao subvencija zavoda za unapređivanje spoljne trgovine određuje se 1,680.000 dinara za lične i materijalne izdatke Zavoda a 220.000 dinara za lične i materijalne izdatke Instituta za proučavanje privrede.

Predsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 35e (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 35e (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 35ž (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 35ž (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 35ž (nov)

Ovlašćuje se Ministar trgovine i industrije:

1) da na račun kredita predviđenih budžetom za lične rashode za zvaničnike i služitelje može postavljati dnevničare s tim, da se broj i vrsta predviđenih zvanja i iznosi odgovarajućih budžetskih kredita ovim postavljenjima ne može prekoračiti.

2) da na račun kredita, predviđenih budžetom za lične rashode za stalno osoblje kod Srednje tehničke i muških zanatskih škola može postavljati honorarno stručno nastavničko osoblje, s tim da se broj i vrsta predviđenih zvanja, kao i iznos odgovarajućih zakonskih prinadležnosti i kredita ovim postavljenjima ne prekorači. Ova postavljenja vršiće se prema nadležnosti o postavljenjima Ministar i banovi, po prethodnom zauzimanju budžetskih mesta, na osnovu čl. 66 Zakona o državnom računovodstvu kod Otseka računovodstva pri Ministarstvu.

3) da može prihode koji mu pripadaju odredbama § 26 Zakona o ustanovljenju i uređenju Državne klasne lutrije za pomaganje narodne privrede, upotrebiti na unapređenje zanata i industrije, kao i za ciljeve unapređenja izvoza i ekonomske propagande u inostranstvu, kako u ličnom tako i u materijalnom pogledu.

Predsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 35ž (nov)? (Jednodušan odziv: Pri-

ma!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 35ž (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 35z (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 35z (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 35z (nov)

1) Ukida se tačka 2 §-a 30 Finansijskog zakona za 1933/34.

2) Uredba o rangu stručnih škola objavljena u „Službenim novinama” br. 104/XXX—290 od 10 maja 1933 menja se i glasi: U članu 1 pod tač. 15 navedena škola „Dveletni tečaj za žensko ročno delo pri tehnički srednji šoli v Ljubljani” briše se. U članu 2 iste uredbe upiše se nanovo „Ženska obrtna škola na tehnički srednji šoli v Ljubljani”.

Predsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 35z (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 35z (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 36.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 36.

§ 36

Ministarstvo šuma i rudnika

Predsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 36? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 36. Izvolite čuti § 37 sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 37 sa amandmanom Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 37

2) U drugom redu mesto: „10,000.000.—” staviti: „15,000.000”.

Uneti nove tačke:

14) Da po odobrenju Ministarskog saveta doneše Uredbu sa zakonskom snagom kojom će:

a) odvojiti Vrhovnu šumarsku i rudarsku nadzornu vlast od Uprave sa državnim šumama i državnim rudarskim preduzećima i provesti reorganizaciju Ministarstva šuma i rudnika i područnih ustanova;

b) propisati sve potrebne mere za stručnu i racionalnu upravu sa državnim šumama i državnim rudarskim preduzećima izuzetno od odredaba Zakona o državnom računovodstvu i odrediti sve mere kontrole toga poslovanja.

Ministarski savet će uredbom na predlog Ministra šuma i rudnika a izuzetno od propisa važećeg trgovačkog zakona reorganizovati državno šumsko-industrijsko preduzeće Dobrljin—Drvar a. d. (Šipad) i Durmitor prema načelima utvrđenim po prethodnoj b) tački ovoga §-a napuštajući oblik akcionarskog društva.

Ovom se Uredbom ne može menjati zakon o činovnicima.

15) da po odobrenju Ministarskog saveta doneše Uredbu sa zakonskom snagom, kojom će u cilju održanja trajnog i racionalnog gospodarenja propisati sve potrebne mere upravne, privredne i finansijske prirode za reorganizaciju, sanaciju i olakšanje stanja krajiških imovnih opština.

16) da po odobrenju Ministarskog saveta propiše Uredbu sa zakonskom snagom o dodeljivanju državnog šumskog zemljišta i likvidaciju uzurpacija

u ranijoj Bosni i Hercegovini, koja će sadržati ove odredbe:

1. ko može biti subjekt za dodeljivanje zemljišta;
2. šta može biti objekt dodeljivanja;
3. da se dodeljeno zemljište odmah besplatno prenese u vlasništvo lica, kojima se zemlja dodeljuje uz ograničenje iz čl. 28 do uključivo iz čl. 35 zakona o bivšim kmetskim selištima i stečenim beglucima od 17 maja 1928 god. i Pravilnika za provadanje toga zakona Br. 21763 od 28 juna 1928 godine;
4. postupak oko dodeljivanja zemljišta i suzbijanja uzurpacija;
5. da se sve molbe, rešenja, žalbe, prilozi, pravni poslovi, za prenos vlasništva kao i zemljišnoknjižni i katastarski prenosi, oslobodaju svih taksa izuzev slučajeva gde državno zemljište, dato ranije u višegodišnji zakup ili otkup servitutnih službenosti, ali ne pod uvjetima unutarnje kolonizacije;
6. kaznene odredbe radi suzbijanja uzurpacije i postupak oko toga.

Da se za izvođenje ove akcije osnuje fond u koji će se uneti od redovnih budžetskih prihoda za god. 1936/37 i 1937/38 suma do 3,000.000 dinara kao osnov, a dalji prihodi toga fonda da budu:

1. prihod od prodaje drveta na dodeljenom zemljištu;
2. naplaćene kazne i naknade štete po ovoj uredbi;
3. prihod od naplate paušalne takse za dodeljeno zemljište izuzev dobrovoljačke kompetencije;
4. kamata na uloženi novac kod Državne hipotekarne banke.

Preostala gotovina po definitivnoj likvidaciji ove akcije da se unese u fond za pošumljavanje.

Da se za izvođenje ove akcije osnuju naročiti odeljci kod Direkcije šuma u Sarajevu i Banja Luci i terenske sekcije i da se potrebno osoblje za odeljke i terenske sekcije može postavljati na teret fonda koji se u ovu svrhu osniva.

Način knjiženja prihoda i rashoda po osnovnom fondu propisao Ministar šuma i rudnika u sporazumu sa Ministrom finansija.

17) Da po saslušanju Vrhovnog državnog pravobranioštva i Glavne kontrole, a po odobrenju Ministarskog saveta, izuzetno od propisa § 112 Zakona o šumama, u naročito opravdanim slučajevima, u cilju arondacije poseda i pojeftinjavanja uprave, može izvršiti razmenu državnog šumskog zemljišta za zemljište imovne opštine u podjednako vrednosti.

18) Da izuzetno od propisa § 53 Zakona o šumama pogorelcima Vučinić Sela opštine Srpske Moravice sreza vrbovskog izda besplatno drvo iz državnih šuma u količini po overenom obračunu potrebne građe za obnovu izgorelih zgrada.

19) Da po odobrenju Ministarskog saveta može, u izuzetnim slučajevima, kad to privredne prilike zahtevaju, pojedinim selima ili opštinama ustupiti u svojinu deo državne šume. Trošak uvidaja pada na teret molioca. Rešenja se imaju doneti do kraja jula 1936.

20) Da po odobrenju Ministarskog saveta može po predlogu Informativne komisije izvršiti u korist graničnih sela ili opština ispravku granica ograničenih državnih šuma, kada se to proučavanjem na samome licu mesta pokaže kao neophodno potrebno s obzirom na potrebe sela ili opština, šumske privrede u opšte i državne. Informativnu komisiju obrazuju dva viša šumarska činovnika i nadležni šef

šumske uprave. Postupak se otvara na molbu zainteresovanog sela ili opštine. Trošak uvidaja pada na teret molioca. Rešenja se imaju doneti najkasnije do kraja jula 1936 godine.

21) Da za tekuću budžetsku godinu odloži izvršenje § 123 zakona o šumama, za koje vreme imaju u svemu važiti propisi Pravilnika o prikupljanju i rukovanju prinosa za pošumljavanje broj 855 od 11 januara 1928 godine sa izmenama i dopunama br. 20886/1928, 25507/1929 i 17525/1930.

22) Da banskim upravama stavi na raspoloženje državno šumarsko osoblje za rad u banovinskim ustanovama, dok ovaj bude trajao, s tim da se tom osoblju za to vreme isplaćuju prinadležnosti iz banovinske kase a njihove prinadležnosti po državnom budžetu da idu na olakšanje dotičnih partija budžeta rashoda Ministarstva šuma i rudnika.

23) Da zgrade i zemljište u Ivanovom Selu, u kojima je smeštena državna šumska uprava proda i od toga dobiveni novac neposredno upotrebi za kupovinu zemljišta i zidanje nove ili kupovinu odgovarajuće zgrade u Grubišnom Polju.

24) Da proda suvišna gradilišta, zgrade i materijal od porušenih zgrada te da od toga dobiveni novac neposredno mimo budžeta upotrebi za kupovinu gradilišta ili zgrada ili zidanje zgrada.

25) Da može preneti besplatno u vlasništvo ono zemljište državnog erara, koje je pojedinim licima i ustanovama dato ugovorom u svrhu pošumljenja i zagajivanja pod uslovima unutarnje kolonizacije u bivšoj oblasti mostarskoj i srezovima livanjskom i duvanjskom (danas Tomislav Grad).

26) Da u budžetskoj godini 1936/37 može utrošiti ostatak kredita u vezi rešenja njegovog i Ministarskog saveta Br. 1310 od 7 juna 1934 god., te rešenja Br. 5744 od 4 marta 1935 god., (§ 89 t. VIII i IX zakona o budžetskim dvanaestinama za 1935/36 god.) i gotovinu fonda Teslićke fabrike u likvidaciji u iznosu od 2,450.000.— na dodeljivanju državnog šumskog zemljišta i likvidaciju uzurpacija u ranijoj Bosni i Hercegovini i opravke državne šumske-industrijske pruge Usora—Pribinić.

27) Da može vratiti u svojinu Majdanpečkoj universitetskoj domeni Beogradskog univerziteta ograničenu državnu šumu Srednji Kučaj I deo i tako isto na korist domena izmeniti granicu državne šume Severnog Kučaja, onako kako je to predložila određena komisija u svome graničnom protokolu i skici zavedenim u Odeljenju za šumarstvo Ministarstva šuma i rudnika 5 novembra 1935 pod Br. 30092.

28) Da prilikom reambulacije meda državnih ograničenih šuma u Srbiji, Južnoj Srbiji i Crnoj Gori može ovu izvršiti prema stvarnom stanju na licu mesta u svima onim slučajevima, gde se to stvarno stanje ne može utvrditi postojećim dokumentima ograničavanja usled njihove netačnosti. U takvim slučajevima postojeći dokumenti o svojini (granični protokoli, skice i tapije), imaju se saobraziti ovako izvršenoj reambulaciji.

29) Da putem šumsko-industrijskog preduzeća Dobrljin—Drvar a. d. izradi od drveta 53 zgrade za šumske uprave i 500 lugarskih kuća za čuvanje šumskih reona po utvrđenom tipu i uslovima i po prethodno utvrđenoj ceni.

Gradnje i isporuka ovih kuća ima se obaviti za vreme od 4 godine.

Preduzeće je dužno ove kuće na licu mesta po-
dići i montirati.

Obračun između državnog šumskog preduzeća
Dobrljin—Drvar a. d. i Ministarstva šuma i rudnika
vršice se na taj način što će se vrednost predatih
i podignutih kuća knjižiti na otplatu dužne šumske
takse toga preduzeća iz ranijih godina.

30) Da iz depozita ličke imovne opštine može
trošiti na održavanje i popravke šumskih puteva iz-
građenih iz tog depozita do 25.000.— dinara go-
dišnje sve dok se taj depozit ne likvidira.

31) Da može domaćim pilanarima, koji nisu
snabdeveni po zakonu o zaštiti domaće drvarske in-
dustrije, prodati potrebno drvo za snabdevanje nji-
hovitih pilana u granicama njihovih kapaciteta, ali
najviše do 1000 pun m³ u oblom, uz naplatu takse
po šumskom cenovniku.

Ovo svoje pravo može Ministar šuma i rudnika
preneti na Direkcije šuma.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skup-
ština § 37 sa pročitanim amandmanom Kraljevske
vlade? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da
je Narodna skupština jednoglasno primila § 37 sa
predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite
čuti § 38 sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 38 sa
predloženim amandmanom Kraljevske vlade, koji
glasi:

§ 38

Tač. pod 1) izostaviti.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skup-
ština § 38 sa pročitanim amandmanom Kraljevske
vlade? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da
je Narodna skupština jednoglasno primila § 38 sa
predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite
čuti § 39 sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 39 sa
predloženim amandmanom Kraljevske vlade, koji
glasi:

§ 39

1) menja se i glasi: „§ 76 finansijskog zakona
tač. 1 za 1934/35 po kome su banska veća donela
Uredbu o lovu na osnovu § 113 zakona o lovu od
5 decembra 1931 ima se tako tumačiti, da Uredbe
o lovu donešene po bankskim većima ovlašćenjem
§ 76 tač. 1 finansijskog zakona za 1934/35 godinu
nemaju se slati Državnom savetu na saglasnost.

Dodaju se nove tačke koje glase:

1a) u banovinama gde banska veća do sada nisu
donela uredbe o lovu pomenute u tač. 1 ovoga pa-
raagrafa imaju ih doneti nadležni banovi u roku od
dva meseca od dana stupanja na snagu ovoga za-
kona i iste oglasiti u „Službenim novinama”.

1b) U koliko bi se utvrdilo da odredbe koje
uredbe o lovu, navedene u prednjim odredbama
ovoga paragrafa nisu u skladu sa postojećim zako-
nima, ovlašćuje se Ministar šuma i rudnika, da takve
uredbe izmeni i dovede u sklad sa važećim zakonima.

4) Na kraju § 105 zakona o lovu od 5 decembra
1931 dodaje se nov četvrti stav koji glasi:

„Izuzetno od prednjih stavova postojeći savezi
lovačkih udruženja u Beogradu i Sarajevu zadržava-
ju svoje dosadašnje organizacije i područja bez
obzira na podelu države na upravna područja, —
banovine — tako dugo, dok se na njihovim terito-
rijama ne počnu primenjivati prema prpouisu § 96

zakona o lovu oni propisi glave I toga zakona, po
kojima se pravo lova na opštinskim lovištima daje
pod zakup.

5) Odredba čl. 3 Uredbe o prinadležnostima u
naturi državnih službenika br. 68000/1 od 26 sep-
tembra 1931 g. („Službene novine” br. 280 od 30
novembra 1931) iza reči: „službenici na državnim
rudarskim preduzećima” dopunjuje se rečima: „i
njihovih centralnih nadležstava u odgovarajućim ko-
ličinama o čemu će Ministar šuma i rudnika u spo-
razumu sa Ministrom finansija propisati naročiti
Pravilnik.

6) Ustupa se opštini ulcinjskoj u Ulcinju dr-
žavna šuma — pašnjak „Mavrijan”.

7) Prima se na znanje i odobrava rešenje Ru-
darskog oteka Ministarstva šuma i rudnika u Sa-
rajevu br. 9366/22 od 7 juna 1932, kojim je iz-
menjen i proširen ugovor za rekonstrukciju razre-
dišta za državni rudnik u Zenici, pošto je nabavka
izvršena u interesu državne kase.

8) Služboprimac kod rudarsko-topioničkih pre-
duzeća, osiguran kod Bratimske blagajne, u slučaju
sprečenosti u službovanju bolešću ili nesrećnim slu-
čajem nema pravo na platu od preduzeća u smislu
§ 219 zakona o radnjama.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skup-
ština § 39 sa pročitanim amandmanom Kraljevske
vlade? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da
je Narodna skupština jednoglasno primila § 39 sa
predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvo-
lite čuti § 40.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 40.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skup-
ština § 40? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem
da je Narodna skupština jednoglasno primila § 40.
Izvolite čuti § 40a (nov) po predlogu Kraljevske
vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 40a (nov)
po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

Ministarstvo socijalne politike i narodnog zdravlja

§ 40a (nov)

Ovlašćuje se Ministar socijalne politike i na-
rodnog zdravlja da može, kad oceni da privredne
prilike to dozvoljavaju:

1) proširiti penziono osiguranje službenika, po
propisima prečišćenog teksta zakona o penzionom
osiguranju službenika, obnarodovanog u „Službenim
novinama” od 12 decembra 1933 g. br. 285—LXXXIV
i na ostale krajeve Kraljevine Jugoslavije, gde do
sada ovo osiguranje nije postojalo, bilo za sve, bilo
za pojedine privredne grane odnosno grupe name-
štenika, te u tom cilju i izdavati propise o ustanov-
ljenju, organizaciji i međusobnom odnosu novih sa-
mostalnih nosilaca penzionog osiguranja službenika,
kao i o odnosu prema penzionom zavodu za službe-
nike u Ljubljani, kome može poveriti sprovođenje
potrebnih predradnja za osnivanje ovih nosilaca.

2) sprovesti osiguranje za slučaj iznemoglosti,
starosti i smrti po zakonu o osiguranju radnika, bilo
za sve, bilo za pojedine privredne grane, te izdavati
propise o međusobnom odnosu između ovog osigu-
ranja i penzionog osiguranja službenika i rudara,
kao i ostale potrebne propise.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 40a (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 40a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 40b (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 40b (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 40b (nov)

Ovlašćuje se Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja, da može uredbom sa zakonskom snagom:

1) odrediti teritorijalno razgraničenje između postojećih privatno-društvenih bolesničkih blagajna, i

2) sprovesti kod Središnjeg ureda za osiguranje radnika i njegovih mesnih organa dopunsko osiguranje za veća davanja, nego što su predviđena §§ 45 i 46 Zakona o osiguranju radnika, a koje bi padalo samo na teret osiguranih članova, koji to osiguranje žele.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 40b (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 40b (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 40v (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 40v (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 40v (nov)

Ovlašćuje se Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja da po odobrenju Ministarskog saveta, može Uredbom sa zakonskom snagom:

1) po saslušanju radničkih i poslodavačkih komora, propisati način utvrđivanja minimalnih nadnica u vezi sa obaveznim sklapanjem kolektivnih ugovora, pomirenjem i arbitražom, kao i odrediti stranke za zaključivanje kolektivnih ugovora.

Ovom će se Uredbom odrediti i novčane kazne za prekršaje njenih propisa, koje se mogu kretati od 100 do 10.000 dinara.

Kazne će izricati opšte upravne vlasti. Prihodi od kazna idu u korist „Fonda za nadzor nad izvršavanjem propisa ove Uredbe”, koji će se obrazovati pri svakoj banskoj upravi. Fondom rukuje Ban po odobrenju Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja. Potrebne detalje propisao je Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja posebnim Pravilnikom.

2) Utvrditi oblik i način izdavanja legitimacijama radnika i nameštenika, bez naplate nikakve druge takse sem cene koštanja izračunate paušalno, propisati obaveze upotrebljavanja ovih legitimacija i kazne između 50 i 500 dinara za povrede propisa ove Uredbe.

3) Urediti odnose između novinara i vlasnika listova, kao i osiguranje novinara u slučaju starosti i onesposobljenja za rad.

Dok se ne donese ova Uredba, važiće propisi Uredbe od 25. septembra 1926. godine sa izmenama i dopunama od 28. marta 1928. godine u pogledu uređenja odnosa između novinara i vlasnika listova („Službene novine” od 28. septembra 1926. godine Br. 219—LVII), kao i postojeći propisi Zakona o osiguranju radnika, Zakona o zaštiti radnika i Zakona o radnjama.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 40v (nov)? (Jednodušan odziv: Pri-

ma!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 40v (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 40g (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 40g (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 40g (nov)

Ovlašćuje se Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja:

1) da može kod Središnjeg ureda za osiguranje radnika zaključiti dugoročni zajam od 25.000.000.— dinara za proširenje, dovršenje i uređenje državnih bolnica u banovinskim mestima s tim, da će svojim rešenjem odobravati iz ovog zajma potrebne kredite ovim bolnicama za radove i nabavke koji se imaju izvršiti: Otplata anuiteta po ovome zajmu unosice se u državni budžet počev od 1937/38. godine;

2) da u sporazumu sa Ministrom finansija može doneti Uredbu sa zakonskom snagom o obračunavanju i naplati bolničkih troškova u javnim bolnicama. Ovom će se Uredbom odrediti oslobođenje od plaćanja bolničkih troškova siromašnih lica i regulisati naplata bolničkih troškova od onih lica, koja su drugim zakonima od toga bila oslobođena;

3) da zdravstvene zadruge u Beljini, Lazarevcu, Lugu kod Bajine Bašte, Slovcu i Stublinama, oslobodi plaćanja zajmova dodeljenih im za podizanje zadržanih domova zdravlja iz fonda za asanaciju sela;

4) da može izmeniti i dopuniti: Uredbu o organizaciji i delokrugu Centralnog higijenskog zavoda u Beogradu, Uredbu o organizaciji i delokrugu Škole narodnog zdravlja u Zagrebu i Uredbu o organizaciji i delokrugu higijenskih zavoda, domova narodnog zdravlja i zdravstvenih stanica, bez izmene zakona o činovnicima i povećanja ličnih rashoda;

5) da može Uredbom menjati i dopunjavati odredbe Zakona o stručnim školama za pomoćno osoblje u socijalnoj i zdravstvenoj službi od 13. novembra 1930. godine, bez izmene Zakona o činovnicima i bez povećanja ličnih rashoda;

6) da može izmeniti i dopuniti Pravilnik o banjama, mineralnim i toplim vodama;

7) da Uredbom sa zakonskom snagom propiše dužnosti i prava administrativnog upravnika u Državnom lečilištu u Topolšici;

8) da može izuzetno od propisa §-a 63 i 90 Invalidskog zakona: ustanoviti više odeljenja kod onih invalidskih sudova, koji imaju veliki broj nerešenih invalidskih predmeta. Nedovoljne budžetske kredite za lične i materijalne izdatke invalidskih sudova može dopunjavati iz prihoda narodnog invalidskog fonda;

9) da može određivati specijalni dodatak poslovođama radionica i majstorima, zaposlenim u državnim ortopedskim zavodima (radionicama) i ustanovama za smeštaj slepih, gluvonemih i invalida: prvima po 540.— dinara, drugima po 350.— dinara mesečno, pored redovnih prinadležnosti, za stručni prekovremeni rad, na teret budžeta pomenutih ustanova;

10) da može higijeničarima (lekarima, biologima, sanitetskim inženjerima, bakteriolozima, kemičarima i veterinarima) u higijenskoj službi odobravati i ukidati dodatke na epidemijsku službu;

11) da može rok predviđen u § 10 Zakona o primanju u službu lekara kao i o sticanju prava na ličnu penziju, penzionisanju, premeštanju i otpuštanju službenika i lekara—činovnika Središnjeg ureda za osiguranje radnika i njegovih mesnih organa produžiti za daljih 5 godina. Ministar socijalne politike i

narodnog zdravlja odrediće gde će se održavati kurs iz socijalne medicine;

12) da može sa danom 1 aprila 1936 godine, u sporazumu sa Gradskim poglavarstvom u Banja Luci i Banom Vrbaske banovine preuzeti kao državnu sadanju banovinsku bolnicu u Banjoj Luci.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 40g (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 40g (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 40d (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 40d (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 40d (nov)

1) U tač. 2 prvog stava §-a 11 Zakona o osiguranju radnika od 14 maja 1922 god. dodaje se na kraju: „ali samo najmanje zakonske potpore za slučaj bolesti” (§ 45 pom. zakona) i najduže za vreme od 10 nedelja.”

2) Ukida se subvencija iz § 136 Zakona o osiguranju radnika.

3) Obrazovanje Vrhovnog suda radničkog osiguranja, predviđenog u §§ 172 i 173 Zakona o osiguranju radnika, odlaže se s tim, da nadležnost prednjeg suda po pomenutom zakonu pređe u nadležnost Kasacionog suda u sedištu Središnjeg ureda za osiguranje radnika.

4) Središnji ured za osiguranje radnika može prihode od kazna koje se ubiru po § 200 Zakona o osiguranju radnika, upotrebiti ne samo za vanredne potpore rentnicima, prema stavu 2 pomenutog paragrafa, nego i za vanredne pomoći obolelim uredskim članovima, koji su iscrpli 26 nedelja potpore po § 45 Zakona o osiguranju radnika.

5) Ukida se subvencija iz §-a 43 Zakona o penzionom osiguranju službenika, obnarodovanog u prečišćenom tekstu u „Službenim novinama” od 12 decembra 1933 god. Br. 285—LXXXIV;

6) U stavu drugom §-a 24 i stavu 4 §-a 25 Zakona o bolnicama i u §-u 329 Zakona o činovnicima zamenjuju se reči: „sekundarni lekari” sa rečima: „lekarSKI pripravnici”.

7) Godine provedene u svojstvu lekara volontera u državnim bolnicama i klinikama, kao i svojstvu kliničkih asistenata-dnevničara priznaće se pri stupanju u državnu i samoupravnu službu samo za penziju.

8) Državna bolnica za ženske bolesti u Ljubljani pridaje se kao odeljenje Opštoj državnoj bolnici u Ljubljani. Njen budžet ulazi kao sastavni deo budžeta Opšte državne bolnice u Ljubljani.

9) Sva lica koja su primala pomoć u hrani kao beskatnatnu pozajmicu po Zakonu o pomoći oskudnima u hrani od 3 marta 1928 god., u koliko istu do sada nisu vratili, imaju vrednost primljene hrane odrediti na javnim radovima po maksimalnoj nadnici.

Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja, u sporazumu sa Ministrom građevina, propisaće Pravilnik o načinu sprovođenja ovoga i zaposlenja dužnika na javnim radovima.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 40d (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 40d (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 41.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 41.

Ministarstvo fizičkog vaspitanja naroda

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 41? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednodušno primila § 41. Izvolite čuti § 41a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 41a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 41 a (nov)

Ovlašćuje se Ministarski savet da na predlog Ministra fizičkog vaspitanja naroda Uredbom sa zakonskom snagom izmeni uredbu o uređenju Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda K.br. 270/32 od 10 marta 1932 godine.

Ovom će se Uredbom sprovesti potrebna reorganizacija i ozakoniti delokrug nadležnosti nadzora, koji Ministarstvo ima vršiti nad svima organizacijama i ustanovama koje spadaju u nadležnost Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda.

Ovom se Uredbom ne može menjati zakon o činovnicima.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 41a (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 41a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 41b (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 41b (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 41b (nov)

Ovlašćuje se Ministar fizičkog vaspitanja naroda da izmeni Uredbu o osnivanju i radu prazničnih tečajeva i izvršenju ostalih odredbama Zakona o obaveznom telesnom vaspitanju O.br. 1847 od 26 marta 1935 godine.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 41b (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 41b (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 42.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 42.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 42? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 42. Izvolite čuti § 43 sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 43 sa amandmanom Kraljevske vlade, koji glasi:

III RAZDEO — OSTALE ODREDBE

Posle drugog stava dodaje se nov stav koji glasi:

„Ovlašćuje se Ministarski savet, da može na isti način doneti i uredbe sa zakonskom snagom: o štampi, o udruženjima, zborovima i dogovorima i o izboru narodnih poslanika za Narodnu skupštinu, u saglasnosti sa naročitim odborima Narodnog predstavništva, koji će se odbori obrazovati na način predviđen u §-u 17 zakona o poslovnom redu u Senatu, odnosno u Narodnoj skupštini.”

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 43 sa pročitanim amandmanom Kraljevske vlade? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 43 sa

predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 43a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 43a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 43a (nov)

Ovlašćuje se Ministarski savet, da na predlog Ministra inostranih poslova i Ministra trgovine i industrije, putem Uredbe odobrava sporazume s pojednim državama o trgovini i platnom prometu, čije trajanje nije duže od godine dana.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 43a (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 43a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 44.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 44.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 44? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 44. Izvolite čuti § 44a po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 44a po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 44a

Ovlašćuje se Ministarski savet, da na predlog Ministra pravde, izuzetno od postojećih zakonskih propisa, može donositi rešenja o tome, kako se ima postupiti i definitivno likvidirati imovina i arhiva bivših političkih stranaka zabranjenih 1929. godine.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 44a? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 44a po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 45 sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 45 sa amandmanom Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 45

Dodati nov stav 2a:

2a) U toku budžetske 1936/37. godine ne mogu se vršiti nikakva postavljenja na zvanje zvaničnika i služitelja za kancelarijsku službu. Na svako upražnjeno mesto služitelja može se postaviti samo jedan dnevničar-služitelj.

6) U drugom redu posle reči: „građanskog reda“ umetnuti: „i“, a reči: „i službenika vojnog i građanskog reda u vojsci i mornarici“ izostaviti.

Uneti novu tačku:

7) U smislu §-a 24 Zakona o produženju važnosti o budžetskim dvanaestinama putem virmana, na teret ostalih partija i pozicija ličnih rashoda Ministarstva vojske i mornarice, imaju se pokriti i izdaci na penzije licima vojske i mornarice, koja budu penzionisana u toku budžetske godine, kao i penzije porodica umrlih službenika vojske i mornarice, u koliko sume odobrene budžetom Ministarstva vojske i mornarice za ove potrebe ne budu dovoljne.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 45 sa amandmanom Kraljevske vlade? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 45 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 45a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 45a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 45a (nov)

(¹) Zakon o državnim monopolima menja se odnosno dopunjuje kako sleduje:

1) Na kraju § 5 dodaje se: „ili može biti plasirana u građevinske objekte monopolske uprave“.

2) U stavu 1 §-a 23 izostavlja se druga i treća rečenica i umesto njih stavlja se: „Sadilac, ne sme zasadi duvan na drugom zemljištu niti više od 10% preko odobrenog mu broja strukova“.

3) Stav 2 §-a 23 menja se i glasi:

„Sadilac, koji želi da zasadi manji broj strukova duvana, nego što mu je dozvoljeno, dužan je da to prijavi duvanskoj stanici i da joj podnese dozvolu radi ispravke najdalje do 15. aprila. Ako ne želi da zasadi ni zakonom utvrđeni minimum (stav 3 §-a 19) dužan je da do istog dana vrati dozvolu duvanskoj stanici.“

4) U stavu 1 §-a 26 umesto reči „polovine“ stavlja se reč „kraja“.

5) Stav 5 §-a 28 ukida se.

6) Stav 1 §-a 40 ukida se.

7) U stavu 2 §-a 45 izostavljaju se reči: „naknada oko otpuka (§ 46)“, a posle reči: „materijala“, umeće se: „troškovi učinjeni na račun sadioca po narednjima ovog Zakona“, a druga rečenica ovog stava menja se i glasi: „Iz ostatka zadržaće se državni porez i prirez koji naplaćuju poreske uprave na osnovu podnetog spiska poreske uprave“.

8) U stavu 3 §-a 45 posle reči: „dažbine“ umeće se: „kao ni administrativna ni privatna potraživanja“.

9) U §-u 46 menja se i glasi:

„Izdaci oko otkupa duvana kao i dnevne nagrade iz §-a 47 (ovog Zakona) padaju na teret računa otkupa duvana.“

10) Stav 3 §-a 69 ukida se.

11) U stavu 1 §-a 101 umesto reči: „trostruke“ stavlja se reč: „jednostruke“, a umesto reči: „desetostruke“, a umesto reči: „desetostruke“ stavlja se reč: „petostruke“.

12) U tač. 3 §-a 101 izostavljaju se reči: „§ 23, stav 1, ili“.

13) U stavu 1 §-a 101 dodaje se nova tačka koja glasi:

„13) Ko neovlašćeno uveze petroleum ili tako uvezeni petroleum drži.“

14) U §-u 101 dodaje se 2. stav koji glasi:

„Novčana kazna iz prethodnog stava ne može biti manja od 300.— dinara izuzev slučaja iz st. 3 §-a 111.“

15) U §-u 102 umesto „500.—“ stavlja se „150.—“.

16) U tač. 1 stav 1 §-a 103 posle reči „ili 23“ izostavljaju se reči: „stav 3“.

17) U produženju stava 1 §-a 104 dodaje se: „Zaplenjuje se i novac nađen pretresom kod krivca i upotrebljava se za izvršenje krivičnog rešenja“.

18) U §-u 124 izostavljaju se reči: „tužba“ i umesto njih stavlja se reči: „žalba“.

(²) Na monopolske krivice, učinjene pre 29. februara 1936. godine ukoliko, do toga dana, ne budu pravosnažno rešene (presudene), primeniće se blažiji zakon.

(³) Plaćanja novčanih kazni i taksa po pravosnažnim rešenjima (presudama) koje su izrečene radi krivica iz §-a 101 Zakona o državnim monopolima, učinjeni po stupanju na snagu novoga Zakona o državnim monopolima pa do stupanja na snagu ovog zakona, smanjuju se na $\frac{1}{3}$ iznosa u rešenju (presudi),

u. koliko nisu već izvršena. Naplaćene se novčane kazne ni u kakvom slučaju ne vraćaju.

Predsjednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 45a (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 45a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 45b po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 35b po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 45b

ž) Produžuje se do 31 marta 1937 godine rok iz čl. 117/ž Zakona o uređenju Državne hipotekarne banke.

Predsjednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 45b? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 45b po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 45b (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 45b (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 45b (nov)

a) U §-u 94 Zakona o činovnicima od 31 marta 1931, § 96 Zakona o državnom saobraćajnom osoblju od 22 juna 1931 i čl. 298 Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice od 30 septembra 1931 dodaju se novi stavovi koji glase:

„Odredbe prethodnih stavova važe i za državna potraživanja iz službenog odnosa prema kontraktualnim činovnicima, honorarnim službenicima, dnevničarima i nadničarima na radu u službi države.

Državna potraživanja iz službenog odnosa zastarevaju za 10 godina računajući od dana kojeg je otvorena računska godina u kojoj je isplata izvršena.”

b) § 136 stav 3 Zakona o činovnicima od 31 marta 1931 i § 142 stav 2 Zakona o državnom saobraćajnom osoblju od 22 juna 1931 menjaju se i glase:

„Kod penzionera osnov za ulaganje su njihove poslednje aktivne prinadležnosti po kojima su ulagali u činovnički penzioni fond na dan penzionisanja.”

v) U stavu 1 i 2 §-a 151 Zakona o činovnicima od 31 marta 1931 i stavu 1 i 2 §-a 157 Zakona o državnom saobraćajnom osoblju od 22 juna 1931 mesto reči: „trogodišnje” stavlja se: „dvogodišnje”.

g) Odredba tač. 1) čl. 290 Finansijskog zakona za 1926/27 godinu ima se razumeti tako, da priнос za osiguranje po Zakonu o osiguranju radnika nije dužna da plati ni država kao poslodavac. Prema tome, obaveza države kao poslodavca teče počev od 1 aprila 1928 shodno čl. 17 Pravilnika o osiguranju dnevničara zaposlenih u državnoj službi Dr.br. 23253 od 22 februara 1928.

d) § 69 tač. 1. stav 1 Finansijskog zakona za 1934/35 koji je produžen za budžetsku 1935/36 godinu menja se i glasi:

„Od 1 aprila 1936 prestaje obaveza osiguranja po Zakonu o osiguranju radnika svih dnevničara, honorarnih i ugovornih službenika državnog imanja „Belje” i „Topolovac”.

d) U Zakonu o poštansko-štednom, čekovnom i virtmanskome prometu ukidaju se u čl. 8 stav 3 i 4.

e) Važnost odredbe §-a 200 Zakona o radnjama odlaže se do 31 marta 1937 godine.

Predsjednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 45b (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 45b (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 46 sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 46 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 46

U tač. 1) pod 5) mesto: „odredbe o dodatcima na skupoću” staviti: „Uredbe o ličnom i porodičnom dodatku”.

U ovom §-u reči: „na skupoću” brisati.

Dodati nov stav IV:

IV) Od 1 aprila 1936 obustavlja se svaki postupak za naplatu penzijskih i invalidskih prinadležnosti, koje su do 1 aprila 1935 isplaćene bez krivice bilo korisnika bilo državnih organa u većem iznosu nego što po zakonu pripada. Kao krivica po ovoj odredbi smatraće se upotreba falsifikovanog ili neistinitog dokumenta i prikrivanje jasno predviđenih činjenica koje povlače gubitak prava na invalidske odnosno penzijske prinadležnosti.

Sume naplaćene do 1 aprila 1936 pripadaju državnoj kasi.

Državni organi čijom je radniom došlo do isplate ovih suma usled pogrešnog tumačenja zakona, razrešuju se materijalne odgovornosti prema državi.

Odluku o obustavi naplate i razrešenju materijalne odgovornosti donosi Ministar finansija i protiv ove odluke nema mesta upotrebi daljeg pravnog sredstva.

Predsjednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 46 sa pročitanim amandmanom Kraljevske vlade? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 46 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 46a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 46a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 46a (nov)

Ovlašćuje se Ministar finansija da po odobrenju Ministarskog saveta, Uredbom sa zakonskom snagom:

1) propiše organizaciju Poštanske štedionice, bez izmena zakona o činovnicima;

2) propiše organizaciju i uredenje državnog dobra „Belje” kojom će se dopuniti ili zameniti zakon o organizaciji i uredenju državnog dobra „Belje” od 31 decembra 1921 godine.

Predsjednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 46a (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 46a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 47.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 47.

Predsjednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 47? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 47. Izvolite čuti § 48.

— Za ovim je Narodna skupština, glasajući sedenjem i ustajanjem o svakom pojedinom paragrafu, u smislu čl. 102 Ustava i § 67 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini jednoglasno usvojila u pojedinostima sve paragrafe predloga Finansijskog zakona za budžetsku 1936/37 godinu od § 48 do § 50 zaključno.

Pretsednik Stevan Ćirić: Izvolite čuti § 51 sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 51 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 51

Dodaju se nove tačke:

4) Primaju se znanju i odobravaju svi odobreni pravilnici do kraja budžetske 1935/36 godine, po kojima su opštine naplaćivale najamni filir.

Ovlašćuje se Ministar finansija da u smislu § 156 zakona o gradskim opštinama i § 148 zakona o opštinama i u buduće može odobravati naplatu najamnog filira, po prethodnoj proceni potrebe istog, onim opštinama koje su do sada imale taj filir.

5) Smatraju se razrešeni opštinski računi do kraja 1929 godine, pregledani od strane nadležne Mesne kontrole, ako nije utvrđena zloupotreba.

6) Ovlašćuje se Ministar finansija, da po odobrenju Ministarskog saveta, Uredbom sa zakonskom snagom, reguliše u kojim slučajevima i granicama može vlast koja odobrava budžete opština i gradskih opština predložene prihode i rashode povećavati, smanjivati ili brisati.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 51 sa pročitanim amandmanom Kraljevske vlade? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 51 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 51a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 51a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 51a (nov)

U Zakonu o uredjenju Predsedništva Ministarskog saveta:

§ 1 menja se i glasi: Predsedništvo Ministarskog saveta deli se na:

- 1) Političko odeljenje;
- 2) Administrativno odeljenje;
- 3) Centralni presbiro.

Na čelu odeljenja stoji Načelnik a na čelu Centralnog presbiroa šef Presbiro-a.

Odeljenja se dele na otseke. Na čelu Otseka stoje načelniku neposredno podređeni šefovi otseka.

Načelnike kad su odsutni ili sprečeni, zamenjuju po rangju najstariji šefovi otseka.

§ 3 menja se i glasi: Ministarski savet, na predlog Predsednika Ministarskog saveta propisuje Uredbom podelu odeljenja na otseke, određuje nadležnost odeljenja, delokrug rada otseka i sve što je potrebno u pogledu njihove organizacije.

Pretsednik Ministarskog saveta može spajanjem broj otseka smanjiti a povećati samo ako se budžetom predvidi, kao i pojedine otseke iz sastava jednog odeljenja preneti u sastav drugog odeljenja.

§ 4 ukida se.

§ 5 ukida se.

§ 6 ukida se.

§ 7 ukida se.

§ 8 ukida se.

§ 9 u prvoj rečenici mesto: „u sastav Opšteg odeljenja ulazi” staviti: „u Predsedništvu Ministarskog saveta postoji”.

§ 26 u prvom redu izostaviti reči: „Šefa kancelarije”, a u drugom redu mesto reči: „Opšteg” staviti: „političkog i administrativnog”.

§ 27 u petom redu mesto reči: „Opšteg” staviti: „političkog i administrativnog”, u desetoj redu me-

sto reči: „Opštem” staviti: „političkom i administrativnom”, i u četrnaestom redu mesto reči: „Opštem” staviti: „političkom i administrativnom”.

§ 28 u prvom redu reči: „Šefa kancelarije” izostaviti. U drugom stavu reči: „Šef kancelarije” izostaviti.

§ 29 u sedmom redu mesto reči: „Opšteg” staviti: „političkom i administrativnom”.

Svuda mesto: „Opšteg” staviti: „Političkog i Administrativnog” a „Šef kancelarije” izostaviti.

§ 32a uneti nov koji glasi: „Zakonski propisi koji se odnose na Odeljenje opšte državne statistike i njegove službenike (koje je po zakonu o ukidanju, izmeni i dopuni zakonskih propisa koji se odnose na Vrhovnu državnu upravu od 3 decembra 1931 god. prešlo u sastav Ministarstva unutrašnjih poslova) ostaju u važnosti i prenose se među odgovarajuće propise koji se odnose na Ministarstvo unutrašnjih poslova.”

§ 32b uneti nov koji glasi: „Pretsednik Ministarskog saveta objaviće prečišćeno izdanje novog zakona.”

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 51a (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 51a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 52 sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 52 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 52

Pod I na kraju umetnuti: rešenje Ministarskog saveta br. 7270/VII od 9 avgusta 1935 o kreditu za nabavku visoko-frekventnog telefonskog uređaja i amplifikatora kao i drugog materijala za ustanovljenje dveju telefonskih linija od Beograda do Maribora u iznosu od 2,800.000.— dinara; rešenje Ministarskog saveta br. 7309/VII od 26 avgusta 1935 o kreditu za potrebe Komande žandarmerije i Uprave policije u iznosu od 7,215.600.— dinara; rešenje Ministarskog saveta br. 8220/VII od 17 septembra 1935 za povećanje part. 429 poz. 8 za pokriće troškova oko izvođenja programa društva za vazdušni saobraćaj „Aeroput” A. D. u iznosu od 500.000.— dinara; rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 225/VII od 30 septembra 1935 o kreditu za kupovinu kuće za Poslanstvo u Parizu u iznosu od 3,973.000.— dinara; rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 222/VII od 30 septembra 1935 o kreditu za isplatu naročitih dodataka za učitelje u iznosu od 288.000.— dinara; rešenje Ministarskog saveta br. 9297/VII od 16 oktobra 1935 o kreditu u iznosu od 3,000.000.— dinara za izradu odbranbenih nasipa u Pančevačkom ritu; rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 9933/VII od 30 oktobra 1935 o kreditu za naknadu gubitka „Prizadu” u iznosu od 3,913.946.95 dinara; rešenje Ministarskog saveta br. 10168/VII od 30 oktobra 1935 o kreditu u iznosu od 24,000.000.— dinara za ishranu pasivnih krajeva; rešenje Ministarskog saveta br. 10221/VII od 8 novembra 1935 o kreditu u iznosu od 2,000.000.— dinara za nabavku semena za krajeve postradale od suše; rešenje Ministarskog saveta br. 10680/VII od 28 novembra 1935 za isplatu parničkih troškova po sporu države i Narodne banke sa firmom A. Gerzon iz Beča u iznosu od 855.545.15 dinara; rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 264/VII od 6 decembra 1935 o kreditu za opravku puta Udovo—Berovo u iznosu od dinara 3,000.000.—; rešenje Ministarskog saveta Pov.br.

76/VII od 6 decembra 1935; rešenje Ministarskog saveta br. 11277/VII od 20 decembra 1935 o kreditu u iznosu od 1,546.900.— dinara za nabavku vozila za Upravu grada Beograda; rešenje Ministarskog saveta br. 297/VII od 17 januara 1936 o kreditu u iznosu od 141.800.— dinara za isplatu nagrade i nabavku uniforma za 40 dnevničara univerzitetske straže; rešenje Ministarskog saveta br. 12011/VII-1935 od 17 januara 1936 o kreditu u iznosu od 11,000.000.— dinara za ishranu pasivnih krajeva; rešenje Ministarskog saveta br. 43893/VI od 17 januara 1936 o produženju roka kupona br. 1 6% beglučkih obveznica; rešenje Ministra finansija br. 3134/VI od 20 januara 1936 o izmenama i dopunama u Zakonu o isplati ratne štete; rešenje Ministarskog saveta br. 1518/VII od 20 februara 1936 o kreditu u iznosu od 400.000.— dinara za održavanje zgrade Ministarstva šuma i rudnika; rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 1428/III od 28 februara 1936; rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 51/I od 9 marta 1936 o zakupu stanova za Kraljevsko namensništvo; rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 48/I od 10 marta 1936 o učešću države u peduzećima koje interesuje Narodnu odbranu; rešenje Ministarskog saveta br. 75/II od 10 marta 1936 o otpisivanju duga Kraljevske Akademije u Beogradu u iznosu od 7,500.000.— dinara.

Pod Ia (Ministarstvo prosvete). Rešenje Ministarskog saveta P.br. 37144 od 20 decembra 1935 o odobravanju pravilnika o specijalnim dodacima osoblja narodnih pozorišta; rešenje Ministra prosvete O.n.br. 40091 od 26 maja 1933 o predaji pokretnosti i nepokretnosti bivšeg saveza Hrvatskih učiteljskih društava u Zagrebu Jugoslovenskom učiteljskom udruženju — sekcija za Savsku banovinu u Zagrebu.

Pod Ib (Ministarstvo inostranih poslova). Rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 4683 od 5 marta 1936 o Lozanskoj deklaraciji.

Pod II na kraju umetnuti sledeće:

rešenje Ministarskog saveta V.k.br. 941 od 28 novembra 1935 o civilnom vazduhoplovstvu; rešenje Ministarskog saveta Pov.d.br. 579 od 20 februara 1936 godine.

Uneti nove tačke:

IV (Ministarstvo saobraćaja). Rešenje Ministarskog saveta Dr.P.br. 45166 od 20 februara 1936 o sporu između Direkcije rečne plovidbe i Privilegovanog A. D. za izvoz zemaljskih proizvoda.

V (Ministarstvo šuma i rudnika). Rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 4 od 28 februara 1936 o industriji gvožđa u Zenici; rešenje Ministra šuma i rudnika br. 7151 od 22 marta 1932, odnoseći se na način primene § 48 tač. 9 Finansijskog zakona za 1932/33.

Predsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 52 sa pročitanim amandmanom Kraljevske vlade? (Jednodušan odziv: Prima!). Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 52 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 53 sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 53 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 53

10) Uredba o vanrednom otpisu srazmernog dela za naplatu još nedostalog poreskog duga krajem 1932 godine — Br. 78992/III od 8 novembra 1935 god. („Službene novine” od 12 novembra 1935, Br. 262);

11) Uredba o izmeni i dopuni uredbe o zaštiti zemljoradnika od 30 septembra 1935 godine Br.

77070/V od 15 novembra 1935 god. („Službene novine” od 16 novembra 1935, Br. 266);

12) Uredba o maloprodaji i drvarenju iz državnih šuma M.S.br. 810 od oktobra 1935 god. („Službene novine” od 22 novembra 1935, Br. 271—LXVII);

13) Uredba o olakšicama naplate prinosa fondu za pošumljavanje od posednika nedržavnih šuma M.S.br. 880/1935 od 15 oktobra 1935 god. („Službene novine” od 30 novembra 1935, Br. 278—LXVIII);

14) Izmene i dopune uredbe o kartelima od 3 avgusta 1934 godine P.Br. 27945/U-III br. 41158/35 od 25 novembra 1935 god. („Službene novine” od 14 decembra 1935, br. 291—LXX);

15) Uredba o produženju roka iz § 74 zakona o iskorišćavanju vodnih snaga iz 1931 god. za dobijanje povlastice za vodenična postrojenja jačine do 15 bruto ks. — M.G.br. 30072 od 27 novembra 1935 god. („Službene novine” od 14 decembra 1935, Br. 291—LXX);

16) Uredba o poreskim i taksenim povlasticama za hotelsku industriju — Br. 76481/III od 6 decembra 1935 god. („Službene novine” od 16 decembra 1935, Br. 292);

17) Uredba o izmeni Uredbe o prekidu zastarelosti zemljoradničkih menica II br. 42049/k od 28 novembra 1935 god. („Službene novine” od 25 decembra 1935, Br. 299);

18) Uredba o otkupu terena nekadašnjih rudarskih povlastica „Orlovac” i „Gavranica” u opštini dubljanskoj i vrnjačkoj, Sreza trsteničkog Banovine moravske M.s.br. 988 od 20 decembra 1935 god. („Službene novine” od 30 decembra 1935, Br. 303);

19) Uredba o izdavanju blagajničkih zapisa u iznosu od 500,000.000.— dinara — Br. 400/II od 2 januara 1936 god. („Službene novine” od 4 januara 1936, Br. 4);

20) Uredba o primanju kukuruza od zemljoposednika i sitnih zanatlija u otplatu zaostalog državnog poreza i prireza do kraja 1932 godine — Br. 2057/III od 30 januara 1936 god. („Službene novine” od 1 februara 1936, Br. 24);

21) Uredba o unapređenju turizma od 20 februara 1936 god. („Službene novine” od 28 februara 1936, Br. 47—IX);

2) Uredba o regulisanju šumske produkcije i merama sanacije drvne privrede, M.S.Br. 136/36 od 28 februara 1936 god. („Službene novine” od 7 marta 1936, Br. 54—XI);

23) Uredba o dopuni zakona o zaštiti domaće drvarske industrije — M.S.Br. 135/36 od 28 februara 1936 god. („Službene novine” od 7 marta 1936, Br. 54—XI).

Predsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 53 sa pročitanim amandmanom Kraljevske vlade? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 53 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 54 sa amandmanom Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 54 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 54

4) Uredba o putnom paušalu činovnicima duvanskih stanica za službena putovanja i za rad po poslovima sadnje duvana u reonima duvanskih stanica — Br. 47979/I od 20 decembra 1935 god. („Slu-

žbene novine" od 28 decembra 1935 god., Br. 302—LXXII);

5) Pravilnik o specijalnim dodacima po čl. 20, 21 i 22 Uredbe o Narodnom pozorištu u Beogradu, koji se isplaćuje iz specijalnih budžeta prihoda i rashoda Narodnog pozorišta — P.br. 37144 od 1 oktobra 1935 god. („Službene novine" od 14 februara 1936, Br. 35—VI).

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 54 sa pročitanim amandmanom Kraljevske vlade? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 54 sa predloženim amandmanom Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 54a (nov) po predlogu Kraljevske vlade.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 54a (nov) po predlogu Kraljevske vlade, koji glasi:

§ 54a (nov)

Primaju se znanju i odobravaju:

1) Uredba o građenju i uređenju beogradskog pristaništa i unapređenju rečnog brodarstva, koju je propisao Ministarski savet pod M.S.br. 996/35 od 28 decembra 1935 god. (Ministarstvo saobraćaja 8829 od 21 avgusta 1935 god.) s tim da stupa u život i dobija zakonsku snagu na dan 1 aprila 1936.

2) Uredba o izmenama i dopunama invalidskog zakona od 4 jula 1929 godine sa njegovim izmenama i dopunama od 4 decembra 1929 godine i 18 septembra 1930 godine, koju je doneo Ministarski savet pod St. br. 3450 od 17 januara 1936 godine, s tim da stupi u život i dobija zakonsku snagu 1 aprila 1936 godine.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština pročitani § 54a (nov)? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila pročitani § 54a (nov) po predlogu Kraljevske vlade. Izvolite čuti § 55.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 55.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 55? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 55. Izvolite čuti § 56.

Izvestilac dr. Časlav Nikitović pročita § 56.

Pretsednik Stevan Ćirić: Prima li Narodna skupština § 56? (Jednodušan odziv: Prima!) Objavljujem da je Narodna skupština jednoglasno primila § 56.

Gospoda narodni poslanici, pošto je svaki paragraf Finansijskog zakona i svaki Vladin amandman pojedinačno primljen, objavljujem da je predlog Finansijskog zakona za budžetsku 1936/37 godinu u pojedinostima usvojen. (Burno pljeskanje.)

Prelazimo na drugo i konačno glasanje u celini o predlogu budžeta državnih rashoda i prihoda sa predlogom Finansijskog zakona za budžetsku 1936/37 godinu. Glasaće se poimenično. Gospoda narodni poslanici, koji su za konačno usvajanje u celini ovoga zakonskog predloga glasaće sa „za", a koji su protiv, glasaće sa „protiv".

Molim gospodu narodne poslanike da izvole ostati na svojim mestima i da na prozivku g. sekretara daju svoj glas.

Sekretar dr. Dragan Damić proziva narodne poslanike da glasaju i oni su glasali ovako:

Glasali su „za": Antić Borivoje D., Antonijević Dušan, Arandelović Jovan, Arežina Miljkan, Aćimović Velimir Ž., Badžak Milan Lj, Benko Josip, Be-

linić Vinko, Bećirović Voca Šerif, Beširović Dimitrije, Blažić Milan, Bogavac Petar P., Božinović Ljubomir, Božić Jakša, Bošković Mihailo, Brenčić Michael, Brujić Jovan S., Bubić Stevan dr., Budimir Simo D., Vasić Tihomir, Veble Andrej dr., Veličković Miladin B., Veselinović Milorad dr., Videc Anton, Vrbic Velimir, Vujasinović Vuk dr., Vučetić Radisav, Gavrilović Nikola, Gajić Radomir, Gajšek Karlo, Galogaža Petar, Golubović Milan, Grba Milovan dr., Davinić Brana, Dimitrijević Živojin, Dimitrijević Ljutica dr., Dimitrijević Stojadin, Dimić Radosav M., Dobrović Milan, Dobrosavljević Branko D., Durgutović Mustafa I., Đikić Alojzije, Đorđević Vojislav V., Đurović Danilo, Ercegovac Bogdan, Živadinović Borisav P., Živković Todor M., Živković Radosav T., Zejnel-beg Ibrahim Stracimir, Zaharić Čedomir I., Zeljković Boško N., Zuber Nikola, Ivanišević Petar, Iveković Bogdan dr., Ibrahimpašić Abdula, Janković Desimir, Janković Dragutin dr., Janković Stevan, Janjić Vojislav dr., Jevtić Đorđe, Jeličić Cvetko, Jovanović Đorđe dr., Jovanović Nikola, Jovičić Radoje, Joksimović Zarije, Joksimović Ugrin, Kazimirović Vladimir P., Kadić Alija, Kalamatijević Mihailo, Kaluderčić Branko dr., Kapetanović Ismetbeg Gavran, Kačanski Stevan, Kašanin Joco, Kašper Michael dr., Kersnik Anton, Klar Franc dr., Knežević Bogoljub, Kožul Marko dr., Koce Jure dr., Kosović Petar R., Kostrenčić Luka, Kraft Stevan dr., Krstić Mihailo, Krstić Stojan St., Kuzeljević Sreten, Kulenović Džaferbeg dr., Kursulić Velimir J., Lazarević Milan, Lazarević Nikon, Lazarević Todor dr., Lukarević Mihailo T., Lješević Mihailo K., Marjanac Simo, Marković Đorđe dr., Mahnik Artur, Mijić Milan Đ., Mijušković Luka, Mikašinović Đuro D., Mikić Sava Milanović Života, Miletić Vjekoslav dr., Milijanović Velimir, Milinčić Bogdan J., Milošević Dušan R., Milošević Dušan S., Milošević Radivoje, Miljuš Branko dr., Mirković Dimitrije S., Mihailović Todor, Miškulin Mile dr., Muratbašić Osman, Nedeljковиć Uroš, Nikitović Časlav dr., Nikolić Branko dr., Nikolić Živko J., Nikolić Slavko, Nićiforović Spasa, Novaković Niko dr., Pantić Ljubomir, Patnogić Hadži-Ljuba, Pevec Rudolf, Pejcin Gojko Ž., Pejkić Čedomir A., Pelivanović Malić, Perović Dušan, Perović Milan R., Petrović Bogdan, Povremović Matija K., Pozderac Nurija, Popović Dušan, Popović Živko, Popović Mihailo dr., Popović Novica M., Predovan Krsto, Radojičić Danilo V., Rajaković Miloje M., Ramadanović Ramadan F., Ratković Branko T., Rašković Miloš dr., Rogić Josip dr., Ružičić Marko V., Savić Obren, Santo Gavro dr., Sekulić Milan dr., Simić Stevan, Sladojević Čedomir P., Sokić Miloje, Sokić Momčilo, Spasović Vukašin, Stanković Aleksandar, Stanković Svetozar, Stanković Svetolik S., Stepanov Milivoj, Stijić Milan dr., Stojadinović Dragomir, Stojadinović Mihailo, Stojadinović Petar, Stošović Dobrivoje, Subotić Dušan, Tasić Svetozar S., Tešić Maksim, Todorović Branislav A., Todorović Todor S., Tomašević Žarko, Tomić Branko, Tomić Jevrem, Tonić Todor R., Trpković Stavra T., Ćirić Stevan (pretsedava), Ćumavić Husein, Hadžiristić Spira, Cvetković Dragiša, Crljić Lazar, Cujan Ćiro, Čapljić Ragib, Čvrkić Vojko R., Čejović Đuro, Čolaković Krsta, Šakić Ivan, Šemrov Fran dr., Širola Brnas Anton, Šušić Živko.

Glasali su „protiv": Avramović Luka.

Otsutni: Aleksić Kosta, Arnautović Damjan, Aćimović Jordan dr., Auer Ljudevit dr., Banić Milan,

Baričević Janko dr., Božić Milan A., Borisavljević Strahinja, Branković Đorđe dr., Butorka Aleksandar dr., Vujić Dimitrije, Vukanović Srpko dr., Vukičević Milan, Gavrilović Oto, Gajić Pavle, Gačinović Vojislav J., Georgijević Joca M., Glavinić Milan dr., Glišić Milenko, Gornjak Vinko, Grdić Risto V., Damić Dragan dr., Danilović Živko J., Dačić Aleksandar M., Dimitrijević Kosta, Dimitrijević Mita, Dinić Tanasije Đ., Doberšek Karel, Došen Vojislav dr., Došen Mirko dr., Đurić Borivoje M., Đurović Mihailo, Zečević Sekula, Zupančić Fran, Ivanović Dragoljub, Ivančević Dušan, Ilić Veljko dr., Isaković Milivoje, Jančić Ivan dr., Jevremović Dragoljub dr., Jevtić Bogoljub D., Jevtić Životije, Jovanović Vasilije dr., Jovanović Jovan, Jojić Velimir, Juriša Ivan dr., Kabalin Nikola, Kajić Mijo A., Kalember Branko dr., Kovač Ante, Kojić Dragutin dr., Koman Albin, Komnenović Mirko, Kosić Mirko dr., Kraljević Dragan dr., Krstić Simo, Kulišić Šime dr., Kumanudi Kosta dr., Kunjašić Joakim, Kurilić Milan J., Kurtović Vojko, Kurtović Šukrija, Lazarević Aleksandar M., Lazarević Milovan, Lazić Vojislav, Lenarčić Stanko, Lovrenčić Ivan dr., Lukačić Avguštin, Makar Dako, Markić Franjo, Marković Milenko dr., Marcić Miloje T., Mastrović Ante, Matica Pavao, Mijović Aleksandar dr., Milovanović Dragomir M., Milutinović Milinko R., Mihailović Ilija P., Mohorić Ivan, Mravlje Milan, Mulalić Mustafa, Nanović Radivoje, Nenadić Vojislav, Nenadović Jovan B., Nikolić Milovan Đ., Novačan Anton dr., Novaković Stjepan, Paunović Branko, Paštrović Manfred, Perić Milivoje Đ., Petković Rastko, Pinterović Milovan dr., Plesković Rudolf, Popović Velimir M., Popović Živojin dr., Popović Kosta dr., Popović Svetislav dr., Preka Nikola, Prekoršek Ivan, Preljubović Muhamed, Protić Jeremija P., Rafailović Živojin, Rafailović Milivoje, Rašović Miloš M., Režek Josip dr., Ridanović Muhamed D., Sarić Ibrahim, Sokolović Nikola, Stajić Uroš dr., Stefanović Ignjat B., Stojadinović Dragiša, Stošić Stamenko, Tišma Vladimir, Trbić Vasilije, Turk Rajko, Urošević Mirko, Fizir Viktor, Fuks Riko dr., Hasanbegović Avdo dr., Hafizadić Sulejman dr., Horvat Franjo, Hočevar Stanko, Cvetić Josip, Šijak Nikola dr., Šoški Luka dr.

(Posle glasanja)

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodo narodni poslanici, izvolite čuti rezultat glasanja. Glasalo je ukupno 186 narodnih poslanika. Od toga su glasali 185 „za“, a 1 „protiv“. (Opšte burno i dugotrajno pljeskanje. — Svi narodni poslanici ustaju sa svojih mesta i oduševljeno kliču: „Živeo dr. Milan Stojadinović! Živeo Stevan Ćirić!“)

Prema tome objavljujem da je Narodna skupština usvojila konačno u celini predlog budžeta državnih rashoda i prihoda sa predlogom Finansijskog zakona za 1936/37 godinu. Prema čl. 64 Ustava predlog budžeta državnih rashoda i prihoda sa predlogom Finansijskog zakona za 1936/37 godinu biće upućen Senatu na dalji rad.

Sada, gospodo narodni poslanici, dajem kratak odmor od 5 minuta, pa ćemo odmah posle toga preći na narednu tačku dnevnog reda.

(Posle odmora)

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodo narodni poslanici, nastavljamo sednicu. Prelazimo na treću tačku dnevnog reda: Pretres Izveštaja Imunitetnog

odbora o davanju odobrenja za vodenje krivičnog postupka protiv narodnih poslanika g. g. Dragiše Stojadinovića, Radivoja Nanovića, Dragiše Milovanovića, Mirka Uroševića, Nikole Kabalina, Jovana Nanovića, Dragoljuba Ivanovića, Mihaila Đurovića i Vasilija Trbića.

Molim izvestioca prvog izveštaja narodnog poslanika g. Bogoljuba Kneževića da izvoli pročitati izveštaj Imunitetnog odbora.

Известилац Богољуб Кнежевић: Господо народни посланици, као известилац већине Имунитетног одбора имам част поднети Народној скупштини следећи извештај већине:

„НАРОДНА СКУПШТИНА

Имунитетни одбор

VIII Бр. 34

9 марта 1936 год.

у Београду

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Београд

Имунитетни одбор Народне скупштине примио је преко Господина Претседника Народне скупштине захтев г. Министра унутрашњих послова Пов.К.Бр. 76 од 8 марта 1936 године, којим тражи овлашћење за вођење кривичног поступка против народних посланика г. г. Стојадиновића Драгише, Нановића Радивоја, Миловановића Драгише, Урошевића Мирка, Кабалина Николе, Ненадовића Јована, Ивановића Драгољуба, Ђуровића Михаила и Трбића Василија за дело из чл. 1 тач. 7 Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави.

На седници својој, одржаној 9 марта 1936 године Имунитетни одбор узео је у претрес предњи захтев г. Министра унутрашњих послова и после исцрпне дискусије одлучио је већином гласова 12 : 3, да предложи Народној скупштини да се на основу §§ 107, 108 и 110 Закона о пословном реду у Народној скупштини у вези са чл. 74 Устава Краљевине Југославије и § 29 Закона о државном суду за заштиту државе, одобри вођење кривичног поступка против народних посланика г.г. Стојадиновића Драгише, Нановића Радивоја, Миловановића Драгише, Урошевића Мирка, Кабалина Николе, Ненадовића Јована, Ивановића Драгољуба, Ђуровића Михаила и Трбића Василија за дело из чл. 1 тач. 7 Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави као потстрекаче кривичног дела народног посланика Дамјана Арнаутовића, које је извршио пуцањем из револвера на Господина Претседника Министарског савета и Министра иностраних послова др. Милана Стојадиновића на седници Народне скупштине на дан 6 марта 1936 године.

Одбору је част умолити Народну скупштину да овај његов извештај изволи у целости усвојити. За известиоца одборске већине одређен је г. Богољуб Кнежевић, а за известиоца одборске мањине г. др. Бранко Калембер.

Прилог: Одвојено мишљење одборске мањине.

За Претседника
Имунитетног одбора
најстарији члан,

Секретар,
Радомир В. Гајић,

Милован Лазаревић, с. р.
(одваја се)

Чланови:

Жив. И. Шушић, с. р.; др. Стеван Бубић, с. р.; др. Андреј Вебле, с. р.; Богољуб Кнежевић, с. р.; Јован Кашанин, с. р.; Милан Ђ. Мијић, с. р.; Иван Шакић, с. р.; Марко Ружичић, с. р.; Михаило Љешевић, с. р.; Боривоје М. Бурић, с. р. (одваја се); Стјепан Новаковић, с. р. (одваја се); др. Бранко Калембер, с. р. (одваја се); Милован Николић, с. р. (одваја се); Зејнел Ибрахим Страцимир, с. р.; Сретен Кузелевић, с. р.

Pretsednik Stevan Ćirić: Ima reč izvestilac manjine narodni poslanik g. dr. Branko Kalember.

Др. Бранко Калембер: Господо народни посланици, цела дебата у Имуниетном одбору била је истина темељита, свестрано је претресано, али нажалост поступак већине био је такав да су они и мимо разлога који су тамо изнесени донели решење онако како га је мој друг мало пре предложио Народној скупштини.

Господо, сви законски аргументи, позивање на закон, позивање на достојанство овога Дома, позивање на поштовање и непоштовање оних људи који су нам дали мандате, и чију вољу овде заступамо, то је све било илузорно. јер се гласовало као машина. (*Ђуро Чејовић:* То није истина! Овде се пуцало на нас по наруџбини!) Драги друже, ја никада у животу нисам пуцао и нећу да пуцам. И сада, после таквог механичког гласања, после поступка ваших и наших другова из већине у Одбору, који никако не одговара, по мом дубоком уверењу, савести не народног посланика, него савести једнога исправног часног човека, који цени закон и цени углед овог Дома, ја после њиховог извештаја хоћу да Вам кажем разлог што сам против тога. (Гласови: Ценио се закон и по закону се ради!)

Pretsednik Stevan Ćirić: Molim gospodu narodne poslanike da izvole gospodina izvestioca Odborske manjine saslušati u miru.

Др. Бранко Калембер (наставља): Није задаћа била Имуниетног одбора, нити је задаћа овога Дома, да решава питање о кривњи наших другова за које се тражи изручење. Наша је задаћа била, да, на основу материјала који нам је г. Министар унутрашњих дела пружио, донесемо свој закључак и да поднесемо предлог пленуму. Материјал, господо, нека ми опрости г. Министар унутрашњих дела, али материјал је јако шаљив. Да није овако жалосна ствар, било би то јако смешно. (Граја и протести код већине. — Гласови: Вама је све смешно!) Ми имамо допис Управника града Београда, који је смешан, зато се и смејем, а и ви сте ми смешни па се и зато смејем. (*Ђуро Чејовић:* Не вређајте! Ви нисте били овде, ваш живот није био у опасности!)

Pretsednik Stevan Ćirić: Molim gospodina govornika da ne vredi većinu.

Др. Бранко Калембер (наставља): Ти се узрујаваш ради ових клупа, али не ради мене! (*Ђуро Чејовић:* То није истина!...!)

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodine poslanice, nemojte upotrebljavati neparlamentarne izraze, oprimjen Vas na red!

Др. Бранко Калембер (наставља): Господо, тврдим да тај материјал не само да није дао ни-

каквог подкрепа за доказ кривње, него не даје ни слутњу о сумњи за ту кривњу. (Један глас: И ти си неки адвокат!) Ја баш зато што сам адвокат, и што сам имао прилике код судова да браним људе, где су непристрасни судови решавали, знам шта значи полицијски допис! Господо, сутра се вама може догодити да један срески начелник напише допис и каже, сумњам да је починио то дело, и ви ћете бити за изручење?! (Гласови: Нека иду на суд!) Господо, материјал је тако мизеран, састоји се из једног обичног дописа г. Управника града Београда, па између осталог за једнога од наших другова тражи изручење ради тога што је донео лопатице у Скупштину. Ни доношење лопатица у Скупштину ни потстрекивање на злочин, ја не могу да одобрим. Али из чињенице, да је неко донео лопатице у Скупштину или свој клуб, закључити да је потстрекач за онај злочин — ставите руку на срце, ублажите свој јуч, реците искрено — да ли можете рећи да је тај човек учинио кривично дело. (Гласови: Суд ће да каже).

Господо, на основу материјала који нам је пружен апсолутно нисмо могли донети никакав закључак. Наш захтев био је оправдан, да затражимо да нам се доставе, ако не акти сами, а оно макар акта од онога човека, на кога се оптужба или полиција позива, ако не може у оригиналу, макар у препису. И ми нисмо ни то добили. Господо из већине у Одбору тврдила су ово... (Гласови: Прочитајте!). Ја нећу да читам, могу да говорим на памет, а ви читајте, кад доћете овде. Господо су тврдила у Одбору, да Народна скупштина не може да се упушта у оцењивање исправности поступка полицијске власти. Господо, полицијска власт тражи изручење наших другова. (Гласови из већине: Нису наши!) Моји јесу, ако ваши нису! (Граја). Господине, ја не подносим извештај за Арнаутовића, него за остале, а они су моји другови све дотле, докле их суд не осуди. (Гласови из већине: Пустите онда нека иду на Суд!). Господо, ако Народна скупштина није позвана да проценије макар у питању имунитета исправност захтева и поступак власти, ја не знам ко је онда позван. То мене интересује. Можда ће пленум дати одговор, а у Имуниетном одбору нисам на то добио одговор.

Г. Министар унутрашњих дела, према допису Управника града Београда, тражи изручење наших другова на темељу § 29 Закона о државном суду за заштиту државе од 24 октобра 1930 године. Према прописима тога параграфа који ћу вам прочитати, каже се ово:

„И на територији, на којој важи Законик о судском кривичном поступку — сада важи на целој територији — полицијске власти сматрају се извиђајним властима за кривична дела, за која је надлежан Државни суд за заштиту државе, једнако као што су то срески судови и овлашћени да прибирају све доказе“.

Господо, и ту се позива на среске судове. Срески судови наступају као иследна власт у кривичним стварима, предметима, који не потпадају под њихову надлежност само у оном случају ако не може истражни судија због удаљености, или због временских прилика доћи да присуствује, а у сваком другом случају истражни судија по природи посла има да води извиђај и истрагу. Господо, ми у Београду имамо, хвала Богу, две истражне су-

дије: код окружних судова имамо истражног судију и код Суда за заштиту државе. И мимо свега тога полиција води извиђај и одређује притвор. То је, господо, флагрантна повреда Закона — нашег кривичног поступка. И, господо, ја само вас упозорujem на ту чињеницу, и питам г. Министра унутрашњих дела: кад је то тако јасно и бело дано, како истрага тврди, да су ови људи створили комплот и помагали Арнаутовића, зашто ту ствар не преда објективном суду, него је пустио да полициски писар малтретира наше другове. Господо, ако имате доказа, зашто истражни судија не би водио истрагу. Али ја тврдим да их нема и зато се овако поступа, а кад ћете их наћи Бог зна.

Господо, није само ту кривични поступак повређен. Повређен је и темељни закон ове државе, повређен је Устав. (Повици из већине: Охо!). Да, да, „Охохо“. По члану 74 Устава народни посланик одговара за дела клевете, увреде и злочина дела која почину у вршењу свога мандата и тај члан таксативно навађа те функције народног посланика. Али, господо, ако узмемо и расмотримо то мало боље, видећемо да је и ту господин Управник града, а бојим се, не контролишући њега, и господин Министар унутрашњих послова, учинио једну повреду Устава. Вас позива и извештај већине Имуниетног одбора, да ви у пленуму прекршите један уставни пропис. По члану 74 Устава не треба одобрење Скупштине за кривични прогон посланика, који у вршењу мандата изврши кривично дело, а између осталог каже.... (Упаднице).

Pretsednik Stevan Ćirić: Molim gospodu narodne poslanike, da ne upadaju u reč govorniku, a gospodina govornika molim da ne diskutuje sa narodnim poslanicima.

Др. Бранко Калембер (наставља): У Скупштинској дворани г. Арнаутовић је извршио злочин: (Један глас из већине: И компанија!) О компанији ћемо доцније! Зашто Господин Министар унутрашњих послова, кад му Устав даје право да без икаквог питања Народне скупштине прогони тога човека, зашто тражи за њега изручење по члану 75 Устава, а за наводне потстрекаче узима јачу квалификацију и тражи изручење по члану 74 Устава. За непосредном извршиоца тражи се изручење по блажијем законском пропису, него за оне који су га на то навели. Али не само да се крши Закон о поступку пред Судом за заштиту државе, не само да се крши наш кривични поступак, него се крше јасне уставне одредбе. Па, господо, дозволите да ме то ипак наведе на сумњу о кривњи ових другова, за које се тражи изручење. Јер ако су ти докази јасни, ништа не спречава г. Министра унутрашњих послова да то преда судији истражном Државног суда него се одређује притвор, људи се хватају по улици као факини, довлаче у полицију и ви све то одобравате. Ако то одобравате, ала вам вера, али запитајте своју савест, и сасвим ћете друго решење донети него што вам га предлаже Имуниетни одбор. Ја видим да је вама говорити као говорити глумом „добро јутро“, па дозволите ми да прочитам извештај мањине одборске, који гласи:

„Одвојено мишљење

Истичемо, пре свега, поново, — јер је то такав насилнички акт да мора да буде свестрано обеле-

жен и записан у нашој парламентарној историји, — да је „предвођење пред полицију“ — како се г. Претседник Народне скупштине софистички изражава, — деветорице народних посланика једна груба и врло крупна повреда Устава и Закона о пословном реду у Народној скупштини.

Данашњи Устав Краљевине Југославије разликује два правна положаја народних посланика у погледу њиховог имунитета. Члан 74 Устава, односно § 110 Пословника предвиђа „изјаве и поступке народних посланика при вршењу њихове дужности“. За вршење дужности по том ставу неопходан је услов: да изјаве и поступци народних посланика буду учињени само и искључиво „било у седницама Народне скупштине, или у одборима, или у особитом изасланству или у особитој дужности по одредби Народне скупштине“. Народни посланици који су лишени слободе и у Управи града Београда задржани пуна три дана, нису учинили нити какво кривично дело уопште нити злочин у овим околностима, које су наведеним чланом Устава лимитативно побројане. Да је тако, то је познато и целој Народној скупштини, у којој је Дамјан Арнаутовић испалио револверске метке, и Краљевској влади, која је била присутна, и Претседнику Народне скупштине, који је том седницом руководио. Сам Министар унутрашњих послова г. др. Корошец, тражећи изручење деветорице народних посланика, актом својим од 9 марта, није се ни позвао на наведени 74 члан Устава, из простог разлога, што би по том члану похапшени народни посланици имали да одговарају „пред редовним судовима и без претходног одобрења Народне скупштине“ да је г. др. Корошец у својој очајно слабо образложеној одбрани пред Народном скупштином на седници од 9 марта о. г., забрављајући свој напред наведени писмени акт, прочитао и тај последњи став члана 74 Устава, али ни сам није имао смелости да га употреби као један правни аргуменат.

Као што је правилно тражење изручења суду Дамјана Арнаутовића не на основу чл. 74 већ на основу чл. 75 Устава, немогуће је да се и у питању имунитета ухапшених народних посланика, који се означују као његови савчасници другчије поступи. Чл. 75 Устава (односно § 108 Пословника) предвиђа једну другу правну ситуацију, наиме: кривице које народни посланици учине ван вршења мандата. Таква само случај могао би се односити на похапшене народне посланике: јер је правно искључено да се главно кривично дело учињено у дворани Народне скупштине обележи као учињено ван вршења посланичке дужности а савчасништво у њему као при вршењу посланичких дужности. По чл. 75 Устава међутим ни за какву кривицу народни посланик ван вршења свога мандата не само не може бити лишен слободе, него ни на одговор узет без овлашћења Народне скупштине.

То је ипак Министар унутрашњих послова г. др. Корошец учинио и лишио слободе деветорицу наших другова и без овлашћења Народне скупштине држао их у притвору пуна три дана. Тиме је несумњиво и до очигледности повређен један јасан и прецизан уставни пропис.

То је и сам г. др. Корошец признао тражећи од Народне скупштине овлашћење да се похапшени народни посланици предаду суду: ако је потребно овлашћење Народне скупштине по чл. 75 Устава, то је оно по том истом члану Устава мо-

рало бити претходно тражено и за њихово лишење слободе. Јер и Народној скупштини и Влади и Претседнику Народне скупштине без двојбе је познато да ни један од похапшених народних посланика није „затечен на самоме делу”, па је, шта више полицијска власт, како се из њеног тражења издавања суду од 9 марта види, морала да врши претметачине и саслушања и води истрагу, како би некако утврдила да постоји дело саучесништва.

Сам г. др. Корошец као Министар унутрашњих послова, у 1928 години, приликом атентата Пунише Рачића није ставио у притвор нити лишио слободе народне посланике г. г. Јовановића-Луна и Поповића као саучеснике у том делу, док претходно није тражио и добио за то овлашћење Народне скупштине.

Како се је сада у овом случају поступило?

Имунитетном одбору није стављен никакав извиђајни материјал на располагање, из којег би могао добити макар и бледу слику — не о кривици, него нити о чињеницама, које би могле бити доказ за сумњу и кривњу наших другова. На основу таквог материјала, који се састоји из једног кратког дописа Управника града, а који допис нема никакве доказне вредности, мањина Имунитетног одбора није могла гласати за прихват захтева о изручењу народних посланика, за које се исти тражи.

Стога одвајамо своје мишљење од мишљења већине и предлажемо, да се од Управе града набави извиђајни материјал и предмет поврати Имунитетном одбору на претрес.

9 марта 1936 године

Београд.

Чланови Имунитетног одбора:

Милован Лазаревић, с. р., Боривоје Ђурић, с. р., др. Бранко Калембер, с. р., Стјепан Новаковић, с. р., Милован Николић, с. р.

Председник Stevan Ćirić: Реč има извештај за други извештај г. Милово Лешевић.

Михаило Љешевић (чита):

„Народној скупштини — Београд.

Имунитетни одбор Народне скупштине примио је преко Господина Претседника Народне скупштине захтев Господина Министра унутрашњих послова Пов. III бр. 498 од 7 марта 1936 године, којим тражи овлашћење за вођење кривичног поступка противу народних посланика г. г. Тасе Динића, и др. Српка Вукановића за дело из чл. 1 тач. 7 Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави.

На седници својој, одржаној 10 марта 1936 године, Имунитетни одбор узео је у претрес предњи захтев Господина Министра унутрашњих послова и после свестране дискусије одлучио је већином гласова 11:8, да предложи Народној скупштини: да се, на основу §§ 107, 108 и 110 Закона о пословном реду у Народној скупштини, у вези са чл. 74 Устава Краљевине Југославије, одобри вођење кривичног поступка противу народних посланика г. г. Тасе Динића и др. Српка Вукановића за дело из чл. 1 тач. 7 Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави, као потстрекаче кривичног дела народног посланика Дамјана Арнаутовића, који је извршио пуцањем из револвера на г. Претседника Министарског савета и Министра иностраних послова др. Милана

Стојадиновића у седници Народне скупштине на дан 6 марта 1936 године.

Одбору је част умолити Народну скупштину, да овај његов извештај изволи у целости усвојити. За извештај Оdbорске већине одређен је г. Михаило Љешевић, а за извештај Оdbорске мањине г. Боривоје Ђурић.

Потпретседник

Имунитетног одбора,

Милан Курилић, с. р.
(одваја се)

Секретар,

Радомир В. Гајић, с. р.

Чланови:

Жив. Шушић, с. р.; Мих. Љешевић, с. р.; Мил. Ђ. Мијић, с. р.; др. Стеван Бубић, с. р.; Милован Лазаревић, с. р. одваја се; Чедомир Пејкић, с. р. одваја се; Марко Ружичић, с. р.; др. Јордан Аћимовић, с. р. одваја се; др. Бранко Калембер, с. р. одваја се; Тодор Р. Тонић, с. р.; Сретен Кузељевић, с. р.; др. Цафер Куленовић, с. р.; Милован Ђ. Николић, с. р. одваја се; Стјепан Новаковић, с. р. одваја се; Боривоје М. Ђурић, с. р. одваја се; Гајшек Карло, с. р.; Зејнел Ибрахим Страцимир, с. р.”

Господо народни посланици, дозволите да и са своје стране овај извештај већине Имунитетног одбора пропатим са неколико речи.

Признајем да задатак Имунитетног одбора у конкретном случају није био лак, напротив, био је тежак и деликатан. Ни један од нас није желео да решава у овом случају, али дужност, ова деликатна дужност, била је изнад свега, изнад свих обзира пријатељства, другарства, колегијалности и изнад свих осталих обзира.

Одлуку о томе: да ли Господу народне посланике Динића и Вукановића треба издати властима ради вођења кривичне истраге према њима, као евентуалним саучесницима атентатора Арнаутовића, Имунитетни одбор није донео преко колена. Дискутовано је и решавано о томе сатима. Излагане су теорије о имунитетном праву народних претставника, читани су и тумачени уставни и законски прописи који говоре о имунитетном праву, говорено је о гнусном делу, о атентатору и његовим евентуалним саучесницима и о основима сумње, који стоје против њих; говорено је о еху хитаца испалених у овоме Дому и о свима осталим околностима у вези са овим.

Процењујући све ово по најбољој савести својој, већина чланова Имунитетног одбора наша је, да г. Динића и г. Вукановића треба издати истражним властима ради вођења кривичне истраге и према њима.

Доносећи ову одлуку, решавајући о овоме питању, као што рекох, било је речи о осумњиченим личностима, о њиховом фактички тешком положају, о еху хитаца и о тешком положају и угледу Парламента и државе, па је од извесне господе пало и мишљење — закључак — да је у интересу саме ове господе да се издаду властима, како би се што пре пронашла материјална истина, те на тај начин повратио углед и њима, ако се установи да нису криви, и овоме Дому и домовини.

Најзад, приговара се: а шта ће бити ако се установи да су господа невини?

На тај приговор лако је одговорити: ми ћемо бити сретни и задовољни, ако се све ово сведе на једног безумног човека, атентатора Арнауто-

вића, а г. Динића, г. Вукановића и осталу господу примићемо поново у наше редове. Тек у том случају, једино у том случају, поправиће се онај страшни утисак, страшни ехо и повратиће се углед и вера у овај Дом и у нашу домовину, коју ми сви изнад свега ценимо.

Према овоме слободан сам поново у име већине Одбора умолити Народну скупштину да овај извештај одборске већине прими. (Одобравање).

Pretsednik Stevan Ćirić: Reč ima izvestilac odborske manjine za drugi izveštaj narodni poslanik g. Borivoje Đurić.

Известилац мањине **Боривоје Ђурић** (чита):

„Народној скупштини Краљевине Југославије
Београд

ИЗВЕШТАЈ

Мањине Имунитетног одбора по питању издавања полицијској власти народног посланика Танасија Динића и др. Српка Вукановића на тражење Управе града Београда, које је упућено Народној скупштини преко Министра унутрашњих дела под Пов.Бр. 1366 од 10 марта 1936 год.

Управа града Београда у своме акту Пов.Бр. 1366 тражила је преко г. Министра унутрашњих дела да јој се издаду од Скупштине народни посланици: Танасије Динић и др. Српко Вукановић, да би их према § 36 Закона о државном суду за заштиту државе ставила у притвор и отворила истрагу над њима.

Као мотивацију за издавање ових посланика, Управа града Београда наводи то, што оба ова посланика сматра за потстрекаче Дамјана Арнаутовића, у делу које је Арнаутовић извршио 6-III 1936 год. у Народној скупштини.

Узимајући у разматрање и оцену писмени захтев Управе града Београда и све оно што је у њему изложено, одборска мањина није могла да усвоји тај захтев о издавању народних посланика Танасија Динића и др. Српка Вукановића из ових разлога:

1) Што је за доношење овако крупне одлуке било потребно да се Одбор упозна у свој целини и свима детаљима са предметом ствари, због које се тражи издавање народних посланика. До тога Одбор није могао да дође, пошто му сам предмет није упућен од власти, а одборска већина није усвојила предлог мањине, која је тражила да се додвори цео предмет, да се све прочита и да се на основу свега тога обелодани све оно што би било у вези са делом Дамјана Арнаутовића, на основу чега би Одбор заиста могао потпуно савесно извршити своју дужност. У место на основу целога предмета Одбор је питање издавања посланика решавао на основу онога што је полицијска власт у своме акту навела као разлог за издавање именованих посланика. Како тај акт полицијске власти не садржи ништа што би у погледу чињеничнога стања могло да створи једно сигурно уверење о кривици тражених народних посланика, одборска мањина га није могла сматрати ни довољним ни веродостојним у погледу свога одлучивања за издавање тражених посланика.

2) Што по чл. 74 Устава, народни посланици одговарају пред редовним судовима из чега се јасно види, да је полицијска власт ненадлежна да тражи издавање посланика од Скупштине. Поред

ових јасних одредаба Устава, противу издавања народних посланика на тражење полицијске власти може се навести и досадашња пракса издавања народних посланика, која нам казује да су посланици досада били тражени само од суда, на чије тражење је издавање Скупштина и вршила.

3) Што само против-законито хапшење посланика др. Вукановића, пре него што је тражен и издан од Скупштине, изазива веровање да је оптужба тенденциозна и да је по среди прогањање политичких противника од стране Владе, а не да је прогањање неких злочинаца. То се јасно види баш из самога акта полицијске власти, којим се тражи издавање оба посланика и у коме се као разлоси за издавање износи опструкција др. Српка Вукановића у Скупштини и говор у Клубу посланика Тасе Динића.

Према свему изложеноме одборска мањина сматра да је одборска већина пала у велику грешку што је донела одлуку, која није заснована на закону, већ је донета од ока и напамет о тако важном питању, које се тиче слободе и части њихових другова. Али ако је одборска већина погрешила, Скупштина је та, која може да исправи грешку и да тиме отклони један рђав преседан, који може да буде кобан за сам будући и парламентарни и политички живот нашега народа (Жагор на десници).

У име чувања угледа Парламента, у име чувања Устава и земаљских закона, одборска мањина предлаже Народној скупштини да не изда народне посланике Танасија Динића и др. Српка Вукановића.

Усмено образложење даће известилац мањине, г. Боривоје М. Ђурић.

Београд, 11 марта 1936 год.

Боривоје Ђурић с. р.; **Милан Курилић** с. р.; **Милан Николић** с. р.; **Чедомир А. Пејкић** с. р.; **Милан Лазаревић** с. р.; **Јордан Аћимовић** с. р.; др. **Бранко Калембер** с. р.; **Стјепан Новаковић** с. р.”

Господо народни посланици, ми имамо да донесемо одлуку и о једном и о другом извештају који је упућен Скупштини. Ми у овом питању сматрамо да не можемо да се делимо ни на левицу ни на десницу. Ми по овоме питању имамо да се одлучимо не како нам партијска дисциплина наређује, која је иначе потребна за политички живот, али у овом питању ми не можемо ничим другим да се руководимо него само савешћу својом, и имамо на основу Устава и закона добро да размислимо шта радимо.

Господо, ја сам потпуно уверен да вас нећу убедити јер видим ваше држање како је, а и из извештаја већине види се да се је гласало не по уверењу које се стекло, него се гласало тако само зато, што је тако наређено. (Бурни протести код већине). Јесте, господо, ја сматрам да ваш извештај не даје никакву мотивацију и чињенице за овакав извештај, те сматрам да ништа друго не стоји, него да је одборска већина донела одлуку, не на основу материјала који је пред нама био, него је по наређењу, као једна машина, гласала. (Протести код већине и повици: Није тако!).

Ја би о овој ствари и о оваквом извештају могао доста да говорим, као и да ли сте требали такву одлуку да донесете. Али, господо, ја нећу више да говорим нити да утичем на вас, мада би имао још много што шта да кажем, али како смо ми одредили говорника г. др. Јанка Баричевића, ја

hu se uzdržati od dalje речи. (Odobravaње na le-
viци).

Pretsednik Stevan Ćirić: Ima reč g. dr. Janko Baričević.

Dr. Janko Baričević: Gospodo, današnjoj mojoj reči pristupam sa puno mira i sa puno sabranosti, bez ikakvih strasti. Ako u meni ima danas kakvog uzbuđenja, a ono je osećaj duboke tuge, osećaj duboke žalosti, radi onoga što se radi u ovoj jadnoj Jugoslaviji, čiji... (Zagor i povici iz većine: Ona nije bednal)

Pretsednik Stevan Ćirić: Molim gospodu narodne poslanike da ne upadaju u reč govorniku.

Dr. Janko Baričević (nastavlja):..... čiji bi najistaknutiji ljudi i prvaci imali da budu članovi ovoga Doma. Predmet, o kome mi danas raspravljamo, ima de dva lica. Jedno je lice njegova juristička strana, strogo juristička strana, a drugo je političko lice. Ja po svojoj dužnosti moram da se pozabavim i jednim i drugim licem, i jednim i drugim delom toga pitanja, i uveravam vas, da ću i jedno i drugo da uradim, kao što sam već u prvim svojim rečima kazao, mirno, sabrano i objektivno. Na vama je, gospodo, da pokažete, da li imate ma kakvog interesa na ovom delikatnom i teškom pitanju, koje ne zaseca samo u interese jedne strane ovoga Doma, nego zaseca i u sudbinu svakog pojedinog člana ove Kuće, bio on na levici ili na desnici.

Gospodo narodni poslanici, hoću da naročito naglašim jedan momenat. Traženje policijskih vlasti za izručivanje narodnih poslanika, koji su malo pre spomenuti, vuče kao nužnu konzenkvenciju da u ovom govoru spomenem i ime narodnog poslanika Damjana Arnautovića, i čin koji je on počinio u ovom Domu. Ja to radim samo iz nužnosti i za to, jer se bez toga jedna svestrana debata o tome ne može da vodi, jer su policija i g. Ministar policije ove narodne poslanike doveli u kauzalnu vezu sa činom Damjana Arnautovića. I u koliko ću ja to spomenuti, ja ću to spomenuti samo silom prilika i prisiljen, jer rešenje o sudbini narodnog poslanika Damjana Arnautovića u pitanju njegovog izručenja sudu, već je palo i po Imunitetnom odboru i po plenumu ovoga Doma — jednoglasno!

Potrebno je, gospodo narodni poslanici, da pre svega dozovemo u pamet ono, što isledna policijska vlast u Beogradu, preko g. Ministra unutrašnjih poslova traži od ovoga Doma. Ona traži jednostavno: izručenje stanovitog broja narodnih poslanika, tvrdeći, da su oni saučesnici u delu, koje je narodni poslanik Damjan Arnautović počinio u ovoj dvorani 6 ov. mes.

Kad se, gospodo, govori o krivičnom delu jednog narodnog poslanika, treba da ispitamo, i to da duboko i tačno ispitamo, koji je položaj narodnog poslanika, određen zakonima ove zemlje, u pogledu njegove krivične odgovornosti za pojedina dela, koja on poćini. Naš Ustav u članovima 74 i 75 tačno i apodiktički diferencira dva momenta, kad i u kom posebnom svojstvu narodni poslanik može da poćini jedno krivično delo. Ustav kaže u čl. 74 da narodni poslanik može da poćini krivično delo u vršenju svoga mandata. Znači: u vršenju svoga poslaničkog mandata. I za takav slučaj Ustav u tom istom članu donosi izričite i jasne ustanove: kakav se postupak po sudskim vlastima ima da vodi prema tom narodnom poslaniku.

Član 75 našeg Ustava predviđa zločin, poćinjen od strane narodnog poslanika van vršenja njegovog poslaničkog mandata.

Kad se desi slučaj: da jedan narodni poslanik učini krivično delo, dužnost je svih vlasti, koje su nadležne za ispitivanje i za progon takvih dela, da najpre ustanove, i to da ustanove nesumnjivo da li je to zloćino delo poćinjeno u smislu člana 74 Ustava, t. j. u vršenju mandata, ili je to zloćino delo izvršeno u smislu člana 75 t. j. van vršenja poslaničkog mandata.

Za narodnog poslanika Damjana Arnautovića izvan svake sumnje je, da je delo poćinio ovde, u ovoj sali u Narodnoj skupštini. Preći ću odmah preko toga, jer to je dato sudu i čim je sudu dato, ja bih se kao pravnik ogrešio o svoju savest, kada bih o tome dalje govorio i raspravljao, jer treba sudu pustiti potpuno slobodne ruke i punu čistotu terena da o tome rešava, pa prelazim sada odmah na pitanje onih naših drugova narodnih poslanika, za koje je danas traženo njihovo izrućenje.

Iz zahteva g. Ministra policije ne vidimo nigde jasnu kvalifikaciju dela, koja se imputiraju narodnim poslanicima, čije se izrućenje traži danas. Ja nisam načisto sa tim: šta misle policijske vlasti i šta misli g. Ministar policije, da li se tu radi o slučaju iz čl. 74 Ustava t. j. zloćina poćinjena u vršenju mandata, ili iz čl. 75 Ustava t. j. zloćina dela poćinjena van vršenja mandata poslaničkog. Pa kada su i isledne vlasti i g. Ministar policije prenebregli tu veoma važnu okolnost, po kojoj ima da sudi i po kojoj ima da se ravna ovaj Dom pri donošenju rešenja, onda ja nalazim za potrebno, da analiziram taj slučaj i da o njemu kažem svoje mišljenje, u dubokom uverenju da me neće niti jedan nepristrasan pravnik ni na desnici moći da demantuje.

U konkretnom slučaju „dato sed non concessio“ da je sve ono što i Ministar policije u svome dopisu kaže „dato sed non concessio“, dozvolimo za jedan momenat, da je sve to tako tačno, trebalo je da se ispita koji je slučaj ovde, koji se član Ustava imade ovde primeniti.

Van svake je sumnje da je delo, koje se imputira narodnim poslanicima, čije se izrućenje danas traži, predviđeno u čl. 75 Ustava, t. j. delo je poćinjeno van vršenja poslaničkog mandata, jer njihovo delo niti je poćinjeno u Narodnoj skupštini, niti ono može da bude supstrat, niti emanacija poslaničkog mandata. Poslanički mandat znači raditi u Narodnoj skupštini onaj posao, koji je svakom narodnom poslaniku po Ustavu i zakonima ove zemlje određen. (Jedan glas iz većine: Zašto im smeta Pretsednik Vlade?)

Gospodo narodni poslanici, pa ako je tačno i ako je sigurno, kao što jeste, da se u konkretnom slučaju imade da primeni čl. 75 Ustava, onda imamo da ispitamo: šta je sudskim vlastima dopušteno, kakav je postupak predviđen za one narodne poslanike, koji jedno zloćino delo poćine van vršenja svoga mandata. Član 75 Ustava tačno, precizno, ne dopuštajući nikakvu sumnju, utvrđuje, da se narodnog poslanika ne može progoniti sudbeno, ako poćini jedno zloćino delo van vršenja svoga mandata a nije još po Narodnoj skupštini izručen sudu, nego tek u onom slučaju, ako je taj narodni poslanik uhvaćen na samom delu.

Gospodo narodni poslanici, pre nego li ovo pitanje pertraktiramo imam da iznesem jedan momenat. Isledne vlasti, kao i g. Ministar policije, u svojim traženjima tvrde prilično neodređeno, da su g.g. narodni poslanici, o kojima je danas reč, sad jedanput

saučesnici, sad drugi put potstrekači dela, koje je počinio narodni poslanik Damjan Arnautović 6 ov. mes. u ovom Domu. Prema tome i isledne vlasti i g. Ministar policije utvrđuju jasno, nedvoumno, da delikt, koji oni imputiraju narodnim poslanicima o kojima je reč, nije po svojoj naravi identičan sa deliktom koji je počinio narodni poslanik Damjan Arnautović u ovom Domu. Treba diferencirati pojedine vrste zločina. Jedne je vrste zločin koji počinu sam izvršilac neposredno, a drugo su pomagači, drugo su saučesnici, drugo subpotstrekači. Svi ovi drugi van samog neposrednog počinioaca, svi ovi drugi počinjavu jedan drugi delikt sui generis, koji je u krivičnom zakoniku naročito predviđen, naročito nazvan i za koji se naročite konsekvence predviđaju.

Gospodo narodni poslanici, narodni poslanik Damjan Arnautović 6 ov. mes. pucao je u ovoj sali, u ovoj dvorani. U toj dvorani toga momenta nije bilo niti jednog narodnog poslanika, čije se izručenje danas traži. (Prigovori sa desnice.) Gospodo, ovo je ius, ovo nije igračka, ovo što tvrdim, ja za to odgovaram i kao jurista i kao političar i nijedan pravnik, jurista, ne može da u ovoj mojoj tvrdnji nađe ma šta, što bi vas moglo uzbuditi. Ovo su činjenice. Dakle ni jedan od narodnih poslanika, čije se izručenje sada traži, onog dana nije bio u sali. (Glasovi iz većine: Bilo ih je na galeriji!). Galerije, gospodo, nisu sala, a ja govorim o zbornici. Toliko se valjda razumemo. (*Zarija Joksimović* iz druge klupe na levlci pokazuje na svoje mesto i kaže: Ovde je baš sedeo Dragoljub Ivanović). Molim, ako je to tačno, molim. Gospodo, ako je jedan od tih narodnih poslanika bio tu i o tome će biti reči malo kasnije. Ali nedvoumno je, da ostali narodni poslanici nisu bili u ovoj zbornici, prema tome, gospodo narodni poslanici, oni u ovoj zbornici nisu mogli da budu uhvaćeni na delu niti kao počinio, niti kao pomagači, niti kao saučesnici ili kao potstrekači.

Gospodo narodni poslanici, ako je reč o tome, da su pojedini narodni poslanici bili saučesnici ili potstrekači narodnog poslanika Damjana Arnautovića, onda po imperativnom slovu čl. 75 Ustava Kraljevine Jugoslavije mogu da budu lišeni slobode tek onda, ako su ti narodni poslanici po vlastima uhvaćeni na delu, i to na delu potstrekavanja. Ovo je, gospodo, zakon, i to zakon koji važi u našoj zemlji, Ustav, koji veže i jednu i drugu stranu ove Kuće. I šta znači kad bi ovaj Dom hteo da ga menja via facti! (*Stevan Simić*: Ustav nije predvideo mogućnost razračunavanja revolverima!)

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodine poslaniče Simiću, opominjem Vas, da ne upadate u reč.

Dr. Janko Baričević (nastavlja): Gospodine Simiću, kad Vi budete govorili o profesuri, istoriji ili čemu sličnom, verujte, ja neću upadati u reč, jer se u to razumem manje nego Vi. Inače, Vi ste kulturni i sigurno znate latinski: Ne sutor ultra crepidam!

Gospodo narodni poslanici, kad smo utvrdili ovo, onda moramo da ispitamo ovaj konkretan slučaj i da sebe pitamo: kad mi vidimo i kad mi nedvoumno ustanovimo čitavo činjenično stanje, kad smo mi pozvani, da o toj stvari rešavamo, kad, nadalje, znamo što imperativno traži čl. 75 Ustava, pa kad uz to vidimo da nam nisu pružena nikakva dokazala o eventualnoj njihovoj krivici — pa ako uprkos svemu tome mi budemo njih izdali policijskim i sudskim vlastima — imamo, ponavljam, sebe da upitamo: šta smo mi sa tim svojim činom učinili? Gospodo narodni poslanici, odgovor je neizbježan, a taj imade

samo jedno lice i nikakvo naličje: to znači, da je ovaj Dom tim svojim rešenjem kršio Ustav — ne samo da je kršio Ustav — nego da je ovaj Dom počeo da zadava i smrtni udarac položaju narodnih poslanika i imunitetu narodnih poslanika. (Upadice.)

Gospodo, ja nisam profesor, niti sam sada na Univerzitetu da učim dake, ja govorim onako kako jeste, a mnogu gospodu narodne poslanike, koja ne poznaju ius, kao što ja ne poznajem tehniku, molim da budu tako ljubazni pa da se za to pitanje obrate svojim drugovima juristima, koji će im, ako imaju znanja i savesti, kazati da je sve ovo savim tačno.

Gospodo narodni poslanici, ako se hoće radi potstrekavanja ili radi saučesništva progoniti jedan narodni poslanik, taj narodni poslanik mora da bude uhvaćen na delu ili saučesništva ili potstrekavanja. Da i drugoj gospodi narodnim poslanicima, koji nisu po pozivu juristi, a koji imaju druga isto tako časna i učena zvanja kao što je pravno zvanje, bude sasvim jasno, ja ću da iznesem jedan popularan primer, koji može da pasuje za ovaj konkretan slučaj. Pretpostavimo da je narodni poslanik Damjan Arnautović sedeo u jednoj gostioni, ili u jednom lokalu, u jednom kojem bilo drugom mestu i da je razgovarao sa jednim, dvojicom ili trojicom drugih narodnih poslanika, i da su ti narodni poslanici potstrekavali svoga druga Damjana Arnautovića da počinu delo, koje je on počinio 6 ov. mes., a onoga momenta bila nadležna vlast na tom mestu, i taj razgovor čula, te vlasti su samo u tom, i jedino u tom slučaju imale pravo da postupaju prema narodnim poslanicima, koji su potstrekavali narodnog poslanika Damjana Arnautovića, kao budućeg izvršioaca dela.

Gospodo narodni poslanici, neminovno je, da malo anališem i samo traženje policije, i samo traženje g. Ministra policije. Imamo da ispitamo, šta je u tim dopisima u tim traženjima rečeno.

Policijske vlasti u svome dopisu kažu, da je narodni poslanik Damjan Arnautović dao izvesne izjave, koje terete narodne poslanike Vasilija Trbića i drugove. Gospodo narodni poslanici, kada se postavlja ovakva jedna tvrdnja, onda ovome Domu, a naročito Imunitetnom odboru mora da bude dostavljeno doslovno sve ono, što je narodni poslanik Damjan Arnautović kazao u policijskim uzama za svakoga pojedinog narodnog poslanika, o kome je reč u traženju policije i g. Ministra policije. Jer stvar tako važna i tako teška traži da bude individualno označeno sve ono, čime navodno narodni poslanik Damjan Arnautović tereti pojedine drugove svoje. Ja neću mnogo da se zadržavam na pitanju, koje ću sada spomenuti. Narodni poslanik Damjan Arnautović je izravno neposredni počinilac dela od 6 ov. mes. Njegova odgovornost je postavljena i o tome će sud da rešava. Njegovo je delo van svake sumnje. Ali, gospodo narodni poslanici, čovek, koji zna da ne može izbeći svojoj kazni ili svojoj sudbini, brani se rukama i nogama, da njegova sudbina bude što manje teška. Ja neću za konkretan slučaj da govorim ništa, ali govorim generalno, kako se to obično događa u ovim slučajevima. Ako je narodni poslanik Damjan Arnautović bio potstrekavan, ako se na njega delovalo da on počinu taj čin, njegova će odgovornost, pa respektive i kazna biti manja. Sada ja to ne kažem izravno za narodnog poslanika Arnautovića nego kažem generalno, kako se to u 100% kriminalnih slučajeva dešava. Imunitetni odbor i ovaj Dom treba veoma dobro da promisle pre nego li uzmu za Sveto pismo ono što je nesumnjivi izvršilac dela od 6 ov. mes. svojim drugovima kazao. Kad smo na to do-

šli, onda se postavlja pitanje, gospodo narodni poslanici: a gde je Vama dokaz, da je narodni poslanik Damjan Arnautović zaista kazao ono, što policija u svome pismu iznosi? Gde je vama, gospodo narodni poslanici, dokaz da je Damjan Arnautović teretio svoje drugove? Gde je vama dokaz da je policija verno i doslovno citirala njegove reči? Gde je vama dokaz da je to sve, što je on o tim svojim drugovima kazao — istina? Gde vam je dokaz, da možda jedna reč, dve ili tri reči iz čitavog njegovog iskaza nisu istrgnute na jedan nelogičan način i isfabriciran smisao, koji je policija dala ovome svome traženju i dopisu?! I kad smo došli do ovoga momenta, onda nastupa ono, o čemu treba u ovom Domu da se vodi naročito računa. Tačno je i van svake sumnje da Narodna skupština ne sudi. Ali ima momenata kad Narodna skupština nad svojim drugovima i članovima vrši stvarno funkciju sudije. Jer, gospodo narodni poslanici, šta znači izdavanje sudu pojedinih narodnih poslanika? Znači suditi tim narodnim poslanicima po samoj Narodnoj skupštini. U kome pravcu? U tome pravcu da imade stanovitih momenata i dokazala, po kojima se da zaključiti, da kod tih narodnih poslanika imade krivice, i ona te narodne poslanike tako i tretira prema tim momentima i dokazalima odnosno vlasti koja njihovo izručenje traži. I, gospodo narodni poslanici, kada je to postavljeno ovako, onda mi ne možemo ni u jednom slučaju da predase stavimo štit da nismo sudije, pa da onda preko kolena s lomimo jedno pitanje, koje je tako teško i važno i o samu Narodnu skupštinu i po svakog pojedinog njenog člana.

Gospodo narodni poslanici, izdavanje sudu narodnih poslanika jeste jedan od najtežih akata disciplinarne vlasti na koju imade pravo Narodna skupština. I kada je tome tako, ta Narodna skupština, pre nego što svoje drugove optereti, da postoji sumnja, da postoji podloga, radi koje se mogu progoniti, ta Narodna skupština i po duši i po savesti i po kolegijalnosti i po imperativnom naređenju Ustava mora duboko da zaseče u samu stvar. Ta Narodna skupština; taj Imunitetni odbor, imaju puno pravo da traže originalan iskaz Damjana Arnautovića i odbranu tih narodnih poslanika.

Jer kada bi Imunitetni odbor to imao, kada bi Narodna skupština to imala, ja vam garantiram da bi cela ta stvar imala drugo lice nego što je ono sada.

E, pa konačno, da zapitamo, šta policijske vlasti stavljaju na teret našim drugovima narodnim poslanicima?

Damjan Arnautović je kazao, tvrdi policija, da su pojedini narodni poslanici u svojim govorima na njega tako delovali, da je on došao u takvo psihičko stanje da je taj čin počinio.

Gospodo narodni poslanici, sama policija nigde ne tvrdi da je Damjan Arnautović iskazao, da su naši drugovi njega izravno nagovorili i potstrekli da počinio delo od 6 marta o. g., nego, u koliko je tačno i istinito, ono što policija u tome dopisu iznosi, Damjan Arnautović je kazao samo to: njihovi govori delovali su na mene tako, da su me doveli u psihičko stanje, u kome sam počinio ono što sam počinio 6 marta ove godine.

Gospodo narodni poslanici, od potstrekavanja do toga da neko bude psihički, kako bi rekao obmanut ili zaveden, velika je i golema razlika!

Gospodo narodni poslanici, dopustite mi da za jedan momenat predem preko lične skromnosti i da vam kažem moj odgovor, koji sam ja dao na policiji za konkretan slučaj. Pita se i mene, šta ja o toj

stvari znam. Ja sam od sebe sa indignacijom odbio takvo pitanje, kazavši da niti znam niti mi je bilo poznato, šta kani i da li kani, i šta misli narodni poslanik Damjan Arnautović. Na to mi je rekao komesar, koji me je ispitivao: „Gospodine doktore, narodni poslanik Damjan Arnautović kaže, da ste i Vi sa svojim govorima u Klubu dejstvovali na njega na takav način, da se sve više i više uzrujavao i došao do toga”. Na to sam u zapisnik izdiktirao jednu pripodobu. Stručnjaci u veterini — ja nisam stručnjak za veterinu — tvrde da su bikovi „Farbenblind”, da bikovi ne razlikuju boju, a ipak naš narod i svi narodi tvrde i uvereni su, da bikovi podivljaju kad vide crvenu maramu.

I g. komesaru sam kazao: ja slučajno imadem na sebi crvenu, žarko crvenu kravatu, sretnem se na ulici sa jednim gospodinom, čije duševno raspoloženje neznam, i slučajno taj gospodin imade tu slabost, da, kad vidi crvenu boju, on podivlja. I kad je video moju crvenu kravatu, on je počeo da čini čudo i pokor oko sebe. Tada sam ja potstrekač, ja sam onda, gospodo narodni poslanici, potstrekač!?

Gospodo, ovo nije bilo potrebno da kažem za one članove ovoga Doma, koji su juristi, ali sam to hteo da iznesem onima, koji nisu juristi... (Prigovori na desnici.) Svasu zvanja častna!... Da im dokažem jednim zornim primerom, kako i sama policija, a po njoj i sam g. Ministar policije dovodi ovu Narodnu skupštinu, da o ovome pitanju rešava preko kolena.

Kad smo ovo prešli, imamo da ispitamo i ličnosti onih, na koje se ovakva sumnja baca. Ali pre nego li to spomenem, treba da iznesem doslovno ono što g. Ministar policije u svome dopisu kaže: „Može se osnovano posumnjati u krivicu tih i tih i tih narodnih poslanika.”

Gospodo narodni poslanici, g. Ministar policije sam kaže: „može se osnovano posumnjati”, ali on sam nema hrabrosti da kaže „postoji osnovana sumnja”, nego „može se osnovano posumnjati”.

Gospodo narodni poslanici, može biti, a može i ne biti! Na takvo tvrđenje Narodna skupština, ako ima savesti, ako sama sebe poštuje, ne može da da svoj verdikt i da potvrdi sumnju i nestalnost koja postoji i kod samog g. Ministra policije.

Jedan od gospode narodnih poslanika pita otkuda pištolj? Imam da odgovorim da ja nisam Ministar policije, koji imade svoje organe, preko kojih može da ispituje otkuda pištolj narodnom poslaniku Damjanu Arnautoviću, ali imam da mu odgovorim nešto što znam, što sam saznao kod policije i što stoji u policijskim aktima i što će biti nesumnjivo dokazano i na pretresu protivu Damjana Arnautovića: da pištolj, iz koga je on pucao, ne potiče otkuda vi mislite. Taj pištolj nije on dobio od Dragiše Stojadinovića. (Uzvici na desnici: Jeste, jeste!) Nije, tvrdim, da nije. I tvrdim i to, da je dokazano suočenjem između Dragiše Stojadinovića i Damjana Arnautovića, koji je sam priznao, da je ono sasvim drugi revolver, a ovo je sasvim drugi. (Prigovori.) Toliko sam imao da kažem o toj stvari.

A sada da predem na lica, koja vi danas imate da izručite. To su: Tasa Dinić, Vasilije Trbić, Dragiša Stojadinović, Kabalin Nikola, Jova Nenadović, Dragi Ivanović, Radivoje Nanović, Mirko Urošević, Dragiša Milovanović, dr. Srpkko Vukanović i Mihailo Đurović.

Gospodo narodni poslanici, to su ljudi koji se danas u policiji stavljaju u jedno kolo. Među njima ima i takvih imena, koja će u istoriji našeg naroda,

u istoriji muka, trpnja, nastojanja, i podviga za slobodu naše nacije i njeno ujedinjenje, biti jedna od najsvetlijih imena. Tasa Dinić, Vasilije Trbić... (Zagor.) Gospodo, ovo je početak izlaganja. Strpite se da vidite zaključak. Nemojte bežati pred rudom. To će vama škoditi. Tasa Dinić, Vasilije Trbić i Dragiša Stojadinović, sva trojica su nosioci Karadordeve zvezde sa mačevima, i junaci iz turskog i balkanskog rata, junaci iz svetskoga rata. Tasa Dinić ostaje ono što je bio, jedan od velikih, retkih junaka u našoj vojsci, poznat kao čovek naročito gospodstvenog karaktera, kao čovek naročite časti i obraza, a to naglašavani, čovek koji je učinio toliko junaštva, Tasa Dinić, koji je izložio nebrojeno puta svoj život, koji je i van rata učinio našoj zemlji tolike usluge, kojima se retko ko može pohvaliti, taj i takav Tasa Dinić po svojoj prirodi nije čovek koji hoće nekoga preda se poslati; da nekoga ubije. Kad bi se on odlučio da to učini, toliko je muško i gospodin, da bi on to sam učinio, jer ne bi mogao dozvoliti da drugi nosi odgovornost za ono što po njegovom nagovoru radi. Kukavica i ništarija krije se iza drugih. Tasa Dinić, Vasilije Trbić i Dragiša Stojadinović nisu kukavice. Vasilije Trbić ubijao je svojom rukom, kad je branio naš živalj od neprijatelja. Vasilije Trbić je učinio nešto što je u analima avijacije izneseno kao čudo. Kad je čitava naša zemlja bila poplavljena vojskom švapskom, austriskom, mardarskom i bugarskom, kad je bila naša vojska nestala sa naše teritorije, Vasilije Trbić bio je junak, koji je sa Soluna preleteo preko neprijateljske vojske i noću sišao u pozadinu i tu mesecima živeo u ruhu neprijateljskog vojnika, ispitivao pojedine vojne snage neprijateljske, sastavljao izveštaj o njihovim planovima, i sam sa tri druga probio se je srećom koja svakoga čoveka junaka prati. Vasilije Trbić, komitski vojvoda, junak, kakvih malo ima u našoj zemlji, nikada nije tuđom rukom ubijao, nikada nije drugog nagovarao da ubije. Koga je trebalo u interesu slobode, ugleda i časti zemlje da ubije, toga je sam ubijao. Vojvoda Veleški je ime u ovoj zemlji koje joj samo na čast služi. Kada se zna za njegove podvige i za podvige Tase Dinića, onda greši dušu svoju svaki onaj, koji može, da na temelju jedne nedokazane objede crni čast i obraz ovih junaka: da su oni u ozbiljnim i zrelim godinama postali pokvarene babe i žene pa da pucaju u plafon i u patos preko ruke, koja nije njihova. (Odobranje i burno pljeskanje na levlci).

Gospodo narodni poslanici, ovo što sam rekao, ovo je sve drugo nego li apologija čina šestog ovoga meseca. Ja znam sigurno, da ni Tasa Dinić, ni Vasilije Trbić, ni Dragiša Stojadinović, ni po svojoj prirodi, ni po svome odgoju, ni po svojim političkim nazorima i gledanjima nisu u stanju da počine ovako delo. Ali rekao sam i to, da kad bi u neverovatnom slučaju oni mislili, da to treba učiniti, onda bi bili toliko junaci, toliko muškarci, da bi oni sami to učinili.

Nikola Kabalin, gospodo narodni poslanici, šta da vam o njemu kažem? Staloženijeg i mirnijeg čoveka od njega, Nikole Kabalina, u ovome Domu i nema. Vi svi i sa jedne i sa druge strane ovoga Doma lično ste voleli Nikolu Kabalina, kao eminentno dobrog čoveka, koji je uvek uticao na to da se duhovi u Skupštini smire i da ne dode no ekscesa.

Ostala gospoda naši drugovi su mladi i malo temperamentniji, ali čitava njihova greška izgleda

da je bila u tome, što su oni bili i po mladosti i po temperamentu najaktivniji, najživlji i najžilaviji u opstrukciji. Gospodo narodni poslanici, kad jedna poslanička grupa pravi opstrukciju, onda nikako ne možemo da im stavimo na teret, da oni kroz opstrukciju hoće da ubijaju, jer kad bi tako bilo, onda to sretstvo borbe u politici nebi bilo dozvoljeno.

Gospodo narodni poslanici, imam da iznesem još neke momente. Narodni poslanik Tasa Dinić nije bio u Narodnoj skupštini kad se taj čin dogodio. Tasa Dinić, koristeći zaključak opozicije, da apstinira od budžetske debate 5 ovog meseca naveče otputovao je po svom privatnom poslu u inostranstvo. Gospodo, ukratko ćete se o tome osvedočiti.

Gospodin dr. Srpkko Vukanović, naš drug, sedam ili osam dana pre 6 ovog meseca bio je neprekidno odsutan iz Beograda: nekoliko dana po jednom žalosnom porodičnom poslu, a nekoliko dana zadržavajući se na proslavi „Osmana Đikića“ u Mostaru.

Dragiša Milovanović otputovao je onoga dana. Dragiša Stojadinović isto tako. Mihailo Đurović isto tako. (Prigovori sa desnice.)

Gospodo narodni poslanici, meni izgleda kao da upadice koje ja dobro ne razumem, smeraju na to, kao da se hoće, da kaže, da su ti ljudi nagovorili Damjana Arnautovića i pustili ga da vrši svoj čin, pobejavši sa lica mesta. (Jedan glas sa desnice: Tako je!) Medutim sudska istraga, t.j. policijska istraga dokazaće u vrlo kratko vreme, da stoje ove činjenice:

Damjan Arnautović je trebao da ujutru putuje zajedno sa Dragišom Stojadinovićem u Negotin. Postoje dokazala, da je narodni poslanik Radivoje Nanović sa stanice tražio u Narodnoj skupštini da se smesta dozove lenoga i neurednoga Damjana Arnautovića, da mu se kaže, da ima 15 minuta vremena, da sedne na taksu i neka ide smesta na stanicu. Postoje dokazala, da su razni narodni poslanici hteli da uđu na galerije, dok je Damjan Arnautović bio na galeriji, da ga povuku i pošalju kući.

Gospodo, ne pačam se u krivnju Damjana Arnautovića, ali čim ovo sada bude dokazano, onda ćete pred savešću odgovarati, zašto ste na ovakav labilan način doneli presudu protivu svojih drugova.

Gospodo narodni poslanici, pre mene pomenut je analogan, ne baš sasvim analogan, jedan slučaj, koji se dogodio u ovoj Narodnoj skupštini pre nekoliko godina. Ja žalim što moram stvar da ponovim, ali radi važnosti stvari hoću da se još jedanput utvrdi. Godine 1928 u ovom Domu jedan bezumni pucao je iz parabeluma i pobio je tri vode naroda. Teško, smrtno ranio je još dvojicu. Dok je on taj čin vršio dvojica narodnih poslanika bili su uz njega. Protiv njih nije poven nikakav korak sa strane sudske i istražne vlasti, dok Skupština nije o tom pitanju rešavala. I vi se, gospodo narodni poslanici, nalazite pred činjenicama, da se narodni poslanici neuhvaćeni ni na kakvom krivičnom delu hapse i zatvaraju, nalazite se pred činjenicama, da kad ti narodni poslanici pitaju policiju u kom se svojstvu tamo nalaze, da li su lišeni slobode, odgovaraju da ne mogu da im odgovore, ili kad zapitaju, u kom svojstvu me saslušavate, jesmo li krivci ili svedoci, policija takođe odgovara: ne mogu da odgovorim. Medutim kad oni daju svoju reč, oni treba da znaju u kome ih svojstvu policija sasluša, da mogu na pojedina pitanja da odgovore, a na neka i da uskrate odgovor. Ali u policiji im se kaže:

vi ste tu, izvolite odgovarati. To nije postupak koji je moguć prema narodnim poslanicima, koji imaju stanovite privilegije, nego je to iz osnova drzak i nemoguć postupak prema svakome građaninu ove zemlje. Jer svaki građanin ima pravo da zna, da li se sasluša kao krivac ili kao svedok. Ako je kao svedok, onda ima pravo blagodeti zakona, da uskrati odgovor na ona pitanja, koja bi njemu mogla da škode. To je pravo, koje krivični zakon ove zemlje daje svakom građaninu.

Gospodo narodni poslanici, kad onda nije bilo takvog postupka, ja pitam: kako može ova Narodna skupština, izručivanjem sudu ovih naših drugova, da sankcioniše protivustavn i protivzakonit i nasilan postupak policijskih vlasti?

Gospodo, ja imam ovdje zabeleženo rešenje Opšteg odeljenja — kako se to zove — Uprave grada Beograda Br. 5161 od 7 marta 1936 god., kojim je policijskim organima naredeno, da izvrše pretres u stanu narodnog poslanika Tase Dinića. U tom rešenju i naredenju stoji doslovno ovo, što sam ja lično iz originala prepisao: „Ima da se izvrši pretres u stanu, kao i lično, kod Tase Dinića“, ne navodajući niti njegov položaj narodnog poslanika, i dalje se kaže: „jer postoji sumnja, da ima spisa zakonom zabranjenih, oružja i municije itd.“

Gospodo narodni poslanici, sa ovakvim rešenjem šalje se policija da provaljuje u stan jednog narodnog poslanika koji je, nota bene, odsutan. Pitam Vas, gospodo, i pitam g. Ministra policije, koji je za to odgovoran: gde mu je zakonsko ovlašćenje da ovakova što radi? I koji mu je to zakon, pa i ne bio Ustav, dozvolio da on preko svojih organa i agenata upada u stan jednog narodnog poslanika, da mu razbija kasu, da polupa sve, i da odnese razne nečuvene stvari zato, jer je on pod sumnjom, da ima zabranjenih spisa, oružja i municije, kad se zna da postoji zakonom i Ustavom određen momenat pod kojim i kada vlasti mogu da postupe protiv jednog narodnog poslanika.

Gospodin Ministar unutrašnjih dela dr. Korošec koji je lično odgovoran kao šef toga resora, počinio je svesno, znalice, i sa tendencijom jedno bezakonje, počinio je jedno nasilje, na koje ni on niti iko drugi u ovoj zemlji nema prava.

Hoću, gospodo narodni poslanici, da naglašim da je to onaj isti Ministar policije, koji je bio to i u 1928 godini, kad su se nečuveni narodni vodi ubijali. I to je onaj isti Ministar policije, pod čijom se upravom puca u Narodnoj skupštini i hapse narodni poslanici. Da li vidite, gospodo narodni poslanici, koliko sam imao prava kad sam u svome govoru u budžetskoj debati upro prstom na nesretnu zvezdu, pod kojom se rodila ova Vlada? G. dr. Korošec je jedan od najfatalnijih ljudi u ovoj državi. (Jedan glas iz većine: Zato što i ti nisi sa njim u Vladi!) Gospodine, nemojte tako govoriti. Kada bi dr. Baričević imao stanovitih ambicija i kad bi hteo da tim svojim ambicijama udovolji, pljujući na svoj obraz i svoje uverenje, možda bi on pre nego li mnogi drugi došao do tih svojih ambicija. Molim Vas, nemojte biti ličan. Vi ćete možda doći za Ministra pre nego li ja. Ostavite te sitne i male stvari.

Pretsednik Stevan Ćirić: Molim gospodu narodne poslanike da ne prekidaju g. govornika.

Dr. Janko Baričević (nastavlja): Gospodo narodni poslanici, zato jer je i meni bila ukazana ljubaz-

nost i čast, da me sjedine za jedno 30 sati sa mojim drugovima, koji sada leže uhapsu, naročito sam se interesovao o načinu kako se u našoj javnosti servira čitava ova stvar. Daleko bi me odvelo kada bih ja komentarisao a dapače i samo to kada bih ja samo izneo sve one nemogućnosti i sve one neukusnosti, koje su ušle u naše dnevne novine. Jedne, stanovite novine, našle su za potrebno da narodnog poslanika Tašu Dinića dovedu u vezu sa nekim Pofom i da ga označe kao njegovog vođu. Čak su tako besavesno daleko išli, da kažu da je on u inostranstvo odneo arhivu Pofa.

G. Tasa Dinić ima sa tim Pofom, meni potpuno nepoznatim, isto toliko posla koliko g. dr. Kaluderčić, koji je na račun toga Pofa postao Ministar, isto tako kao što je još jedan drugi postao Ministar na račun isto takve jedne ukusne stvari. (Glasovi: Ko je taj? — Žagor.) Onaj koga svrbi, taj će se sam počestati.

Gospodo narodni poslanici, u samoj istrazi i u samom traženju od strane policije ima jedan stav, gde se kaže: nadene su palice, nadeno je kamenje u Jugoslovenskom klubu narodnih poslanika.

Gospodo narodni poslanici, ja vam sada zvanično tvrdim: jeste, nadene su palice i nadeno je kamenje. Gospodo, da vam kažem: te su palice bile svima vama pred očima i ja sam lično sa jednom takvom lupao o klupu, kada smo provodili opstrukciju tehničku. (Žagor i protesti u centru i na desnici). Molim vas, gospodo, prema tome, te palice, koje su bile vidljive čitavoj Narodnoj skupštini i za koje se zna u koju su svrhu upotrebljene, te palice ne mogu ni u kom slučaju biti dovedene sa nekim namerama fizičkog napadaja na Predsednika Vlade. (Žagor i uzvici: A kamenje?) A kamenje gospodo,..... a..... ka-me-nje, vidite, vi ste veoma znatiželjni radi toga i ja ću vašoj znatiželji u punoj meri da odgovorim. To kamenje, koje je nadeno, potiče iz kuće, iz privatnog stana jednog narodnog poslanika, koji nije član opozicije, koji je aktivno upisan član Jugoslovenske radikalne zajednice. (Žagor i uzvici: Ko je taj?) Taj narodni poslanik zove se g. Đura Mikāšinović, i to kamenje je ono, sa kojim se demolirala od strane Mačekovaca, frankovaca i komunističara njegova kuća, kada su bili neredi u Zagrebu, koje je kamenje narodni poslanik Nikola Kabalin pred njim u njegovom stanu uzeo, stavio u kofer, doneo u Beograd i pokazivao narodnim poslanicima i Ministrima kao corpus delicti onoga šta se radilo i kako se postupalo protiv jednog nacionalnog čoveka u Zagrebu.

Gospodo, sada dosta! Jeste li zadovoljni? (Žagor u centru i na desnici — Pljeskanje na levici). G. Đura Mikāšinović, narodni poslanik, je tu, prisutan je ovde, on je čuo moje reči, pa ako hoće neka ih kasnije potvrdi, ili neka me demantuje! (Jedan glas na desnici: A revolver u klozetu što je nadeno?) Kako? Jeste li ga vi videli? Jeste li ga vi našli? Onda Vas vitam, kako ste mogli da ga nadete? (Jedan glas: Našla ga je policija!) A jeste li sigurni da ga policija nije tamo metnula? Zašto nisu postavljeni čuvari u klozetima, da se zna ko ga je metnuo.

Gospodo narodni poslanici, juridički čitav postupak, koji se danas vodi, jeste monstruoznost i jedna nemogućnost. Juridički većina Imunitetnog odbora nema nikakvog obrazloženja, nema nikakvog oslonca da postupi onako, kako je postupila. Tek onda može Imunitetni odbor da donese jedno meri-

torno i dokumentovano rešenje, kad bi taj Imunitetni odbor bio zatražio akt koji se odnosi na narodnog poslanika, o kome je reč, i onda da ozbiljno i svestrano pretrese i da pronade, gde je istina, a gde nije istina. Vi ćete pitati: zašto, to je stvar suda! A, ne, gospodo, jedno je Narodna skupština, a drugo je Vlada. Gospodo narodni poslanici, Narodna skupština je tu, da pazi i čuva zakon, a Vlada da vrši svoje. Ko nama garantuje da Vlada, a naročito Ministar policije, koji je baksuz u svome Ministarstvu da on nema jednu zadnju nameru pa da ovako jednim velutiranim izveštajem i traženjem ne imputira Narodnoj skupštini nešto sumnjivo, pa da time zabije u kazamate deset narodnih poslanika, da tamo ni krivi ni dužni čame pet, šest meseci, a onda kasnije, da se dokaže puna nevinost, da kaže: Gospodo, ja sam tražio od Narodne skupštine odobrenje i meni je Narodna skupština odobrenje dala, prema tome ja sam pokriven. E, gospodo narodni poslanici, pazite na tu konsekvenciju. Ministar policije traži, da ga vi pokrijete za ono što čini, da kasnije opet može da kaže: ja u nevinosti i nedužnosti perem svoje ruke. Ali onda pitam ja vas, gospodo narodni poslanici, s kojim ćete obrazom vi gledati one svoje drugove, koji su čamili u bedi, jađu i mukama, čije su familije upropašćene, vi koji niste imali nikakvog dokaza da im sudite, vi koji niste imali ni po Bogu ni po pravdi pravdo da onako prema svojim drugovima postupite. (*Miloje Rajković*: Ministar unutrašnjih poslova činio je svoju dužnost!) Gospodine narodni poslanice, ovako ne govori narodni poslanik, vi morate najpre ispeći pa reći. Dobro, dobro, gospodine koncediram tu mogućnost da sutra Vas optuže ni kriva ni dužna, šta ćete Vi onda kazati? (*Miloje Rajković*: I mene su zatvarali!) Pa i mene su zatvarali.

Gospodo narodni poslanici, ja moram da ponovim reči, koje je kolega g. Bora Đurić malopre kazao: džaba je, uzaludno je vama govoriti, jer to znači bob o stenu lupati. Ali, gospodo narodni poslanici, ma da se je ova Vlada pobrinula, da galerije ovoga puta budu ovako retke, naći ćemo mi puta i načina da obavestimo javnost kako se ovde raspravljalo. (*Milan Lazarević*: I kakve ste ljude branili!) Gospodine, kad budete govorili o kartama, onda ću Vam kazati: imate pravo, vi to bolje znate nego ja.

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodo, nemojte da upadate u reč gospodinu govorniku.

Dr. Janko Baričević (nastavlja): Ja žalim što pre mene nije govorio niti jedan član većine, da mu mogu da odgovorim, ali ja unapred znam, šta će čitava njegova juridička mudrost da iznese, a to je, da je akt koji je policija iznela dokumenat i dokaz, da je to za vas javna isprava, na to imam da odgovorim, da je to ignorancia crassa, a to znači na juridičnom jeziku: krajnje nepoznavanje zakona.

Gospodo narodni poslanici, sada prelazim na drugi deo mog obrazloženja, na politički deo ove, da je tako nazovem, afere. Gospodo narodni poslanici, prateći debatu u Imunitetnom odboru, prateći inspirisanu štampu, opažam, da postoji jedna naročita tendencija, koja iz jednoga akta jednoga neuravnoteženog čoveka, koji je u to bio zaveden uživanjem pića, hoće da stvori jednu aferu kolektivnu jednog manjeg društva. Intencija je toga, da se krivnja za taj čin prebaci na jedan čitav poslanički klub. Način, kako je inspirisana štampa pisala, prelazi sve granice dostojanstva, prelazi sve granice

mogućnosti, sve granice dozvoljenoga. Od toga pisanja ne može da sa sebe skine odgovornost Vlada, jer znamo da je čitavo novinstvo pod strogim direktivama Vlade i da ne može ni jedno slovo da u novine uđe, a da ga Vlada naročito i specijalno ne cenzuriše.

A pošto Vlada poklanja naročitu pažnju slučaju šestog ovog meseca, a čini mi se da poklanja još naročitiju pažnju sudbini, ne toliko narodnog poslanika Damjana Arnautovića, nego Tase Dinića, Vasilija Trbića i Dragiše Stojadinovića, onda, gospodo narodni poslanici, dobijamo utisak da se tu ne radi o ozbiljnoj nameri da se otkrije materijalna istina, nego da je tendencija čitavog toga postupka skroz i skroz politička. (Glasovi iz većine: Sud će to da kaže!) Hoće da se zloupotrebi nešto, što je jedan bezuman čovek učinio, da se može napakostiti jednoj političkoj grupi i jednoj političkoj ideologiji.

Gospodo narodni poslanici, sve ovo što se u našoj zemlji događa, najbolji je dokaz, do kojeg se je stepena razdraženosti naš politički život razvio koli u Narodnoj skupštini, toli i vani.

Gospodo narodni poslanici, u Hrvatskoj imadete jedan nacionalistički separatistički hrvatski pokret, i prema tome nacionalističkom pokretu hoće jedna tvorevina, koja je tek u zametku, i za koju se nezna koliko će meseci još da živi, da se suprostavi kao snaga dostojna i dorasla onoj snazi.

Protiv ideje bje se i bori se samo ideja. Protiv jednog nacionalizma može se boriti samo drugi nacionalizam. Protiv hrvatskog separatizma može da se bori Jugoslovenski unitarizam, a nikakva stranka, nikakva partija. I zato, gospodo narodni poslanici, jer je Jugoslovenski klub narodnih poslanika izraziti nosioc čiste jugoslovenske ideologije, ideologije punog jugoslovenskog unitarizma, stvaranja jedinstvenog nacionalnog tipa jugoslovenskog, zato, gospodo narodni poslanici, jer je taj klub po svojoj ideologiji najopasniji po opstanak ove Vlade, zato ta Vlada hoće da radi ovim nedostojnim sretstvima, da okalja obraz i čast ovoga kluba i njegovog predsednika. (Glasovi iz većine: Ne vidimo vas na terenu!) Strpite se, imaćete još mnogo Sarajeva!

Gospodo narodni poslanici, dok je vanjska situacija takva, kao što je danas, dokle mi već osećamo tutnjavu topova, dokle čujemo tapkanje marševa napregnutih raznih vojsaka, dok znamo, da treba samo jedna teža reč, pa da Evropa zapliva u ono isto more, u koje je zaplivala 1914 godine, — današnja Vlada nema druge brige, nego da, zlorabeći jedan nesretan slučaj, kompromituje, — hoće i nastoji da kompromituje svoga protivnika u ovoj Narodnoj skupštini. I dok se obnavlja pakt iz 1926 god. između Italije i Albanije, — a znamo šta taj pakt za našu državu znači, — dok g. Predsednik Vlade i Ministar spoljnih poslova ne nalazi za potrebno, da u ovom Domu o tome progovori niti jedne reči dotle, gospodo narodni poslanici, seje se seme razdora i mržnje između nas. (Graja!)

Talijani, su, gospodo narodni poslanici, ponovo instruktori albanske vojske, a Ministar inostranih poslova nema druge brige nego da daje hapsiti narodne poslanike i da krši njihov imunitet. (Glasovi iz većine: Zbog njihovih nedela!)

Gospodo narodni poslanici, osećam dužnost da ovom prilikom govorim još o nečemu. Ja sam plemenski Hrvat, a inače Jugosloven... (Jedan glas: Integralni!) Integralni Jugosloven, jeste, gospodine,

ako znate šta je to. Po plemenu sam Hrvat, rodio sam se kao Hrvat.

Gospodo narodni poslanici, ja, moj drug Kaba-lin i moj drug Milan Banić, koji nismo spadali u one redove, koji su smesta primili politiku od 6 ja-nuara, nakon teške pogibije Blaženopokojnog Kralja Aleksandra, kad smo osetili svu težinu situacije, prišli smo jednoj aktivnoj politici u najboljoj volji, u najboljoj nameri, da i narodu i Narodnoj skupštini dademo od sebe sve ono što smo kadri, da damo i da stavimo na službu i Parlamenta i zemlje i nacije naše skromne i male snage. Dan danas ti isti na-rodni poslanici, ti isti politički ljudi, koji u svome životu nikad ništa nečasnog učinili nisu, koji se ni pokretom svoga prsta nisu ogrešili o ideale nacio-nalne i o koristi ove zemlje, ti isti narodni posla-nici, dok im se tamo — u Hrvatskoj — preti ubi-stvom, u Beogradu bivaju zatvarani i gonjeni. Go-spodo ja vas pitam: pa gde je nama mesto u ovoj zemlji? (Pljeskanje na levi.)

I sada da vam kažem jedno. Doktor Maček i njegovi doglavnici pre nego li smo se rešili da idemo u izbore od 5 maja, opetovano puta su nama poručivali: Ne idite tamo! Bićete prevareni!

Ovo što se danas radi, gospodo narodni posla-nici, to dovodi do mogućnosti da se dokaže, da je dr. Maček imao pravo, i zato ćete vi nositi odgo-vornost. (Mihailo Krstić: Pa idite Mačeku!) Gospo-dine poslanice kad govorite o politici, bar govorite informirano. (Graja. — Vojslav Lazić: Vi iz većine ste napisali da ste uhvatili vezu sa Mačekom! — Je-dan glas iz većine: Uhvatićemo!)

Gospodo narodni poslanici, ovom prilikom treba da napomenem u političkim momentima još jedno.

Vi ćete se vrlo dobro sećati, da je prilikom jednoga glasanja narodni poslanik Milinko Miluti-nović izneo jednu optužbu protiv Predsednika Vlade i izneo 15.000 dinara, za koje je tvrdio da ih je dobio od Predsednika Vlade za to da glasa kako vlada hoće. (Protesti kod većine i uzvici: To ste Vi izveli! — Graja.) Gospodo, ja ponavljam tvrdnju, koju je učinio narodni poslanik Milinko Milutinović. Gospodo narodni poslanici, tom prilikom Predsednik Narodne skupštine, uzimajući reč, rekao je od pri-like ovako: da je ovo delo teže od svakoga dosa-dašnjeg slučaja, koji se je desio u Narodnoj skup-štini, pa da su i žrtve pale, da bi ovome Domu bilo lakše nego li ovo, da bi taj Dom lakše te žrtve po-dneo nego li ovo, što je inkriminisao g. Milinko Mi-lutinović. A ja, gospodo narodni poslanici, kažem ovo: kad je sam Predsednik Narodne skupštine tu stvar okarakterisao tako teško, kao što teška i jeste, postavljam pitanje, kako to da se ni Predsednik Narodne skupštine, ni sama Vlada, ni Predsednik Vlade, ni ova strana ovoga Doma ni do današnjega dana za tu tešku optužbu nisu interesirali, niti to pitanje izneli pred ovaj Dom? Narodna skupština imade pravo da o tome bude informirana i na usta Predsednika Narodne skupštine i na usta Predsed-nika Vlade. Ali mesto da se ta stvar raspravlja i sprovedete na čistac, apse se svi oni, koji su tu istu stvar dobacivali. . . (Graja i protesti na desnici.)

Gospodo narodni poslanici, dok se ovako po-stupa sa narodnim poslanicima i ovim Domom, dok Ministar policije ovako cinički daje zatvarati pro-tivzakono i protivustavno narodne poslanike, dotle pred očima jednoga Baia, i pred očima jednoga ak-

tivnog Ministra policija na konjima navaljuje u Sa-rajevu na nedužne mirne ljude i mlati ih pendre-cima, sabljama i gazi konjima. . . (Protesti na de-snici i uzvici: To nije istina!) To je istina i to ćemo vam dokazati originalnim lekarskim uverenjima, . . . dotle, gospodo narodni poslanici, Ministar policije odgovara da je odrezano samo jedno uvo!

Gospodo narodni poslanici, ja razumem cinizam u literaturi, ja razumem cinizam i u politici, ali ne razumem ovakvu potpunu bezćutnost, potpuno ne-shvatanje pravde i pravice i potpuno neshvatanje i nemanje razumevanja za istinitost i pravo činje-nično stanje. Ne razumem kuraž jednoga gospodina, koji niti nije narodni poslanik, da ovako obmanjuje čitavu Narodnu skupštinu. (Milan Mravlje: Pitajte ga zašto to radi, za čiji račun to radi! — Graja.)

Predsednik Stevan Ćirić: Molim gospodina na-rodnog poslanika Mravljea da ne upada u reč.

Dr. Janko Baričević (nastavlja): Gospodo na-rodni poslanici, kad se sve ove fatalne stvari odi-gravaju pred nama, kad se vidi u kakav bezdan ide naša zemlja, kad imamo osećaj opasnosti koja nam preti, i kad se ljudi, koji upiru prstom na te opas-nosti, zatvaraju i progone i preti im se konsekven-cijama, onda mora da se kaže jedna stvar. Upozo-rujem, da će ljudi, koji su svojom voljom i krajnjom lojalnošću nametnuli sebi punu diskreciju, da će ti ljudi ovakvim postupkom, ako se ovim tempom dalje pođe, biti prisiljeni i da izadu iz te rezerve i da progovore ono što će morati i što će trebati da progovore. (Prigovori i graja na desnici.) Oni ljudi u ovom Domu, kojih se to tiče, — podvlačim i pod-brisujem — u ovome Domu, — da opet ne bude denuncijacije —, oni će vrlo dobro razumeti, šta je ovo imalo da znači.

Gospodo narodni poslanici, nije svrha ovih mojih reči, da apeliram na ovu stranu ove Skup-štine, u tom pogledu nemam više nikakvih iluzija. (Mihailo Krstić: Bolje da ste to ostavili da govorite kao branilac!) To je moja stvar. (Mihailo Krstić: Biće interesantnije tamo!) A vi mislite da je govorni-čka tribina pitanje interesantnosti?! Vi vrlo dobro gledate na stvar, — što ste vi. . .

Gospodo narodni poslanici, ponavljam još je-danput, ne apeliram na desnicu, kažem vam, riješen sam svih iluzija, ali vršim pošteno i časno svoju dužnost time, da će doći momenat, kada ću ja na-glasiti, da sam ovo danas u Narodnoj skupštini govorio.

Gospodo narodni poslanici, sa ovakvim postup-cima ne dovodi se do smirenja duhovnog, sa takvim postupcima jugoslavenski nacionalni elementi neće moći jedinstveno da se protivstave neprijatelju. . . (Upadice sa desnice.) Protestujem protivu insinua-cija takve vrste, protestujem da me ma ko meša sa pucanjem i svakom tome odgovaram, da je sramni lažljivac i kukavica. Nemam ja, niti moji drugovi imaju veze sa tim pucanjem. Ne nadam se uvidav-nosti od većine, kao što se ne nadam ni od Vlade, jer kad bi Vlada ozbiljno gledala na situaciju, kada bi ta Vlada bila rukovodena interesima zemlje, a ne samo ličnim i partijskim, onda ta Vlada nakon po-razne kritike u Imunitetnom odboru, nakon upozo-renja na zakonske ustanove, koje su jasne, u cilju da izbegne čuda i pokore, sama bi od svoga za-hteva odustala, ali ni u snu ne mogu da sanjam,

da bi se ovakva Vlada mogla na takvu visinu da uzdigne.

Pri koncu, gospodo narodni poslanici, imam da naglasim jedno. Ovoga časa sećam se s drugarskom odanosti i iskrenim prijateljstvom svih mojih drugova, koji nedužni sede u apsu kao žrtve jednoga pakleno izmišljenog političkog komplota. Ja lično duboko verujem u njihovu potpunu nevinost i izražujem im svoju solidarnost i prijateljstvo, jer znam da oni, koji tamo sede, nisu u stanju da prave takve zločine. U apsu leži jedan Hrvat, za koga vi svi, kad ispitajte svoju dušu, morate priznati, ne da ste uvereni, nego da znate, savršeno znate, da nije imao nikakve veze sa činom, koji je učinio Damijan Arnautović, i ja upirem prstom na one Hrvate na onoj strani: teško će odgovarati pred Bogom i narodom, jer su i oni sankcionisali progonstvo jednoga svoga druga i brata.

Ja sam se, gospodo narodni poslanici, riješio mnogih svojih zabluda iz mladosti ali ipak i danas duboko i istinski verujem da postoji jedan veliki Bog istine i pravde, Bog koji sve zna, koji sve vidi, i taj Bog, Bog Jugoslovenski, će proniknuti vaše duše i naći sve zlo koje vas je nateralo da danas izdate svoje drugove. (Burno pljeskanje na levici.)

Prétsednik Stevan Ćirić: Ima reč narodni poslanik g. Vojko Ćvrkić.

Вojko Ćvrkić: Господо народни посланици, на почетку свога говора хоћу да истакнем нешто, што служи за похвалу Народној скупштини, а то је да је у овом озбиљном моменту и овако тешком случају, кад се ради о добру земље, пажљиво са-слушала мога уваженог предговорника. Ја се не чудим, господо народни посланици, што је цењени г. предговорник овако дуго разлагао све ствари и гледиште своје групе, јер ми је потпуно јасно, да он овде заступа једну сломљену идеологију, која је осуђена на пропаст у целом југословенском народу. (Пљескање код већине). Господо народни посланици, он је заступао једну политичку идеологију, за коју, кад о њој говоримо, морамо признати да је дочекала слом на једним изборима, који нису имали све особине слободних избора, а ми тежимо да идемо ка слободним изборима, да се идућег пута не би поновило оно што није ваљало на прошлим изборима, и господо, кад се дочека такав један слом те идеологије, сасвим је појмљиво и близу здраве памети због чега сад овако дуго он ствари разлаже и због чега се пренамаже.

Господо народни посланици, ја морам да подвучем једну нелојалност господина предговорника, кад је казао да ће се од стране говорника владине већине истаћи само у одбрану поступка владиног то, да се ми заклањамо иза једне јавне исправе и ништа више, и да је то, по његовом мишљењу, дубоко непознавање правне науке. Ја мислим кад смо ми мирно и лојално слушали предговорника, да је нелојално било са његове стране кад он унапред тврди непознавање правне науке на овој страни, а то показује са колико је софизма и нелојалности износио његову тезу са ове говорнице (Одобравање и бурно пљескање код већине).

Због тога, господо народни посланици, ја хоћу да истакнем да је овде било доста чега што је правничко, али је збиља било много што шта што не може да се одвоји и друкчије крсти него само једним натегнутим правним тумачењем.

Али, господо, хоћу још једну тврдњу господина предговорника да одбијем, за коју сматрам

да је врло тешка, — тешка нарочито с обзиром на то у каквом се стању тешком, под притиском економске кризе, данас налази земља, какво растројство духовна влада у народу и колика је збуњеност јавног мњења, — па да онда с обзиром на тешку политичку спољну ситуацију ја истакнем, да је страшно кад се на почетку свога говора назове ова земља јадном и ојађеном. (Бурно одобравање и узвици: Тако је!).

Господо народни посланици, назвати ову земљу да је бедна са ове говорнице и пред овим форумом, ја сматрам да је тиме велики злочин учињен према држави... (Дуготрајно одобравање и узвици: Тако је!)... а ја хоћу да хладно одговорим свима онима који тако мисле, да ова земља никад није била бедна, већ да је била јуначна, поносита земља, земља пуна морала, пуна народне снаге, пуна истинске вере у своју будућност и да се данас таква показује пред лицем целог света, а најбољи доказ за ту моју тврдњу јесте: да смо ми данас у стању да свакога онога који посегне на општи поредак у земљи, на општи интерес, са законом у руци да сагнамо у границе закона. (Одушевљено и дуготрајно пљескање и узвици: Тако је!).

Тако исто, господо народни посланици, у случају да се наднесу црни облаци и да се чује потмуо бат непријатељских трупа, да ће народ ове земље имати исто тако снаге да сагна у границе правде и разума и све своје спољне непријатеље. (Пљескање и узвици: Тако је!).

И сад, господо народни посланици, говорићу и ја о политичком моменту, али у почетку нећу да пропустим да не истакнем онај моменат који су многа господа предговорници, говорећи о политичкој ситуацији у овој земљи, истицали, а то је догађај у Сарајеву за који се без доказа везује бруталан напад власти на народ.

И господин предговорник који не врши јавну власт, који за такве своје тврдње не носи никакву одговорност, хоће одавде, на основу своје голе тврдње и ничега више, да докаже, да је он компетентнији за истину о догађају у Сарајеву од Министра унутрашњих послова, који носи моралну и законску одговорност као одговорни чинилац у овој земљи, који излаже и пред Парламентом даје свој исказ на основу прикупљених доказа. Даље, господо народни посланици, кад се говори и кад хоће да се припишу некакве страхе због овог догађаја овоме данашњем режиму, онда, господо народни посланици, да вас потсетим како је изгледала та група људи, којој припада господин предговорник, кад је била на власти. Кад ја почнем да му цитирам на колико места и на какав начин је проливана крв кад су његове вође водиле земљу и како се онда, господо народни посланици, газило по основним правима човека, како онда није поштована слобода и како је свуда место слободе владала сила и хтео да се зацари мрак у овој земљи, па, господо народни посланици, дужност је била те групе, кад већ говори о овом догађају у Сарајеву, да истакне и призна лојално и даде доказа у оправдање свога поступка, због чега је онако власт била принуђена да поступа према Хрватима у Сибињу код Славонског Брода. Да ли је то водило политици смирења, кад су се људи убијали на стотине. Али ја хоћу да будем објективан. Можда ја нисам чуо те разлоге, а можда је имало оправдања да власти иступе често пута оштрије, бранећи правни поре-

дак у земљи, па да и крв пролију, али ако мора да се пролије крв, сигурно је да се то мора оправдати непобитним, јасним и чистим доказима.

А, господо народни посланици, имамо један други случај, за који ја знам сигурно да та господу своје оправдање не могу изнети ни један једини доказ што су тако поступили. То је догађај у Мрчајевцима, Среза љубишког, у коме та господу изгледају овако: Из те групе поднет је, преко познатог банкара, који је давао новац на камате, Илије Михајловића, предлог за раздужење сељака, који је предлог закона наш шаљиви лист духовито претставио, да је био сунђер умочен у сирће да се да разапетом сељаку на крсту од господе која су поднела тај предлог.

А кад су они, господо народни посланици, били на власти, онда ћу да вам изнесем тај случај који се десио у моме Срезу љубишком, где је Танаско Рајић погинуо на топу, бранећи Љубић од турске најезде, кад су њихови потомци, натерани баш притиском тих дугова састали се, да се само договоре и да кажу своју реч, своје јаде и болове, господо народни посланици, да кажу каква их неправда тишти као народне синове Отаџбине, само то да траже, да се поведе рачуна о њима, који су нештедице давали своју крв као амалгам за темеље југословенске. И тај господин, који је поднео предлог за раздужење, био је на власти, и његова група, и знате шта су радили? Ја сам онда страдао и тада је без икакве опомене јурнула жандармерија са бајонетима и 17 је њих било рањено у сред Шумадије, зато што су се усудили да кажу да не могу да плате зеленашке дугове. Тада народ није био посегао на темеље државне ни на правни поредак, па су ипак та господу пролила братску крв. Сад, господо, да се не упуштамо у то, на који су начин хтели насилно да створе осећај југословенски код нашег народа, о томе нећу да говорим, јер би нас то одвело тамним страницама наше историје и разгревало би раније ране које не треба разгребавати у интересу наше целине и југословенске мисли која треба да триумфује.

Сад, господо народни посланици, хоћу да пређем на правно разлагање. И код њега имам одмах да истакнем, да г. предговорник, и ако се трудио да даде једно широко правничко тумачење, ипак је преко главних и најглавнијих ствари прелазео сасвим површно, чувајући се да их не додирне. Истина је, господо, да се ја сада налазим у улози другог адвоката, а ви се налазите у улози суда, али је освештано правило и принцип у правним земљама целог света, да кад се појави овакав правни случај увек се нађе и заступник једне и друге стране, а они који слушају и који представљају суд — доносе своју пресуду према објективном схватању и аргументацији и доказима показаним и доказаним за тај случај. Господо, прелазећи ка томе правном излагању, ја ћу прво да поменем излагање господе која су истицала прво да Влада није имала право по Уставу и постојећим законима да онако поступи, и да такав поступак ускраћује Влади сам Устав, а затим господин народни посланик наводи сада један други аргуменат, да не треба да усвојимо извештај већине Имуניתетног одбора, јер се његовим усвајањем крњи достојанство и углед овог Парламента. Изгледа ми лепше да пођем од ове друге ствари, јер ми она са општег значаја изгледа јача,

па да после пређем, према њином схватању, на слабију страну — на уставно правна разлагања.

Господо, како изгледа нелојално, како изгледа страшно натегнуто, и како у својој правој светлости изгледа залагање за достојанство Парламента од стране те групе, кад се помисли на ту господу који су у ову Скупштину долазили са лопатама и клеветушама, које само овнови носе по највећим гудурама, а које су господа народни посланици те групе носили у овом светом Дому и са тим клеветушама и лопатама систематски лупали о ове клупе, дајући јаснога доказа да ни један аргуменат, ни један разлог који би могао да се брани са умношћу и разумевањем, нису били у стању да изнесу противу политикe наше групе. (Бурно и дуготрајно пљескање).

И, господо народни посланици, може ли бити већег атака на достојанство Парламента, на Народну скупштину, на светињу овога Дома, него ли то кад се чује звоно овна предводника у овој сали... (Узвици: Тако је!)... место, господо, да се чује хладна, достојанствено аргументисана реч и критика и убеђивање (Пљескање). И сада, господо народни посланици, замислите како страшно звучи од стране те групе кад она на уста свога говорника каже овако: „Достојанство овога Дома је повређено, унижена је част Народне скупштине у моменту кад црни облаци прете од стране спољнег непријатеља нашој земљи, и кад се чује потмули бат непријатеља, који свакога часа могу да завитлају над овом земљом, да се онда овако поступа у Народној скупштини и да се сеје мржња међу браћом“. Господо народни посланици, како ли вама изгледа слика кад се окрене са друге стране, и која је јача од ове две кад се упореде, каква ће слика бити која треба да одржа овако стање у таквој тешкој ситуацији: да у моменту када Министар Претседник и Министар иностраних дела ове земље дају свој државнички експозе о својој спољној политици и пред лицем страних представника брани углед ове земље, кад из те групе, господо народни посланици, дође учитељ, просветни радник, школски надзорник, народни изабраник и представник, дигне свој револвер и путем једнога метка мисли да усрећи ову земљу. И шта је онда урадио? Нанео је, господо, смртни удар овоме Дому и својој групи одузео за свакад право да говори о достојанству овог Дома. (Пљескање). И сада, господо народни посланици,.... (Жагор).

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodo narodni poslanici, molim da u miru saslušate g. govornika.

Војко Чвркић (наставља): Да пређем на ону слабију аргументацију те господе, на оно њихово правно разлагање. Када хоћемо, господо, једну ствар правнички да разлажемо, онда морамо да се сетимо, а сигурно знамо, а то је и господин знао, али је прећутао, јер му није било у интересу да то истакне, — да знамо, велим, да поред тумачења по слову закона постоји још неколико тумачења: постоји, господо, граматичко тумачење, постоји историјско тумачење, постоји господо тумачење закона по духу, постоји по логици правној, постоји по аналогiji правној, и на крају крајева, господо народни посланици, постоји тумачење оно које се руководи заштитом народног општег интереса и заштитом јавног и правног поретка у овој земљи. (Пљескање код већине и узвици: Тако је!) Е, када узмемо сва та тумачења у обзир, онда да видите, господо народни посла-

ници, како је значење члана 74 и 75 Устава. Видите, члан 74 мора да се подели у неколико алинеја, јер он јако диференцира материју коју хоће да нормира у законску форму. Видите, у том чл. 74 уставотворац полази прво од онога што је најлакше па, као што сам и ја мало пре ишао, иде и он све ка тежем и тежем, док дође до оног што је најтеже. Он у својој првој алинеји штити народне посланике да не могу одговарати за глас који даду као чланови Сената и Народне скупштине, јер сматра да је то најсветије право једног посланика. Уставотворац сматра да ту и кад би хтео ма колико да ускрати право народном посланику, да ту ипак мора бити најлибералнији. Па затим иде оне теже и каже: „За све изјаве и поступке при вршењу мандата било у седницама Сената или Народне скупштине или у одборима или у особитом изасланству, или у особитој дужности по одредби Сената или Скупштине, сенатори односно посланици одговарају Сенату односно Народној скупштини по одредбама Пословника”.

Сад, кад хоћемо да тумачимо ову алинеју, ја нећу да се позивам на вас, а још мање на г. предговорника. Нећу да се позивам и ни на један правни ауторитет у овој земљи као појединца, већ хоћу да се позovem на законодавно тело ове земље које је најкомпетентније да тумачи законе. (Одобравање и повици: Тако је!) И шта ви мислите, господо, где је ово законско тумачење законодавног тела за ову алинеју? Ја сматрам да је оно у нашем Пословнику, у Закону о пословном реду у Народној скупштини. Јер, Пословник Народне скупштине проистиче из самога Устава и, као и сваки други закон, он најмање сме да се противи ма и једном слову Устава. Ето видите, господо, то је тумачење садржано у ономе члану Пословника где се говори о дисциплинским казнама, које према народним посланицима изриче Претседник Народне скупштине или сама Народна скупштина. Ето, за та дела установљава Пословник као суд Претседника Народне скупштине или саму Народну скупштину. Сад, господо, уставотворац каже даље у поменутом члану: „За оне изјаве и поступке, који садрже кривично дело, сенатор односно народни посланик одговара и пред редовним судовима, ако Сенат односно Народна скупштина да за то одобрење”. Ето, видите шта значи ова алинеја, господо народни посланици. Значи то по уставотворцу: Ако народни посланик својим делањем пређе и прекорачи оно што би се могло да подведе под дисциплинску казну, ако дакле пређе на извршење једног тежег кривичног дела, али које је кривично дело опет извршено у вршењу његове посланичке дужности, но које још није злочин и за које није више надлежна Народна скупштина него су надлежни редовни судови ове земље, онда за та дела, као кривична дела, лакша, а почињена у вршењу посланичке дужности, треба одобрење Народне скупштине па да се посланик изда суду.

Али сада долази оно најтеже, оно што бије као гвозденим маљем у главу ову господу, долази уставотворац па каже: „Но за увреде, клевете или злочине сенатор односно народни посланик одговара пред редовним судовима и без претходног одобрења Сената односно Народне скупштине”.

Е, видите, господо народни посланици, то су опет кривична дела и злочини који су извршени

у самом вршењу дужности народног посланика, дакле у Народној скупштини.

Али, господо, уставотворац није пропустио да ништа не каже шта ће бити са оним злочиним, који се изврши ван вршења мандата. И природно је да није хтео уставотворац да остане празнина него је у чл. 75 Устава тај случај регулисао и законски нормирао па је онда рекао: „Без овлашћења Сената, односно Народне скупштине, њихови чланови не могу се за кривице учињене ван вршења мандата узети на одговор, нити лишити слободу док траје њихов мандат”.

И сада, господо народни посланици, господа неће да доведу у везу тумачење чл. 75 Устава са тумачењем члана 74 Устава, већ покушавају да помоћу правног теорисања из кривичног права укажу на то, да ови као саучесници извршују дело изван Народне скупштине и да према томе и када би било доказано, по њиховом тумачењу, не могу да се узму одмах на одговорност, док их Скупштина не изда суду.

Па, господо, шта су то кривична дела саучесништва? У кривична дела саучесништва потпадају саизвршитељство, потстрекавање и помагање. А по кривичном праву када се може извршити једно дело саучесништва, када оно добија своју завршну фазу? Само онда, господо народни посланици када је дело извршења свршено. Не може, господо народни посланици, бити покушаја саучесништва ако није покушано или извршено кривично дело, које треба да носи ознаке извршења. (Одобравање.) Према томе, господо народни посланици, по правној логици, духу закона и аналогии узима се да су и сви они, који учествују као помагачи, саизвршиоци, или потстрекачи у једном делу истовремено извршиоци са самим извршиоцем кривичног дела у исто време. (Живо одобравање.) Дакле да су и они у вези чл. 74 Устава учествовали у покушају злочина који је извршен у вршењу мандата, те се и на њих има да примени чл. 74 in fine Устава.

А затим, господо народни посланици, аргументисало се, да је г. Министар унутрашњих дела погазио страховито Устав и законе тиме што није био надлежан, да он води ма какву истрагу по овоме делу већ да су за то, господо народни посланици, надлежни само срески судови и истражне судије при окружним судовима.

Међутим, господо народни посланици, када се иде до краја, онда ствар не стоји тако, а ево сада ћете видети како она стоји у својој правој светлости.

Наш законодавац, када су у овој земљи биле постале мало нередовне политичке прилике, кад су узеле маха левичарске идеје и кад се појачала пропаганда појачањем комунизма, и када су под тешким приликама и под тешком психозом многи наши синови пошли да иду тим водама, он је онда казао: не, није више довољан кривични закон, морамо да донесемо један специјалан закон и да кажемо да многа дела, која се сад појављују као спецификум, имају да се сматрају као кривична дела по кривичном законнику, а то је законодавац рекао у чл. 1 Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави. И онда да би штитио тај јавни поредак у овој земљи, законодавац је доцније, баш када су на власти била ова господа, из чије групе потиче г. предговорник, који је овако грлато и софистички бранио ову тезу, донео један

други закон, Закон о државном суду за заштиту државе, који закон важи на територији на којој важи Законик о судском кривичном поступку и чији § 29, гласи овако:

„Не може судити ни онај, који је у истом предмету вршио извиђајне или истражне радње у поступку пре главног претреса, или је суделовао при изрицању раније пресуде, која је поводом правног лека поништена.

Као судија код виших судова искључен је и онај, који је у истом предмету код нижих судова радио као судија или тужилац или бранилац.”

Дакле, господо, видите, г. Министар је надлежан и ја бих рекао као припадник оне политичке групе одакле потиче г. Министар унутрашњих дела много је овлашћен, и ја му не бих давао толика права, али шта ћу ја тој господи кад се нису сећали кад су доносили тај закон оне јеванђелске: да ко мачем сече од мача ће погинути. (Одобравање). И сад, господо, та господа немају право да се позивају на самилост, кад они штете углед ове земље, а ми штитимо тај углед и бранимо најсветија права која су овде метцима погођена, онда не може бити позивања на милост од стране те госпоне кад ми у општем интересу примењујемо законе које су они донели. (Пљескање код већине). Дакле, господо, уставноправна и законска аргументација је ту и она каже да Министар унутрашњих дела није се ненадлежно упустио у прикупљање извиђајног материјала у овој ствари. Материјал који је изнет са моје стране то доказује потпуно.

Господо народни посланици, сад да пређем на нешто што би било сасвим опште, а што још више оправдава моју тезу. Дело које је овде извршио не безумник, ценећи га по његовој урачунљивости, него безумник по томе што је заведен једном погрешном политичком идеологијом хтео да сруши и да погоди једну политичку идеологију која хоће да браћу Хрвате изједначи у љубави према овој нашој лепој држави: (Живо одобравање), да је они заволе исто онако као што је и ми волимо — а ја у осталом не сумњам да та љубав њима и данас мањка и фали — али, господо народни посланици, ја истичем само то да су они баш од те госпоне, од које је и предговорник, годинама били гањани и прогањани као дивље звери, као да нису патриоте и синови ове земље, а та је група у исто време била патентирала патриотизам и национализам само за себе, а нама свима исти није признавала. Зато су Хрвати у оним политичким водама, а ми идемо да заведемо политику која ће и њима признати национализам и патриотизам, и да према њима примењујемо закон само онда кад се појави неко да изврши неко дело као што су га извршили преко Дамјана Арнаутовића многа господа са оне стране.

Господо, видите, то дело које су та господа извршила 6 марта овде у овом светом Дому, није само обичан напад на г. Претседника Краљевске владе, није напад на његов живот, него то дело, доведено у везу са свим оним недостојним и чудним поступцима, који су створили ону страховиту атмосферу, јесте напад на достојанство и саму установу парламентаризма. Ми према свему ономе што је претходило томе делу можемо да кажемо јасно и одређено да је живот г. Претседника владе имао да послужи као објекат у кога се пуца, јер је парламентаризам, демократија и уставност фиктивно лице и замишљено, оно не

може да се убије директно, међутим, господо, по души, по намери, онај хитац био је уперен против уставног поретка у овој земљи, против парламентаризма и демократије и против политике, која треба да нормализује политичке прилике у овој земљи, и да доведе до смирења међу једнокрвном браћом. (Бурно пљескање код већине).

И сада, господо народни посланици, кад хоћемо да бранимо читав уставни поредак од напада, а у истом моменту хоћемо да бранимо један уставни пропис, који може бити треба да буде погажен, док ми извршимо заштиту читавог правног поретка, онда се намеће питање шта треба власт у овом случају да ради кад дођу у сукоб, и кад дођу под удар два интереса? Па, господо, одговор једнога простог нешколованог човека гласио би: штитиће се онај већи интерес макар био и погажен онај мањи интерес!

И сада, господо народни посланици, када ми имамо све доказе, да су та господа ишла на то, да ударе на читав уставни поредак и правни поредак у овој земљи, да ли онда, господо, треба да кажемо: нека уставни поредак и цео Устав, и нека правни поредак падне, нека прсне, а ми треба да чувамо једно лично статусно право, као што је имунитет, везано за једног народног посланика, који се дрзнуо да даде доказе сумње да је учествовао у једном тешком злочину (Пљескање). Господо народни посланици, ја сам вам изнео да ми нисмо погазили ни један уставни, ни један законски пропис, када смо до сада овако вршили своју дужност. Али, господо, ево износим вам и онај други аргументат, да би имали права да на основу онога што извире из целокупног правног поретка, да, кад је у питању заштита правног поретка, погазимо један законски пропис, да би на тај начин, господо, очували оно што је општи интерес, јер лични интерес пред општим интересом поклања се и клања. (Пљескање са узвицима: Тако је!) И, господо, да је то тачно и по правној теорији, ја то не морам да вам цитирам ни једним прописом, јер ви видите да су правни научници то што вам сада износим баш извукли из живота народног; па сам за то пустио да Вам на то одговори здрав разум. А шта су закони у земљи, ништа друго него писана душа и правна схватања једнога народа о законима земље у којој живе. (Војислав Лазих: Значи већина да уништи мањину!)

Господо народни посланици, прелазим на излагање, управо одговор на неке примедбе, које је г. предговорник истакао, са којима је желео да утврди, да нема никаквих основа сумње да су они, чије се издавање суду тражи, починили кривично дело.

Господа, која су проговорила на уста г. предговорника, била су на погрешном путу кроз целокупно своје излагање, јер су те доказе износили онако како их треба износити пред судом, кад се доноси пресуда о кривци те госпоне народних посланика, а нису износили доказе онако, како треба да се изнесу, кад се говори о томе пред Народном скупштином и кад је у питању издавање њих суду. Господо народни посланици, по кривичном судском поступку, што господа нису хтела да истакну, имају најудаљенији, имају удаљени и имају ближи и имају онда непосредни основи сумње, који служе за то, да означе некога да је извршилац извесног кривичног дела и да се на основу тога може узети на одговорност.

Господо народни посланици, кад ми знамо да Народна скупштина ни по каквом своме праву не

сме да се меша у судску власт и у њена права, прерогативе и надлежност, јер по Уставу не сме да се меша законодавна, судска и управна власт једна са другом — онда, господо народни посланици, Народна скупштина, кад процењује то питање, довољно је да има један само и најудаљенији основ сумње, да је тај господин могао да учествује у једном кривичном делу злочине природе и да га онда на основу Закона а у интересу сигурности правног поретка изда суду. С друге стране, за такво једно тумачење, господо народни посланици, постоји и један морални аргуменат, на који та господа нарочито треба да пазе, а тај аргуменат ево у чему се налази. Са патосом треба да кажу господа из те групе: Јесте, оптужени смо за једно тешко кривично дело, које је извршио један безумник, у нашем Клубу нашле су се летве, нашло се камење и нашли се револверски метци, којима никако није места у овоме светом Дому, и наша част тражи и императивно наређује да не чекамо одлуку Народне скупштине, него да идемо пред суд да се оперемо. (Пљескање и узвици: Тако је!) Па кад се та господа овако жилаво и жучно бране овде пред овом Народном скупштином, да не иду пред суд, онда знате ли, господо, шта ће судија мислити, ако буду тако глупи, па се пред судом буду бранили сличном аргументацијом, казаће: Онај, који бежи од суда, тај је сигурно крив и зато не сме да изађе пред суд.

Затим, господо народни посланици, каже се: Нема никакве сумње, да су они починили оно кривично дело. Па зар то није јасна, отворена и највероватнија сумња, кад се по кафанама београдским јавно причало да ће пасти крв у Скупштини, кад се у овој Скупштини јавно мени говорило од једнога господина, чије се издавање суду тражи, а то је од Мирка Урошевића: „Господине Чвркићу, ви сте познат као човек који умете помирљиво да делујете, радите на томе, да др. Милан Стојадиновић оде са власти раније, јер у овој земљи ће пасти крв”.

Казао је даље: „Г. Драгиша Стојадиновић носи два машинска револвера у својој ташни, Господин Трбић носи машински револвер, овде ће бити једнога дана кланица, крв ће потоком потећи, и немојте то допустити!” (Пљескање).

А, господо народни посланици, мислите ли ви да ја као човек, као политичар и као јавни радник, као адвокат, нисам свестан шта говорим са ове говорнице и да нисам свестан да то улази у стенографске белешке и да ваљда нисам свестан тога да ћу једнога дана доћи пред суд, и што би рекао предговорник — брат Хрват, записегнути пред крстом и јеванђељем на ове моје речи? Свестан сам ја тога, господо, и то ћу ја потврдити пред судом под заклетвом, и ето вам и у томе најбољег доказа да су та господа требала и да треба да буду издати суду. (Одобравање и пљескање код већине).

Затим, господо народни посланици, господа су истакла да је потребно било послати Имунитетном одбору све оно што је Дамјан Аранатовић казао као извршилац дела у своме исказу па да на основу тога Имунитетни одбор као суд цени да ли у томе има доказа о њиховоме саучесништву.

Господо, оваква аргументација само терети господу. Јер знате ли шта ће један вешт адвокат да каже кад се износи оваква аргументација? Постојао је комплот, постојала је завера, и господа

која се налазе у тој политичкој групи, која је спремала комплот у овој земљи, која су се спремала за вршење кривичних дела, треба да сазнаду шта је говорио главни кривац, да би на тај начин могли да омету истрагу и да неправедно олакшају себи положај када се пред судом буду бранили.

Затим, господо, треба да знате како та ствар стоји по кривичном поступку, по ономе кривичном поступку од 1929 године, који је толико либералан и за који и ви, господине Калемберу, то тврдите. Тај кривични поступак каже да ће у претходној истрази — јер по њему имате прву фазу претходне истраге, па другу фазу, па затим трећу фазу — да ће истражна власт показати на увид само оне аргументе који ни у коме случају не могу ометати ток истраге... (Чује се: А државни тужилац?) Државни тужилац има права по § 29 Закона о заштити државе када од полицијске власти као надлежне добије акта истраге.

Затим, господо, да је ова моја аргументација тачна и да се Народна скупштина не може упустити у испитивање кривице оних за које се тражи издавање суду, ја ћу да вам наведем и један други доказ, па да виде и та господа како и ми имамо и умемо да оперишемо са доказима, као што нам то и дужност налаже. Отидите, господо, овде у скупштинску библиотеку па узмите стенографске белешке Народне скупштине од 9 августа 1928 године и нађите страну 344 када је било у питању издавање посланика суду који су били означени као саучесници у ономе гнусном делу које је извршио Пуниша Рачић, па ћете наћи да те стенографске белешке гласе овако: „Имунитетни одбор поднео је Народној скупштини извештај да се народни посланици г. г. Тома Поповић и Драгутин Јовановић издаду суду, не улазећи ни у колико у то да ли до њих има кривице или не, или има доказа за њихову кривицу или не за догађај који се десио 20 јуна у Народној скупштини”.

И, господо народни посланици, знате ли ко је се за ову теорију највише залагао? Група самосталних демократа г. Светозара Прибићевића, у којој је онда био највећи поборник г. Баричевић и г. Калембер. (Пљесак на десници, — Др. Бранко Калембер: То ми служи на част!) Ја не тврдим, да Вам то не служи на част, али исто тако треба да Вам служи на част и објективност кад треба овде да се заштити углед целе земље, чији је углед пао пред лицем целог иностранства, које је седело у оној горе галерији. (Одобравање на десници).

И идући даље они кажу, где је доказано да је Дамјан оно казао и претио. Аха, знамо ми, да би многи од вас желели да видите те доказе шта је Дамјан казао. А знате ли, како је рекла Дамјанова мајка? — „Моја руко зелена јабуко, где си расла где си истргнута?” А ја би на то ово казао: — Мој Дамјане, тебе нам и „твога зеленка”, да ли нас нећеш издати и да ли ће се и нама што непријатно догодити. (Пљескање на десници — Приговори на левици).

Сасвим је натегнута она теорија о психолошком стању код извршиоца кривичног дела, што се казало да стоји у ствари да је Дамјан био доведен у овакво стање говором народних посланика да потегне револвером. Натегнутост те теорије ишла је до краја кад је говорено о оној црвеној машини, која би била у стању да психички доведе на улици човека да изврши кривично дело. Таква

једна изјава сасвим је депласирана у Народној скупштини где седи много више неправника, депласирано је изношење оне материје за коју су надлежни једино стручњаци психијатри. И још једна провидност, која се крије са те стране, јесте у томе, што господа још сада желе да донесу у суд стенографске белешке, којим би тврдили, да је Арнаутовић био у нерачунљивом стању... (Приговори са левице)... и да су то они тврдили одмах по делу.

Господо народни посланици, у тој својој аргументацији, која је граничила са натегнутошћу, гледало се да се удари и у осетљиве националне жице, па се говорило о националним заслугама оних људи, који треба да иду пред суд. Никада ни у једној прилици нећу покушати, да једном речју бацам и једну малу сенку на она дела, која су господа са те стране извршила, вршећи своју националну дужност. Част њиховој националној борби, свака част њиховим орденима, али, господо народни посланици, никад ни у једној земљи не може се прокламовати право рата и право убијања и у миру па ма ко то покушао да изврши. Зна се, господо народни посланици, кад отаџбина тражи од својих синова да врше за њу дужност, зна се кад они морају да гину за њу на бранику отаџбине, — то је у рату. Они што су то чинили, нека им је част. Али то им, господо народни посланици, не даје права да макар и у покушају припреме злочин у својој земљи, онда кад она треба да ужива плодове свога рада, када жели да се развија и да крене напред и када мора да се осигура за будућност, јер познато је, господо, да ко хоће мир нека се спрема за рат.

Затим, господо народни посланици, зар је један случај да су велики национални хероји са бојних поља имали ту трагичну судбину да заврше или као изгнаници из отаџбине због тешко почињених политичких дела или као обични извршиоци кривичних дела у тамници. Господо, ја не мислим ни у ком случају да унапред прејудуцирам, јер не знам каква ће судбина снаћи ту господо и са чиме ће се они правдати, могу са своје стране да кажем само то, нека они траже и желе, а то треба да тражи и цела Народна скупштина, да изиђу пред суд, па да се и ми сви обрадујемо. Ако они тамо докажу да су невини, онда је са њиховог образа спала велика љага, и ми ћемо се сви радовати кад једна велика љага падне са образа десет народних посланика. (Др. Јанко Баричевић: А дотле нека та десеторица шест месеци седе у апсу!) У интересу истраге, за проналажење материјалне истине, није први случај да су људи лежали и по 2 године у апсу и да су после били пуштени као невини. Али, због онога што је многе људе због недостатности, како би ви казали, у законима правда погодила, ми нисмо криви. Ми нисмо криви што је људско друштво несавршено и што ми немамо ту питијску моћ да Аргусовим очима можемо погледати у срце и душу човеку и људима па да одмах на лицу места изречемо пресуду.

Господо народни посланици, изнет је по моме мишљењу, један врло рђав аргуменат, да је извршилац атентата Дамјан онога јутра позван са железничке станице телефонски да иде на воз и том се приликом каже овако: „зовите онога лењога Дамјана нека дође овамо што пре на воз“.

Господо народни посланици, кад се ми налазимо у времену кад постоји завера и кад се она сткрије, затим кад се зна да су у њој учествовали врло интелигентни људи, и кад ми сви знамо да се код комплота и завера претходно врше многи разговори, многи тајни састанци, да се узимају и читају историје појединих успешних комплота и завера, сасвим је разумљиво да се пази и на то да се сакрију сви трагови који би могли да открију заверу, и када се унапред кроји план како ће се укрити дело, и онда зар не може судија и правник, на све то да одговори: Па зар су могли да буду толико глупи, ти људи, ако су учествовали у овој завери, да се не сете како то јутро треба да јаве Дамјану, да дође на станицу и да тобоже нису могли да га нађу.

Господо народни посланици, позивало се, да би се утицало на ваше уверење, и на дело које је 20 јуна у Народној скупштини извршио народни посланик Пуниша Рачић, па се хтело да доведу ова два дела у везу, да су она иста и идентична и да се потпуно поклапају и да је требало онда и у овом случају поступити исто онако како се онда поступало. Међутим, господо народни посланици, приликом упоређења та два дела забравља се на један читав Устав од 1921 године, — забравља се на Видовдански Устав и забравља се да је тај Устав био сасвим друкчији по својим одредбама које саме налажу да се има друкчије поступати у томе. А затим забравља се да је онда народни посланик у међусобној свађи, у најжучнијем објашњењу, кад су падале најтеже увреде потегаво револвером и извршио дело, а сад је извршено дело од стране човека кога Претседник владе никад није ословио ружном речју, који никада није био у затвору од стране те Владе и ни једног дана није претрпео ни најмању неправду од те Владе, који је приступио извршењу тога дела онда кад је Министар иностраних послова говорио о спољној политици ове земље, као и о највишим њеним интересима. (Одобравање и пљескање).

И, господо, шта ћемо да кажемо о оном камењу, за које се прича да је нађено. Зашто је г. Кабалин донео из Загреба камење да покаже како се тамо демолирају куће. Господо народни посланици, кад доведете једног сељака и то оног најглупљег из Муртенице или испод Чиготе и кажете му узми овај камен у торбу што су ти сеоски ђилкоши разбили прозоре на кући и носи га у Београд и покажи Министру у Београду, знате шта би он на то казао? Он би казао: будало једна, носи ти то камење у Београд, а ја ћу наћи камења и на Теразијама и казаћу Министру оваквим се камењем руше куће у моме селу Ојковици. Зар треба да се носи камење из Загреба? Зар ми не знамо шта је камење у Београду?

Затим, господо народни посланици, на своме завршетку да изнесем ово. Казало се и покушало се да утиче на Народну скупштину тиме што се рекло да господин Министар полиције тражи покриће од Народне скупштине за овакав свој рад. И мислило се да је то аргуменат који треба да заплаши Народну скупштину. А ми знамо да би по правном поретку, који постоји у овој земљи, господин Министар полиције учинио једно безакоње кад не би тражио покриће од Народне скупштине, а господин Министар зна да треба да поштује законе у овој земљи и Устав и зато баш и тражи

покриће од Народне скупштине. Пошто ми видимо да је он у свему по закону поступио, то ја апелујем на вас да ми то покриће господину Министру дамо и да гласамо да се ти људи издаду суду, да ово учинимо по праву хуманости и дадемо им могућност да пред судом, као пред јединим надлежним фактором, перу своју част и да се бране од онога што им је набачено као оптужни материјал. (Одобравање и пљескање на десници.)

Господо народни посланици, ја не могу да прећутим, да не наведем још, на крају крајева, нешто о самом хрватском питању и о политици, која је оно и онако стање изазвала у хрватским масама.

Господо, последњих година, после доласка на власт Југословенске националне странке, почео је да се практикује крути унитаризам, управо централизам у овој земљи. Систематски гушила су се права целокупног југословенског народа па према томе и права хрватског дела нашег народа. Основна грађанска права и права за слободу личну човека нису поштована, јер се од те господе парадоксално желело да се на тај начин дође до духовног уједињења. И, господо, шта су та господарадила и тиме постигла а шта ми данас радимо? Ја ћу да вам то кажем у једној краткој причи.

Једном приликом на једној лађи која је путовала преко океанске пучине било је много дивљака, који су пошли у своју егзотичну земљу. И ти дивљаци видели су у тој лађи да постоји барометар и питали су школоване и просвећене људе шта значи та справа, а ови су одговорили дивљацима: та справа претсказује буру, она вам наговештава када ће једнога дана да се подигне страховити талас океански и да вас прогутају дубине морске. А дивљак, сујеверан, — шта је урадио? Место да гледа једнако у ону справацу па да онда када види да ће бити бура узме појас за спасавање и да се спасава, он, не познајући благодет ове справе узме и разбије барометар. Сматрао је да је то лек противу буре. А шта је после било? Нису могли да предвиде буру, бура је дошла и затекла их неспремне и сви су се дивљаци потопили. А ми сада да извучемо једно наравоученије по Доситеју: господара, чијој групи припада г. др. Јанко Баричевић, водили су такву политику у Хрватској и апсили г. др. Мачека и све оне тамо људе зато што су они претсказивали буру, — попут оног барометра, а ми пуштамо слободу у овој земљи да би видели ако би било случаја буре да се унапред спремимо да све предузмемо да се братска крв не пролије у овој земљи него да дође до пуног смиревања, до пуне хармоније, до пуног напредовања и до потпуног васкрса велике југословенске мисли. (Бурно одобравање и пљескање код већине.)

Председник Стеван Ћирић: Пошто је листа говорника, који су имали права да говоре у овоме претресу у име група, исцрпена, то објављујем да је претрес о овоме питању завршен. (*Војислав Лaziћ:* Молим рећ да говорим о повреди Пословника!) Немате право сада (*Војислав Лaziћ:* То је насилје!) Има рећ Министар унутрашњих послова г. др. Антон Кorošec. (Повици код већине: *Живео др. Кorošec!* — *Војислав Лaziћ* protestује и поново тражи рећ, да говори о повреди Пословника.) Господине Лaziћу, тренутно има рећ Министар унутрашњих послова г. др. Кorošec, после тога ћемо прећи на гласање, а после тога даћу Вам рећ да говорите о повреди Пословника. (*Војислав Лaziћ:* — излазећи на говорницу — Ја хоћу да говорим пре тога, а не после тога, ја

хоћу да браним овде своја прava!) Опominјем Вас записаном опоменом на ред јер се не покоравате одлукaма Председништва. Има рећ Министар унутрашњих послова г. др. Кorošec.

Министар унутрашњих послова др. Антон Кorošec: Господо народни посланици, данас се са leve стране ове Куће много и неугодно критиковао поступак полицијских органа. Моја је дужност као ресорног Министра да их узмем у заштиту. Злочин, који се десio 6 марта ове године, овде у Народној скупштини, сам је по себи врло тежак. Када се још при томе има у виду место и време када је он извршен, онда је императивна дужност иследних власти да hitно и svestрано испитaju све околности и чињенице које терете не само директног извршиоца злочина, већ и оне чињенице и околности које би теретиле и његове евентуалне помагаче. Јер каква би била полиција, ако би поступила drukчије? (Одобравање код већине.)

Из iskaza Arnautovića произлазе многе околности, које терете господу посланике чије се издавање тражи. Иследним властима мора се дати могућност да слободно испитaju све те околности и utврде у колико има и кривичне одговорности до тих посланика за извршење злочина. Мислим да ће то на сваки начин бити у њихову корист. Неиздавањем ових посланика иследним властима Народна скупштина би примила на себе велику одговорност, зато што би такav став onemogućio иследним властима да ову истрагу правилно воде и свађију одговорност utврде. (Одобравање и повичи: Тако је!)

Код koga буде оправдане сумње да је крив, с њим ће се поступити по закону, а код koga не буде оправдане сумње, њему се неће ништа догодити. (Бурно одобравање и повичи: Тако је!)

Молим господу народне посланике да prime предлог Имунитетног одбора. (Бурно одобравање, плjesкање на десници и повичи: *Живео!*)

Председник Стеван Ћирић: Господо народни посланици, прелазимо на гласање. Гласаће се устанјањем и седенјем. Господо посланици, који примaju предлог Имунитетног одбора, на име Оdbорске већине, о давању одобрeња за водење кривичног поступка противу народних посланика г.г. Драгише Стојадиновића, Раdivоја Nanовића, Nikоле Kabalina, Mirka Uroševića, Драгише Milovanovića, Jovana Nenadovića, Dragolјуба Ivanovića Mihaila Đurovića, Vasilija Trbića, др. Srпка Vukanovića и Tanasija Dinića — sedeće, а она gospoda народни посланици, који odbijaju тај извештај, устаће.

Позивам господу народне посланике да гласају. (Већина седи.)

Објављујем да велика већина gospode народних посланика седи и да је према томе предлог Оdbорске већине примљен. (Бурно одобравање и плjesкање код већине.)

Рећ има народни посланик г. Војислав Лaziћ о повреди Пословника.

Молим господу народне посланике да остану овде, јер имamo још две тачке дневнога реда, осим, ако gospoda народни посланици не желе, да ову седницу сада закључимо, а да ове две тачке метнемo на дневни ред сутрашње седнице. (Гласови: Нећемо то!) Онда molим господу народне посланике да остану овде.

Изволите, gospodine Лaziћу.

Војислав Лaziћ: Господо народни посланици, сматрам да је господин Председник погазно По-

словник. (Граја и протести код већине). Господин Претседник је погазио Пословник што није дозволио да говорим о предмету који је мало час решаван. Ја сам се јавио за реч и сматрам да сам имао права да говорим и да будем саслушан зато што гласам против предлога. Господин Претседник позвао је се на то, да је овај захтев Господина Министра унутрашњих дела оглашен хитним и да зато не може дозволити реч мени, но само претставницима појединих клубова. То његово тумачење произвољно је и није тачно. Ово се није могло прогласити хитним Предлогом и решавати по скраћеном поступку, јер ово није законски предлог. Само законски предлози и интерпелације могу да се прогласе за хитне, али ово је захтев управне власти, који засеца у имунитетно право народних посланика, те према томе дискусија о томе могла се водити само онако као што се води приликом верификације мандата, а ако је тај захтев сматран за законски предлог и ако се хтело да се дебата води као о законском предлогу, онда је г. Претседник требао да буде до краја конзеквентан и није могао наредити гласање седењем и устајањем како је то учињено, већ је имао наредити поименично гласање путем прозивке. Ја сматрам да ми треба да поштујемо закон и вршимо оно што је за нас обавезно, а не да произвољно радимо и да господин Претседник омета народне посланике у своје праву и да им не да да се њихова реч чује. Ја сам тражио од господина Претседника реч да говорим о предмету, али је нисам добио и ја због тога протестујем. (Чује се: Док нисте дошли, ми смо били мирни!). Господо, ја знам да вама опозиција не треба, да је не желите, и знам да сте били мирни док она није дошла, али она је ту да се ради посао и да не да да грешите и да газите закон и Устав. (Одобравање на левици).

Претседник Стеван Ћирић: Господине посланиче, кад сте тако осетљиви на гажење закона и Устава, онда Вас молим да Ви бар законе у елементарном погледу поштујете, јер имате по Закону о пословном реду право да говорите свега пет минута.

Војислав Лазич (наставља:): Још нешто о повреди Пословника. Ја не познајем једно лице које сад седи за стенографским столом и сумњам да је исто лице скупштински службеник, нарочито због тога што су и пре неколико дана били доведени извесни органи у Скупштину који су седели за стенографским столом. Ја овога господина за стенографским столом нисам никако видео да пише, те не бих рекао да је стенограф. Ја тражим од г. Претседника да ми одговори у којој је улози овај господин овде: да ли је у улози стенографа, или је у улози каквог полицијског чиновника. Ако је господин у улози полицијског чиновника, онда је опет погажен Пословник.

Претседник Стеван Ћирић: Господине посланиче, Ваше је време истекло.

Војислав Лазич (наставља:): Сматрам, господо, да не треба правити насиље ни са које стране, а још мање треба правити насиље одозго. Скрадили сте ми да говорим о предмету који је био на дневном реду. Ја сам хтео очигледно да укажем на погрешке које су се догодиле у овоме Дому, не од стране опозиције, како ви то хоћете радо да кажете, него од стране Владе и од њене већине, па и од самог Претседништва скупштине, али ми и то не дозвољавате.

Претседник Стеван Ћирић: Господо народни посланици, поводом ове изјаве г. Лaziћа, имам да изјавим да су елементи његовог говора углавном тачни, само су закључци погрешни. Из тога факта, да ово није законски предлог, да се закључити само то, да кад се чак и један законски предлог о коме се гласа поименично може прогласити хитним, тим пре се може прогласити хитним извештај једнога одбора о коме се гласа седењем и устајањем. (Одобравање и узвици: Тако је!)

А на примедбу г. народног посланика, да ја ометам рад Народне скупштине, ја желим само да изјавим: ја поштујем само и једино одлуку Народне скупштине, која је сама прогласила овај извештај хитним, и ја се морам покоравати одлучи Народне скупштине, а не мишљењу г. Војислава Лaziћа. (Пљескање и одобравање на десници.)

На његову другу примедбу имам да одговорим, да сва господа која sede у овој дворани, sede као органи Народне скупштине по моме налогу.

Молим Народну скупштину да овај мој одговор узме на знанје. (Одобравање на десници.)

Господо народни посланици, у току свoga говора, veoma iscrpnoga, народни посланик г. др. Јанко Bariчевић учинио је индиректно једно питање на Претседништво Народне скупштине — поменио је случај народног посланика Milinka Milutinovića. (Др. Јанко Bariчевић: Nikakvo Vam питање nisam поставио!)

Индиректно је казао да Претседништво Народне скупштине у том погледу није ништа учинило. (Др. Јанко Bariчевић: Nije тачно!) Казао је да није ништа учинило јер није ништа ставило до знанја Народној скупштини. (Др. Јанко Bariчевић: Nije obavestilo Народну скупштину!)

Господо народни посланици, ја сам одмах по том случају, у сагласности са господом шефовима клубова, изјавио са овога места: да је Претседништво Народне скупштине готово да svakог господина народног посланика sasлуша који има по тој ствари шта да изјави. I ово што сам ја онда рекао, Претседништво Народне скупштине је извршило и svу господо народне посланике, који су се пријавили, sasлушало и то zapisнички. Na tim saslušanjima је stalno, pored мене, učestvovao i potpredsednik г. Franjo Markić, а на izvesnim i potpredsednik г. Radisav Vučetić. Једино није učestvovao potpredsednik г. др. Josip Režek, зато што је bio slomio ruku te је zbog toga 6 nedelja bio otsutan iz Beograda.

Kad smo mi ova saslušanja završili, izvesna gospoda, шефови клубова, дошли су у мој кабинет и интересовали су се о тој ствари. Тако су у име Jugoslovenskog nacionalnog nezavisnog kluba дошли г. др. Vasa Jovanović и г. Nikola Sokolović. Tom prilikom Претседништво је изјавило шта по тој ствари misli и dalo је uvida у sve spise и u sva akta. Господо су uzela одговор Претседништва на знанје, и ја сам mislio да će се и господо pretstavnici drugih klubova zainteresovati за ovу stvar. Ја žalim што druga gospoda шефови клубова nisu то učinili и за то употребљавам ovу priliku да pred celom Narodnom скупштином, у prisustvu господина potpredsednika Markića, дам onaj isti одговор koji сам dao и gospodi из Jugoslovenskog nezavisnog nacionalnog kluba. Taj је одговор glasio:

Народни посланик г. Milinko Milutinović ништа није mogao да doprinese да svoju tvrdnju и svoju optužbu potvrdи. Ni saslušanja druge gospode na-

rodnih poslanika nisu ništa doprinela, čime bi optužba narodnog poslanika g. Milinka Milutinovića bila utvrđena. Naprotiv, iz svih saslušanja verodostojnost tvrdnje narodnog poslanika g. Milinka Milutinovića izišla je umanjena.

Ja molim Narodnu skupštinu da ovaj moj odgovor ovom prilikom uzme na znanje. (Dr. Janko Baričević: Molim za reč.)

Ima reč g. dr. Janko Baričević radi ličnog objašnjenja.

Dr. Janko Baričević: Gospodo, prvo i prvo konstatujem da ja Pretsedništvu Narodne skupštine u mom malopredašnjem govoru nisam postavio ni direktno ni indirektno nikakvo pitanje po toj stvari, jer me njegov odgovor ne interesuje. Drugo, gospodo narodni poslanici, suština same stvari ne sastoji se u tome šta je g. Pretsednik razgovarao sa jednim ili sa drugim šefom jedne ili druge grupe u Narodnoj skupštini, nego je njegova dužnost bila, pošto se čin dogodio u Narodnoj skupštini i pošto je saslušao narodne poslanike, da tu stvar iznese pred plenum Narodne skupštine, te da se o tome povede debata.

Drugo, gospodo narodni poslanici, ja držim da je g. Pretsednik Narodne skupštine prešao svoju kompetenciju kad je našao za potrebno da donosi svoj sud o sadržini raznih izjava pojedinih narodnih poslanika koji su po tom predmetu bili saslušavani. Još gore je prešao svoju kompetenciju kad je imao hrabrosti da ovde u Narodnoj skupštini, koja nije upoznata s tim materijalom, tvrdi da je verodostojnost tvrdjenja narodnog poslanika g. Milinka Milutinovića umanjena. On na to nema prava, ni po Ustavu niti po Poslovniku Narodne skupštine. O tome ima da sudi sama Narodna skupština. To sam imao da naglasim. Naglasiću čak i to da je time Pretsedništvo Narodne skupštine prvoredno prenebreglo svoju dužnost i drugo da je učinilo jednu izjavu na koju nije ovlašćeno i koja nije došla sa kompetentne strane.

Pretsednik Stevan Ćirić: Na ovu primedbu g. dr. Baričevića imam da izjavim ovo: Ja nisam prekršio svoju kompetenciju, jer ne ja kao ličnost, nego Pretsedništvo kao takvo, dobilo je od Narodne skupštine pravo i nalog da ovo uradi. A da li je naše mišljenje, koje opet nije Stevan Ćirić iskazao, nego Pretsedništvo Narodne skupštine, da li je to mišljenje opravdano ili nije, — to je pitanje poverenja Narodne skupštine. (Burno odobravanje kod većine.)

A svi vi dobro znate, gospodo narodni poslanici, zašto ste ovaj put izabrali da poverite Pretsedništvu Narodne skupštine da ono o tome vama podnese izveštaj.

Nije potrebno nanovo da se na to vraćamo, ali zahvaljujući vama na poverenju, koje ste nam ukazali time što ste baš ovim putem udarili, ja vam zahvaljujem i na poverenju što ste ovaj odgovor uzeli na znanje. (Burno odobravanje kod većine.)

Prelazimo, gospodo narodni poslanici, na četvrtu tačku dnevnog reda: pretres izveštaja Odbora za proučavanje predloga rezolucije o snabdevanju naroda ljudskom i stočnom hranom.

Reč ima izvestilac narodni poslanik g. dr. Vuk Vujašinić.

Извeстилац др. Вук Вујасиновић (чита):

„НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Одбор за проучавање предлога Резолуције за исхрану, предлога закона о конвертирању пољопривредничких дугова и предлога Резолуције о раздужењу земљорадника, занатлија и малих привредника свестрано је проучио предлог Резолуције г. г. Радисава Вучетића, Војислава Лазића, народних посланика, и другова о исхрани оскудног становништва за коју је Народна скупштина усвојила хитност.

С обзиром на изјаву г. Министра социјалне политике и народног здравља да ће Краљевска влада обезбедити довољна средства за овогодишњу исхрану, а руковођен жељом да се у будуће исхрана оскудног становништва организује систематски и рационално на бази јавних радова, Одбор предлаже Народној скупштини да изволи усвојити следећу резолуцију:

Ставља се Министру социјалне политике и народног здравља у дужност да у споразуму са Одбором Народне скупштине за исхрану оскудних крајева изда Уредбу са законском снагом о исхрани и помагању оскудних земљорадника и радника у вези са јавним радовима и о јавној помоћи.

Моли се Народна скупштина да овласти већ постојећи Одбор за проучавање поменуте Уредбе.

За известиоце изабрани су г. г. др. Вук Вујасиновић и Душан Иванчевић.

26 фебруара 1936 године

Београд

Пretседник одбора,

Лука Мијушковић, с. р.

Секретар,

Др. Вук Вујасиновић, с. р.

Чланови:

Бран. Тодоровић, с. р., Веља Милијановић, с. р., инж. Аћим Поповић, с. р., Н. Поздерац, с. р. Јоаким Куњашић, с. р., Љуба Патрногић, с. р., Миливоје Ђ. Исаковић, с. р., Мил. Лазаревић, с. р., Ил. Михајловић, с. р., Ж. Даниловић, с. р., Ст. Ленарчић, с. р., др. Шемров, с. р., Крсто Предован, с. р., др. Вјекослав Милетић, с. р., Мих. Бренчич, с. р.,

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodo narodni poslanici, pošto se nijedan govornik nije prijavio . . . (Vojislav Lazić: Ja sam predlagач i molim za reč.)
Reč ima g. Vojislav Lazić.

Војислав Лазић: Господо народни посланици, види се колики је интерес госпoде из владине већине онда када се решава највитаљније питање нашег народа. У народу влада глад, нема хлеба, а овде је само неколико посланика на окупу. Нема чак ни Министара. Само су два министра овде. То је доказ колико се поштује народ. А, међутим, кад дођу избори, сви се ви бусате у груди за сељака, да сељаку треба све учинити, а када се решава питање о глади сељака, онда су посланичке и министарске клупе празне. Ја то констатујем са великим жаљењем. Да је среће о овоме би се водила дискусија целога дана и сваки би дошао да каже своје мишљење, како да се реши ово питање.

Ја писам задовољан са овим извештајем. Овај извештај је штур. Он даје г. Министру социјалне политике и народног здравља и изабраном Од-

бору право и дужност да пропишу правилник о исхрани народа у вези са јавним радовима.

У овом моменту, господо, када је глад достигла врхунац, када народ пита како ће да му опстану деца жива, потребно је народу дати храну, и то брзо, најхитније, а не сад да се прописује правилник у вези са јавним радовима, који се неће извести и од чега неће ништа бити. Народу треба хране, то народ треба да види. Г. Министар социјалне политике, он шаље, нећу да кажем да није слао, али, господо, он шаље толико мало да се то не осећа. Шта значи то послати једноме срезу два вагона хране кад му треба 100 вагона до нове хране. Ја не говорим само о моме срезу, него говорим о целој земљи. И уместо, господо, да смо вотирали довољне кредите, уместо да смо донели закључке како и на који начин да се народ исхрани, ми сада овлашћујемо да се пишу правилници. Господо, има две врсте гладних. Има једна врста гладних који не могу добивену храну вратити или платити, а има гладних који могу добивену храну вратити или платити. Има велики број људи који кажу, дајте помоћи да своју породицу исхраним па ћу поштено вратити или платити. И у место, господо, да расветлимо ситуацију онаку каква је, да се најпре расправи шта је најпрече, најправедније и најсветије, ми доносимо једну резолуцију којом се оставља господину Министру све на милост и немилост у вези са јавним радовима, а ја питам колико је њих у стању да се користе овим јавним радовима? Можда само 5% гладних, а 95% гладних не може доћи до ових радова. И, господо, ја вас молим немојте преко овога да прелазите тако олако, молим и г. Министра социјалне политике да не схвата ове ствари лабаво, нека схвата ствари онако какве су, а оне су очајне. Ја молим да се донесе други закључак, да се донесе закључак који ће заиста народу дати хлеба и хране, а не обећања која неће никад бити испуњена. (Одобравање на левици).

Pretsednik Stevan Ćirić: Има рећ извештач г. Душан Иванчевић.

Извештач Душан Иванчевић: Господо народни посланици, Одбор који је изабран од Народне скупштине да се бави питањем прехране, имао је сасвим ограничени круг рада на основу резолуције коју је ова Народна скупштина изгласала. Резолуција је тражила од Владе да се побрине за довољне кредите за прехрану. На седници Одбора г. Министар социјалне политике изјавио је да за прехрану има довољно кредита. Изјавио је, кад год је тражио кредите за прехрану, да га Влада никада није одбила. Према томе, кад је г. Министар изјавио да ових кредита има довољно, разумем се, ми нисмо имали да се бринемо о томе како ће Влада до кредита доћи. Ми хотимице нисмо хтели да фиксирамо суму која би требала да буде потрошена приликом прехране овога пролећа, јер је сам г. Министар изјавио да то не би било од користи за саму ствар, јер ако ми утврдимо да је потребно 50 милиона, а потреба покаже да треба и више, онда у томе закључку имамо једну сметњу за трошење кредита за прехрану. Ми смо се с тим сагласили. Ми, господо, нисмо имали разлога да сумњамо у реч господина Министра, да он има за прехрану довољно кредита. Ми смо у то веровали тим више што смо и пре изјаве господина Министра читали у новинама изјаву једног другог Ми-

нистра ове исте Краљевске владе, Министра који је свакако један од најважнијих и један од најјачих агитатора за Југословенску радикалну заједницу. Тај је Министар 14 октобра 1935 године у Белановици на збору казао дословно ове речи: „Морали смо да чиновницима редуцирамо нешто од плате, да би смо обезбедили хлеб народу“. А Министар финансија је изјавио у експозеу да се на чиновничким платама уштеди месечно 30 милиона динара. Према томе ако се на чиновницима уштеђује 30 милиона динара и ако то иде у корист народне прехране, то онда за ових шест месеци Влади стоји на располагању 180 милиона динара за прехрану. Према томе ако ствари тако стоје, разумем се да Министар социјалне политике и народног здравља има довољно новаца и за прехрану и за јавне радове на пролеће.

Господо, ми смо тиме нашу задаћу били извршили. Одбор се ипак упустио и преко задане дужности у дискусију о осталим питањима која су у вези са прехраном. У тој својој дискусији Одбор је констатовао ово: да пре свега помоћ која је до сада народу дана није довољна. Затим је Одбор констатовао да ова помоћ која је до сада давана, није дељена праведно и није дељена правилно. Није праведно дељена ни по бановинама ни по срезовима, а по неки чланови су се жалили да није правилно дељена ни по општинама. Затим је Одбор констатовао, а те су констатације све биле једнодушне, и ако смо били као претставници мањине и већине, све је било једнодушно констатовано, да приликом исхране нема једнога сталног и добро израђеног плана, по коме би се прехрана вршила и по коме би се избегле рђаве последице од таквог начина прехране као што се сада чини. (Жагор).

Молим господина Претседника Скупштине да опомене господу која разговарају и недозвољавају да се у миру говори. (Претседник звони).

Даље, Одбор је констатовао и то да су упутнице, које је Министар социјалне политике и народног здравља израдио, прилично закасниле. Што се тиче приговора ради неправедне деобе, он се пре свега састоји у томе да се није праведно делило по бановинама. Кад се по бановинама делила помоћ, није се водило рачуна о томе колико која бановина има становништва, колико од тога становништва има сиромашних, и колика је помоћ потребна томе броју сиромашних људи. А кад се помоћ делила у бановинама, онда се дешавало да помоћ није дељена праведно по срезовима, тако да има срезова који су добили лепу помоћ, а други срезови из истих бановина, који су исто толико велики, и исто толико сиромашни, добили су два до три пута мању помоћ. Било је приговора да се и у општинама не ради онако како гласе упутства Министарства социјалне политике и народног здравља. Било је приговора да понеки претседници општина сувише самовољно поступају и сувише на своју руку деле храну без сарадње одбора, који је у упутствима прописан.

Одбор се сагласио у томе, да је велика штета што се храна дели без утврђеног плана и без везе са јавним радовима, јер би јавни радови могли дати народу лепу корист, и избегле би се све рђаве и штетне последице, које долазе од оваквог начина рада и помагања, који народ више морално квари, него што га материјално помаже. Ја, госпо-

до, могу да изјавим пред целом Народном скупштином, да је г. Министар социјалне политике у дискусији, која се водила, врло живо учествовао и да је г. Министар све те наше приговоре признао као потпуно оправдане, да је признао грешке које су се чиниле, и дао је обећање Одбору да ће он у своме раду настојати да те грешке колико год може, исправи.

И ако нисмо имали дужност да се бавимо упутствима за деобу хране и упутница, ми смо, ипак, и та упутства претресли, нарочито о деоби упутница, и г. Министар је све те наше предлоге усвојио. Према тим предлозима израђена су нова упутства. Упутства, која су објављена у новинама, нису тачна и не одговарају ономе што се у Одбору закључило. У новинама је отштампан онај нацрт упутстава, који је био послан у Одбор на дискусију и онако, како је послан, тако је и штампан. Пошто смо видели у дискусији да не би било добро наставити са оваквим радом као што се радило до сада, цео Одбор, скупа са г. Министром социјалне политике и са присутном другом двојицом министара г. Министром пољопривреде и г. Министром грађевина, сагласили смо се у томе, да од Народне скупштине тражимо овлашћење да овај исти Одбор, који сада решава питање прехране, узме у дискусију израду једнога Правилника, који би био сталан правилник за све случајеве неродних година, да изради и предвиди све начине тачног и доброг помагања народу у неродним годинама, како би се по њему у будуће радило, како нас у будуће неродне године не би затекле неспремне. Зато је Одбор дошао пред Народну скупштину с том резолуцијом, којом тражи од Народне скупштине овлашћење, да може овај исти Одбор да изради такав Правилник. (Један глас са левице: А дотле?!) Рекао сам, дотле је Господин Министар изјавио, да има кредита доста, и кад Влада каже да новца имаде доста, онда немамо шта да се бринемо. Влада има само да изврши своју дужност, које је потпуно свесна и од које не бежи. (Др. Урош Стајић: То је за убудуће!) То је тачно. Правилник, који радимо, јесте за убудуће.

Пошто се пред вама налази предлог Одбора, по коме треба да Народна скупштина овласти Одбор да изради такав Правилник за будућност, ја мислим да је потребно, и ако сте заморени од дискусије која се водила у Народној скупштини, ја мислим, господо, да је потребно да са неколико речи оправдам и објасним предлог Одбора, зашто је Одбор тај предлог пред вас ставио, зашто то овлашћење тражи, и зашто је такав Правилник потребан.

Господо народни посланици, неродне године су честа појава. (Глас са левице: Редовна појава!) Често пута су такве неродне године, које бију целу земљу, али један колега овде упада и каже, да су редовне појаве. Има крајева, господо, у којима је свака година неродна, или које барем свака друга година бије са неком невољом, било са сушом, поплавом, градом итд. За те случајеве потребно је да имамо израђен план, по коме би се радило кад год такве године наступе, било у целој земљи, било у појединим крајевима наше државе. И, када би такав Правилник имали, требало би да он аутоматски ступа на снагу чим се покаже да је помоћ потребна, тако да народ у тим оскудним крајевима и не треба да чека на решење Владе или

Народне скупштине, него да буде готов израђен план по коме се одмах ради чим се потреба укаже.

Каква је помоћ потребна народу у оскудним годинама? Пре свега онима који су немоћни и за рад неспособни, потребна је бесплатна помоћ у храни, али свима онима који су за рад способни, потребно је дати прилике да зараде себи кору хлеба која им је у таквим годинама потребна.

Има још један начин помоћи народу, а то је, да се сиромашним крајевима, који су далеко од житородних крајева, даде највећа могућа повластица за превоз хране, тако да онај свет, који има нешто новаца или који има каквих рођака, као на пр. колонисте у житородним крајевима, да тај свет може себи да доведе храну било купљену било од рођака добивену. Али, када се даје та помоћ, било она прва, бесплатна немоћнима, било она друга, давањем прилике за зараду, или она трећа у повластицама за превоз људске хране, свака та помоћ треба да се даје на време. То је прво што је потребно ако се народу хоће да помогне, а друго, та помоћ која се народу даје, не сме ни у ком случају да се даје као милостиња, тако да народ добије утисак као да је држава дужна да му у свакој неродној години бесплатно даје храну. Ми са тим и таквим начином слабо морал код нашег народа, јер пре свега има много људи којима образ не дозвољава да просјаче хлеба, а већина народа жели да заради кору хлеба, и оно што заради слађе му је од онога што му се да као милостиња, које мора да се стиди. Многи су посланици приликом ранијих дискусија о помоћи пасивним крајевима називали пасивне крајеве баластом државе.

Када се помоћ даје, треба да се даје онима који ту помоћ стварно требају. Када се помоћ дели, мора се настојати да се при томе онемогући свака корупција, коју би могле да врше власти било у партијске сврхе било да је органи власти врше ради неких својих себичних интереса. Да се свима овим тешкоћама избегне, треба да се има израђен сталан план рада, а пре свега мора бити израђен план јавних радова, на којима би народ могао себи да заради кору хлеба. Када се говори о јавним радовима који имају да служе као извор за прехрану, онда се не може мислити на неке велике радове који су далеко од срезова или општина којима треба пружити помоћ путем извођења јавних радова и давањем могућности зараде, него се мисли на јавне радове који су народу што ближи, који се врше у непосредној близини, у самом селу или у општини којој треба да се помоћ пружи. Код тих јавних радова у првом реду могу долазити у обзир општински путеви, па онда бановински. Јавним радовима на самим путевима може да се свакој општини и сваком селу и срезу довољно помогне. Осим путева општинских и бановинских има у неким крајевима могућности да се народ упосли на радовима око мелиорације земљишта, канализације, подизања и одржавања насипа итд., где се може много света да запосли и где се свакоме човеку може лако дати у посао нека деоница посла, било на путу, било на каналу, било на насипу, тако да колико изради толико му се у храни за тај рад и плати.

Одбор је скупа са г. Министром социјалне политике једнодушно дошао до закључка да поред таквога плана јавних радова мора да постоји и

један фонд, сталан фонд за прехрану, из кога би се добивала сретства за предузимање ових мера у неродним годинама, тако да у исто време, када се почне са извођењем јавних радова у циљу прехране, да се у исто време из тога фонда могу давати и новчане помоћи које су неопходно потребне за извођење тих јавних радова. Сваки овакав посао може да се свршава брзо и лако, само ако постоји израђен план по коме власти, управне и самоуправне морају да поступају чим се такав случај покаже.

Када се прехрана веже за јавне радове, онда се много лакше сузбијају разне злоупотребе које би се иначе могле дешавати. Кад се прехрана народа веже за јавне радове, онда помоћ добија само онај који ради, а онај који не ради ништа и не добива. Међутим данас, када се помоћ дели на рачун некога рада у идућој години, свако се јавља да добије помоћ, свако се прикључује као сиромаш, рачунајући с тим као да се храна дели за бадава и да је неће ни морати да одради. Али када треба да се ради и зарађује, онда ће помоћ добивати само она сиротиња којој фактично треба помоћи; а газде је неће добити. На тај начин сузбија се лакомост оних људи који траже помоћ на лак начин, без икаквога рада и труда.

Исто тако биће и властима лакше да тај посао воде када се та помоћ веже за јавне радове, јер ће власт свакоме поделити или деоницу пута или канала, и кад тај посао сврши он му се обрачуна и раднику се даје у кукурузу онолико колико је стварно зарадио. Ако би неки претставник власти, претседник општине или други који, хтео да некоем свом пријатељу да већу меру кукуруза то ће тешко моћи да учини, јер он мора на терену да покаже колико је тај свршио посла за који тражи помоћ.

Господо, већ у августу биће јасно да ли ће бити година родна или не; већ у августу биће јасно да ли коме крају треба помоћи или не; већ у септембру банске управе, односно среска начелства, могу имати тачне податке о неродици и готове програме јавних радова, а већ у октобру може да се започне са јавним радовима. Што се од тих радова не сврши у јесен, то се може довршити у пролеће, тако да се опет у пролеће може да настави са радовима, да они који су храну добили у касну јесен, одраде то што су добили или да нову зараде они којима је потребна. На овај начин постиже се трострука корист. Пре свега народ се помаже у питању прехране. Народ се прехрањује, а у исто време он свршава неки користан посао било за бановину, за срез или општину. Трећа корист од овога начина постиже се у уштедама. Јер ако народ ради на неком путу, било да туче камен или да насипа шљунак, онда бановина или општина уштеђује издатак који би иначе морала учинити за тај посао.

Најјевтинија помоћ која се може народу да учини, то је помоћ у давању повластица за превоз хране. Господину Министру учињен је један предлог у Одбору и он је пристао на то и спровео га Влади да се дају бесплатне упутнице за превоз хране. Али и кад се не би давала та помоћ у бесплатним упутницама, него када би се трошкови превоза свели на $\frac{1}{4}$ тарифе, и та би помоћ била довољна, само када би та помоћ била стална и када би се давала на време. Али кад се те беспла-

тне упутнице дају у априлу или мају, оне тада много мање вреде и значе, него кад се дају у месецу новембру и децембру. До априла или маја сељак потроши и последњи динар што га је имао; дочим у месецу новембру и децембру још се нека пара може да нађе и кад би он тада имао бесплатну упутницу, онда би још могао да је добро искористи и да донесе храну из житородних крајева.

Осим тога и цене храни у пролеће скачу. Цене су у пролеће много веће него с јесени, и зато те упутнице у новембру или децембру могу народу да много више користе. Ја одлучно тврдим да је пасивним крајевима потребно у свима оваквим годинама давати знатне повластице у превозу хране. То је потребно због тога што су сви наши пасивни крајеви јако удаљени од житородних крајева тако, да је сиротињски хлеб у овим пасивним крајевима, због големих трошкова око превоза, много скупљи него исто тако сиротињски хлеб у житородним крајевима. Баш због тога је потребно да се пасивним крајевима смање ти трошкови око превоза, поготово кад се узме да је овде и прилика за зараду врло слаба, онда можете мислити како је томе народу, кад мора храну баш због тих превозних трошкова да плаћа много скупље. А социјална правда захтева, да сиромашан народ пасивних крајева једе хлеб у пасивним крајевима под истим условима као и сиротиња у житородним крајевима. И кад се ради о таквим случајевима, не би у Влади смело бити тога, да Министар саобраћаја пита своје колеге ко ће њему да плати упутнице, ко ће да му плати превоз. Сретства се морају да нађу и у гладним годинама не сме да тражи зараду на народној прехрани ни привредник, ни Министар саобраћаја, нити било који други члан Владе. Господо, ако држава даје повластице за превоз у неродним годинама, она тиме много мање жртвује, него кад даје храну, јер онако мора платити и храну и превоз.

Ми смо у Одбору упозорили г. Министра социјалне политике на неправедан начин делења, па би и овом приликом хтео да упозорим г. Министра да приликом деобе помоћи, која се буде давала, пре свега припази на то да буде праведна. Није у реду да се Савска бановина сматра цела као богата бановина, којој помоћ не треба, кад се зна да у Савској бановини постоје огромне просторије, које су потпуно једнаке у својој пасивности крајевима Врбаске и Зетске бановине. Сви ти крајеви, као Лика, Кордун, Приморје, Банија, Хрватско Загорје, све су то сиромашни крајеви, којима је помоћ такође врло потребна, а свакако да у Савској бановини има у неродним годинама око милион сиромашног света, којему је помоћ потребна. И зато, ако Ви дате на милион становника, рецимо у Зетској или Приморској бановини, 400 вагона, онда свакако да треба исто толиком броју сиротиње у Савској бановини да се даде исто толико помоћи, колико се даје и овим другим бановинама.

Господо народни посланици, у Одбору је било говора и о томе, да ли да се тај рад око деобе хране и давања упутница повери народним посланицима, па смо дошли до тога, да народни посланици треба да буду даље од тога посла. Народни посланици треба да у томе буду само саветници

властима и Влади, да упозорују колико је стварно помоћи потребно којем срезу, али кад дође до деобе хране и упутница у самоме срезу, народни посланици треба да се у тај посао не мешају, него треба да препусте властима, да оне саме те послове свршавају по свом знању и на своју одговорност.

Господо, на основу свега мени је као известиоцу част предложити Народној скупштини, да она ову резолуцију, коју је Одбор предложио усвоји онако како је од Одбора предложена. (Одобравање и пљескање.)

Председник Stevan Ćirić: Gospodo narodni poslanici, pretres izveštaja Odbora za proučavanje predloga rezolucije o snabdevanju naroda ljudskom i stočnom hranom završen je. Prelazimo na glasanje. Glasa se sedenjem i ustajanjem. Gospoda koja primaju predlog, kako je predložen od Odbora, sedeće, a koja ne primaju, устаће. Stavljам izveštaj na glasanje. (Većina sedi.) Objavljujem da je predlog rezolucije ogromnom većinom primljen.

Prelazimo na petu tačku dnevnog reda, na pretres izveštaja Odbora za molbe i žalbe.

Reč ima izvestilac narodni poslanik g. Jevrem Tomić.

Известилац Јеврем Томић (чита):

„НАРОДНА СКУПШТИНА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Одбор за молбе и жалбе

IX Бр. 1914

13 фебруара 1936 године
у Београду

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

— Краљевине Југославије —

Одбор за молбе и жалбе Народне скупштине на седници својој од 6 марта 1936 године, а на основу § 83 Пословника, одлучио је да предложи Народној скупштини, да изволи усвојити ниже изложену одлуку:

Судијама, Путнику др. Сави, судији Касационог суда у Новом Саду, Игњатовићу др. Николи, претседнику Апелационог суда у Новом Саду, Богосављевићу др. Емилијану, судији Касационог суда у Новом Саду, Савковићу др. Јовану, судији Касационог суда у Новом Саду, Поповићу др. Миливоју, судији Касационог суда у Новом Саду, Ђурђевићу др. Бошку, судији Касационог суда у Новом Саду, Теодоровићу др. Михајлу, судији Касационог суда у Новом Саду, и Машировићу др. Бранку, претседнику Округног суда у Сомбору, којима је приликом разврставања на основу чл. 237 Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда од 31 јула 1923 године, признато време проведено у слободној професији, приликом њихова пензионисања има се за полагајни додатак (§ 124 Чиновничког закона) рачунати у ефективне године службе и онај број година проведених пре ступања у државну службу, у слободној професији, који одговара броју година државне службе, и који су имали на дан обнародовања Чиновничког закона 1 априла 1931 године.

Одбору за молбе и жалбе част је замолити Народну скупштину да изволи примити овај извештај у целости.

За известиоца одређен је г. Јеврем Томић, народни посланик.

Претседник,

Јеврем Томић, с. р.

Секретар,

Борисав Живадиновић, с. р.

Чланови:

Љубомир Панчић, с. р.; Крста Предован, с. р.; Милан Лазаревић, с. р.; Антон Видец, с. р.; Максим Тешић, с. р.; Михаел Бренчич, с. р.; Августин Лукачич, с. р.; др. Рико Фукс, с. р.”

Господо народни посланици, ја сам дужан да вам дам једно објашњење у погледу овога предлога да би сте имали јасну слику о чему се ради. Опште је познато да су на подручју дичне Војводине у оно време најреволуционарније доба кад је у њој било препуно подивљале страсти и било пљачке и грозних убистава, тада наши судови остали су без судија. На челу правосуђа у Војводини тада су се налазиле мађарске судије које је непријатељ у оно време нарочито фаворизирао јер није дозволио националном живљу да дођу до тако великих и високих положаја. И ми смо тада добили националне судије, а да би се то остварило Министарство правде апеловало је на угледне правнике у Војводини да се приме те националне дужности. И у оно време кад су адвокатске канцеларије ишле врло добро, тада у то доба пристали су ови људи да за 427 динара месечно служе државу и да послуже нашим националним интересима запостављајући своје личне интересе. Сад ми смо одлучили и хоћемо да признамо те године које су они у слободној професији провели. Међутим, Законом од 1931 године та су њихова права анулирана тако да ти људи који су данас већ у доба старости, баш за то што су хтели да послуже оној великој мисији наше нације у Војводини, дошли су у положај да дођу у пензију са бедним припадностима великих функционера и са тако бедном пензијом да под своје старе дане не могу од ње живети. Ја апелујем на Народну скупштину, да усвоји ове разлоге и прими одборски извештај овако како сам га прочитао.

Председник Stevan Ćirić: Има реч народни посланик г. Живота Милановић.

Живота Милановић: Господо, пред нама се налази предлог Одбора за молбе и жалбе, којим се предлаже да се осморици судија Касационог суда из Новог Сада признају у године службе за пензију и све оне године које су они провели ван државне службе. Ја, господо, не познајем ни једног од ове господе, а ни они не познају мене, те према томе из мене неће говорити овога пута никаква злоба нити пакост, али ја морам у име Народног селачког клуба да изјавим да не можемо да прихватимо овај предлог. Господо, у Одбору за молбе и жалбе налази се око 7 до 8.000 молби разних лица, међу њима и ратних удовица и инвалида и многе сиротиње, па међу тим молбама налази се и молба једног заслужног армијског генерала преко које се прешло. Ја, господо, не могу да прихватим овај извештај не за то што

mrzim ove ljude ili što prema њима имам какво нерасположење, него ми овим газимо један принцип, јер ако прихватимо ове молбе и дамо ове пензије и признамо овој господи године за пензију ми ћемо погазити један принцип и имаћемо свакога дана толико молби, а ви знате да је г. Министар финансија код претреса свих амандмана све личне ствари одбио, јер производе велики финансијски ефекат. Из тих разлога ја у име Селачког клуба предлажем да се овај предлог одбије.

Pretsednik Stevan Ćirić: Ima reč narodni poslanik g. Vojislav Lazić.

Војислав Лазич: Господо народни посланици, зато што има велики број молби чији су молиоци у много тежим положајима од ове господе за које се тражи да им се признају у године за пензију и оне које су провели у слободној професији, зато што живимо у времену нечувене беде и глади и зато што је у овој земљи велика економска беда, ми не можемо чинити никакве поклоне, а нарочито не можемо признавати право некеме које он до сада није имао, да му признамо године које је провео ван државне службе, које је провео у слободној професији. Зато ћу ја гласати противу овога предлога, и не само ја него и сви моји другови из земљорадничке странке.

Pretsednik Stevan Ćirić: Ima reč narodni poslanik g. Lješević.

Михаило Љешевић: Господо народни посланици, жао ми је што морам да говорим као правник против интереса својих колега г. г касацио-

них судија. Мене у овоме не руководи никакав лични интерес већ ме руководи једино правда и правичност која се првенствено тражи од овога Дома.

Господо народни посланици, ја сам народни посланик тако рећи од јуче, тек од пре неколико месеци, па сам видео да у Одбору за молбе и жалбе постоје неколико десетина хиљада молби сиротиње и ратне сирочади и ни по једној од тих молби није донето решење. (Узвици: Тако је! — Одобравање).

Господо народни посланици, има молби које су решене у Одбору али их г. Министар финансија није хтео да прими из финансијских разлога. Тако, међутим, није овде учињено. Па зашто, господе, да правимо преседан због ове двојице, тројице или десетак људи. Ја, господе, у своје име са овога места изјављујем да ћу гласати против овога предлога. (Одобравање и плескање).

Pretsednik Stevan Ćirić: Gospodo narodni poslanici, u saglasnosti sa Kraljevskom vladom predlažem da se ovaj zakonski predlog skine s dnevnog reda. (Prima se! Burno pljeskanje i odobravanje).

Pošto je dnevni red današnje sednice iscrpen, to treba da utvrdimo dnevni red za iduću sednicu. Predlažem, a to je једино могуће, за dnevni red iduće sednice: utvrđivanje dnevnog reda. (Prima se!)

Sa vašim pristankom ovu sednicu zaključujem, a iduću ću zakazati pisanim putem. (Burno pljeskanje, odobravanje i povici: Živeo Predsednik Ćirić!)

Sednica je zaključena u 18,40 časova.

PRILOZI

NARODNA SKUPŠTINA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Imunitetni odbor

VIII Br. 37
10 marta 1936 god.
u Beogradu

NARODNOJ SKUPŠTINI

Beograd

Imunitetni odbor Narodne skupštine primio je preko Gospodina Predsednika Narodne skupštine zahtev Gospodina Ministra unutrašnjih poslova Pov. III Br. 498 od 10 marta 1936 godine, kojim traži ovlašćenje za vođenje krivičnog postupka protivu narodnih poslanika g. g. Tanasija Dinića i dr. Srpka Vukanovića za delo iz člana 1 tačka 7 Zakona o zaštiti javne bezbednosti i poretka u državi.

Na sednici svojoj, održanoj 10 marta 1936 godine, Imunitetni odbor uzeo je u pretres prednji zahtev Gospodina Ministra unutrašnjih poslova i posle svestrane diskusije odlučio je većinom glasova, 11 prema 8, da predloži Narodnoj skupštini: da se, na osnovu §§ 107, 108 i 110 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini, u vezi sa članom 74 Ustava Kraljevine Jugoslavije, odobri vođenje krivičnog postupka protivu narodnih poslanika g. g. Tanasija Dinića i dr. Srpka Vukanovića za delo iz

člana 1 tačka 7 Zakona o zaštiti javne bezbednosti i poretka u državi, kao potstrekača krivičnog dela narodnog poslanika Damjana Arnautovića, koje je izvršio pucanjem iz revolvera na g. Predsednika Ministarskog saveta i Ministra inostranih poslova dr. Milana Stojadinovića u sednici Narodne skupštine na dan 6 marta 1936 godine.

Odboru je čast umoliti Narodnu skupštinu da ovaj njegov izveštaj izvoli u celosti usvojiti.

Za izvestioca odborske većine određen je g. Mihailo Lješević, a za izvestioca odborske manjine g. Borivoje Đurić.

Potpredsednik Imunitetnog odbora,
Milan Kurilić, s. r. (odvaja se)

Sekretar,

Radimir V. Gajić, s. r.

Članovi:

Živko I. Šušić, s. r.; **Mihailo Lješević**, s. r.; **Milan Đ. Mijić**, s. r.; dr. **Stevan Bubić**, s. r.; **Milovan Lazarević**, s. r. (odvaja se); **Čedomir A. Pejkić**, s. r. (odvaja se); **Marko V. Ružičić**, s. r.; dr. **Jordan Aćimović**, s. r. (odvaja se); dr. **Branko Kalember**, s. r. (odvaja se); **Todor R. Tonić**, s. r.; **Sreten Kuzeljević**, s. r.; dr. **Džafer Kulenović**, s. r.; **Milovan Đ. Nikolić**, s. r. (odvaja se); **Stjepan Novaković**, s. r. (odvaja se); **Borivoje M. Đurić**, s. r. (odvaja se); **Karlo Gajšek**, s. r.; **Zejn-el-beg Ibrahim Stracimir**, s. r.

NARODNOJ SKUPŠTINI KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
Beograd

IZVEŠTAJ

manjine Imunitetnog odbora po pitanju izdavanja policijskoj vlasti narodnih poslanika Tanasija Dinića i dr. Srpka Vukanovića na traženje Uprave grada Beograda, koje je upućeno Narodnoj skupštini preko Ministra unutrašnjih dela Pov. Br. 1366 od 10 marta 1936 godine

Uprava grada Beograda u svome aktu Pov. Br. 1366 tražila je preko Gospodina Ministra unutrašnjih dela da joj se izdadu od Skupštine narodni poslanici: Tanasije Dinić i dr. Srpko Vukanović da bi ih prema § 36 Zakona o državnom sudu za zaštitu države stavila u pritvor i otvorila istragu nad njima.

Kao motivaciju za izdavanje ovih poslanika, Uprava grada Beograda navodi to, što oba ova poslanika smatra za potstrekače Damjana Arnautovića, u delu koje je Arnautović izvršio 6-III-1936 godine u Narodnoj skupštini.

Uzimajući u rasmatranje i ocenu pismeni zahtev Uprave grada Beograda i sve ono što je u njemu izloženo, odborska manjina nije mogla da usvoji taj zahtev o izdavanju narodnog poslanika Tanasija Dinića i dr. Srpka Vukanovića sa ovih razloga:

1) Što je za donošenje ovako krupne odluke bilo potrebno da se Odbor upozna u svoj celini i svima detaljima sa predmetom stvari, zbog koje se traži izdavanje narodnih poslanika. Do toga Odbor nije mogao da dode pošto mu sam predmet nije bio upućen od vlasti, a odborska većina nije usvojila predlog manjine, koja je tražila da se dobavi ceo predmet, da se sve pročita i da se na osnovu svega toga obelodani sve ono što bi bilo u vezi sa delom Damjana Arnautovića, na osnovu čega bi Odbor zaista mogao potpuno savesno izvršiti svoju dužnost. Umesto na osnovu celoga predmeta, Odbor je pitanje izdavanja poslanika rešavao na osnovu onoga što je policijska vlast u svome aktu navela kao razlog za izdavanje imenovanih poslanika. Kako taj akt policijske vlasti ne sadrži ništa što bi u pogledu činjeničkoga stanja moglo da stvori jedno sigurno uverenje o krivici traženih narodnih poslanika, odborska manjina ga nije mogla smatrati ni dovoljnim ni verodostojnim u pogledu svoga odlučivanja za izdavanje traženih poslanika.

2) Što po članu 74 Ustava narodni poslanici odgovaraju pred redovnim sudovima, iz čega se jasno vidi da je policijska vlast nenadležna da traži izdavanje poslanika od Skupštine. Pored ovih jasnih odredaba Ustava protivu izdavanja narodnih poslanika na traženje policijske vlasti može se navesti i dosadašnja praksa izdavanja narodnih poslanika, koja nam kazuje da su poslanici do sada bili traženi samo od suda, na čije traženje je izdavanje Skupština i vršila.

3) Što samo protivzakonito hapšenje poslanika Vukanovića, pre nego što je tražen i izdan od Skupštine, izaziva verovanje da je optužba tendenciozna i da je po sredi proganjanje političkih protivnika od strane vlade, a ne da je proganjanje nekih zločinaca. To se jasno vidi baš iz samoga akta policijske vlasti kojim se traži izdavanje oba poslanika i u kome se kao razlog za izdavanje iznosi opstrukcija Srpka Vukanovića u Skupštini kao i govor poslanika Tanasija Dinića u samome klubu.

Prema svemu izloženom odborska manjina smatra da je odborska većina pala u veliku grešku što je donela odluku, koja nije zasnovana na zakonu, već je doneta od oka i napamet o tako važnome pitanju, koje se tiče slobode i časti njihovih drugova. Ali ako je odborska većina pogrešila, Skupština je ta, koja može da ispravi tu grešku i da time otkloni jedan rdav presedan, koji može da bude koban za sam budući i parlamentarni i politički život našega naroda.

U ime čuvanja ugleda Parlamenta, u ime čuvanja Ustava i zemaljskih zakona, odborska manjina predlaže Narodnoj skupštini da ne izda narodne poslanike Tanasija Dinića i Srpka Vukanovića.

Usmeno obrazloženje daće izvestioc manjine Borivoje M. Đurić.

Beograd, 11 marta 1936 god.

Članovi odborske manjine:

Borivoje Đurić, s. r.; Milan Kurilić, s. r.; Milovan Nikolić, s. r.; Čedomir A. Pejkić, s. r.; Milovan Lazarević, s. r.; Jordan Aćimović, s. r.; dr. Branko Kamber, s. r.; Stjepan Novaković, s. r.

U IME
NJEGOVOG VELIČANSTVA
PETRA II

po milosti Božjoj i volji narodnoj
KRALJA JUGOSLAVIJE
KRALJEVSKI NAMESNICI

Na predlog Ministra finansija i po saslušanju Ministarskog saveta, a na osnovu čl. 102 i 107 Ustava Kraljevine Jugoslavije od 3 septembra 1931 godine, kao i na osnovu propisa čl. 132—136 Zakona o državnom računovodstvu ovlašćuju Ministra finansija da može podneti Narodnoj skupštini na rešavanje predlog zakona o odobrenju računa državnih prihoda i rashoda za budžetsku 1934/35 godinu.

Ministar finansija neka izvrši ovaj Ukaz.

11 marta 1936 godine
u Beogradu

PAVLE, s. r.
Dr. STANKOVIĆ, s. r.
Dr. PEROVIĆ, s. r.

Ministar finansija,
Letica, s. r.

MINISTARSTVO FINANSIJA
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
Odeljenje državnog računovodstva i budžeta
Br. 26100
11 marta 1936 godine
u Beogradu

GOSPODINE PRETSEDNIČE,

Na osnovu čl. 63 Ustava Kraljevine Jugoslavije i § 51 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini, a po ovlašćenju Kraljevskih Namesnika, datom mi u ime Njegovog Veličanstva Petra II Kralja Jugoslavije Ukazom od 11 marta ove godine, čast mi je

dostaviti Vam, sa potrebnim priložima, predlog zakona o odobrenju računa državnih prihoda i rashoda za budžetsku 1934/35 godinu, s molbom na dalji zakonski postupak.

Izvolite, Gospodine Predsedniče, primiti i ovom prilikom uverenje o mom odličnom poštovanju.

Ministar finansija,

Letica, s. r.

Gospodinu

STEVANU ĆIRIĆU

Predsedniku Narodne skupštine — Beograd

PREDLOG FINANSIJSKOG ZAKONA
ZA 1936/37 GODINU

koji glasi:

I RAZDEO — OSNOVNE ODREDBE

§ 1

Državni budžet rashoda i prihoda za 1936/37 godinu sastavljen je ovako:

REDOVNI I VANREDNI RASHODI I PRIHODI

Redovni i vanredni rashodi ukupno	Dinara 10.307,040.784.—
Redovni i vanredni prihodi ukupno	Dinara 10.307,040.784.—

§ 2

Budžeti rashoda po A i prihoda pod B sastavni su deo ovoga Zakona.

Izuzetno od člana 47 Zakona o državnom računovodstvu, a zbog tehničke nemogućnosti, Ministar finansija može objaviti u „Službenim novinama”, kao naročiti prilog dotičnog broja, samo finansijski zakon i uporedni pregled državnih rashoda i prihoda za 1936/37 godinu.

§ 3

Putem virmana pokriće se razlike u primadležnostima, u slučaju ako je od 1 juna 1935 do stupanja na snagu budžeta bilo unapređenja u službi i periodskih povišica.

§ 4

Udeo koji pripada državi od dobiti Narodne banke shodno čl. 37 Zakona o Narodnoj banci od 17 juna 1931 knjižice se u smislu iste zakonske odredbe na smanjenje računa ranijih avansa države kod Narodne banke.

§ 5

1) O svima rashodima iz fondova ili zaklada po ovom ili drugim specijalnim zakonima, u koliko oni nisu izloženi u računskom delu budžeta, podneće pojedina nadležstva koja tim fondovima ili zakladama raspoložu detaljan izveštaj Ministru finansija, koji će sve te izdatke odvojeno pokazivati u Završnom računu za ovu budžetsku godinu.

2) Svi izdaci iz fondova ili zaklada podležu pregledu i odobrenju Glavne kontrole. Od ovoga se izuzimaju izdaci po kreditima po čl. 22 Zakona o državnom računovodstvu.

3) Sve državne kase i sve vrste fondova čiji rukovaoci ma po kom osnovu primaju i izdaju novac, hartije od vrednosti i razni materijal podležu kontroli Ministra finansija.

Ministar finansija vrši ovu kontrolu preko svojih izaslanika i preko finansijskih direkcija. Za kontrolu preko izaslanika, Ministar finansija ili organ koga on ovlasti izdaje punomoćije, po kome izaslanik u svemu postupa. Za kontrolu, preko finansijskih direkcija punomoćije izdaje finansijski direktor.

Sudovi kod kojih izaslanici Ministra finansija ili finansijskih direkcija zatraže obezbeđenje štete, na imovini onih lica koja su oštetila državu ili državnih organa koji su po čl. 109 Zakona o Glavnoj kontroli odgovorni za naknadu štete državi, smatraće takve zahteve kao hitne i odmah ih uzimati u postupak.

Od ovoga se izuzimaju samo kase Ministarstva vojske i mornarice, privatne zadužbine i fondovi koji ne podležu kontroli Glavne kontrole.

4) Ministri ostalih resora, vršiče kontrolnu službu kod podređenih im nadležstava i ustanova u pogledu rukovanja novcem, stvarima i materijalom preko svojih izaslanika, kojima će izdati potrebna punomoćija za to.

Utvrđene štete tim pregledima moraju se sudskim putem obezbediti.

§ 6

Izuzetno od čl. 22 Zakona o državnom računovodstvu unosi se redovno u budžet rashoda Predsedništva Ministarskog saveta kredit na vanredne troškove i poverljive ciljeve.

Ovaj kredit, kao i kredit za izdavanje publikacija i podataka u zemlji i inostranstvu u cilju obaveštavanja, trošiče se po naredenjima Predsednika Ministarskog saveta, i naredene isplate ne podležu pregledu i odobrenju Glavne kontrole.

§ 7

1) Materijalni rashodi i rashodi na nadnice radnika državnih privrednih preduzeća i ustanova, čije vršenje je uslov za postizavanje većih prihoda, mogu se povećavati na račun viškova prihoda tih ustanova, i to do 5% od iznosa kredita odobrenih budžetom za te rashode odlukom resornog Ministra, do 10% po odluci Ministra finansija, a preko toga rešenjem Ministarskog saveta po obrazloženom saglasnom predlogu resornog Ministra i Ministra finansija.

2) Ministar pravde može, po saglasnosti Ministra finansija, viškove čistih prihoda produktivnih grana ekonomije i industrije u kaznenim zavodima upotrebiti za povećanje materijalnih rashoda tih zavoda. Isto tako Ministar pravde može sredstva Centralnog fonda za podizanje kaznenih i sličnih zavoda upotrebiti i za izdržavanje kaznenih i sličnih zavoda u koliko predviđeni budžetski krediti ne bi bili dovoljni.

§ 8

1) Isplate neizmirenih državnih obaveza iz ranijih godina mogu se vršiti iz neutrošenog ostatka monopolskog zajma odobrenog po § 4 Zakona o monopolskom zajmu od 22,000.000 dolara. Odobravanje isplata vršiče Ministar finansija.

Bliža uputstva za izvršenje ove odredbe propisaće Ministar finansija.

2) Isplate obaveze po budžetima za ranije zaključene godine koje se nisu mogle likvidirati u tim godi-

nama pokazaće se u Završnom računu za narednu budžetsku godinu kao rashod na teret obrtnog kapitala Glavne državne blagajnice.

3) Sve izvršene isplate po ovlašćenjima ovog Zakona u koliko pretstavljaju rashod za državnu kasu rashodovaće se na teret obrtnog kapitala Glavne državne blagajnice.

4) Potraživanja državnih preduzeća i ustanova od drugih državnih ustanova, koja su nastala u vremenu od 1 januara 1919 do 31 marta 1935 zaključno, otpisaće se na teret obrtnog kapitala Glavne državne blagajnice u koliko su u tim godinama ova potraživanja pokazana kao prihod.

5) Eventualni višak rashoda koji bi se po isteku budžetske godine pokazao po budžetskoj partiji za plaćanje interesa, provizije, kursnih diferencija i troškova Narodnoj banci i drugim korespondentima po tekućim računima za ovu i ranije godine, kao i po budžetskim partijama, za plaćanje glavnice, interesa i troškova za ostale državne obaveze i bonove, predviđenim u razdelu državnih dugova, i u razdelu Ministarstva saobraćaja za otkup južnih željeznica, rashodovaće se po ovom ovlašćenju na teret državne gotovine.

6) Kod nabavki u inostranstvu koje se plaćaju u stranoj moneti, naredbodavci će iz angažovanog kredita pokriti razlike, koje se mogu da ukažu u razlici na kursu od vremena angažovanja kredita do dana isplate. U tom cilju naredbodavci su dužni da rezervišu u svakom slučaju najmanje 5% od iznosa angažovanog kredita.

Od ovoga se izuzimaju nabavke Ministarstva vojske i mornarice koje se vrše na teret partije 431. Razliku na kursu u ovom slučaju plaćaće Ministarstvo finansija na teret obrtnog kapitala Glavne državne blagajnice.

7) Kod onih budžetskih partija gde su virmani po zakonu dopušteni, pozicija na čiji se teret povećava druga, ne može se više naknadnim kreditima povećavati.

§ 9

1) Za stvaranje novih obaveza protivno čl. 60 i 66 Zakona o državnom računovodstvu naredbodavci i računopolagači odgovaraće u smislu čl. 58 Zakona o državnom računovodstvu i § 23 Zakona o produženju važnosti odredaba dosadanjih finansijskih zakona i Zakona o budžetskim dvanaestinama.

2) Obaveze kod državnih preduzeća ma od koje druge državne ustanove mogu se stvarati samo po prethodnom obezbeđenju kredita i pod materijalnom odgovornošću nadležnog naredbodavca. Obračun po ovim obavezama vršiće se samo preko Ministarstva finansija. Bliža uputstva za izvršenje ove odredbe propisaće Ministar finansija.

§ 10

Pravilno i saobrazno čl. 60 Zakona o državnom računovodstvu angažovani izdatci u toku jedne budžetske godine, koji nisu mogli biti izvršeni iz ma kakvih razloga u predviđenim rokovima odnosno računске godine, vršiće se po odobrenju Ministra finansija do kraja tekuće računске godine iz obrtnog kapitala Glavne državne blagajnice.

Državne obaveze iz ranijih godina, koje ne ispunjavaju uslove iz prednjeg stava, mogu se isplaćivati iz obrtnog kapitala Glavne državne blagajnice.

Odluku o ovim isplatama donosiće Ministar finansija.

§ 11

1) Sve prihode od carina, monopola, taksa i državne trošarine dužna su nadležstva ili organi, koji ove prihode prikupljaju, redovno predavati najbližim filijalama Narodne banke za račun Ministarstva finansija. Državna nadležstva i filijale Narodne banke izveštavaće i Glavnu državnu blagajnu o svakoj predatoj sumi.

2) Na račun ostvarenog prihoda od vozarinske takse po T.br. 101 taksene tarife zakona o taksama polagaće Generalna direkcija državnih železnica u toku svakog meseca jednu dvanaestinu ukupno ostvarenog prihoda od ove takse, u prethodnoj budžetskoj godini Glavnoj državnoj blagajnici s tim, da se po isteku svakog tromesečja vrši definitivni obračun između Finansijskog odeljenja Generalne direkcije državnih željeznica i Odeljenja državnog računovodstva Ministarstva finansija.

Na isti način postupaće i Direkcija rečne plovidbe.

§ 12

Poštanska štedionica i njene filijale oslobadaju se plaćanja kamate na uloge i uplate po čekovnim računima: Glavne državne blagajnice, finansijskih direkcija, poreskih uprava, i Ministarstva šuma i rudnika sa svima podređenim ustanovama, a ova nadležstva od plaćanja manipulativnih i drugih troškova na uplate i za izvršene isplate po njihovim čekovnim računima.

II RAZDEO — ODREDBE ZA POJEDINA MINISTARSTVA

A. Ministarstvo finansija

1 Ovlašćenja za Ministra finansija i odredbe za računsku službu

§ 13

Ovlašćuje se Ministar finansija:

1) da saobrazno Zakonu o državnom računovodstvu izdaje blagajničke zapise na podlozi budžetskih prihoda. Suma ovih blagajničkih zapisa, izdatih na osnovu čl. 106 i 109 Zakona o državnom računovodstvu, u prometu ne sme biti veća od 500,000.000.— dinara i sa kamatom, koja ne može biti veća od 7%. U ovu sumu ne ulaze bonovi, izdati Narodnoj banci Kraljevine Jugoslavije, kao podloga za ranije avanse državi, na osnovu čl. 4 stav 1 Ugovora između Države i Narodne banke Kraljevine Jugoslavije ozakonjenog 17 juna 1931 kao i bonovi, izdati na osnovu specijalnih zakona i ugovornih odredaba.

2) da može odobriti Narodnoj banci Kraljevine Jugoslavije puštanje u opticaj novčanice od dinara 500.—.

Ova novčanica imaće:

oblik: širina crteža 100 mm., dužina 169 mm., a sa maržom 114 i 183 mm., koje bi razmere odgovarale sredini između razmera sadašnjih bančinih novčanica od dinara 100 stalnog II izdanja i Din. 1000 stalnog II izdanja;

tekst: novčanica nosi potpise Guvernera i jednog člana Uprave, a ostali tekst je istovetan sa tekstem na bančinoj novčanici od Din. 1000 stalnog II izdanja (na licu ćirilicom: gore — Narodna banka Kraljevine

Jugoslavije, u sredini — plaća donosiocu 500 dinara, Beograd, datum, potpisi, pri dnu — napomena o kažnjavanju falsifikovanja novčanica, ispod toga — kontrolni broj novčanice, a u uglovima oznaka cifrom iznosa novčanice kao i serija i broj novčanice; tekst naličja novčanice latinicom: gore — Narodna banka Kraljevine Jugoslavije, u sredini — plaća donosiocu 500 dinara, pri dnu — napomena o kažnjavanju falsifikovanja novčanica, a u uglovima — desnom gore i levom dole — oznaka cifrom iznosa novčanice).

Na licu novčanice jest lik Nj. V. Kralja Petra II, a u filigranu lik Blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja.

3) da može sve one pozajmice i državna potraživanja za koje Državno pravobranioštvo na osnovu urednih zakonskih dokumenata utvrdi nemogućnost naplate, rashodovati na teret obrtnog kapitala Glavne državne blagajnice s tim, da se o njima vodi i dalje zasebna evidencija i u slučaju mogućnosti naplate naplaćene sume unesu u državnu kasu.

4) da razliku između berzanskog kursa i vrednosti kupljenih deviza može rashodovati na teret obrtnog kapitala Glavne državne blagajnice. Odluke po ovome donosiće Ministar finansija.

5) da povremeno određuje vrednost državnim i državom garantovanim obveznicama u slučajevima, kada se na osnovu specijalnih zakona, uredaba ili pravilnika ove obveznice imaju primiti u jemstvo (kaucije) po berzanskom kursu.

Određena vrednost ovih obveznica ne može biti veća od njihove nominalne vrednosti, i ostaje na snazi za sve vreme trajanja jemstva (kaucije) obračunatog po toj vrednosti.

6) da sve obveznice državnih zajmova koje pripadnu državnoj kasi od propalih kaucija i ma po kom drugom osnovu upotrebi za uvećanu amortizaciju dočignog zajma kome obveznica pripada.

7) da rešenja koja shodno čl. 15 predloga zakona o opštoj carinskoj tarifi, i docnijim njegovim izmenama budu doneta pošle stupanja na snagu ovoga zakona istodobno sa uvođenjem u život podnese Narodnom predstavništvu na odobrenje. Ako Narodno predstavništvo ne bi odobrilo carine određene ovim rešenjima, razlika se neće moći zahtevati niti vraćati.

8) da može odobriti Upravi državnih monopola za materijalne potrebe i veće izdatke od iznosapredviđenih budžetom 1936/37 godinu na slučaj da predviđeni rashodi, kako na utrošak potrebnih monopolisanih artikala, tako i na troškove koji stoje u vezi sa sumom prihoda od tih predmeta, budu nedovoljni prema stvarnoj potrebi tih rashoda za ostvarenje prihoda od odgovarajućih monopolisanih predmeta.

9) da može odobriti Upravi državnih monopola potrebne izdatke na: utrošak petroleuma i materijala za njegovu prodaju, isplatu potrebne radne snage, na prevoz i prenos petroleuma, na nabavku vaga i na ostale magacinske i druge troškove, ako Uprava državnih monopola bude uvela nabavku i prodaju petroleuma u svojoj režiji s tim, da se ovi izdaci imaju knjižiti na teret prihoda a da se ostvareni prihod ima u završnom računu pokazati u neto iznosu.

10) da može odobriti Upravi državnih monopola da na teret svoje obrtne glavnice rashoduje iznose otplate interesa i svih troškova po pozajmici od 100,000.000.— fr. franaka zaključenoj za otkup duvana berbe 1931. godine, ukoliko se odnose na otplate,

interese i troškove za vreme od 1 oktobra 1933 do 31 marta 1937 godine.

11) da odobri Poštanskoj štedionici, da može u toku ove budžetske godine nabavljati inventarske predmete do iznosa od dinara 1,500.000.— Ovi se nabavljeni predmeti knjiže u bilansu kao aktiva i opisuje sa 10% godišnje.

12) da odobri Poštanskoj štedionici, da u toku ove budžetske godine štampa besplatne obrasce, oglase, pravilnike i plaća radnu snagu za štampanje plativih obrazaca, nabavlja kancelarijski materijal, plaća ogrev, vodu, osvetljenje i kiriju, osigurava kase gotovine, inventar i zgrade, i održava zgrade do iznosa od Din. 3,375.000.— na teret »Računa gubitka i dobitka Poštanske štedionice«.

13) da visinu novčane kazne, po Zakonu o kaznenim sankcijama radi izvršenja čl. 9 ugovora između Države i Narodne banke za izvršenje Zakona o novcu Kraljevine Jugoslavije od 11 maja 1931 godine, od 8 oktobra 1931 godine, za povrede propisa Pravilnika o regulisanju prometa devizama i valutama, kao i svih drugih naredaba, izdatih na osnovu čl. 9 ugovora između Države i Narodne banke, određuje po slobodnoj oceni.

14) da po saglasnosti Ministarskog saveta, može zaključivati sve vrste sporazuma, kako u pogledu vršenja interesne i amortizacione službe po državnim i državom garantovanim zajmovima na strani, tako i u pogledu uslova za plaćanje zaključenih ugovora sa inostranim firmama i svih ostalih državnih obaveza u inostranstvu.

2 Odredbe o državnim dobrima

§ 14

Ovlašćuje se Ministar finansija:

1) da može izložiti javnoj prodaji državna nepokretna dobra, koja ne donose prihod, a ne mogu se iskoristiti za koju državnu potrebu ili ne donose prihod srazmeran njihovoj prometnoj vrednosti; ona, čije je održavanje skopčano sa nesrazmernim troškovima prema prihodu i ona, koja se od više godina besprekidno nalaze u državini drugih lica i besplatno iskorišćuju.

Za dobra, čija je prometna vrednost ispod 100.000.— dinara konačnu odluku o prodaji donosi Ministar finansija, za ona čija je vrednost do 1,000.000.— dinara odluku donosi Ministarski savet na predlog Ministra finansija, a preko 1,000.000.— dinara Ministarski savet po prethodnoj saglasnosti finansijskih odbora Narodnog predstavništva.

Prodaja nepokretnih državnih dobara, vrednosti preko 100.000.— dinara, vrši se javnom licitacijom. Prodaja dobara ispod te vrednosti može se vršiti i direktnom pogodbom (direktnim ugovorom) ako je kupac samoupravno telo, humano društvo ili ustanova, koja vrši poslove od javne koristi, ili ako se putem direktne pogodbe mogu postići povoljniji rezultati, ili ako je isključena mogućnost javne prodaje (slučaj dobara, koja su dugi niz godina u državini drugih lica). U slučajevima direktne prodaje potrebna je odluka Ministarskog saveta na predlog Ministra finansija.

2) da isplatu kupovne cene nepokretnih dobara označenih u prednjem stavu može odobriti u roku najdalje do 5 godina u jednakim polugodišnjim ra-

tama, s tim da će se prenos prava svojine izvršiti posle potpune isplate.

3) da u slučaju potrebe, da se izvesno državno dobro razmeni sa kojim nepokretnim dobrom iste ili veće vrednosti privatnog vlasništva ili koga javnog tela — može odobravati takve razmene na predlog vlasti, za čiju se potrebu razmena vrši.

4) da može izuzetno od čl. 85 Zakona o državnom računovodstvu odobravati zakupe manjih državnih dobara i to do 3 godine, ako jednogodišnja zakupna cena ne prelazi sumu od 100.000.— dinara.

5) da može ustupiti u svojinu, po odobrenju Ministarskog saveta, pojedina državna zemljišta sokolskim društvima za podizanje sokolskih domova i vežbaonica pod uslovom, da sokolska društva ne mogu ustupljena zemljišta otuđivati i da ih imaju vratiti državi sa podignutim objektima bez prava na ma kakvu nagradu u slučaju prestanka Saveza sokolskog društva Kraljevine Jugoslavije.

§ 15

Sva državna nadležstva i ustanove, koja imaju na rukovanju nepokretna državna dobra, a nisu im potrebna u celini ili pojedinim delovima, dužna su ta dobra ili delove istih staviti na raspoloženje Ministarstvu finansija.

§ 16

Na radovima detaljnog katastarskog premera i održavanju katastra, može se izuzetno od § 80 Zakona o činovnicima, zadržati stručno tehničko osoblje Ministarstva finansija — Odeljenja katastra i državnih dobara sve dotle, dok to bude zahtevala potreba i vrsta službe koju oni vrše, s pravom na prinadležnosti prema razredu skupoće u kome je sedište sreske katastarske sekcije ili katastarske uprave kojoj su odnosni službenici upućeni.

Za sve vreme toga rada i putovanja u radnoj 1936/37 godini iz jedne u drugu katastarsku sekciju, ne pripada im naknada za seobu pukućanstva i porodičnih članova, pošto im je pravilnikom br. 9810-V-1932 priznat dodatak na terenski rad.

§ 17

Za seoske, opštinske, manastirske, državne i privatne pašnjake i šume veće od 25 hektara u jednom komadu, u krajevima gde je izvršen katastarski popis zemljišta po odredbama člana 20 i 21 Zakona o neposrednim porezima, a u kojima još nije izvršen katastarski premer, do izvršenja katastarskog premera i novog klasiranja zemljišta mogu se u pogledu revizije kulture i klase po podnetoj molbi primeniti odredbe člana 56 do zaključno 59 Zakona o katastru zemljišta sa važnošću od 1 januara 1929 godine.

Prilikom postupka po prednjem stavu ovog §-a ima se proceniti i izdvojiti približna površina neplodnog zemljišta, koje je oslobođeno od zemljarine po čl. 10 tač. 10 Zakona o neposrednim porezima.

Pokazane razlike na porezu u korist poreskih obveznika otpisaće se, a ako su već naplaćene smatraće se kao preplate.

3 Odredbe o državnim monopolima

§ 18

1) Odobrava se Upravi državnih monopola, da izdvoji iz svoje obrtne glavnice, iznos od 15,000.000.—

dinara za investicione potrebe: kupovinu zemljišta i zgrada, izgradnju magacina i zgrada, kao i za nabavku mašina i ostalih investicionih potreba i za izdatke oko istraživanja i obdelavanja mineralnih ulja (kamenog ulja, petroleja, nafte).

Iznos od 15,000.000.— dinara vratiće se obrtnoj glavnici iz zajma ili amortizacijom investicija Samostalne uprave državnih monopola.

2) Odobrava se Upravi državnih monopola, da iz svoga Fonda za podizanje duvanskih sušnica, koji je obrazovan po § 4 stav V Zakona o državnim monopolima, upotrebi iznos od 3,000.000.— dinara za povećanje svoga fonda za suzbijanje monopolskih krivica.

4 Odredbe o porezima, taksama, trošarini i carinama

§ 19

1) Kotarske pripomoćne zaklade oslobađaju se od plaćanja poreza i svih ostalih državnih dažbina u svim svojim poslovima. Ova odredba važi dokle se izrično zakonski ne opozove.

2) Neposredni porezi na državna zemljišta i zgrade neće se razrezivati za 1936 godinu.

3) Osnovni porez na prihod od zemljišta za 1936 godinu iznosi 10% od katastarskog čistog prihoda.

Ovim zakonom ne dira se u posebno olakšanje zemljarine predviđeno za poresku godinu 1936 u § 48 Zakona o budžetskim dvanaestinama iz 1935/36 godine.

4) Na ime vanrednog doprinosa za budžetsku 1936/37 godinu plaćaće obveznici službeničkog poreza 1% od svojih primanja podložnih službeničkom porezu izuzev povratnih primanja iz onog službenog odnosa koji nije zasnovan na mesečnoj plati sa otkaznim rokom. Izuzetno ovaj vanredni doprinos neće se naplaćivati ni od kućne posluge, žandarima, graničara, podoficira i penzionera kojima su penzije regulisane po odredbama zakona koji su važili pre stupanja na snagu Zakona o činovnicima i ostalim državnim službenicima građanskog reda od 31 jula 1923, Zakona o državnom saobraćajnom osoblju od 28 oktobra 1923 i Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice od 9 avgusta 1923.

§ 20

1) Izuzetno od odredaba Zakona o taksama na račune, priznanice i ostala dokumenta, kojima naša zastupništva u inostranstvu pravdaju kredite utrošene za svoje nabavke i potrebe, a izvršene u inostranstvu, neće se naplaćivati nikakva taksa.

2) Železnički materijal za koloseke i vozila, koji se nabavlja u inostranstvu po kompenzacionim ugovorima na račun monopolske režije, oslobađa se plaćanja carine i svih carinskih troškova.

§ 21

Izuzetno od postojećih zakonskih odredaba, obveznicima poreza na rente, koji uredno prijave poreskoj vlasti svoja potraživanja i ugovorene koristi od njih, i dokažu, da zbog platne nesposobnosti dužnikove ili zbog postojećih zakonskih propisa, ne mogu još ugovorenu korist ostvariti, biće uzeti u posebnu evidenciju s tim, da će im porez na rente biti naknadno razrezan, svaki put od onog dela koristi, kog i kada ga ostvare. Svaku primljenu korist od ovakvih potraživanja, poverilac je dužan da pri-

javi za 15 dana pošto je ostvari. U protivnom, snosiće posledice iz člana 138 Zakona o neposrednim porezima, a ako bude prijavljen s koje druge strane, snosiće i druge zakonom predviđene posledice.

Ova povlastica neće važiti za one poverioce, koji, pre no što podnesu prijavu, budu dostavljeni sa koje strane, makar svoja potraživanja još i neostvarili.

Ako je poveriocu, po ranije već uredno podnetim prijavama, razrezan porez na rente, poreska će vlast po podnetom i dovoljno opravdanom zahtevu poverilaca, sa naplatom nenaplaćenog razrezanog poreza čekati do naplate odnosnih kamata odnosno druge kakve koristi, a razrez i naplatu za naredne godine izvršiti prema odredbi iz stava prvog ovog §-a.

Ministar finansija može važnost ovog §-a ukiniti kad to nade za umesno.

B. Ministarstvo pravde

§ 22

Ovlašćuje se Ministar finansija, da po rasporedu Ministra pravde isplaćuje u mesečnim ratama bir pravoslavnom sveštenstvu u koliko su do sada primali u Drinskoj, Zetskoj, Dunavskoj, Moravskoj i Vardarskoj banovini i birovinu (doprinos u naturi) parohijskom sveštenstvu Eparhije dalmatinske i bir imamima u koliko su do sada primali i to: bir pravoslavnom sveštenstvu u ukupnoj sumi dinara 13,200.000.— godišnje, a bir imamima u ukupnoj sumi dinara 2,100.000.— godišnje a birovinu parohijskom sveštenstvu Eparhije dalmatinske 636.000.— dinara. Ovaj bir i jednim i drugim stavljaće na raspoloženje u globalnom iznosu, a u mesečnim ratama Ministar pravde Sv. Arhijerejskom Sinodu Srpske pravoslavne crkve odnosno Vakufsko-mearifskoj direkciji u Skoplju.

U granicama ovih ukupnih suma nadležne verske vlasti će određivati veličinu bira svake parohije i džemata prema zaduženju poreskih glava za 1932 godinu. U nedostatku zaduženja za tu godinu važiće zaduženje za 1931 godinu.

Uplaćeni sveštenski bir u navedenim ukupnim sumama za parohijsko sveštenstvo u ovim banovinama po čl. 6 Zakona o uredenju sveštenskih stanja i od muslimana ide na pokriće isplata koje se vrše po prvom stavu ovog §-a.

Dosadašnji iznos od 1.— dinara predviđen čl. 6 Zakona o uredenju sveštenskih stanja od 1882 godine povećava se na dinara 6.—.

Isto tako, po rasporedu Ministra pravde, parohijalni namet i doprinos Srpsko-pravoslavno-crkvenih fondova u ukupnoj sumi 2,040.000.— dinara godišnje isplaćuje se u mesečnim ratama na ime plata pravoslavnog sveštenstva Gornjo-Karlovačke eparhije. Ovu sumu Ministar pravde u globalnom iznosu, a u mesečnim ratama stavljaće na raspoloženje Svetom Sinodu Srpske pravoslavne crkve.

U granicama ove ukupne sume Sveti Arhijerejski Sinod će naređivati isplatu plata tog sveštenstva.

Uplaćeni parohijalni namet 4.— dinara po ralu i doprinos fondova po čl. 13 Uredbe o uredenju crkveno-školskih i fundacionalnih dela Srpske Mitropolije u Sremskim Karlovcima od 10 avgusta 1868

u ovoj ukupnoj sumi ide na pokriće isplata koje se vrše po stavu petom ovoga §-a.

Ministar pravde u sporazumu sa Ministrom finansija izdaće bliža uputstva o izvršenju ovog.

V. Ministarstvo prosvete

§ 23

Ovlašćuje se Ministar prosvete da može, svojim rešenjem vršiti podelu kredita odobrenih na subvencije i pomoći do sume od 50.000.— dinara.

§ 24

1) Nastavnici narodnih, građanskih, srednjih i stručnih škola kao i školski nadzornici, mogu se dodeljivati na rad u druge škole, u Ministarstvo prosvete, Ministarstvo fizičkog vaspitanja naroda, u Banske uprave, i kod sreskih načelnika za prosvetni referat; zatim mogu se upućivati kao prosvetni referenti, delegati, lektori i učitelji na strani, kao i u kulturno-prosvetna društva, koja imaju svoje škole i internate. Ovo upućivanje na rad, može da bude duže od tri meseca izuzetno od §-a 80 Zakona o činovnicima, a službenici ovako dodeljeni nemaju prava na dnevnice po propisima Uredbe o naknadi putnih i selidbenih troškova državnih službenika građanskog reda, osim ako im se to pravo prizna izrično odlukom o upućivanju na rad.

Ovo upućivanje na rad može se kod nastavnika narodnih škola vršiti samo u mestu službovanja, a kod nastavnika drugih škola i izvan mesta službovanja.

Dodeljeni učitelji narodnih škola imaju pravo na stanarinu, i to u Ministarstvu prosvete iz državnog budžeta Ministarstva prosvete, a u Banovinama iz banovinskih budžeta na teret ušteda za lične pripadnosti.

Učitelji narodnih škola, dodeljeni na rad građanskim školama, zadržavaju pravo na stanarinu iz opštinskog budžeta.

Učitelji narodnih škola koji su stekli kvalifikacije za nastavnike građanskih škola mogu se, bez uslova iz § 101 Zakona o narodnim školama, premeštati u mesto gde postoje građanske škole i dodeljivati na rad u građanske škole.

2) Sreski školski nadzornici, kao i vršioci dužnosti tih zvanja, u koliko se budu postavljali iz reda nastavnika građanskih ili narodnih škola, primaće svoje pripadnosti iz kredita koji je predviđen za isplatu pripadnosti tih nastavnika u glavi Osnovne nastave odnosno u glavi Građanskih škola. Ukoliko bi se ti nadzornici postavljali iz reda nastavnika srednjih i učiteljskih škola, njihove će pripadnosti pasti na teret odgovarajućih partija budžeta Srednje nastave odnosno učiteljskih škola.

§ 25

1) Tri državna središnja narodna pozorišta: u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani, imaju subvenciju državnu za pokriće ličnih izdataka predviđenih u državnom budžetu i za osiguranje zgrada i inventara, dok svi ostali izdaci: honorari, režijski troškovi i ostali materijalni izdaci, padaju na teret celokupnog prihoda tih pozorišta, a po specijalnim budžetima koje odobrava Ministar prosvete u sporazumu sa Ministrom finansija.

Četiri oblasna pozorišta: u Skoplju, u Sarajevu, u Oseku i u Mariboru, izdržavaju se svojim prihodima i subvencijom, a po budžetu koji odobrava Ministar prosvete.

Ovo važi i za banovinska pozorišta s tim da njihov budžet prihoda i rashoda odobrava nadležni Ban.

Sva pomenuta pozorišta oslobađaju se plaćanja takse iz Tar.br. 99a1) Zakona o taksama.

Isto tako oslobađaju se ove takse privatna (povlašćena i putujuća pozorišta) koja su povlašćena od Ministra prosvete.

2) Na ulaznice za kinematografske priredbe u mestima u kojima rade državna i banovinska Narodna pozorišta, naplaćuje se u korist tih pozorišta taksa od 0.50 din. na ulaznice do 6 din., a preko toga do jednog (1) dinara po ulaznicama. Ministar finansija i Ministar prosvete određuju policijski reon mesta, način ubiranja, predaje i upotrebe suma od ovih taksa tim pozorištima.

§ 26

Državljeni Kraljevine Jugoslavije, bili u zemlji ili van nje, ako žele učiti ma koju školu u inostranstvu, moraju imati za to prethodno odobrenje Ministarstva prosvete.

Onima koji bi učili ma koju školu u inostranstvu bez odobrenja Ministarstva prosvete, neće se priznati to školovanje u Kraljevini Jugoslaviji.

G. Ministarstvo inostranih poslova

§ 27

Isplata prinadležnosti državnih službenika, kontraktualnih činovnika i dnevničara pri našim zastupništvima u inostranstvu vršiče se prema rešenju Ministarskog saveta od 8 avgusta 1933 god. R.Br. 9952 s tim, da se ima smatrati da ukupan iznos prinadležnosti u stranoj valuti, prema tabelarnom pregledu koji čini sastavni deo ovoga rešenja — sadrži sve prinadležnosti državnih službenika sa službom u Beogradu, i preko toga onerozni dodatak na reprezentaciju.

Iznos prinadležnosti po prednjem stavu, a tako i moneta po kojoj će se vršiti isplata prinadležnosti, može se menjati po predlogu Ministra inostranih poslova i odobrenju Ministarskog saveta na bazi 1 dolar ravno 5.18 zlatnih dinara i državnog obračunskog kursa prethodnog meseca za koji se prinadležnosti isplaćuju.

Ako bi i u koliko zbog ovoga načina obračunavanja bila nedovoljna budžetom predviđena suma za lične prinadležnosti osoblja u inostranstvu, ista bi se imala isplatiti iz rezervnih budžetskih kredita.

Za vreme u kome se budu isplaćivali dolari po tabelarnom pregledu u švajcarskim francima, ovi će se obračunavati, izuzimati i knjižiti po stalnom kursu od 1.111.— dinara ravno 100 šv. franaka. Pri likom obračunavanja prinadležnosti iz dolara u šv. franke, dolari se imaju prethodno zaokružiti tako da se 50 centi i manje svodi na niži, a preko 50 centi na viši naredni dolar.

§ 28

1) Kredit za vanredne troškove, dostojnije zastupanje državnih interesa i na poverljive celji ima se smatrati da je: u dinarima 1,000.000.— a u šv. francima 1,088.160.— Specijalni poverljivi kredit

ima se smatrati da je: u dinarima 10,300.000.— a u šv. francima 2,500.000.—

2) Krediti odobreni za materijalne rashode zastupništava u inostranstvu imaju se smatrati da su u švajcarskim francima, a moneta isplate i obračunavanje vršiče se po obračunskom kursu, koji utvrđuje Ministar finansija u sporazumu sa Ministrom inostranih poslova, s obzirom na specijalne prilike u svakoj pojedinoj državi.

3) Snabdevanje novcem zastupništava i pregled njihovih računa vršiče Ministarstvo inostranih poslova prema pravilniku od 11 oktobra 1926 K.B.Br. 9129, unoseći u svoj godišnji račun za Glavnu kontrolu sve izdatke zastupništava. Prema tome organi Glavne kontrole neće ni u buduće vršiti preventivni pregled izdataka Ministarstva inostranih poslova i zastupništava, nego će Ministarstvo, kao i do sada slati na pregled Glavnoj kontroli svoj godišnji završni račun.

4) Pomoći i priznanja prosvetnim i nacionalnim radnicima, koje su odobrene u budžetu Ministarstva inostranih poslova, određivaće Ministar inostranih poslova.

§ 29

1) Izuzetno od stava 3 §-a 30 Zakona o činovnicima od 31 marta 1931, ima važiti:

a) državni službenici Ministarstva inostranih poslova, koji se premeštaju iz Ministarstva u zastupništva u inostranstvo, primaće prinadležnosti u dinarima sve do dana javljanja odnosno prijema dužnosti u zastupništvu, a od toga dana u dolarima po prednjoj odredbi ovoga zakona.

b) državni službenici, koji se premeštaju iz zastupništva u Ministarstvo inostranih poslova, primaće prinadležnosti u dolarima iz prednje odredbe ovoga zakona do dana razrešenja odnosno predaje dužnosti, a od toga dana u dinarima kao i ostali službenici Ministarstva.

Ovo važi i pri primeni § 18 Zakona o uredenju Ministarstva inostranih poslova i diplomatskih i konsularnih zastupništava Kraljevine Jugoslavije u inostranstvu.

v) državni službenici, koji se premeštaju iz zastupništva u jednoj državi u zastupništvo u drugoj državi, primaće prinadležnosti države iz koje se premeštaju do dana razrešenja odnosno predaje dužnosti, ako je iznos dolara za tu državu iz prednje odredbe ovoga Zakona ravan ili veći od iznosa dolara za državu u koju se premeštaju. U protivnom, ako je iznos dolara iz prednje odredbe ovoga Zakona veći za državu u koju se premeštaju, primaće prinadležnosti određene za tu državu od dana javljanja odnosno prijema dužnosti u mestu premeštaja.

2) Odredbe prvog stava ovoga §-a imaju analogno važiti i pri primeni: §§ 80 i 101 Zakona o činovnicima od 31 marta 1931, § 28 stav poslednji i § 43 Zakona o uredenju Ministarstva inostranih poslova i diplomatskih i konsularnih zastupništava Kraljevine Jugoslavije u inostranstvu i § 21 Zakona o produženju važnosti odredaba dosadašnjih finansijskih zakona i Zakona o budžetskim dvanaestinama od 31 jula 1929, kad se diplomatsko-konsularni činovnik iz Ministarstva ili iz koga drugog zastupništva određuje za otpornika poslova.

3) Izuzetno od prve rečenice §-a 101 Zakona o činovnicima, činovnici Ministarstva inostranih poslova i diplomatskih i konsularnih zastupništava u

inostranstvu mogu se po saglasnosti Pretsednika Ministarskog saveta staviti na raspoloženje i po potrebi službe s tim, da u tom položaju ovi činovnici ne mogu duže ostati od 3 meseca.

§ 30

Produžuje se važnost Zakona o ovlašćenju za neodložnu primenu međunarodnih ugovora i sporazuma od 19 aprila 1932 godine.

D. Ministarstvo vojske i mornarice

§ 31

Ovlašćuje se Ministar vojske i mornarice:

1) da može predati Ministarstvu finansija sve vojsci nepotrebne vojne zgrade, zemljišta i materijal na slobodno raspolaganje.

2) da sve prihode od državnih zgrada i zemljišta izdatih pod zakup oficirima, podoficirima, činovnicima, službenicima, stručnim radnicima i zanatlijama u vojsci i mornarici unosi u kasu Ministarstva vojske i mornarice, u postojeći fond, koji će se upotrebljavati za podizanje i opravke zgrada za stanove oficira, podoficira, činovnika, službenika, stručnih radnika, zanatlija u vojsci i mornarici u mestima gde je to potrebno.

3) da prihode od prodatih rashodovanih automobila, automobilskih delova i automobilske furde kao i prihode naplaćene od raznih lica za upropašćene delove automobila, unosi u kasu remontsko-komorskog fonda radi obnavljanja automobilskog parka, shodno tački 2 člana 242 Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice.

4) da za fond vojnog muzeja može upotrebiti: dotacije odobrene budžetom, poklone i zaveštanja pojedinih lica, društava i ustanova, ukoliko ne budu utrošene za ciljeve muzeja, i prihode od ulaznica, izložbi i prodaji, kao i druge vanredne prihode.

§ 32

Ovlašćuje se Ministar finansija da stavi na raspoloženje Ministru vojske i mornarice:

1) obrtni kapital od 5,000.000.— dinara radi nabavke i izrade kompletnih jahaćih pribora za rezervne oficire i obveznike jahaćih jedinica.

Pribor bi se prodavao dotičnom po koštanju, bez ikakve državne zarade.

Ovaj kredit Ministar vojske i mornarice može iskoristiti po mogućstvu dva i tri puta, s tim da se u toku ove budžetske godine ima isti vratiti, odnosno predati Glavnoj državnoj blagajnici.

2) pozajmicu od 15,000.000.— dinara za plaćanje rada i nabavku sirovih materijala za izradu produkata predviđenih za proizvodnju u fabrikama zavoda „Obilicevo” i Vojno-tehničkog zavoda s tim, da ovu pozajmicu ima vratiti Glavnoj državnoj blagajnici krajem ove budžetske godine.

§ 33

Ministarstvo vojske i mornarice dužno je, po zahtevu Ministarstva finansija, Ministarstva šuma i rudnika, Ministarstva pravde i Uprave državnih monopola, izdati besplatno iz svojih slagališta za finansijsku kontrolu, čuvare državnih šuma, čuvare sudskih pritvorenika, stražare u kaznenim zavodima i čuvare monopolskih stovarišta i stovarišta nepređenih duvana, ispravno oružje, oružnu spremu i municiju.

Ministarstvo vojske i mornarice snosiće, bez traženja naknade, sve izdatke po sanitetskoj, veterinarskoj i artiljerijskoj grani za žandarmeriju i snabdevaće je svima potrebama iz svojih slagališta po svim granama.

§ 34

Izuzetno od čl. 71 Zakona o državnom računovodstvu može biti virmanisanja između svih partija odobrenih za materijalne rashode budžeta Ministarstva vojske i mornarice. Virmane odobrava Ministar finansija na predlog Ministra vojske i mornarice.

D. Ministarstvo poljoprivrede

§ 35

Višak prihoda Državne klasne lutrije u Dinara 25,512.212.— ima se upotrebiti za pokriće rashoda Državne poljoprivredne zaklade shodno tač. 4 § 44 Zakona o unapređivanju poljoprivrede i ima se uplatiti kod Privilegovane Agrarne banke u korist tekućeg računa „Državna poljoprivredna zaklada”.

E. Ministarstvo šuma i rudnika

§ 36

Ovlašćuje se Ministar finansija, da može odobriti Ministru šuma i rudnika, da iz svojih sredstava zadrži najviše 80,000.000.— dinara kao pozajmicu na ime obrtnog kapitala za sva državna rudarska i šumsko-industrijska preduzeća, kao i za vlastitu režiju, koju su dužni vratiti na kraju računске godine.

§ 37

Ovlašćuje se Ministar šuma i rudnika:

1) da može sukcesivno iz tekućih šumskih i rudarskih prihoda za 1936/37 godinu po saglasnosti sa Ministrom finansija naređivati isplatu svih vrsta državnih poreza i samoupravnih dažbina počev od 1931/32 budžetske godine.

2) da može sukcesivno iz tekućih šumskih prihoda za 1936/37 godinu staviti na raspoloženje dinara 10,000.000.— na ime obrtnog kapitala državnom šumskom preduzeću Dobrljin—Drvvar, no s tim, da je preduzeće dužno do kraja ove budžetske godine vratiti ovu sumu kasi Ministarstva šuma i rudnika.

3) da može iz tekućih šumskih prihoda za 1936/37 godinu isplatiti vodnim zadrugama na ime dužnog i tekućeg doprinosa i to na teritorijama: Direkcije šuma — Vinkovci u iznosu od din. 1,031.056.—, Direkcije šuma — Zagreb u iznosu od dinara 129.191.— i Direkcije šuma — Apatin u iznosu od din. 1,240.895.—. Svi se ovi izdaci imaju odvojeno pokazati u Završnom računu za ovu budžetsku godinu.

4) da mimo Zakona o državnom računovodstvu može pojedine parcele Deliblatskog peska u svrhu obrade i lakšeg pošumljavanja izdavati okolnim zemljoradnicima u besplatan zakup na četiri godine pod uslovom da je zakupac po principu prelaznog šumsko-poljskog gospodarenja dužan dotičnu parcelu pošumiti i po isteku zakupa predati je državi u pošumljenom stanju. Sadnice potrebne za ovo pošumljavanje daje država besplatno.

5) da izuzetno od § 51 Zakona o šumama od 21 decembra 1929 godine može u granicama cena odobrenog preliminarara vršiti prodaje u vlastitoj režiji izrađenih šumskih proizvoda za potrebe vojnih usta-

nova i ostalih državnih i samoupravnih nadležstava, ustanova i državnih industrijskih preduzeća bez licitacije i bez obzira na njihovu vrednost u pojedinoj budžetskoj godini i u pojedinom slučaju.

Na ovaj način izvršene prodaje ne računaju se u ukupne vrednosti navedene u § 51 stav 2 i 3 Zakona o šumama.

6) da usled elementarnih nepogoda posušena bukova dubeća i ležeća stabla u državnim šumama, prodaje po stvarnoj vrednosti na osnovu procene bez licitacije u većim ili manjim partijama putem direktne pogodbe izuzetno od propisa Zakona o šumama i Zakona o državnom računovodstvu.

7) da do donošenja specijalnog zakona o uređenju državnih šuma opterećenih službenostima, koji je predviđen u § 184 Zakona o šumama, izdaje besplatno iz državnih šuma neophodno potrebno drvo za građu i ogrev ličkim i dalmatinskim naseljenicima — zemljoradnicima na isti način, kao i ostalim servitutnim ovlaštenicima.

8) da može podeliti interesentima (opštinama, zemljišnim zajednicama, imovnim opštinama, javnim ustanovama, privatnim licima) besplatno sadnice, proizvedene u državnim rasadnicima kod šumskih uprava, kao i kod političkih vlasti (srezova) i to u prvom redu za pošumljavanje krša i goleti a u drugom redu za podizanje gajeva oko malog poseda zemljoradnika, škola, opština i gradova. U tu svrhu može interesentima podeliti besplatno seme, proizvedeno u državnim semenarama (trušnjacama).

9) da može egzekutivnim putem preko poreskih vlasti naplaćivati:

a) sve dugujuće državne rudarske dažbine, kako iz tekuće, tako i iz ranijih godina;

b) izvršne kazne izrečene na osnovu rudarskog zakona;

v) sva dugovanja, kako iz tekuće, tako i iz ranijih godina rudarskih i topioničkih preduzeća Bratinskim blagajnama za osiguranje radnika i nameštenika u preduzećima, koja potpadaju pod rudarske zakone u Kraljevini Jugoslaviji; i

g) sva dugovanja rudarskih i topioničkih preduzeća na ime radničkih zarada, kada radnička potraživanja, iz bilo koga uzroka mogu doći u opasnost.

10) da po saglasnosti Ministarskog saveta u slučajevima potrebe može odobravati obročne otplate dugova za kupljene proizvode državnih rudarskih preduzeća.

11) da može do donošenja specijalnog zakona o dobrovoljcima, invalidima i beskućnicima kao i ranije podeljivati i davati u zakup državno šumsko zemljište u granicama Pravilnika o sprovođenju unutarnje kolonizacije odobrenog rešenjem Ministarskog saveta od 8 decembra 1924 br. 53556. Sve drvo iznad 15 sm. prsnog promera, koje bi se nalazilo na podeljenim česticama, ima se platiti po šumskom cenovniku.

12) da može dozvoliti besplatni prenos vlasništva sa državnog erara i ubaštinjenje svima onim interesentima, koji su dotična zemljišta dobili pod zakup po ugovoru u svrhu unutarnje kolonizacije na osnovu propisa važećih u doba zaključenja ugovora, u koliko su ispunili obaveze po ugovoru.

Ovo pravo može Ministar šuma i rudnika preneti na direkcije šuma.

Upustva za izvršenje ove uredbe propisaće Ministar šuma i rudnika.

13) da diplomirane šumarske inženjere postavlja za činovničke pripravnike-volontere bez prinadležnosti.

Vreme provedeno u takvom svojstvu računace im se kao vreme pripravne službe za polaganje državnog stručnog ispita i ispita za samostalno upravljanje šumom.

Ovim država ne preuzima nikakvu obavezu, da ih primi u državnu službu, a na normalnim putem upražnjena mesta imaju se prvenstveno postavljati ovi pripravnici-volonteri.

§ 38

1) Za snabdevanje malih domaćih pilana, koje nemaju svog rezervacionog područja, a čiji godišnji kapacitet prerade ne prelazi 300 kub. metara drveta u oblom, može Ministar šuma i rudnika prodati drvo iz državne šume do iznosa godišnjeg kapaciteta, po naplati takse, propisane u važećem cenovniku šumskih proizvoda.

2) Ministar šuma i rudnika u sporazumu sa Ministrom finansija proknjižiće sva nepodmirena dugovanja državnih nadležstava i ustanova iz ranijih budžetskih godina za liferovane im proizvode iz državnih rudarskih preduzeća. Proknjiženje se ima izvršiti na taj način, što će Ministarstvo finansija ova dugovanja upisati u korist tekućeg računa Odeljenja za računovodstvo i finansije Ministarstva šuma i rudnika (za Direkciju državnih rudarskih preduzeća u Sarajevu) na ime otpreme viškova prihoda državnih rudarskih preduzeća.

3) U ograničenim državnim šumama, gde još nije definitivno rešeno pitanje svojine, odobrava se stanovnicima sela i opština, u čijim atarima te šume leže, da mogu do definitivnog rešenja pitanja svojine uživati sva prava na ziratnim zemljištima, koja su uživali do početka ograničavanja, ukoliko su za ta zemljišta povelili spor pred sudovima za ograničavanje državnih šuma.

§ 39

1) Ovlašćuju se banska veća da donesu uredbu spomenutu u stavu 1 § 112 Zakona o lovu od 5 decembra 1931 godine, sa danom obnarodovanja te uredbe u »Službenim novinama« dobiva obaveznu snagu Zakon o lovu od 5 decembra 1931 godine u pojedinoj banovini.

2) Strani lovci pozvani od zemaljskih lovačkih organizacija dobiće po prethodnom odobrenju Ministarstva šuma i rudnika besplatnu lovačku kartu, a dozvoljeno im je u Kraljevini Jugoslaviji slobodno od carine uneti dve lovačke puške i pet stotina patrona (naboja) od osobe.

Besplatne lovačke karte izdaje Ministarstvo šuma i rudnika.

3) Članu 13 Zakona o lovu od 5 decembra 1931 godine dodaje se: „Opštinski odbor opštine na čijoj teritoriji se nalazi zemljište koje je izdato pod zakup može po odobrenju banske uprave doneti zaključak da se dobivena zakupnina za lov ne podeli sopstvenicima zemlje već da se ista knjiži kao prihod opštine”.

§ 40

Teritorijalna nadležnost inspektorata za pošumljavanje krša u Senju proširuje se na celokupno primorje Savske banovine i to na srezove: Kastavski, Sušački, Krčki, Rabski, Crikvenički, Novljanski, Senjski i Gospićki, te se u buduće ima zvati: „Kraljevski

inspektorat za pošumljavanje primorskog krša Savske banovine”.

Kao organ banske uprave u Zagrebu inspektorat će izvoditi tehničku stranu pošumljavanja i vršiti neposredni nadzor nad opštim upravnim vlastima prvog stepena u pogledu poslova pošumljavanja.

Inspektorat će izvoditi pošumljavanje: putem svojih službenika, naročitih sekcija za pošumljavanje, sreskih šumarskih referenata, kao i ovim dodeljenog osoblja, te će rukovati sa kreditima u ove svrhe.

Pravilnik za poslovanje inspektorata propisaće Ministar šuma i rudnika po saslušanju bana Savske banovine.

Ž. Ministarstvo fizičkog vaspitanja naroda

§ 41

Redovna pomoć Savezu Sokola Kraljevine Jugoslavije, za Sokolska društva i seoske sokolske čete, za koju je odobren kredit u budžetu rashoda Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda za 1936/37 godinu, isplaćuje se Savezu u mesečnim obrocima po naredbama Ministra fizičkog vaspitanja naroda.

Iz ove budžetom odobrene pomoći ne mogu se činiti izdaci za otkupe i zakupe nikakvih nepokretnih imanja i zgrada niti troškovi na lične rashode, kao: na plate, nagrade, honorare, putne troškove i druge lične potrebe, već samo na one materijalne rashode čija je namena određena budžetom rashoda Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda.

Kad stupi na snagu ovaj zakon, Uprava Saveza Sokola podneće na odobrenje Ministarstvu fizičkog vaspitanja naroda detaljne predračune rashoda koji se imaju vršiti iz ove pomoći.

Izuzetno od Zakona o državnom računovodstvu i Zakona o Glavnoj kontroli, na kraju državne budžetske godine, a najdalje za dva meseca po isteku ove, Uprava Saveza podneće završni račun po rashodima iz ove pomoći Glavnoj kontroli na pregled i odobrenje.

Bliža upustva o izvršenju ove odredbe, propisaće Ministar fizičkog vaspitanja naroda.

§ 42

U § 27 Zakona o obaveznom telesnom vaspitanju od 2 februara 1934 godine iza reči budžetske, mesto: „1933/34” stavlja se: „1936/37”, i iza reči za, mesto: „1933/34” stavlja se: „1936/37”.

III RAZDEO — OŠTALE ODREDBE

§ 43

Ovlašćuje se Ministarski savet da može donositi uredbu sa zakonskom snagom u cilju sredivanja i olakšanja ekonomskih prilika u zemlji kao i uopšte unapređivanja privredne delatnosti.

Ove uredbe stupaju na snagu sa danom obnarodovanja i imaju se odmah podneti na saglasnost Narodnom predstavništvu.

§ 44

1) Ovlašćuje se Ministarski savet da, u cilju smanjivanja državnih rashoda u toku budžetske 1936/37 godine i stvaranja trajnih preduslova za sistematsku i racionalnu štednju u državnom i samoupravnom gazdinstvu u opšte, preduzme i preduzima sve potrebne mere, i to kako u okviru postojećih zakonskih odredaba, tako i uredbama sa zakonskom snagom koje bi imale za predmet utvrđivanje osnova

državnih i samoupravnih rashoda u drugom obimu nego što su ti osnovi postavljeni u zakonskim odredbama koje danas važe.

2) Ministarski savet će takođe izvršiti reviziju specijalnih dodataka, honorara, nagrada i drugih sporednih primanja koja uživaju državni službenici po dosadašnjim specijalnim propisima pored njihovih redovnih zakonskih prinadležnosti i ograničiti ta primanja do najviše 50% redovnih prinadležnosti.

3) U svrhu pripreme sistematizacije mesta u državnoj službi, Ministarski savet će ispitati broj osoblja i opseg poslovanja pojedinih državnih nadležstava i po potrebi donositi odluke o ukidanju ili spajanju nadležstava koja se pokažu suvišnim.

§ 45

1) Odluke o prijemu službenika u državnu i samoupravnu službu, kao i odluke o unapređenju i naimenovanju državnih i samoupravnih službenika na zvanja više grupe, mogu se donositi tek pošto je nadležni organ konstatovao, da ima slobodno budžetsko mesto i slobodan kredit.

Činovnici koji su ovakve odluke spremili i podneli na odobrenje nadležnom Ministru odnosno za to ovlašćenom organu odgovaraju solidarno za naknadu štete po Zakonu o Glavnoj kontroli, ako je za donošenje takvih odluka nedostajalo slobodno budžetsko mesto i slobodan kredit. Na odluku Glavne kontrole može se izjaviti žalba Kasacionom sudu u roku od 15 dana računajući od dana prijema odluke. Odluka Glavne kontrole postaje izvršna kad je odobri Kasacioni sud.

Činjenica da unapređenje odnosno naimenovanje na zvanje više grupe ne tereti tekući budžet, s obzirom na § 4 Zakona o naknadnim i vanrednim kreditima uz budžet rashoda i prihoda za 1933/34, neće se smatrati kao postojanje slobodnog budžetskog mesta i slobodnog kredita.

2) Na teret slobodnog kredita jednog činovnika više grupe može se postavljati samo jedan činovnik niže grupe s tim, da se ne može prekoračiti broj ni ukupna suma kredita po budžetu odobrena.

3) Ministri unutrašnjih poslova i inostranih poslova mogu postavljati i premeštati službenike svoje struke, u granicama ukupnog broja i ukupnog kredita odobrenog na lične rashode tih službenika po budžetu, bez obzira na njihovo brojno stanje i visinu kredita odobrenih istim budžetom u Ministarstvu i pojedinim banskim upravama odnosno zastupništvima u inostranstvu i njihovim područnim ustanovama ili ostalim ustanovama.

4) Prinadležnosti isplaćene po odlukama o službenim odnosima, koje su poništene presudama Državnog saveta, naplatiće se od službenika, na koga se poništena odluka odnosi.

Činovnici, koji su ovakve odluke spremili i podneli na odobrenje nadležnom Ministru ili za to ovlašćenom organu, odgovaraju za naknadu štete pred Glavnom kontrolom, ako za donošenje takvih odluka nedostaju osnovni i jasno predviđeni zakonski uslovi i ako nastupi nemogućnost naplate od službenika, na koga se poništena odluka odnosi. Odluka Glavne kontrole postaje izvršna kad je u slučaju žalbe odobri Kasacioni sud. Rok žalbe je 15 dana.

5) Isplata svih mesečnih prinadležnosti Ministara bez portfelja vršiće se iz budžetskih rezervnih kredita. Iz ovog će se kredita vršiti i svi lični i materijalni rashodi ovoga zvanja.

6) Lične penzijske prinadležnosti državnih službenika građanskog reda, službenika državnih saobraćajnih ustanova i službenika vojnog i građanskog reda u vojsci i mornarici, penzionisanih u toku ove budžetske godine, isplaćivaće se odmah iz kredita na penzije i invalidske potpore odobrenih u II razdelu državnog budžeta. Ovo važi i za isplate porodičnih penzijskih prinadležnosti porodicama umrlih službenika odnosno penzionera u toku ove budžetske godine.

Izvršenje ove odredbe propisaće Ministar finansija.

§ 46

1) Lični penzioneri državni i samoupravni ne mogu biti uposleni kod države i državnih preduzeća. Ovo se ne odnosi na penzionisane profesore univerziteta koji kao priznati naučnici rade na univerzitetu u svojstvu honorarnih profesora kao i na penzionere ratne invalide.

2) Ličnim penzionerima državnim i samoupravnim uposlenim u službi banovina i opština ili njihovih preduzeća u zvanjima koja ne povlače pravo na penziju pripadaju dok im ova služba traje umanjene penzijske prinadležnosti, izuzimajući porodični dodatak na skupoću i to:

a) za jednu četvrtinu onima čiji mesečni bruto dohodak od ovog zaposlenja iznosi od 600—1499.— dinara;

b) za jednu trećinu onima čiji mesečni bruto dohodak od ovog zaposlenja iznosi od 1500—2499.— dinara;

v) za jednu polovinu onima čiji mesečni bruto dohodak od ovog zaposlenja iznosi od 2500—4999.— dinara.

3) Odredbe stava 2 ovog §-a važe i za one državne penzionere kojima je penzija određena prema prinadležnostima po zakonima koji su dobili obaveznu snagu pre 1 septembra 1923, ako njihove bruto mesečne penzijske prinadležnosti ne računajući porodični dodatak na skupoću, iznosi više od 2000.— dinara. Isto ovo važi i za penzionere koji su po stavu 1 ovog paragrafa zaposleni kod države i njenih preduzeća, ako njihove bruto prinadležnosti ne računajući porodični dodatak iznose više od 2000.— dinara mesečno.

4) Penzionerima iz stava 2 ovog §-a kao i penzionerima ratnim invalidima uposlenim kod države ili samouprave, čiji mesečni bruto dohodak iznosi više od 5000.— dinara, ne pripadaju penzijske prinadležnosti.

5) Odredbama ovog paragrafa ne dira se u propise odredbe o dodacima na skupoću državnih penzionera.

II) Pomoći koje se isplaćuju iz državne kase na osnovu Zakona o pomoći od 16 februara 1929 proglašenog u »Službenim novinama« br. 42 (pod 93) od 20 februara 1929 ne mogu se uzeti u izvršenje (pod ovrhu) ni za kakvo potraživanje. Ova se odredba odnosi i na ona izvršenja, koja su dozvoljena do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, ali tražilac izvršenja (ovrhovoditelj) nije dužan da vrati one iznose, koje je već primio pre stupanja na snagu ovog Zakona na osnovu dozvoljenog izvršenja.

Ova odredba važi za sve vreme za koje se prednje pomoći isplaćuju iz državne kase.

Pomoći iz napred pomenutih zakona u slučaju smrti majke iznose za svako dete po 1600.— dinara mesečno.

III) Hercegovačko-Bokeškim ustašima iz ustanka 1872—75 i 1881—82, koji dokažu da su lično učestvovali u ovim ustancima, isplaćivaće se po rešenju Ministarstva finansija, na predlog bana Zetske banovine i to počev od 1 avgusta 1935 stalna pomoć od 200 dinara godišnje.

Lični dodatak na skupoću pripada im po čl. 2 tabeli III uredbe o dodacima na skupoću državnih penzionera br. 11330/I od 1932 godine.

§ 47

1) Članovima komisije za polaganje državnih stručnih ispita i viših državnih stručnih ispita gde ovi postoje, ne pripada nagrada ni od države ni od kandidata. Svi propisi pojedinih zakona, uredaba i pravilnika, koji su sa ovim u suprotnosti stavljaju se van snage. Ovo ne važi za profesorske ispite i ispite nastavnika veština u srednjim i stručnim školama, i nagrade članova komisije za ove ispite. Ministar prosvete u sporazumu sa Ministrom finansija određuje visinu ovih nagrada koje se isplaćuju iz budžetskih rezervnih kredita na sitne potrebe. Visina ovih nagrada važi i za profesorske ispite u resoru Ministarstva trgovine i industrije.

2) Za prekovremene časove rada, u koliko se po potrebi službe moraju zavesti, neće se isplaćivati nikakva nagrada, izuzev nagrada za prekovremeni rad osoblja Ministarstva finansija koje radi na izradi državnog budžeta i završnih računa. Ovo ne važi za služajevе, gde su pravo i visina nagrade regulisani zakonom.

3) Šefovima i računospitačima mesnih kontrola ne može se bez odobrenja opšte sednice Glavne kontrole isplaćivati nikakva nagrada za rad kod nadležštava kod kojih su postavljeni.

§ 48

1) Prestaju važiti sve zakonske odredbe, po kojima je bilo dopušteno odobravanje u pogledu vrednosti licitacija i pogodaba za nabavke, izrade, prodaje i dr. izuzetno od načina predviđenog u čl. 95 g Zakona o državnom računovodstvu.

2) Oficirima, članovima zadruga za podizanje stanova, može se za potraživanje tih zadruga dopustiti zabrana do 50% aktivnih i penzijskih prinadležnosti, osim porodičnih dodataka na skupoću, po njihovom pristanku pod uslovom da se zabrana može staviti tek kad im budu predate kuće i izdate tapije, odnosno izvršeni upisi njihova prava svojine u zemljišnim knjigama. Takva zabrana može se dopustiti samo za amortizaciona potraživanja koja ne traju duže od 20 godina.

§ 49

1) Neće se naplaćivati zakupnine za one državne zgrade koje su upotrebljene za nadležstva banskih uprava. Isto tako neće se plaćati zakupnine za one banovinske zgrade koje su upotrebljene za državna nadležstva i ustanove.

2) U mestima gde su građanske i narodne škole smeštene u državne, a ne u opštinske zgrade, školske opštine biće dužne da opravke i održavanje tih zgrada vrše iz svojih sredstava, ako državi ne plaćaju nikakvu zakupninu.

§ 50

Izuzetno od propisa § 100 Zakona o činovnicima, prilikom premeštaja, svi oženjeni organi finansijske kontrole moraju biti razrešeni od svoje dotadanje dužnosti u roku od mesec dana, a neženjeni ili udovi bez dece u roku od četrnaest dana.

§ 51

1) Za državne ustanove ne mogu se tražiti nikakve samoupravne dažbine. Ovo se ne odnosi na državna privredna preduzeća, koja se produktivno iskorišćavaju.

Tumačenje ove odredbe daje Ministar finansija.

2) Sve dažbine koje ubiraju banovine, odobrava Ministar finansija pravilnicima o izvršenju banovinskih budžeta. Ovi su pravilnici sastavni deo banovinskih budžeta.

3) Sastavni deo opštinskih budžeta i budžeta gradskih opština jesu pravilnici o izvršenju opštinskih budžeta odnosno budžeta gradskih opština, kojim se odobravaju i sve dažbine koje ubira opština odnosno gradska opština. Ovo važi kako za dažbine ustanovljene zakonom o taksama tako i za one koje se odobravaju na osnovu § 95 Zakona o opštinama odnosno § 116 Zakona o gradskim opštinama. Objavlivanje ovih pravilnika vrši se po propisima § 135 Zakona o opštinama odnosno § 143 Zakona o gradskim opštinama. Tako isto važe i dosadašnje odluke o opštinskim dažbinama odobrene od nadležnih vlasti, koje su objavljene po propisima starog zakona o opštinama koji je važio za Srbiju i Crnu Goru.

§ 52

Primaju se znanju i odobravaju:

I (Ministarstva finansija) Rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 62/VI od 26 avgusta 1935; rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 82/VI od 8 novembra 1935; rešenje Ministra finansija Pov.br. 336/II od 26 avgusta 1935;

II (Ministarstva vojske i mornarice) Rešenje Ministarskog saveta br. 5955 od 3 jula 1928; rešenje Ministarskog saveta Str. Pov.Đ.br. 1704 od 8 novembra 1935;

III (Ministarstva gradevina) Rešenje Ministarskog saveta br. 33865 od 5 novembra 1935.

§ 53

Primaju se znanju i odobravaju:

Uredbe Ministarskog saveta donete na osnovu § 63 Finansijskog zakona za 1934/35, produženog odredbom § 7 Zakona o budžetskim dvanaestinama za mesece: avgust, septembar, oktobar, novembar i decembar 1935 i januar, februar i mart 1936 godine i naknadnim i vanrednim kreditima uz budžetske dvanaestine za mesece: april, maj, juni i juli 1935 i uz budžet državnih rashoda i prihoda 1934/35 god. i to:

1) Uredba o izmeni § 77 Zakona o organizaciji vatrogastva od 15 jula 1933 godine — O.br. 4613 od 19 jula 1935 godine („Službene novine” od 31 jula 1935, br. 175—XL).

2) Uredba o likvidaciji bespravničkih naselja i zaseoka u državnoj šumi Pasjači — Vidojevici — Macanu, u Srezovima dobričkom i prokupačkom — M.S.Br. 591 od 1 avgusta 1935 („Službene novine” od 22 avgusta 1935, Br. 194—XLV).

3) Uredba o izmeni Uredbe K.M.Br. 34 od 2 februara 1935 godine o izmenama i dopunama Uredbe o zaštiti zemljoradnika od 3 avgusta 1934 godine — br. 55110 od 26 avgusta 1935 godine. („Službene novine” od 29 avgusta 1935, br. 199).

4) Uredba o zaštiti zemljoradnika K.M.Br. 184 od 30 septembra 1935 god. („Službene novine” od 8 oktobra 1935, br. 233—LVII).

5) Uredba o davanju olakšica domaćoj šumskoj industriji — br. 14618 od 30 septembra 1935 god. („Službene novine” od 8 oktobra 1935, Br. 233—LVII).

6) Uredba o taksenim olakšicama industrijskim preduzećima — Br. 61459/III od 30 septembra 1935 god. („Službene novine” od 14 oktobra 1935, Br. 237—LVIII).

7) Uredba o klirinškim uputnicama — Br. 1809/VIII od 5 oktobra 1935 („Službene novine” od 14 oktobra 1935, Br. 237—LVIII).

8) Uredba o izmeni Uredbe o zaštiti novčanik zavoda i njihovih verovnika od 23 novembra 1934 god. — K.Br. 1976 od 5 oktobra 1935 god. („Službene novine” od 24 oktobra 1935, Br. 246).

9) Uredba o povlasticama fabrici aluminijuma a. d. Beograd — III Br. 36508 od 17 oktobra 1935 („Službene novine” od 9 novembra 1935, br. 260—LXIV).

§ 54

Primaju se znanju i odobravaju:

Uredbe Ministarskog saveta donete na osnovu § 64 Finansijskog zakona za 1934/35, produženog odredbom § 7 Zakona o budžetskim dvanaestinama za mesece: avgust, septembar, oktobar, novembar i decembar 1935 i januar, februar i mart 1936 godine i naknadnim i vanrednim kreditima uz budžetske dvanaestine za mesece: april, maj, juni i juli 1935 i uz budžet državnih rashoda i prihoda 1934/35 god. i to:

1) Uredba o smanjenju ličnih prinadležnosti državnih i samoupravnih službenika — Br. 37420/I od 17 septembra 1935 („Službene novine” od 19 septembra 1935, br. 217—LII).

2) Uredba sa zakonskom snagom o vraćanju iz penzije u aktivnu državnu službu opunomoćenih ministara i izvanrednih poslanika Kraljevine Jugoslavije na strani — U.Pr.Pov.Br. 4154 od 25 juna 1935 („Službene novine” od 21 oktobra 1935, br. 243).

3) Izmene i dopune u Uredbi o ličnom i porodičnom dodatku državnih službenika i penzionera — Br. 39365/I od 24 oktobra 1935. („Službene novine” od 26 oktobra 1935, Br. 248—LXII).

§ 55

Sve odredbe dosadašnjih finansijskih zakona i zakona o budžetskim dvanaestinama, kojima su postojeći zakoni bili izmenjeni, ukinuti ili dopunjavani kao i sve uredbe, pravilnici i drugi propisi i rešenja koji su već doneti na osnovu ovlašćenja predviđenih u pomenutim zakonima, važiće i dalje.

§ 56

Ovaj Zakon stupa na snagu kad ga Kraljevski Namesnici potpišu i kad se obnaroduje u „Službenim novinama”, u koliko u pojedinim §§-ma nije drukčije naredeno. Krediti odobreni ovim zakonom važiće, izuzetno od odredbe čl. 2 Zakona o državnom računovodstvu, od 1 aprila 1936 do 31 marta 1937.

**PREGLED PREDLOGA BUDŽETA DRŽAVNIH
KOJI SE OBJAVLJUJE SHODNO § 2 PREDLOGA**

Razdeo	GLAVA	RASHODI	Predlog za 1936/37		Odobreno za 1935/36		Razlika predlaže se za 1936/37	
			Dinara	p.	Dinara	p.	+	-
							više	manje
						Dinara	p.	
		A. RASHODI:						
I		Vrhovna državna uprava:						
	I	Kruna	24,180.000	—	24,180.000	—	—	—
	Ia	Namesništvo	3,580.000	—	3,726.576	—	—	146.576
	II	Narodno predstavništvo:						
		a) Senat	11,386.000	—	12,362.290	—	—	976.290
		b) Narodna skupština	39,918.115	—	35,445.838	+	+	4,472.277
		Svega gl. II	51,304.115	—	47,808.128	+	+	3,495.987
	III	Pretsedništvo Ministarskog saveta	32,943.200	—	32,085.740	+	+	857.460
	IV	Državni savet	3,827.558	—	3,911.920	—	—	84.362
	V	Glavna kontrola	10,676.646	—	11,115.707	—	—	439.061
	VI	Civilna kuća Njegovog Veličanstva Kralja	2,808.543	—	2,818.800	—	—	10.257
	VII	Kancelarija Kraljevskih ordena	514.339	—	612.510	—	—	98.171
	VIII	Opšti rashodi	27,866.328	—	27,866.328	—	—	—
		Svega I razdeo	157,700.729	—	154,125.709	+	+	3,575.020
II		Penzije i invalidske potpore:						
	IX	a) Penzije	997,247.597	—	997,247.597	—	—	—
		b) Invalidske potpore	103,490.835	—	103,490.835	—	—	—
		Svega II razdeo	1,100,738.432	—	1,100,738.432	—	—	—
III		Državni dugovi	767,931.926	—	920,635.941	—	—	152,754.015
IV		Ministarstvo pravde	349,480.202	—	358,673.922	—	—	9,193.720
V		„ prosvete	833,116.262	—	850,657.789	—	—	17,541.527
VI		„ inostranih poslova	121,470.448	—	122,872.108	—	—	1,401.360
VII		„ unutrašnjih poslova:						
	LX-LXIII	Ministarstvo i područna nadležstva	200,010.684	—	209,627.027	—	—	9,616.343
	LXIV-LXV	Komanda žandarmerije	317,273.833	—	336,577.686	—	—	19,303.853
	LXVI-LXVII	Svega VII razdeo	517,284.517	—	546,204.713	—	—	28,920.196
VIII		Ministarstvo finansija:						
	LXVIII-LXVIII	Ministarstvo i područna nadležstva	297,874.285	—	308,699.752	—	—	10,825.467
	LXVIIIa-LXVIIId	Monopoli	366,322.283	—	384,385.775	—	—	18,063.492
	LXVIIIe	Državna hipotekarna banka	21,019.904	—	18,480.551	+	+	2,539.353
	LXVIIIž	Poštanska štedionica	14,486.679	—	14,808.818	—	—	322.139
	LXVIIIz	Državno imanje „Belje“ i „Topolovac“	62,055.450	—	62,055.856	—	—	406
	LXVIIIi	Fabrika šećera na Čukarici	36,164.000	—	37,600.000	—	—	1,436.000
		Svega VIII razdeo	797,922.601	—	826,030.752	—	—	28,108.151
IX		Ministarstvo vojske i mornarice	2,309,397.737	—	1,999,883.636	+	+	309,514.101
X		„ građevina	154,617.021	—	167,748.068	—	—	13,131.047
XI		„ saobraćaja:						
	LXXXIII-LXXXV	Ministarstvo i područna nadležstva	32,035.597	—	29,834.834	+	+	2,200.763
	LXXXVI	Odeljenje za građenje željeznica	177,994.403	—	157,571.521	+	+	20,422.882
	LXXXVIa	Uprava državnih železnica	1,876,372.400	—	1,896,845.624	—	—	20,473.224
	LXXXVIb	Direkcija rečne plovidbe	91,441.412	—	90,552.261	+	+	889.151
		Svega XI razdeo	2,177,843.812	—	2,174,804.240	+	+	3,039.572
XIa		Ministarstvo pošta, telegrafa i telefona	309,345.912	—	331,903.238	+	+	34,442.674
XII		„ poljoprivrede						
	LXXXVII-XC i XCb XCI	Ministarstvo, područna nadl. i ustan.	84,169.253	—	93,897.885	—	—	9,728.632
	XCII	Klasna lutrija	11,487.788	—	9,209.027	+	+	2,278.761
		Svega XIII razdeo	95,657.041	—	103,106.912	—	—	7,449.871
XIII		Ministarstvo trgovine i industrije	44,305.071	—	45,568.167	—	—	1,263.096
XIV		„ šuma i rudnika:						
	XCIIb	Šume	70,249.229	—	71,807.912	—	—	1,558.683
	XCIIg	Rudnici	195,816.309	—	218,459.332	—	—	22,643.023
		Svega XIV razdeo	266,065.538	—	290,267.244	—	—	24,201.706
XV		Ministarstvo soc. politike i nar. zdravlja	199,398.840	—	202,369.557	—	—	2,970.717
XVI		„ fizičkog vaspitanja naroda	11,764.695	—	14,161.918	—	—	2,397.223
XVII		Budžetski rezervni krediti	40,000.000	—	40,000.000	—	—	—
		Ukupno rashodi:	10,307,040.784	—	10,249,802.346	+	+	57,238.438

RASHODI: deset milijardi tri stotine sedam milijona četrdeset hiljada sedam stotina osamdeset četiri dinara.

RASHODA I PRIHODA ZA 1936/37 GOD.
FINANSIJSKOG ZAKONA ZA 1936/37 GODINU

Razdeo	GLAVA	PRIHODI	Predlog za 1936/37		Usvojena procena za 1936/37		Razlika predlaže se za 1936/37	
			Dinara	p.	Dinara	p.	+ više	- manje
		B. PRIHODI:						
I		Neposredni porezi	2.299.000.000	-	2.280.000.000	-	+	19.000.000
II		Posredni porezi	2.567.115.000	-	2.555.000.000	-	+	12.115.000
III		Monopoli	1.956.000.000	-	1.956.393.000	-	-	393.000
IV		Državna privreda:						
	VIII	Ministarstvo prosvete:						
		a) Državna štamparija — Beograd . .	26.950.000	-	26.780.000	-	+	170.000
		b) " " — Sarajevo . .	6.000.000	-	6.500.000	-	-	500.000
	IX	Ministarstvo finansija:						
		a) Državna hipotekarna banka	61.000.000	-	53.500.000	-	+	7.500.000
		b) Poštanska štedionica	74.000.000	-	74.000.000	-	-	-
		v) Drž. imanje „Belje“ i „Topolovac“ . .	75.410.000	-	73.297.300	-	+	2.112.700
		g) Državna fabrika šećera — Čukarica . .	42.912.950	-	48.320.000	-	-	5.407.050
	X	Ministarstvo saobraćaja:						
		a) Ministarstvo i područna nadleštva . .	14.793.200	-	12.624.200	-	+	2.169.000
		b) Uprava državnih železnica	2.007.000.000	-	1.926.685.518	-	+	80.314.482
		v) Direkcija rečne plovidbe	87.105.691	-	92.838.000	-	-	5.732.309
	Xa	Ministarstvo pošta, telegrafa i telefona .	512.700.000	-	482.700.000	-	+	30.000.000
	Xb	Ministarstvo poljoprivrede:						
		a) Državna klasna lutrija	37.000.000	-	25.500.000	-	+	11.500.000
		b) Državne ergele	2.581.780	-	8.635.113	-	-	6.053.333
		v) Srednje poljoprivredne škole	1.012.300	-	1.224.200	-	-	211.900
		g) Državna poljoprivredna zaklada . . .	1.800.000	-	2.600.000	-	-	800.000
	XII	Ministarstvo šuma i rudnika:						
		a) šume	102.080.163	-	94.149.249	-	+	7.930.914
		b) rudnici	259.294.385	-	266.590.586	-	-	7.296.201
	XIV	Ministarstvo soc. politike i nar. zdravlja .	51.512.882	-	53.085.347	-	-	1.572.465
		Svega IV razdeo	3.363.153.351	-	3.249.029.513	-	+	114.123.838
V		Razni prihodi	121.772.433	-	130.828.285	-	-	9.055.852
		Ukupno prihodi	10.307.040.784	-	10.171.250.798	-	+	135.789.986

PRIHODI: deset milijardi tri stotine sedam milijona četrdeset hiljada sedam stotina osamdeset četiri dinara.

MINISTARSTVO FINANSIJA
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Budžetsko odeljenje

Br. 2690/VII
10 marta 1936

NARODNOJ SKUPŠTINI

Na osnovu § 58 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini, čast mi je predložiti da se u predlogu finansijskog zakona za 1936/37 izvrše sledeće izmene i dopune:

I RAZDEO — OSNOVNE ODREDBE

§ 1

U petom i sedmom redu mesto: „10.307,040.784.—” staviti: „10.323,513.198.—”

§ 11a (nov)

Od sume naplaćene na ime skupnog poreza na poslovni promet kod cararnica odvajace centralne carinske blagajnice krajem svakog meseca 18% i predavati Državnoj hipotekarnoj banci kao prihod za banovinski fond prometnog poreza, koji se kod nje ustanovljava. Jednako će postupati i poreske uprave u pogledu skupnog poreza na poslovni promet koji se naplaćuje po knjizi obavljenog prometa.

Prihod banovinskog fonda prometnog poreza, prikupljenog kako od prihoda tako i naraslih kamata, deliće Ministarstvo finansija svaka dva meseca i to:

a) 80% banovinama: Vrbaskoj, Primorskoj, Drinskoj, Zetskoj, i Moravskoj kojima je po banovinskom budžetu za 1935/36 godinu odobrena pomoć (dotacija-subvencija) do visine te pomoći (izuzev Vrbaske banovine kojoj se od ove pomoći odbija dinara 3,471.097.— koliko iznose rashodi bolnice prenete iz banovinskog u državni budžet).

b) 20% banovinama: Dravskoj, Savskoj, Dunavskoj i Vardarskoj, i Gradskom poglavarstvu grada Beograda i Pančeva a prema poslednjem opštem zvaničnom popisu.

Iz ovog banovinskog fonda deliće se banovinama i odnosnim opštinama prema tač. a) i b) ove odredbe najviše 100 miliona dinara. Višak preko ove sume uneće se u državnu kasu kao prihod od ove vrste poreza.

Ova odredba važi sve dok se zakonom izrično ne izmeni ili ukine.

II RAZDEO — ODREDBE ZA POJEDINA
MINISTARSTVA

A. MINISTARSTVO FINANSIJA

I Ovlašćenja za Ministra finansija i odredbe za računsku službu

§ 13

Uneti nove tačke:

1a) da obaveze po materijalnim rashodima po budžetu za 1936/37 koje ispunjavaju i uslove iz čl. 64 Zakona o državnom računovodstvu može izuzetno od propisa čl. 109 Zakona o državnom računovodstvu plaćati i blagajničkim zapisima sa rokom plaćanja do 2 godine i sa kamatom koja ne može biti

veća od 7% a do iznosa od 300 miliona dinara. Ovaj iznos ne ulazi u kontigenat blagajničkih zapisa koji se izdaju na osnovu prednje odredbe.

5a) da može izvršiti zamenu kuponskog tabaka obveznica 2½% državne rente za ratnu štetu, kojom će se prilikom na osnovu talona i obveznica izdati nove obveznice sa novim kuponskim tabakom od 40 kupona od br. 11 do br. 50. Serije novih obveznica nosiće brojeve počev od broja 5001. Pri zameni za svaku predatu obveznicu sa talanom dobiće se druga obveznica sa kuponskim tabakom, koja će nositi novu seriju i nov broj. Ova zamena je obavezna. Bliže odredbe o ovome propisaće Ministar finansija pravilnikom.

Troškovi oko štampanja (zajedno sa hartijom), pregleda i zamena ovih obveznica pašće na teret rezervnih budžetskih kredita, koje odobrava Ministar finansija.

5b) da pored do sada izdatih 6% obveznica za finansijsku likvidaciju ošteta za beglučke zemlje u Bosni i Hercegovini I, II i III emisije u ukupnom nominalnom iznosu od 500 miliona dinara, može da izda i IV emisiju ovih obveznica do najviše nominalnog iznosa od 100 miliona dinara, koliko je potrebno radi isplate oštete za dosudene beglučke zemlje po zakonu o beglučkim zemljama u Bosni i Hercegovini.

Po ovim obveznicama, počevši od 1 jula 1936, o svakom roku plaćanja kupona, koji rokovi padaju 1 januara i 1 jula svake godine, pored tekućeg kupona isplatiće se i po 1 zaostali kupon po redu kako dospevaju.

Za ove obveznice važe u svemu odredbe Zakona o finansijskoj likvidaciji ošteta za beglučke zemlje dosuđenih po zakonu o beglučkim zemljama, u Bosni i Hercegovini, u koliko nisu protivne odredbi drugog stava ovog paragrafa.

6a) da depozit bivšeg društva Crvenog Krsta Crne Gore u iznosu od 35.984.— dinara koji se nalazi u poreskoj upravi u Podgorici može predati u svojini Zetskom banovinskom odboru Društva Crvenog krsta Kraljevine Jugoslavije na Cetinju.

15) da u smislu čl. 62 Finansijskog zakona za 1928/29 godinu, produženog čl. 40 Zakona o produženju važnosti odredaba dosadašnjih finansijskih zakona i zakona o budžetskim dvanaestinama, može priznati završne račune oblasnih direkcija državnih železnica za vreme od oslobodenja do zaključno 1922/23 budžetske godine i bez propisanih zakonskih formalnosti, u koliko organi Glavne kontrole nadu da po ovim računima nije bilo zloupotreba.

§ 13a (nov)

Iz prihoda povećanih podizanjem poreza na poslovni promet, opšteg i skupnog, Ministar finansija će izvršiti rashode:

1) odobrene po rešenju Ministarskog saveta Pov.Đ.br. 579 od 20 februara 1936 godine;

2) lične i materijalne za osnivanje srednje poljoprivredne škole za južnu kulturu u Topolici kod Bara do 500.000.— dinara; lične i materijalne za državnu oglednu voćarsku stanicu u Goraždi do 500.000.— dinara; lične i materijalne zavoda za ispitivanje vune do 500.000.— dinara — ukupno do 1,500.000.— dinara;

3) za plaćanje povlašćene i besplatne vožnje na državnim železnicama raznim ustanovama do sume

od 10,500.000.— dinara prema sporazumu sa Ministrom saobraćaja;

4) lične i materijalne oko otvaranja poslanstva u jednoj od Skandinavskih država.

§ 13b (nov)

1) Država plaća sve na nju otpadajuće oštetne iznose po § 4 Zakona o izmenama i dopunama Zakona, koji se odnosi na agrarnu reformu u Bosni i Hercegovini od 12 avgusta 1933, obveznicama, po nominalnom iznosu, koje nose naziv „6% obveznice za finansijsku likvidaciju agrarnih odnosa u Bosni i Hercegovini” i glase na donosioca. Za isplatu dosuđenih ošteta ovlašćuje se Ministar finansija da izda ovih 6% obveznica za finansijsku likvidaciju agrarnih odnosa u Bosni i Hercegovini do ukupnog nominalnog iznosa 50,000.000.— dinara. Obveznice se izdaju u komadima od din. 100.—, 500.—, 1.000.— i 2.500.— nominalnih, podeljenih u serije po 50 brojeva sa 6% godišnjeg interesa koji počinje teći od 1 aprila 1935 bez obzira na napred navedenu zakonsku odredbu a isplaćuje se po isteku svake godine. Sume ispod 100.— dinara za koje se ne mogu dobiti obveznice, ne isplaćuju se.

2) Ako se posle donetih svih izvršnih presuda ustanovi, da se sumom od 50,000.000.— dinara ne mogu likvidirati sve oštete, koje su obračunate po 70.— dinara po dunumu, onda će se oštetni iznosi po izvršnim presudama procentualno sniziti, tako da celokupna ošteta koja se ima isplatiti ne pređe utvrdenu maksimalnu cifru od 50,000.000.— dinara.

3) Obveznice se amortizuju za 40 godina počevši od 1 aprila 1935. Amortizacija se vrši putem otkupa obveznica na berzi sve dok kurs istih bude niži od njihove nominalne vrednosti ili putem izvlačenja kada kurs obveznica dostigne ili pređe njihovu nominalnu vrednost. U slučaju amortizacije putem otkupa obveznica na berzi, otkup će biti vršen sve do potpunog iskorišćenja odobrenog budžetskog kredita za amortizaciju u dotičnoj godini shodno utvrđenom amortizacionom planu duga. Otkupljeni viškovi preko iznosa predviđenih u amortizacionom planu služiće za skraćivanje roka trajanja amortizacije duga. U slučaju amortizacije putem izvlačenja, ova poslednja biće vršena u odeljenju državnih dugova i državnog kredita 1 februara svake godine ili prvog narednog dana, ako 1 februar bude prazničan dan. Brojevi izvučenih obveznica biće objavljeni preko „Službenih novina”. Amortizovane obveznice putem izvlačenja isplaćuju se po nominalnoj vrednosti počev od 1 aprila one godine, u kojoj je izvlačenje izvršeno, a od koga dana prestaje teći interes po njima. Amortizovane obveznice putem izvlačenja moraju imati sve nedospele kupone, inače će se vrednost kupona, koji nedostaju odbiti pri isplati obveznica.

4) Sume potrebne za isplatu kupona i amortizaciju obveznica prema amortizacionom planu unosiće se svake godine u budžet državnih rashoda i prihoda. Kuponi zastarevaju za pet godina, a amortizovane obveznice za 30 godina od roka plaćanja. Sva služba po ovome zajmu poverava se Odeljenju državnih dugova i državnog kredita Ministarstva finansija, a koje će državne ustanove i privatne banke vršiti isplate kupona i amortizovanih obveznica naređivaće Ministar finansija određujući i proviziju za isplatu kupona. Ovim se obveznicama priznaju sve povlastice koje uživaju ostale državne

obveznice i kotiraće se na svima domaćim berzama. Sva prepiska po ovom dugu oslobođena je svih taksa.

5) Troškovi oko izrade obveznica, kontrolnih knjiga, potrebnih formulara, kao i drugi izdaci u vezi sa izvršenjem ovog zakona, padaju na teret budžetskih rezervnih kredita budžeta državnih rashoda.

6) Ovlašćuje se Ministar finansija da na osnovu ovoga Zakona izdaje sva potrebna obaveštenja i naređenja.

7) Isplata po ovom u toku ove budžetske godine vršiće se iz part. 57 budžeta državnih rashoda za ovu godinu.

2 Odredbe o državnim dobrima

§ 14

1) Brišu se sledeće reči: „u slučajevima direktne prodaje potrebna je odluka Ministarskog saveta na predlog Ministra finansija”.

§ 17a (nov)

1) Ovlašćuje se Ministar finansija da za zemljišta sa delovima teritorije mačvanske vodne zadruge propiše plaćanje poreza na prihod od zemljišta po čl. 13 Zakona o neposrednim porezima po katastarskom čistom prihodu, koji je postojao do amelioracije odnosnih delova. Pošto budu svi tehnički radovi amelioracije dovršeni i kolaudovani, stiće zadruga pravo na povraćaj poreza po čl. 17 Zakona o neposrednim porezima.

2) Izuzetno od propisa § 11, 13 i 17 Zakona o neposrednim porezima dozvoljava se:

a) vodnoj zadruzi u Dardi da se počev od 1936 godine može koristiti pravom na povraćaj (restituciju) poreza, i za radove na odvodnjavanju svoga područja izvedene od 1912 do 1935 godine;

b) Bogojevo—Vajska—Živa vodnoj zadruzi u Bogojevu da se može koristiti pravom na povraćaj (restituciju) poreza počev od 1929 godine za radove izvedene od 1924 do 1928 godine i za iznose koje je ustanovila likvidaciona komisija Ministarstva finansija.

3 Odredbe o državnim monopolima

§ 18a (nov)

Ovlašćuje se Ministar finansija da može po odobrenju Ministarskog saveta uredbom sa zakonskom snagom propisati način i uslove za prekidanje postupka po monopolskim i trošarinskim krivicama izvršenim do 29 februara 1936 godine.

§ 45a (nov)

(¹) Zakon o državnim monopolima menja se odnosno dopunjuje kako sleđuje:

1) Na kraju § 5 dodaje se: „ili može biti plasirana u građevinske objekte monopolske uprave”.

2) U stavu 1 §-a 23 izostavlja se druga i treća rečenica i umesto njih stavlja se: „Sadilac ne sme zasaditi duvan na drugom zemljištu niti više od 10% preko odobrenog mu broja strukova”.

3) Stav 2 §a 23 menja se i glasi:

„Sadilac, koji želi da zasadi manji broj strukova duvana, nego što mu je dozvoljeno, dužan je da to prijavi duvanskoj stanici i da joj podnese

dozvolu radi ispravke najdalje do 15 aprila. Ako ne želi da zasadi ni zakonom utvrđeni minimum (stav 3 §-a 19) dužan je da do istog dana vrati dozvolu duvanskoj stanici."

4) U stavu 1 §-a 26 umesto reči: „polovine” stavlja se reč: „kraja”.

5) Stav 5 §-a 28 ukida se

6) Stav 1 §-a 40 ukida se.

7) U stavu 2 §-a 45 izostavljaju se reči: „naknada oko otkupa (§ 46)”, a posle reči: „materijala”, umeće se: „troškovi učinjeni na račun sadioca po naređenjima ovog Zakona”, a druga rečenica ovog stava menja se i glasi: „Iz ostatka zadržace se državni porez i prirez koji naplaćuju poreske uprave na osnovu podnetog spiska poreske uprave.”

8) U stavu 3 §-a 45 posle reči: „dažbine” umeće se: „kao ni administrativna ni privatna potraživanja”.

9) U §-u 46 menja se i glasi:

„Izdaci oko otkupa duvana kao i dnevne nagrade iz §-a 47 (ovog Zakona) padaju na teret računa otkupa duvana”.

10) Stav 3 §-a 69 ukida se.

11) U stavu 1 §-a 101 umesto reči: „trostruke” stavlja se reč: „jednostruke”, a umesto reči: „deseostruke” stavlja se reč: „petostruke”.

12) U tač. 3 §-a 101 izostavljaju se reči: „§ 23, stav 1, ili”.

13) U stavu 1 §-a 101 dodaje se nova tačka koja glasi:

„13) Ko neovlašćeno uveze petroleum ili tako uvezeni petroleum drži”.

14) U §-u 101 dodaje se 2 stav koji glasi:

„Novčana kazna iz prethodnog stava ne može biti manja od 300.— dinara izuzev slučaja iz st. 3 §-a 111”.

15) U §-u 102 umesto: „500.—” stavlja se: „150.—”.

16) U tač. 1 stav 1 §-a 103 posle reči: „ili 23” izostavljaju se reči: „stav 3”.

17) U produženju stava 1 §-a 104 dodaje se: „Zaplenjuje se i novac naden pretresom kod krivca i upotrebljava se za izvršenje krivičnog rešenja”.

18) U §-u 124 izostavljaju se reči: „tužba” i umesto njih stavlja se reči: „žalba”.

(*) Na monopolske krivice, učinjene pre 29 februara 1936 godine ukoliko, do toga dana, ne budu pravosnažno rešene (presudene), primeniće se blažiji zakon.

(*) Plaćanja novčanih kazni i taksa po pravosnažnim rešenjima (presudama) koje su izrečene radi krivica iz §-a 101 Zakona o državnim monopolima, učinjenih po stupanju na snagu novoga Zakona o državnim monopolima pa do stupanja na snagu ovog zakona, smanjuju se na $\frac{1}{2}$ iznosa u rešenju (presudi), u koliko nisu već izvršena. Naplaćene se novčane kazne ni u kakvom slučaju ne vraćaju.

§ 19

Drugi stav tač. 3 menja se i glasi: „Poresko olakšanje zemljarine predviđeno za poresku 1936 god. u § 48 Zakona o budžetskim dvanaestinama za mesec avgust 1935—mart 1936 važi i za poresku 1937 godinu.

§ 19a (nov)

a) Iza tač. 3 čl. 46 Zakona o neposrednim porezima dodaje se nov stav koji glasi:

„Ribari iz druge grupe tačke 5 člana 42 Zakona koji ribu love sa običnim spravama i čamcima, a pri-

hod im od toga zanimanja dotiče tek za njihovo uzdržavanje i ne prelazi običajne nadnice u dotičnom mestu.”

b) Iza tač. 6 čl. 46 Zakona o neposrednim porezima dodaje se nova tačka, koja glasi:

„7) Vodenice potočare sa najviše dva vitla, koje su postavljene u potocima koji presušuju i koje s toga ne mogu da rade preko cele godine već samo periodično kad naiđe voda.”

v) Porez na prihod od zgrada, koji je zadrugama i njihovim savezima pomenutim u tač. 7 i 8 Zakona o neposrednim porezima, u poreskim godinama 1929 do 1935 bio razrezan od zgrada oslobođenih poreza po tač. 17 čl. 32 pomenutog Zakona usled propuštene ili odocnele prijave, otpisaće se u koliko još nije naplaćen, a već naplaćeni neće se vratiti, ako se do kraja meseca septembra 1936 godine podnesu naknadno dokazi, da su za poresko oslobođenje tih zgrada i odnosno vreme postojali uslovi iz pomenutog člana 32 Zakona o neposrednim porezima.

g) Iza stava drugog tač. 8 čl. 76 Zakona o neposrednim porezima dodaje se nov stav koji glasi:

„Ne gube pravo na oslobođenje od poreza kreditne zadruge koje ispunjavaju uslove iz tač. 7 i 8 člana 76, a koje na zadružne udele ne odobravaju višu kamatu od eskontne stope Narodne banke”.

d) Na kraju trećeg stava tač. 4 čl. 82 Zakona o neposrednim porezima dodaju se ove reči: „a tako isto ni u slučaju ako je kapital pozajmilo samoupravno telo (opština, grad, banovina) i stavilo ga na raspoloženje kojem sopstvenom tekovinskom preduzeću”.

d) Rečenica prva stava 1 člana 6 Zakona o porezu na poslovni promet od 31 januara 1922 godine odnosno §-a 1 Zakona o izmenama i dopunama Zakona od 14 avgusta 1932 menja se i glasi:

„Porez na poslovni promet utvrđuje se sa 2,5% a za promet luksuznih predmeta sem toga još sa 12% od primljene sume na ime naknade.”

e) § 1 Zakona o skupnom porezu na poslovni promet od 12 jula 1930 godine, dodaje se sledeće autentično tumačenje:

Skupni porez na poslovni promet nije neki novi samostalni poreski oblik, nego samo reformisan način naplate opšteg poreza na poslovni promet, koji je ustanovljen Zakonom o porezu na poslovni promet, od 31 januara 1922 godine.

ž) Na kraju stava 2 §-a 4 Zakona o skupnom porezu na poslovni promet dodaje se nova rečenica koja glasi:

„Isto tako, može Ministar finansija kod uvoza robe odrediti za poresku osnovicu iznos carinskih dažbina, kao i ustanoviti naročite poreske stope za naplatu u ovom slučaju”.

z) Rečenice prva i druga stava 3 §-a 4 Zakona o skupnom porezu na poslovni promet menjaju se i glase:

„U koliko nije poreska osnovica odnosno naplata propisana po prethodnom stavu, kao poreska osnovica pri uvozu smatraće se naknada, koju je u račun stavio inostrani dobavljač cena o računu koja obuhvata i rabat ili deklarirana vrednost, kod nedostatka originalnog računa. U obadva slučaja valja dodati uvoznju carinu, i ostale državne dažbine, kao i iznos transportnih troškova od mesta isporuke do mesta poručioća, u koliko nisu u računu sadržani. Svi ovi iznosi, ako su pokazani u ukupnoj vrednosti računa, imaju se i pojedinačno u računu iskazati.”

i) U tač. 4 stava (7) §-a 4 Zakona o skupnom porezu na poslovni promet od 12 jula 1930 reči:

„oslobodenje carinskih dažbina, u koliko nije namenjena za prodaju”, brišu se i mesto toga stavlja: „da je slobodna od carine, ako i u koliko nije namenjena za preprodaju, odnosno ako u tarifi skupnog poreza na poslovni promet nije drugačije određeno”.

j) Na kraju §-a 10 Zakona o skupnom porezu na poslovni promet od 12 jula 1930 dodaje se nov stav koji glasi:

„⁽³⁾ Poreski obveznik, koji ne vodi knjigu obavljenog prometa ili koji spreči organe poreske vlasti u izvidaju i pregledu poslovnih knjiga, beležaka i dokumenata, kazniće se novčano od 1.000.— do 10.000.— dinara, a razrez poreza izvršiće mu se na osnovu prikupljenih podataka. Ovu kaznu izriče prvostepena poreska vlast.”

k) U §-u 14 Zakona o skupnom porezu na poslovni promet od 12 jula 1930 dodaje se nov stav: „⁽³⁾ Izuzetno neće plaćati skupni porez od svoga prometa vodenice potočare sa najviše dva vitla koje su postavljene u potocima koji presušuju i koje stoga ne mogu da rade preko cele godine već samo periodično kad naiđe voda”.

l) Gardijski dom u Topčideru oslobada se od plaćanja poreza na poslovni promet sve dotle, dok bude služio prosvetno-kulturnim i dobrotvornim svrhama. Za ranije godine razrezani mu porez na poslovni promet rashodovaće se.”

lj) Ovlašćuje se Ministar finansija, da može otpisati dugovani neposredni porez do kraja 1935 godine onim imovnim opštinama, za koje se dokaže da su platno nedovoljno nesposobne a prodajom njihove imovine da bi im se nanela nesrazmerno teža šteta.

§ 19b (nov)

a) U tar. br. 8 Zakona o taksama stavlja se: u tač. 1 umesto: „dinara 1.—” reči: „dinara 0.50” umesto: „dinara 20.—” „ dinara 10.—”

U tač. 2 pod a) umesto: „dinara 60.—” reči: „dinara 40.—”

pod b) umesto: „dinara 120.—” reči: „dinara 80.—” pod v) umesto: „dinara 240.—” reči: „dinara 150.—” pod g) umesto: „dinara 500.—” reči: „dinara 250.—”

U istom tar. br. menja se Napomena 4 i glasi: „Poreske uprave dužne su da sve operate o naplati ove takse svakoga meseca šalju nadležnoj finansijskoj direkciji radi cenzure.”

b) Peta napomena Tar.br. 10 taksenog Zakona menja se i glasi:

„5 Napomena. Na kupone odnosno dividende plaća se na ime takse 1%.

Na tantijeme koje ne podleže službeničkom porezu iz čl. 96 Zakona o neposrednim porezima, jer se u smislu tač. 8 čl. 82 istog Zakona unose u osnovicu društvenog poreza, plaća se naime takse 10%, a na ostale tantijeme 1%.

Ove takse naplaćuju i predaju državnoj blagajnici preduzeća koja ih isplaćuju, prema celokupnim sumama koje se na ime dividende odnosno tantijeme izdaju, s tim da taksa na tantijeme pada na teret primaoca tantijeme.

Ova odredba ima se primeniti i na one dividende odnosno tantijeme koje su odobrene ili budu odobrene za poslovnu godinu 1935 ili drugu koju poslovnu godinu zaključnu posle 31 decembra 1935.

v) Član 15 Zakona o taksama menja se i glasi sa važnošću za celu državu sledeće:

Podnesci (molbe, žalbe, tužbe, pritužbe i t. d.) zapisnici koji zamenjuju podneske, lično predani dr-

žavnim ili samoupravnim vlastima ili službenim licima, ako ne potpadaju pod Zakon o sudskim taksama, ne mogu biti primljeni ako nisu snabdeveni propisnom taksom. Oni će se odmah vratiti licu, koje ih je predalo da ih propisno taksira.

Podnesci bez taksa ili sa nedovoljnom taksom, koji stignu poštom, zavodiće se u protokol i odmah poslati vlasti, u čijem se delokrugu podnosioc nalaži, da od njega zatraži propisnu taksu, s tim, da se njegov podnesak neće uzimati u rad dok ne položi propisnu taksu za nj.

Vlast, kojoj je podnesak poslat radi naplate takse, pozvaće najdalje za 5 dana podnosioca, da za 30 dana od dana uručenja poziva, položi potrebnu taksu. U protivnom, bez ikakvog prava na žalbu, smatraće se kao da podnesak uopšte nije podnet. Ako je podnošenje takvog pismena vezano za izvesan zakonski rok, pa je ono kao netaksirano blagovremeno podneto, smatraće se da je blagovremeno, ako se taksa u ovom propisnom naknadnom roku položi.

Službenik, koji uzme u rad podnesak, za koji nije ili nije dovoljno plaćena taksa, u vremenu kako je u ovom članu propisano, kazniće se novčano u korist državne kase iznosom od 30.— do 500.— dinara. Ovu kaznu izrićaće, po prethodnom saslušanju, za sve javne službenike u Beogradu Odeljenje poreza Ministarstva finansija, a za druge javne službenike nadležne finansijske direkcije a po prethodnom saslušanju. Protivu ovih rešenja nema mesta žalbi odnosno tužbi.

g) U stavu drugom člana 32 Zakona o taksama umesto reči: „8% na godinu” stavlja se: „6% na godinu”.

U stavu trećem istog člana menjaju se tekstovi pod tačkom a) i b) i glase:

„a) Za uručenu pismenu opomenu: 1) 1.— (jedan) dinar ako dug nije veći od 200.— dinara; 2) 0.5% (polo od sto) od celog duga koji premašuje 200.— dinara i nije veći od 10.000 dinara; i 3) 1% (jedan od sto) od celog duga koji premašuje 10.000.— dinara;

b) Za izvršeni popis (plenitbu) stvari 1) 5.— (pet) dinara ako dug nije veći od 500.— dinara; 2) 1% (jedan od sto) od celog duga koji premašuje 500.— dinara i nije veći od 10.000.— dinara; i 3) 2% (dva od sto) od celog duga koji premašuje 10.000 dinara”.

d) U Tar. br. 34 Zakona o taksama u tač. 1 u završetku prvog stava posle reči: „gde se troši jelo i piće” briše se sve do kraja ovoga stava i umesto toga stavlja: „za sume

preko	50.— dinara do	100.— dinara	1.— dinar
„	100.—	„	500.—
„	500.—	„	1.000.—
„	1.000.—	„	5.— dinara

od svakog tabaka. Računi do 50.— dinara oslobođeni su od takse. Ako suma nije naznačena plaća se najveća predviđena taksa.

U tač. 3 umesto: „5” stavlja se: „10”.

Napomene 2 i 3 menjaju se i glase:

„2) Napomena: Taksa iz Tar. br. 34 plaća se samo u slučajevima, kada se račun, note itd. pomenuti u tač. 1 ovog tar. broja faktično izdaju.

3) Napomena: Za neplaćeni, nedovoljno plaćeni ili nepropisno plaćenu taksu iz ovog tar. broja kazna je pedesetstruki iznos neplaćene ili nepropisno ili nedovoljno plaćene takse.”

Napomena 4, 5 i 6 ukida se.

Taksa plaćena za već nabavljene taksene obrasce za račune neće se vraćati.

d) U stavu prvom člana 52 Zakona o taksama umesto reči: „i trostrukim iznosom” stavlja se „i jed-nostrukim iznosom”.

e) Tar. br. 62 Taksene tarife Zakona o taksama menja se i glasi:

I. Za pravo na točenje alkoholnih pića na sitno i na veliko plaća se na ime takse:

a) U Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Mariboru, Novom Sadu, Osijeku, Sarajevu, Splitu, Subotici, Skoplju, Nišu i Šibeniku na svako pola godine: 1.500.—, 1.000.—, 750.—, 500.—, 300.—, 200.— di-nara;

b) U mestima preko 15.000 stanovnika na svako pola godine: 1.000.—, 750.—, 500.—, 300.—, 200.—, 150.— dinara;

v) U mestima preko 2.000 do 15.000 stanov-nika na svako pola godine: 750.—, 500.—, 300.—, 200.—, 150.—, 100.— dinara;

g) U mestima do 2.000 stanovnika na svako pola godine: 500.—, 300.—, 200.—, 150.—, 100.—, 50.— dinara.

II. Za pravo prodaje alkoholnih pića u original-nim zatvorenim flašama u bakalnicama, kolonijalnim, delikatesnim i njima sličnim radnjama plaćaju taksu iz najniže grupe pojedinih kategorija a, b, v, i g pod I.”

U I Napomeni u stavu drugom umesto reči: „počelo” stavlja se: „odnosno prodaja počela” i ume-sto reči: „obustavilo” stavlja se: „odnosno prodaja obustavila”.

U III Napomeni iza reči: „točenje” dodaje se: „odnosno prodaja”.

U IV Napomeni stavu prvom umesto: „a, b, i v” staviti: „a, b, v, i g”; a u drugom stavu umesto: „20” staviti „40”; u stavu trećem umesto: „a, b, i v” staviti: „a, b, v i g”; u stavu četvrtom umesto: „a i b” staviti: „a, b i v”.

Na kraju prvog stava 5 Napomene dodaje se nova rečenica koja glasi:

„Ko otpočne prodaju alkoholnih pića u original-nim zatvorenim flašama bez prethodne uplate takse kazniće se, pored naplate redovne takse, trostrukim iznosom uskraćene redovne takse”. U drugom stavu iste napomene u prvoj i drugoj rečenici posle reči: „točilac” dodaje se: „odnosno prodavac”, a u drugoj rečenici posle reči: „točenje” dodaje se: „odnosno prodaje” i u četvrtom stavu posle reči: „točica” do-daje se: „odnosno prodavaoca”.

U 7 Napomeni u stavu prvom umesto reči: „ge-neralnoj direkciji posrednih poreza” stavlja se: „Fi-nansijskoj direkciji” a u drugi stav iste napomene menja se i glasi: „protiv rešenja Finansijskih direk-cija ima mesta tužbi Upravnom sudu po odredbama Zakona o državnom savetu i upravnim sudovima”.

8 Napomena ukida se.

9 Napomena postaje 8 napomena s tim, da se umesto reči: „unutrašnjih dela” stavlja: trgovine i industrije”.

Gornje odredbe primenjivaće se od dana stu-panja na snagu za one točioce odnosno prodavaoce kojima ova taksa još nije razrezana, a od 1 jula 1936 za one kojima je razrez ove takse već izvršen po dosadašnjim odredbama.

Ž) Napomena 1 uz tar. br. 92 Zakona o tak-sama ukida se stim, da druga Napomena postaje 1 Napomena a treća Napomena postaje druga Napo-mena.

z) Opraštaju se sve kazne, koje su izrečene za-drugama, njihovim savezima i njihovim funkcioneri-ma za taksene krivice iz tar br. 12 Napomena 12, 62, 91 i 92 Zakona o taksama, učinjene do 31 januara 1936. Postupak koji je po ovim krivicama u toku, obustaviće se, a u koliko su ove krivice presudene kazne se neće naplaćivati, ali već naplaćene neće se vraćati.

i) Prevoz teretnim automobilima na putu od Ko-tora do Peći i u mesta koja su dostupna samo pre-ko toga puta, ne podleži taksi iz tač. 2 tar. br. 101 Taksene tarife Zakona o taksama.

§ 19v (nov)

U tački 1 pod II tač. 4 člana 72 Zakona o dr-žavnoj trošarini posle broja „10.000.—” stavlja se i dodaje se: „peta grupa 6.000.— i šesta grupa 4.000.—”; u tač. 2 posle broja: „8.000.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „peta grupa 4.800.— i šesta grupa 3.200.—”; u tač. 3 posle broja: „6.000.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „peta grupa 3.600.— i šesta gru-pa 2.400.—”; u tački 4 posle broja „2.400.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „peta grupa 1.600.— i šesta grupa 1.200.—”; u tač. 5 posle broja „1.800.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „peta grupa 1.200.— i šesta grupa 900.—”; u tač. 6 posle broja: „1.200.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „peta grupa 800.— i šesta gru-pa 600.—”; u tač. 7 posle broja: „1.600.—” stavlja se zapeta i dodaje se „peta grupa 1.200.— i šesta grupa 800.—”; u tač. 8 posle broja: „1.200.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „peta grupa 900.— i šesta grupa 600.—”; u tač. 9 posle broja: „800.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „peta grupa 600.— i šesta grupa 400.—”.

U 2 Napomenu u drugom stavu posle broja: „6.000.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „4.000.—”; u trećem stavu posle broja: „4.000.—” stavlja se za-peta i dodaje se: „3.600.—”; u četvrtom stavu posle broja: „3.600.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „2.600.—”; u petom stavu posle broja „1.200.—” stavlja se zapeta i dodaje se: „800.—”.

Gornje odredbe primenjivaće se od dana stu-panja na snagu za one točioce odnosno prodavce kojima državna i banovinska trošarina na vino i rakiju nije razrezana, a od 1 jula 1936 za one, ko-jima je razrez već izvršen po dosadašnjim odred-bama.

§ 20

Dodati novu tačku koja glasi:

3) Kompletan kolosečni materijal za železničke pruge (šine), vezice, rebraste, klinaste pločice, plo-čice za pričvršćivanje, zavrtnji, tirfoni i ekseri, gro-verovi prstenovi obični i dupli, kompletne skretnice proste, engleske i poluengleske, kao i ukrštaji sa ili bez gvozdjenih pragova, rezervni delovi za skretnice i to: kompletan jezični, srca, križne ili kolenaste šine, gvozdjeni pragovi i drugi sastavni delovi skret-nica koji Ministarstvo saobraćaja, (Generalna direk-cija državnih železnica) po prethodno sklopljenom ugovoru nabavlja iz inostranstva, oslobodava se od plaćanja carine i carinskih dažbina, gde to Ministar finansija odobri.

§ 20a (nov)

Obustavlja se izvršenje kazne zatvora, dosudene po čl. 153 Carinskog zakona u slučajevima gde nov-čana kazna iznosi do 50.000.— dinara za dela izvr-šena do 31 marta 1936.

Kod kazna većih od 50.000.— dinara, ovaj iznos odbiće se a za ostatak kazne krivac će odležati kaznu zatvora.

§ 21a (nov)

Na kraju člana 1 Uredbe o banovinskim trošarinama od 29. marta 1935 br. 2765/VII dodaje se: „i osvetljenje u rudnicima”.

U članu 2 iste Uredbe dodaje se na kraju: „sečiva za sprave za brijanje od kom. din. 1.—
dodatak za kavu (frankova kava ili se-
bura i sl.) od 1 kg. „ 1.—
sirćetnu kiselinu od 100 kg. 100% jačine „ 400.—
sirće od vina i alkohola od 1 lit. „ 0.50
kaustičnu sodu od 1 kg. „ 0.80
amonijačnu sodu od 1 kg. „ 0.40
kristalnu sodu od 1 kg. „ 0.20
bikarbonu sodu od 1 kg. „ 6.—

U čl. 3 iste Uredbe u prvoj rečenici iza reči „kalcijev karbid” dodati: „sečivo za sprave za brijanje, dodatak za kavu, sirćetnu kiselinu, sirće od alkohola, sirće od vina, kaustičnu, amonijačnu, kristalnu i bikarbonu sodu” u početku druge rečenice istog člana dodaje se: „na iste ove artikle i....” na kraju istog tog člana dodaje se:

„Banovinska trošarina na sirćetnu kiselinu proizvedenu u zemlji naplaćuje se zajedno sa državnim trošarinom prema faktičnim procentima jačine shodno odredbama zakona o državnoj trošarini.”

Banovinska trošarina na sirće dobiveno sirćetnim vrenjem alkoholnih tečnosti, a koje se proizvoda u zemlji, naplaćuje se po organima finansijske kontrole zajedno sa kontrolnom taksom prilikom denaturisanja alkohola, koji se prerađuje u sirće na bazi 70% iskorišćenja alkohola, ako odnosni proizvođač dobavlja manje od 30.000 hektolitarskih stepeni beztrošarinskog alkohola godišnje.

Ako proizvođač sirćeta nabavlja preko 30.000 hektolitarskih stepeni beztrošarinskog čistog alkohola godišnje, onda se naplata vrši na bazi pravog iskorišćenja, koje će se utvrditi komisijski po organima Ministarstva finansijske.

Na kraju čl. 5 dodaje se: „Finansijski organi popisace kod prodavaoca na sitno i veliko sve zalihe sečiva za sprave za brijanje, dodatka na kavu, sirćetne kiseline, sirćeta od alkohola i vina, kaustične, amonijačne, kristalne i bikarbone sode i trošarina, odnosno razlika u stopi naplatiti.”

Pri tome se neće uzimati u popis količine: sečiva za sprave za brijanje do 50 komada, dodatka za kavu do 20 kg., sirćetne kiseline i sirćeta od alkohola do 10 kg. 100% jačine, sirćeta od vina do 50 litara, amonijačne sode do 100 kg., kaustične sode do 50 kg., kristalne sode do 200 kg. i bikarbone sode do 5 kg.

Ovlašćuje se Ministar finansijske da donese prečišćeno izdanje ove Uredbe i da pravilnikom reguliše način naplate ove trošarine.

§ 21b (nov)

Ovlašćuje se Ministar finansijske da može, izuzetno od odredbe stava 2 člana 19 Uredbe o izvođenju javnih radova br. 30271 od 22. novembra 1934 odobravati na predlog pojedinih banovina: da se plaća na teritoriji odnosno banovine banovinska trošarina na vino i rakiju pri puštanju u promet i potrošnju; da je plaća lice, koje vino ili rakiju od proizvođača kupi ili dobije ma po kom drugom

osnovu, (poklon, ušur, pozajmica itd.); da banovinsku trošarinu ne plaćaju proizvođači vina na vino, koje upotrebe za kućnu potrebu i to za svakog odraslog člana porodice i kućne posluge 100 litara vina godišnje, ako je broj članova porodice sa slugom do 8 članova, a ako je broj članova veći onda za svakog daljeg člana po 50 litara godišnje; da proizvođači rakije ne plaćaju trošarinu na rakiju za kućnu potrebu i to: do 5 članova porodice i kućne posluge starije od 18 godina 25 hektolitarskih stepeni alkohola a preko 5 članova 50 hektolitarskih stepeni alkohola godišnje; da lica koja proizvode vino ili rakiju iz sirovina dobivenih sa sopstvenog zemljišta, ako se ne bave trgovinom ili pečenjem alkoholnih pića, ne plaćaju banovinsku trošarinu na vino ili rakiju proizvedenu za kućnu upotrebu.

Ministar finansijske propisace Pravilnik o načinu ubiranja i kontroli pri naplati banovinske trošarine na vino i rakiju, koji će važiti za one banovine, kojima bude odobrena naplata trošarine po ovoj odredbi.

§ 45

Dodati nov stav 2a:

2a) U toku budžetske 1936/37 godine ne mogu se vršiti nikakva postavljenja na zvanje zvaničnika i služitelja za kancelarijsku službu. Na svako upražnjeno mesto služitelja može se postaviti samo jedan dnevničar-služitelj.

§ 45b (nov)

a) U §-u 94 Zakona o činovnicima od 31. marta 1931, § 96 Zakona o državnom saobraćajnom osoblju od 22. juna 1931 i čl. 298 Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice od 30. septembra 1931 dodaju se novi stavovi koji glase:

„Odredbe prethodnih stavova važe i za državna potraživanja iz službenog odnosa prema kontraktualnim činovnicima, honorarnim službenicima, dnevničarima i nadničarima na radu u službi države.”

Državna potraživanja iz službenog odnosa zastarevaju za 10 godina računajući od dana kojeg je otvorena računska godina u kojoj je isplata izvršena.”

b) § 136 stav 3 Zakona o činovnicima od 31. marta 1931 i § 142 stav 2 Zakona o državnom saobraćajnom osoblju od 22. juna 1931 menjaju se i glase:

„Kod penzionera osnov za ulaganje su njihove poslednje aktivne prinadležnosti po kojima su ulagali u činovnički penzioni fond na dan penzionisanja.

v) U stavu 1 i 2 §-a 151 Zakona o činovnicima od 31. marta 1931 i stavu 1 i 2 §-a 157 Zakona o državnom saobraćajnom osoblju od 22. juna 1931 mesto reči: „trogodišnje” stavlja se: „dvogodišnje”.

g) Odredba tač. 1) čl. 290 Finansijskog zakona za 1926-27 godinu ima se razumeti tako, da prinos za osiguranje po Zakonu o osiguranju radnika nije dužna da plati ni država kao poslodavac. Prema tome, obaveza države kao poslodavca teče počev od 1. aprila 1928 shodno čl. 17 Pravilnika o osiguranju dnevničara zaposlenih u državnoj službi Dr.br. 23253 od 22. februara 1928.

d) § 69 tač. 1 stav 1 Finansijskog zakona za 1934/35 koji je produžen za budžetsku 1935/36 godinu menja se i glasi:

„Od 1 aprila 1936 prestaje obaveza osiguranja po Zakonu o osiguranju radnika svih dnevničara, honorarnih i ugovornih službenika državnog imanja „Belje” i „Topolovac”.

d) U Zakonu o poštansko-štednom, čekovnom i virmanskome prometu ukidaju se u čl. 8 stav 3 i 4.

e) Važnost odredbe §-a 200 Zakona o radnjama odlaže se do 31 marta 1937 godine.

§ 46

U tač. I) pod 5) mesto: „odredbe o dodacima na skupoću” staviti: „Uredbe o ličnom i porodičnom dodatku”.

U ovom §-u reči: „na skupoću” brisati.

Dodati nov stav IV:

IV) Od 1 aprila 1936 obustavlja se svaki postupak za naplatu penzijskih i invalidskih prinadležnosti, koje su do 1 aprila 1935 isplaćene bez krivice bilo korisnika bilo državnih organa u većem iznosu nego što po zakonu pripada. Kao krivica po ovoj odredbi smatraće se upotreba falsifikovanog ili neistinitog dokumenta i prikrivanje jasno predviđenih činjenica koje povlače gubitak prava na invalidske odnosno penzijske prinadležnosti.

Sume naplaćene do 1 aprila 1936 pripadaju državnoj kasi.

Državni organi čijom je radnjom došlo do isplate ovih suma usled pogrešnog tumačenja zakona, razrešuju se materijalne odgovornosti prema državi.

Odluku o obustavi naplate i razrešenje materijalne odgovornosti donosi Ministar finansija i protiv ove odluke nema mesta upotrebi daljeg pravnog sredstva.

§ 46a (nov)

Ovlašćuje se Ministar finansija da po odobrenju Ministarskog saveta, Uredbom sa zakonskom snagom:

1) propiše organizaciju Poštanske štedionice, bez izmena Zakona o činovnicima;

2) propiše organizaciju i uređenje državnog dobra „Belje” kojom će se dopuniti ili zameniti Zakon o organizaciji i uređenju državnog dobra „Belje” od 31 decembra 1921 godine.

§ 51

Dodaju se nove tačke:

4) Primaju se znanju i odobravaju svi odobreni pravilnici do kraja budžetske 1935/36 godine, po kojima su opštine naplaćivale najamni filir.

Ovlašćuje se Ministar finansija da u smislu § 156 Zakona o gradskim opštinama i § 148 Zakona o opštinama i u buduće može odobravati naplatu najamnog filira, po prethodnoj proceni potrebe istog, onim opštinama koje su do sada imale taj filir.

5) Smatraju se razrešeni opštinski računi do kraja 1929 godine, pregledani od strane nadležne Mesne kontrole, ako nije utvrđena zloupotreba.

6) Ovlašćuje se Ministar finansija, da po odobrenju Ministarskog saveta, Uredbom sa zakonskom snagom, reguliše u kojim slučajevima i granicama može vlast koja odobrava budžete opština i gradskih opština predložene prihode i rashode povećavati, smanjivati ili brisati.

§ 29 uneti tač. 4

Ovlašćuje se Ministar inostranih poslova da po prethodnom odobrenju Ministarskog saveta može otvoriti poslanstvo u jednoj od skandinavskih država.

B. MINISTARSTVO PRAVDE

§ 22 menja se i glasi:

Ovlašćuje se Ministar finansija:

1) Da može iz državne kase izdati Patrijaršijskom upavnom odboru Srpske pravoslavne crkve, na ime beskamatne pozajmice, u toku prvih četiri meseca budžetske 1936/37 godine, na račun verskog prireza dinara 16,000.000.—. Ova će se beskamatna pozajmica vraćati iz viška prihoda od verskog prireza, u koliko on bude prelazio mesečno prosečno dinara 4,000.000.— počevši od 1 oktobra 1936 godine;

2) da po rasporedu Ministra pravde isplaćuje u mesečnim ratama bir imamima u koliko su do sada primali u Drinskoj, Zetskoj, Dunavskoj, Moravskoj i Vardarskoj banovini u ukupnoj sumi 2,100.000.— (dva miliona sto hiljada), dinara. Ovaj bir stavljaće Ministar pravde na raspoloženje u globalnom iznosu a u mesečnim ratama Vakufskoj-mearifskoj direkciji u Skoplju.

U granicama ovih ukupnih suma nadležne verske vlasti islamske verske zajednice će određivati veličinu bira svakog džemata prema zaduženju poreskih glava za 1936 godinu. U nedostatku zaduženja za tu godinu važiće zaduženje za 1935 godinu.

Uplaćeni bir po 12.— dinara godišnje od svake poreske glave Islamske veroispovesti u označenim banovinama gde je i do sada naplaćivan ide na pokriće isplata koje se vrše po ovoj odredbi.

§ 22a (nov)

Ovlašćuje se Ministar pravde:

1) Da za izvršenje potrebnih opravki sudskih zgrada u Zagrebu zaključi kod Državne hipotekarne banke zajam do 6,000.000.— dinara. Anuiteti za otplatu ovog zajma unosiće se u državni budžet.

2) Da u cilju podizanja palate Pravde u Beogradu u koju bi se imali smestiti svi sudovi u Beogradu, zaključi kod Državne hipotekarne banke dugoročni zajam na osnovu godišnjih zakupnina koje danas plaća država i sud opštine grada Beograda za sve sudove u Beogradu kao i godišnjeg prinosa koji će dati Dunavska banovina na ime naknade za zgradu u kojoj su sada smješteni Okružni sud za okrug Beograd, Državno tužioštvo pri tom okružnom sudu i sreski sud za srez vračarski. Ove zakupnine kao i prinosi imaće da služe kao anuitet za taj zajam.

3) Da iz sretstava Centralnog fonda može svojim rešenjem angažovati sume do 10 hiljada dinara.

§ 22b (nov)

Ovlašćuje se Ministar pravde:

1) da može u sporazumu sa Ministrom poljoprivrede, Ministrom uutrašnjih poslova i Ministrom vojske i mornarice Uredbama sa zakonskom snagom za pojedina pogranična područja Okružnih sudova propisivati ograničenja o otuđivanju nepokretne imovine kao i odnosni postupak;

1a) podanici stranih država ne mogu ni na koji način bilo teretni bilo dobročnim ugovorima ili zaveštajem, sticati pravo svojine, poseda i upotrebe na nepokretnim dobrima, koja leže na teritoriji Kra-

ljevine Jugoslavije u dubini do 50 km. od njene granice odnosno od morske obale bez prethodnog odobrenja Ministra vojske i mornarice i Ministra unutrašnjih poslova. Bez toga prethodnog pristaništa sudovi i ostale nadležne vlasti ne mogu vršiti prenos takvih prava na ime stranog državljanina niti uopšte uzeti učešća u jednom takvom pravnom poslu.

Ova se zabrana ne odnosi na uzimanje pod zakup ili kiriju magacina i nepokrivenih stovarišta za smeštaj robe u reonu pomorskih pristaništa kao ni za zakup zgrada namenjenih isključivo za stanovanje, a tako isto i na nepokretnosti koje strani državljani dobijaju putem zakonitog nasleđa.

Državni službenik koji pomenute zabranjene poslove odobri, kazniće se po zakonu, a druga lica, koja svesno i zlonamerno učestvuju u pravnim radnjama, koje su ovim propisima zabranjene, kazniće opšte upravne vlasti, novčanom kaznom od 100.000.— do 500.000.— dinara u korist državne kase.

Sve pravne radnje koje bi bile u opreci sa gornjim propisima imaju se smatrati kao ništavne i neće imati nikakvog pravnog dejstva.

2) Da u sporazumu sa Ministrom finansija propiše Uredbu sa zakonskom snagom o likvidiranju nepodignutih (propalih) sudskih ostava.

§ 22v (nov)

Ovlašćuje se Ministar pravde:

1) Da može postavljati i premeštati sudije i članove državnih tužioštava u granicama ukupnog broja i ukupnog kredita odobrenog na lične rashode i službenika po budžetu bez obzira na njihovo brojno stanje i visinu kredita odobrenih istim budžetom po pojedinim partijama budžeta Ministarstva pravde.

2) Da može pored broja kasacionih sudija i sekretara predviđenog u part. 133 budžeta za ovu godinu postaviti pri Stolu sedmorice odeljenja B. u Zagrebu još tri kasacione sudije u II/2 i jednog sekretara V. Prinadležnosti za ovo osoblje isplaćivaće se iz ušteda po svima partijama budžeta rashoda Ministarstva pravde za ovu godinu.

§ 22g (nov)

1) U čl. 1 pod XIX Uredbe o ustanovljenju sreskih i okružnih sudova na jednom delu područja Apelacionog suda u Skoplju i Velikog suda u Podgorici od 4-X-1934 godine u stavu 2 posle reči: „srezbarski dodaju se reči: „izuzev opštine spičanske i paštrovske“;

2) Sreski sud sa sedištem u Andrijevići izdvaja se iz područja okružnog suda sa sedištem u Beranima i pripaja se području okružnog suda u Podgorici;

3) U §-u 13 Zakona o ustrojstvu Kasacionog suda u Beogradu od 20 februara 1865 godine sa njegovom izmenom od 30 januara 1922 godine dodaje se st. 3, koji glasi:

„Na slučaj, da se zbog izuzeća sudija po predmetima, koji se raspravljaju po zakonu o postupku sudskom u građanskim parnicama, od 20 februara 1865 godine, ne može sastaviti opšta sednica Kasacionog suda od 15 sudija, opšta sednica može punovažno rešavati sa onolikim brojem sudija, koliko ih bude bilo“;

4) Protiv drugomolbenoj presudi sreskog načelstva u predmetima kućnog zapta i zadružnih razmirica (§§ 22 do 28 Zakona o zadrucama od 9 maja 1889) nema mesta tužbi na upravni sud;

5) U čl. 7 Zakona o štampi na kraju prvog stava dodaje se rečenica: „Sem toga, po jedan primerak svih štampanih novina i povremenih spisa dužan je štampar da dostavi upravi policije, ako je predmet štampan u sedištu banovine ili na području uprave grada Beograda“;

6) Primaju se na znanje i odobravaju, u koliko se tiče isključivo budžetskih kredita, svi ukazi i rešenja o postavljenjima i unapređenjima razvrstanog osoblja kao i rešenja o postavljenjima sudijskih pripravnika posle 1 avgusta 1935 godine do 29 februara 1936 godine, za koje su pribavljene saglasne odluke Glavne kontrole, a koji su doneti na osnovu ovlašćenja Ministra pravde po § 21 tač. 4 Finansijskog zakona za 1934/35 godinu produženog §-om 7 Zakona o budžetskim dvanaestinama za mesec avgust 1935 mart 1936 godine. Prinadležnosti po ovim ukazima i rešenjima imaju se isplaćivati iz postignutih ušteda ličnih i materijalnih rashoda po budžetu za 1936/37 godinu.

§ 22d (nov)

Ovlašćuje se Ministar pravde:

1) da po odobrenju Ministarskog saveta može Uredbom sa zakonskom snagom spajati ili obrazovati Sreske, šerijatske i okružne sudove u mestima gde se ukaže potreba, odrediti njihovu teritorijalnu nadležnost, dan početka poslovanja tih sudova i izdavati potrebna uputstva za pravilan rad novoosnovanih sudova.

Za pokriće ličnih i materijalnih rashoda vezanih za osnivanje sudova može Ministar pravde upotrebiti uštede po svima partijama budžeta rashoda Ministarstva pravde za godinu 1936/37.

2) da može proširiti nadležnost sreskog suda u Debru na području sreza galičkog i izdati potrebna naređenja za sprovođenje ovog.

3) da može dopuniti i izmeniti Uredbu o ustrojstvu okružnog suda u Prokuplju od 18 septembra 1934 (Službene novine br. 218—LVI od 21 septembra 1934) u koliko se ukaže potreba za prenos nadležnosti od okružnog suda u Nišu na okružni sud u Prokuplju.

§ 44a

Ovlašćuje se Ministarski savet, da na predlog Ministra pravde, izuzetno od postojećih zakonskih propisa, može donositi rešenja o tome, kako se ima postupiti i definitivno likvidirati imovina i arhiva bivših političkih stranaka zabranjenih 1929 godine.

§ 45b

ž) Produžuje se do 31 marta 1937 godine rok iz čl. 117ž) Zakona o uredenju Državne hipotekarne banke.

V MINISTARSTVO PROSVETE

§ 23a (nov)

Ovlašćuje se Ministar prosvete da po odobrenju Ministarskog saveta može zaključiti kod Državne hipotekarne banke zajam:

1) u sumi od 30 miliona dinara za podizanje državne štamparije u Beogradu;

2) u sumi od 2,500.000.— dinara za dovršenje zgrade ortopedske i zubne klinike medicinskog fakulteta u Zagrebu,

§ 23b (nov)

Ovlašćuje se Ministar finansija da iz sretstava kojima raspolaže stavi na raspoloženje Ministru prosvete:

1) do 800.000.— dinara na ime ličnih i materijalnih rashoda za osnivanje i rad Veterinarskog fakulteta u Beogradu;

2) do 500.000.— dinara na ime ličnih i materijalnih rashoda za osnivanje i rad Ekonomsko-komercijalne visoke škole i viših i srednjih umetničkih škola u Beogradu;

3) do 500.000.— dinara na ime obrtnog kapitala za organizovanje izdavačnice, nagrade piscima učbenika državnog izdanja i komisijama za pregled rukopisa udžbenika državnog izdanja po Zakonu o udžbenicima. Ova suma vratiće se Glavnoj državnoj blagajni do kraja budžetske godine.

§ 24

Na kraju tač. 2) dodaje se:

„Ovi se nadzornici unapreduju po grupama kao profesori srednjih škola”.

Uneti nove tačke:

3) Izuzetno od čl. 1 i 2 Uredbe br. 84600 od 12 decembra 1931 godine sreskim školskim nadzornicima i vršiocima dužnosti sreskih školskih nadzornika i izaslanicima Ministra prosvete koji budu određeni za pregled narodnih škola isplaćivaće se paušalno putni troškovi i dnevnice za redovne preglede škola po §-u 117 tač. 2 Zakona o narodnim školama.

Paušal za dva godišnja pregleda određivaće se prema terenskim prilikama i broju škola i odeljenja, a po rešenju Ministra prosvete u granicama odobrenih kredita”.

4) Nastavnici narodnih škola i školski nadzornici odgovaraju disciplinski po propisima glave VIII čl. 124 i 178, Zakona o unutrašnjoj upravi sa izmenama propisanim §-om 89 istog zakona, tako da je za nastavnike narodnih škola i školske nadzornike nadležan Ministar prosvete u svima slučajevima, gde je po propisima glave VIII pomenutog zakona nadležan Ministar unutrašnjih poslova i da u banovinski disciplinski sud ulaze pored članova predviđenih po zakonu o unutrašnjoj upravi i po jedan predstavnik prosvetnog odeljenja Kraljevske banske uprave i jedan član banovinske uprave profesionalnog udruženja, nastavnika narodnih škola osnovanog po § 76 Činovničkog zakona kao sudije, a disciplinski sud drugog stepena (čl. 135 tač. 2) da se obrazuje pri Ministarstvu prosvete u koji ulaze kao članovi državni činovnici resora Ministarstva prosvete i jedan član centralne uprave profesionalnog udruženja nastavnika narodnih škola kao sudija.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaju važiti §§ 88, 89, 90 i 91 (a ostaje na snazi § 92) Zakona o narodnim školama od 5 decembra 1929.

Ovlašćuje se Ministar prosvete da po odobrenju Ministarskog saveta izda na toj osnovi Uredbu sa zakonskom snagom.

5) Na području gradova koje čine zasebne upravne jedinice i kao takvi nisu pod upravom sreskih načelnika mogu postojati posebni školski srezovi i za iste mogu se postavljati gradski školski nadzornici sa kvalifikacijama i pravima sreskih školskih nadzornika.

Gradska školska nadzorništva funkcionisaće kao posebna državna nadležstva u smislu rešenja Ministra prosvete O.n.br. 290-57/31.

Izdržavanje ovih nadležstava pada na teret budžeta nadležne banske uprave.

§ 24a (nov)

Dužnost podmirivanja svih stvarnih potreba oko izdržavanja narodnih škola kao plaćanje posluge i učiteljskih stanarina prenose se sa upravnih odnosno školskih opština na banske samouprave.

Upravne opštine ostaju i dalje dužne da podižu školske zgrade, da daju potrebno zemljište za školu, školsko dvorište, igralište, zemljište za praktičnu poljoprivrednu nastavu, učiteljski vrt, u selima obavezno sve to po mogućstvu u blizini škole; da se staraju o nabavljanju pijaće vode i da svi putevi koji vode školi, budu ispravni. Pri vršenju tih dužnosti pomagaće ih banske uprave i Ministarstvo prosvete prema raspoloživim budžetskim sretstvima.

Posle stupanja na snagu ovog Zakona prestaju važiti svi propisi Zakona o narodnim školama od 5 decembra 1929 godine koji se odnose na izdržavanje narodnih škola, a postupak o izdržavanju narodnih škola po bankskim samoupravama regulisaće se Uredbom sa zakonskom, snagom koju će propisati Ministar prosvete i Ministar finansija po odobrenju Ministarskog saveta.

Ova se odredba ne odnosi na škole u gradskim opštinama.

§ 25

Uneti nove tačke:

3) Ugovori, koje uprave državnih narodnih pozorišta sklapaju sa članovima drame, opere i baleta, imaju se smatrati kao ugovori privatno-pravnog karaktera, bez obzira na propise glave X Zakona o činovnicima, na osnovu slobodne uzajamne pogodbe, budžetskih mogućnosti pozorišta i urođenih umetničkih sposobnosti člana.

4) Izuzetno od §-a 80 Zakona o činovnicima od 1931 godine, mogu se članovi jednog pozorišta deljivati više od tri meseca na rad u drugo pozorište.

§ 25a (nov)

1) Ovlašćuje se Ministar prosvete da po odobrenju Ministarskog saveta donese:

1) Uredbu sa zakonskom snagom o uredenju Ministarstva prosvete;

2) Uredbu sa zakonskom snagom o uredenju Državne štamparije Kraljevine Jugoslavije;

3) Uredbe sa zakonskom snagom o osnivanju Ekonomsko-komercijalne visoke škole u Beogradu i više i srednje umetničke škole u Beogradu;

4) da izmeni Uredbu o uredenju škola za domaće od 17 septembra 1920 godine i propiše novu Uredbu, i Uredbu o višoj pedagoškoj školi;

5) Uredbu sa zakonskom snagom o izmenama i dopunama zakona o udžbenicima od 27 septembra 1929 godine.

Uredbama po 1), 2) i 4) ne mogu se povećavati lični rashodi ni menjati zakon o činovnicima.

II) Ovlašćuje se Ministar prosvete da u sporazumu sa Ministrom finansija a u saglasnosti sa vrhovnim starešinstvom Islamske verske zajednice donese Uredbu sa zakonskom snagom o uredenju šerijatske gimnazije u Sarajevu, i Uredbu o ustrojstvu

Više Islamske Šerijatsko-teološke škole u Sarajevu, kojima se ne može menjati zakon o činovnicima.

§ 26a (nov)

U §-u 4 stav 1 Zakona o universitetima od 28 jula 1930 godine posle reči: „Medicinski” dodaju se reči: „veterinarski”.

MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

§ 30a (nov)

Ovlašćuje se Ministar unutrašnjih poslova:

1) da po odobrenju Ministarskog saveta može doneti Uredbu sa zakonskom snagom o osnivanju policijske straže pri upravi grada Beograda kao i o novom opštem regulisanju policijske izvršne službe naročitim policijskim organima koje je do sada regulisano Zakonom o državnim policijskim izvršnim službenicima od 24 oktobra 1930 godine;

2) da u roku od 6 meseci po stupanju na snagu ovog Zakona može po odobrenju Ministarskog saveta svojom Uredbom sa zakonskom snagom vršiti obrazovanja i promene područja, granica i sedišta srezova shodno čl. 50 i 51 Zakona o unutrašnjoj upravi ne dirajući u granice banovina. U koliko bi se promenilo sedište sreza, Ministar pravde može iz ranijeg u to mesto preneti sreski sud;

3) da može menjati i dopunjavati Uredbe izdate na osnovu čl. 55, 56 i 58 Zakona o unutrašnjoj upravi;

4) da može, izuzetno od §-a 6 Zakona o opštinama, u roku od 6 meseci po stupanju na snagu ovoga zakona Uredbom spajati opštine, stvarati nove opštine razgrupisavanjem, kao i odvajati pojedina mesta od jedne i pridavati drugoj opštini u onim banovinama, u kojima je izvršeno spajanje opštine po § 138 Zakona o opštinama. Ovom uredbom mogu se obrazovati opštine sa manje od 3.000 stanovnika;

5) da može zaključiti zajam kod Državne hipotekarne banke u iznosu od 2.000.000.— dinara, radi podizanja zgrade za smeštaj Štaba primorskog žandarmerijskog puka i svih ostalih žandarmerijskih jedinica u Splatu. Otplate anuiteta vršiče iz sadašnjih kredita za odnosnu kiriju.

§ 30b (nov)

1) Banski inspektori, sreski načelnici, starešine kvartova i viši policijski komesari, mogu se izuzetno od §§ 98, 346 Zakona o činovnicima od 31 marta 1931 godine, postavljati i na druga zvanja resora Ministarstva unutrašnjih poslova za koja ispunjavaju zakonom propisane uslove, zadržavajući grupe u kojima se nalaze.

2) U §-u 346 Zakona o činovnicima od 31 marta 1931 g. pod „VIII grupa” istog odeljka ispred reči: „viši nadzornik policijske straže (§ 45 stav 2 i 3)” unosi se nov stav koji glasi: „Pristav uprave grada Beograda, uprave policije, prestojništva gradske policije, policijskog komesarijata i sreske ispostave (§ 45 st. 3)”.

3) Zvanje upravnika grada Beograda raspoređuje se od III grupe 1 stepena i ide zaključno do II grupe 1 stepena.

Upravnik grada Beograda mora imati svršeni Pravni fakultet i najmanje 14 godina državne službe, od kojih je proveo najmanje 12 godina u političko-upravnoj struci.

4) § 3 Zakona o državnim policijskim i izvršnim službenicima od 24 oktobra 1930 godine menja se i glasi:

„Način vršenja policijske izvršne službe i izvođenje nastave u jedinicima državnih policijskih izvršnih službenika propisuje Ministar unutrašnjih poslova.”

5) Na kraju stava 4 §-a 12 Zakona o državnim policijskim i izvršnim službenicima od 24 oktobra 1930 g. dodaju se reči: „ako pri Centralnoj školi za policijske izvršne službenike položi propisan ispit za policijskog nadstražara odnosno policijskog višeg agenta”.

6) Stav 2 i 3 §-a 19 Zakona o državnim policijskim i izvršnim službenicima i stav 4 §-a 37 Finansijskog zakona za 1933/34 g. menjaju se i glase: „Za nadzornika državne policijske straže i policijskih agenata može se postaviti lice koje pored zakonskih uslova ima položen propisani stručni ispit po Uredbi o Centralnoj školi za državne policijske izvršne službenike.

Za podnadzornika policijske straže i policijskih agenata u X položajnoj grupi može se postaviti lice isključivo iz struke policijske straže odnosno policijskih agenata i to:

a) koje ima 4 razreda gimnazije ili njoj ravne škole, najmanje 5 godina policijske izvršne službe, položeni stručni podnadzornički ispit pri Centralnoj školi za državne policijske izvršne službenike i vrlo dobre ocene za poslednje tri godine; ili

b) koje ima deset godina besprekorne policijske izvršne službe, položen stručni podnadzornički ispit pri Centralnoj školi za državne policijske izvršne službenike i vrlo dobre ocene za poslednje tri godine bez obzira na školske kvalifikacije”.

7) Kod nadzornog osoblja (činovnika), državne policijske izvršne službe postoje sledeća zvanja:

Zapovednik policijske straže i šef policijskih agenata (stav 2 i 3 § 45 Zakona o činovnicima)	VII, VI i V pol. grupa
Viši nadzornik policijske straže i policijskih agenata (stav 2 i 3 § 45 zak. o činovnicima)	VIII, VII i VI „ ”
Nadzornik policijske straže i policijskih agenata (stav 2 i 3 § 45 zak. o činovnicima)	IX, VIII i VII „ ”
Podnadzornik policijske straže i polic. agenata (stav 1 § 45 Zak. o činovnicima) ili bez kvalifikacija	X, IX i VII „ ”
Podnadzornik policijske straže (stav 1 § 45 Zakona o činovnicima) koji vrše dužnost zapovednika	X, IX, VIII i VII „ ”

Unapređenje nadzornih činovnika državnih policijskih izvršnih službenika vršiče se po odredbama §-a 49 Zakona o činovnicima od 31 marta 1931, bez obzira na rokove propisane u §-u 21 Zakona o državnim policijskim izvršnim službenicima od 24 oktobra 1930 godine.

Zapovednik policijske straže i šef policijskih agenata VI položajne grupe koji je navršio rok iz §-a 49 Zakona o činovnicima može se unaprediti u V — petu položajnu grupu bez obzira na školske kvalifikacije ako ima 20 godina efektivne državne i vrlo dobre ocene za poslednje tri godine.

Propisi Zakona o državnim policijskim izvršnim službenicima od 24 oktobra 1930 godine i Zakona o

činovnicima od 31 marta 1931 godine u koliko su protivni odredbama ovoga člana prestaju važiti.

Ova unapređenja mogu se vršiti bez povećanja ličnih rashoda.

8) Nagrade dodeljene pojedinim licima za usluge učinjene u službi javne bezbednosti kao i ucene određene za hvatanje ili prokazivanje hajduka — razbojnika — oslobodavaju se prilikom isplate svih državnih i drugih dažbina.

9) Dopunjuje se § 68 pod III Finansijskog zakona za 1934/35 ovim stavom: „Određbe ovog propisa odnose se i na roditelje pomenutih lica ako ih je ranije dokazano izdržavao u koliko nemaju žene ili dece — shodno §-u 37 Invalidskog zakona.”

10) Do narednih redovnih izbora za opštinske odbornike, mogu se izbori po §-u 131 Zakona o opštinama, uz pristanak Ministra unutrašnjih poslova sprovesti u roku od 6 meseci posle raspusta opštinskog odbora.

11) Statute i Uredbe o organizaciji, čije donošenje predviđa Zakon o gradskim opštinama, do novih izbora mogu donositi i sadašnja gradska veća, u koliko je potrebno da se organizacija službe u gradovima saobrazila propisima toga zakona.

12) § 85 Zakona o opštinama dodaje se nova alineja, koja glasi:

„Opštinski službenik biće uklonjen iz službe kad to sa važnih državnih interesa zahteva nadzorna vlast. U koliko je takav službenik stekao pravo penzije, to pravo ne gubi”.

13) Stavljaju se van snage naredba Zemaljske vlade za Bosnu i Hercegovinu od 9 aprila 1916 godine br. 3304/prez.

MINISTARSTVO VOJSKE I MORNARICE

§ 33a (nov)

Izuzetno od odredbe čl. 296 Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice, komandanti armijskih oblasti ne podleže plaćanju zakupnine za stanovanje u državnim ili od države najmljenim zgradama za njihovo nastanjanje.

§ 45

6) U drugom redu posle reči: „građanskog reda” umetnuti: „i”, a reči: „i službenika vojnog i građanskog reda u vojski i mornarici” izostaviti.

Uneti novu tačku:

7) U smislu §-a 24 Zakona o produženju važnosti odredaba dosadašnjih finansijskih zakona i zakona o budžetskim dvanaestinama putem virmana, na teret ostalih partija i pozicija ličnih rashoda Ministarstva vojske i mornarice, imaju se pokriti i izdaci na penzije licima vojske i mornarice, koja budu penzionisana u toku budžetske godine, kao i penzije porodica umrlih službenika vojske i mornarice, u koliko sume odobrene budžetom Ministarstva vojske i mornarice za ove potrebe ne budu dovoljne.

MINISTARSTVO GRADEVINA

§ 34a (nov)

Ovlašćuje se Ministar građevina:

1) da na područjima koja su meliorirana radovima izvedenim na teret državnih ili samoupravnih kredita može osnovati vodne zadruga za održavanje izvedenih objekata i propisati im osnovna pravila;

2) da radi saradnje i zastupanja zajedničkih interesa vodnih zadruga može osnovati Savez vodnih zadruga i propisati Pravilnik toga saveza;

3) da radi saniranja finansijskog stanja i smanjivanja režijskih troškova vodnih zadruga može narediti da se dve ili više vodnih zadruga ujedine u tehničkom i administrativnom pogledu;

4) da za izvođenje odbranbenih nasipa i regulaciju reka i potoka može narediti upotrebu narodne snage u slučajevima kada je izvođenje ovih radova od neophodne potrebe za javnu bezbednost i asanaciju poplavljenih ili nezdravih krajeva.

Pod upotrebom narodne snage ima se smatrati lični rad obveznika odnosno njihovih zamenika ili plaćanje odgovarajuće prosečne nadnice običnog radnika. U ovim slučajevima primenjivaće se propisi § 38 do 47 Zakona o nedržavnim putevima, s tim, da se za ove radove u jednoj godini može odrediti upotreba narodne snage odnosno plaćanje odgovarajućih nadnica najviše za tri jedinice;

5) da može produžiti još za jednu godinu dana rok predviđen u §-u 74 Zakona o iskorišćavanju vodnih snaga iz 1931 god. za podnošenje molbi za dobijanje povlastica za primitivna postrojenja, jačine do zaključno 15 bruto konjskih snaga, tj. sa tri vitla — kamena —, na svim rekama izuzev plovni i splavnih;

6) da propiše potrebne pravilnike i upustva za izvršenje Zakona o iskorišćavanju vodnih snaga iz 1931 god. predviđene u §-u 80 pom. zakona.

§ 34b (nov)

Ovlašćuje se Ministar građevina da u sporazumu sa Ministrom trgovine i industrije propiše uredbe sa zakonskom snagom, pravilnike ili propise za:

1) instalacije plinskih (gasnih) vodovodnih i kanalizacionih uređaja;

2) za instalacije parnog, vodnog i vazdušnog grejanja kao i provetravanja zgrada koje instalacije vrše instalateri iz § 23 st. 1 tač. 81 i 82 Zakona o radnjama;

3) za električne instalacije svih vrsta.

§ 34v (nov)

1) U § 5 Zakona o državnim putevima od 8 maja 1929 unosi se kao državni put pod 36a „Pečurica—Sukobin (albanska granica).”

2) Deo državnog puta br. 36 od Ulcinja do Svetog Nikole (albanska granica) proglašuje se za nedržavni put.

3) Čl. 5 tač. 2 i 12 Zakona o državnim putevima menjaju se i glase:

„2. Beograd—Zemun—Ruma—Sremska Mitrovica—Slavonski Brod—Nova Gradiška—Banova Jaruga—Popovača—Dugo Selo—Sesvete—Zagreb.

12. Paraćin—Boljevac—Zaječar—Vrška Čuka”.

Deo dosadašnjeg državnog puta Mitrovica—Kuzmin—Šid—Vukovar—Osijek—Našice—Požega — Kamensko—Pakrac—Banova Jaruga — održavaće se iz kredita za održavanje državnih puteva sve dok se ne izgradi put Sremska Mitrovica—Slavonski Brod, a tada će se pretvoriti u banovinski I reda i predati Dunaškoj i Savskoj banovini na dalje rukovanje i održavanje.

Do izgradnje puta Slavonski Brod—Nova Gradiška—Banova Jaruga, postojeći put održavaće Savska banovina po odredbama Zakona o nedržavnim putevima.

4) Banovinski put Srbaljani—Vojnić u Banovini Vrbaskoj i Savskoj proglašuje se kao državni put.

5) Na kraju stava 2 člana 37 Uredbe o zaštiti javnih puteva i bezbednosti saobraćaja na njima umesto tačke stavlja se zapeta i dodaje se:

„u slučaju nemogućnosti naplate novčane kazne, upravna vlast kaznu može zameniti ličnim radom.“

6) Dozvoljava se izvlaštenje—ekspropriacija — privatne nepokretnosti, odnosno odobravanje prava službenosti na teret privatne nepokretnosti u svrhu postavljanja i održavanja elektrovoda sa pripadajućim napravama razvodnih i transformatorskih postrojenja, kao i podizanje električnih centrala u korist državnih, samoupravnih i privatnih električnih preduzeća od opšte koristi, kad to odobri nadležni ban odnosno Ministar građevina za teritoriju uprave grada Beograda.

Za provodenje izvlaštenja i određivanje oštete koju ima dati električno preduzeće, primenjivaće se odredbe postojećih zakona o izvlaštenju — ekspropriaciji koji važe za razna pravna područja Države s tim, da izvođenje radova po punovažnosti odluke o izolaciji ne može se sprečavati, čim je kod nadležnog suda položen iznos oštete određene odlukom iz tač. 1 ove odredbe.

7) Sva autobuska preduzeća kojima je razrezan doprinos za vanredno iskorišćavanje putova po §-u 22 Zakona o državnim i §-u 33 Zakona o nedržavnim putovima za putničke autobuse, a koja su vršila prevoz putnika na linijama oglašeni za nekonkurentne državnim železnicama, oslobodavaju se plaćanja dugovanog državnog doprinosa do kraja 1934 godine, s tim, da se već naplaćene sume za ovo vreme ne mogu vratiti.

4a) Postojeći banovinski put I reda Kruševac—Razbojna—Brus—Bláževo—Leposavić proglašava se za državni put.

§ 34g (nov)

1) Na mesto inženjera i tehničara uzetih iz resora Ministarstva građevina za potrebe u sekcijama za izvršenje velikih javnih radova, shodno Uredbi Ministarskog saveta br. 17460/II od 2 februara 1935 o finansiranju velikih javnih radova u svrhu oživljenja narodne privrede, suzbijanja nezaposlenosti i unapređenja turizma, Ministarstvo građevina može privremeno postaviti inženjere i tehničare uz dnevnicu i plaćati ih iz kredita odobrenog za ove iste radove.

2) Ministar građevina može postavljati i premeštati službenike svoje struke u granicama ukupnog broja i ukupnog kredita odobrenog na lične rashode tih službenika po budžetu, bez obzira na njihovo brojno stanje i visinu kredita odobrenih istim budžetom u Ministarstvu i pojedinim banskim upravama i njihovim područnim ustanovama.

3) Na teret slobodnog kredita odobrenog budžetom za razvrstane zvaničnike i nadzornike puta iz grupe zvaničnika kao i za služitelje i putare iz grupe služitelja, mogu se postavljati dnevničari zvaničnici, dnevničari nadzornici puta, dnevničari služitelji i putarski radnici, ovi poslednji u svemu po Uredbi o službenim odnosima državnih putara i njihovim prinalležnostima M.g.br. 14632 od 21 maja 1929 god., s tim, da se ne može prekoračiti broj i ukupna suma kredita po budžetu odobrena.

§ 34d (nov)

Ovlašćuje se Ministar građevina:

1) da može propisati način za paušalnu naplatu putnog doprinosa iz §-a 22 Zakona o državnim i § 33 Zakona o nedržavnim putevima za prekomernu upotrebu puteva od autobuskih preduzeća.

2) da može izuzetno od Zakona o samoupravnim putevima i Pravilnika o upotrebi narodne snage za

upravna područja gradova Beograda—Zemuna i Pančeva odobravati Gradskom poglavarstvu u Beogradu utrošak (40%) četrdeset procenata od ubrane otkupnine ličnog rada na opštinskim putevima za izradu i opravku gradskih ulica u Beogradu.

3) da po odobrenju Ministarskog saveta može propisati Uredbu sa zakonskom snagom i nadzoru i o naplati taksa i naknada za preglede parnih kotlova i sudova pod pritiskom.

4) da po odobrenju Ministarskog saveta može doneti Uredbu sa zakonskom snagom o proizvodnji i iskorišćavanju električne energije.

§ 34d (nov)

Ovlašćuje se Ministar građevina:

1) da izradi deo dosadašnjeg državnog puta od Rumenke do Pašićeva, u Srezu novosadskom, a iz kredita koji mu stoje na raspoloženju, no s tim, da se posle izvršenja ovog posla, dosadašnji državni put Novi Sad—Crno Brdo pretvori u banovinski I reda i preda Dunavskoj banovini na dalje rukovanje i održavanje.

2) da izradi državni put Veliko Gradište—Golubac—Dobra—Donji Milanovac—Kladovo.

§ 34e (nov)

Ovlašćuje se Ministar poljoprivrede da na ime naknade za privatna zemljišta uzeta za izradu državnog puta Beograd—Pančevo i za melioracione objekte Dunavsko-Tamiške vodne zadruge, može sopstvenicima tih zemljišta dati u vlasništvo državno zemljište na području te zadruge i to u veličini površine zauzetog zemljišta. Izuzetno od propisa §-a 36 Zakona o zemljišnim knjigama izvršice se kod teritorijalno-nadležnih opštinskih uprava ili gradskih poglavarstva po propisanom postupku overavanje potpisa na ispravama potrebnim u cilju zemljišnoknjižnog prenosa vlasništva kako za uzeta zemljišta tako i za zemljišta data u zamenu.

Ovi pravni poslovi oslobadaju se takse iz tar.br. 17 i 29 Zakona o sudskim taksama, a pri zakonskom postupku oko izvlaštenja tih zemljišta i pri zemljišnoknjižnom prenosu neće se plaćati prenosna taksa po tar.br. 42 Zakona o sudskim taksama ni po tar.br. 17 odnosno 12 Zakona o taksama, kao ni banovinske takse.

MINISTARSTVO SAOBRAĆAJA

§ 34ž (nov)

Ovlašćuje se Ministar saobraćaja da po odobrenju Ministarskog saveta propiše:

1) Uredbe sa zakonskom snagom o organizaciji preduzeća i ustanova Ministarstva saobraćaja ne menjajući Zakon o saobraćajnom osoblju;

2) Uredbu sa zakonskom snagom o železničkoj mreži u Kraljevini Jugoslaviji;

3) Uredbu sa zakonskom snagom o državnom brodarskom osoblju i prema istoj razvrsta svo osoblje rečne plovidbe Kraljevine Jugoslavije;

4) Uredbu sa zakonskom snagom o baždarenju morskih brodova i Uredbu o tehničkom policijskom nadzoru nad parnim brodskim kotlovima;

5) Uredbu sa zakonskom snagom o povlašćenju i besplatnoj vožnji, kojom može sve povlastice po postojećim zakonskim propisima za besplatnu ili povlašćenu vožnju na državnim železnicama i parobrodima revidirati, promeniti i ukinuti.

§ 34z (nov)

Ovlašćuje se Ministar saobraćaja da može po odobrenju Ministarskog saveta regulisati pravne i finansijske odnose sa prestavnicima privatnih društava lokalnih (vicinalnih) železnica, da kupoprodajnim ugovorima utvrđuje čistu otkupnu cenu. Društva se oslobodavaju ugovorne takse, kao i svih ostalih državnih i samoupravnih taksa, poreza i prireza ma koje vrste u pogledu primanja utvrđenih ovim kupoprodajnim ugovorima.

Isto tako može izvršiti isplate anuiteta (bonova), utvrđenih ugovorima sa pretstavnicima sindikata lokalnih železnica u Dravskoj banovini, i plativih u budžetskoj 1936/37 godini iz prihoda državnih železnica, kao i da ove isplate pokaže u završnom računu kao rashod po ovom ovlašćenju.

§ 34i (nov)

Ovlašćuje se Ministar saobraćaja da po odobrenju Ministarskog saveta u cilju obnove investicionih objekata i voznog parka državnih železnica, može zaključiti zajam u iznosu do 500,000.000.— dinara kod koje novčane ustanove, s tim, da se anuiteti po ovim zajmovima u koliko budu dospeli u toku 1936/37 godine isplate iz prihoda državnih železnica i pokažu u završnom računu kao rashod po ovom ovlašćenju.

Anuiteti za sledeće godine imaju se predviđati u narednim budžetskim rashodima Uprave državnih železnica.

§ 34j (nov)

Ovlašćuje se Ministarski savet, da putem Uredbe sa zakonskom snagom, a na predlog Ministra saobraćaja, odredi: koje će se nove železničke pruge trasirati i graditi u budžetskoj 1936/37 godini, kao i da odredi način finansiranja ovih radova.

Ovlašćuje se Ministarski savet, da može u tom cilju zaključivati zajmove do ukupnog iznosa od 500,000.000 dinara.

§ 34k (nov)

Ovlašćuje se Ministar saobraćaja:

1) da po odobrenju Ministarskog saveta može zaključivati ugovore o prodaji voznih isprava u zemlji i inostranstvu sa preduzećima koja se bave ovom prodajom i propagandom turizma;

2) da može izuzetno od čl. 95v Zakona o državnom računovodstvu objavljivati licitacije i zaključivati pogodbe, a po prethodnom odobrenju Ministra finansija i Ministarskog saveta, radi nabavke kreozota, cink-hlorida i dr. materijala za impregnisanje pragova i grade na račun naredne budžetske godine u sumi od 10,000.000 dinara s tim, da se osigura odgovarajući kredit u budžetu za narednu budžetsku godinu;

3) da može u ovoj budžetskoj godini vršiti plaćanja po uredbi K.br. 2764/27 od 14 maja 1927 godine;

4) da može analogno odredbi čl. 6 Zakona o vraćanju, naplati i storniranju vozarine i ostalih pristojbi na državnim železnicama odobravati, storniranje kontrolnih primedaba iz vremena od 1918 do 1 avgusta 1929 godine u koliko se utvrdi da su kontrolne primedbe nepravilno izdate, ili su prilikom naplate pogrešno knjižene, ili su izdate suviše kasno, te se nisu mogle naplatiti niti od stranaka niti od računopolagača, ili se usled gubitka transportnih i ostalih dokumenata ne može dokazati materijalna odgovornost zaduženih lica;

5) da može odobriti storniranje iznosa, koji su ušli u privremene priznanice Kontrole prihoda Gene-

ralne direkcije državnih železnica prilikom utvrđivanja staničnih salda 1928 godine na teritoriji Beogradske i Subotičke direkcije, na teret računa staničnih neobračunatih prihoda s tim, da se o njima vodi i dalje zasebna evidencija i u slučaju naplate naplaćene sume unesu u državnu kasu;

6) da za računopolagače u smislu čl. 62 Zakona o državnom računovodstvu može postavljati i regulisane zvaničnike i služitelje po Zakonu o državnom saobraćajnom osoblju kao i regulisano osoblje III grupe po Pravilniku o službenicima Rečne plovidbe, u koliko organizacija železničke i broderske saobraćajne službe po važećim propisima predviđa upotrebu tih organa na mestu sa kojim je skopčana i dužnost primanja, držanja ili izdavanja novca ili materijala državnog;

7) da može izdati Pravilnik po kome će se predvideti da se u izuzetnim slučajevima i samo za neposrednuta železnička stajališta može ustupiti pravo izdavanja železničkih voznih karata privatnim licima i da im se za taj rad može odobravati provizija do najviše 5%;

8) da izuzetno od čl. 118 Građevinskog zakona može produžiti zabranu novog zidanja na zemljištu rezervisanom u građevinskom reonu grada Beograda na osnovu rešenja Ministra saobraćaja G.Ž.Br. 6926/32 kao i njegovog pisma G.Ž.Br. 2017/33 s tim, da ova zabrana obuhvati onaj deo zemljišta, vidno obeleženog na terenu, koje će se ekspropisati za potrebe građenja železničkih postrojenja prema detaljnom projektu beogradskog železničkog čvora.

Za delimičnu isplatu toga zemljišta kao i za delimičnu isplatu oštete za izmeštanje građevina podignutih na tom ekspropisiranom zemljištu Ministar saobraćaja može iz viška železničkih prihoda utrošiti u toku budžetske 1936/37 godine sumu od 15,000.000.— dinara;

9) da može restoracije, bife-e, kioske, trafike, menjačnice, brijačnice i sve ostale prodavnice po železničkim stanicama koje služe potrebama putnika, izdavati pod zakup mimo odredaba zakona o državnom računovodstvu a po Pravilniku, koji će propisati Ministar saobraćaja sporazumno sa Ministrom finansija i Glavnim kontrolom;

10) da s obzirom na nove međunarodne konvencije o prevozu putnika, prtljaga i robe na železnicama doneše novu uredbu sa zakonskom snagom o prevozu putnika, prtljaga i robe koja će zameniti sadašnju železničku — saobraćajnu uredbu, donesenu na osnovu čl. 38 zakona o budžetskim dvanaestinama za mesec: april, maj, juni i juli 1925 godine;

11) da u sporazumu sa Ministrom finansija, celokupno imanje Direkcije državnih železnica u Beogradu koje sačinjava blok između ulica: Kralja Petra, Gračaničke, Ivan-Begove i Čubrine, zajedno sa svima postojećim zgradama na njemu, može prodati mimo odredaba Zakona o državnom računovodstvu i Zakona o železničkoj imovini.

Dobiveni novac od prodaje daće se državnoj hipotekarnoj banci na tekući račun Generalne direkcije državnih železnica u Beogradu.

Ovim se novcem mogu kupiti zgrade i zemljište i na ovom podići zgrade za jednu ili dve oblasne direkcije u Beogradu;

12) da može odobravati Direkciji rečne plovidbe, da povraća neumesno naplaćene vozarine i ostalih taksa, usled pogrešno primenjene tarife i propisa, kao i vraćanje vozarina na osnovu datih refakcija u

koliko one nisu zastarele, može izvršiti iz tekućih prihoda iste vrste, bez obzira u kojoj je računskoj godini naplaćen prihod koji se vraća.

§ 34 l (nov)

1) Svim poslovima morskog ribarstva upravlja Ministarstvo saobraćaja.

2) § 39 zakona o pomorskom ribolovu od 30 marta 1922 godine menja se i glasi:

„Prekršaji protiv odredaba ovog zakona, u koliko nisu kažnjivi po krivičnom zakoniku, kazniće se novčano od 50 do 5.000 dinara.

U slučaju, da se novčana kazna ne bi mogla naplatiti, zameniće se zatvorom uzimajući za svakih 50 dinara 1 dan zatvora. Ovaj zatvor ne može biti duži od 30 dana.

Pored novčane kazne, odnosno zatvora, prekršitelj se može kazniti i gubitkom lovine.”

3) U §-u 8 zakona o lučkim pristojbama od 30 marta 1922 godine dodaje se nov stav koji glasi:

„Isto vredi za putničko-teretne brodove iznad 5.000 neto reg. tona, koji vrše redovita putovanja unutar. Sredozemnog mora i Crnog mora i na tim putovanjima pristaju u jugoslovenske luke.”

MINISTARSTVO POŠTA, TELEGRAFA I TELEFONA

§ 34 lj (nov)

Ovlašćuje se Ministar pošta, telegrafa i telefona:

1) da po odobrenju Ministarskog saveta:

a) može izvršiti putem kreditiranja nabavku i polaganje telefonskog kabla na pravcu Beograd—Zagreb—Maribor—Austrijska granica;

b) doneti Uredbu sa zakonskom snagom o oslobodenju od poštanskih taksa. Postojeća oslobodenja od poštanskih taksa za državne i samoupravne vlasti, nadležstva i ustanove ostaju u važnosti u dosadanjem obimu. Postojeća oslobodenja od poštanskih taksa ostalih ustanova imaju se podvrći reviziji i u Uredbi predvideti samo oslobodenje od poštanskih taksa onih ustanova, koje vrše državne poslove u prenesenom delokrugu;

v) u saglasnosti finansijskih odbora Narodnog predstavništva može zaključiti sa Radio A. D. Beograd, Radio D. D. Zagreb i Radio D. Z. O. J. Ljubljana za svako Društvo posebno, ugovore o izgradnji i eksploataciji novih radioemisionih stanica u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani na dosadanjim ugovornim područjima Radio Društva u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani i sa relejnim stanicama u Skoplju i Sarajevu, Splitu i Mariboru;

2) da može kod Poštanske štedionice u Beogradu zaključiti zajam u iznosu od 20.000.000 dinara za izgradnju poštanskih-telegrafskih i telefonskih zgrada i telefonskih uređaja u Splitu, Skoplju, Zagrebu, Dubrovniku i Hercegovom. Otplata ovoga zajma sa interesom ima se vršiti kroz vreme od 10 do 12 godina u jednakim godišnjim iznosima, koji će se redovno unositi u budžet rashoda Ministarstva pošta, telegrafa i telefona do konačne isplate;

3) da u toku ove budžetske godine može na račun ostvarenih prihoda po poštansko-telegrafskoj-telefonskoj službi vršiti isplate na ime naknade za izgubljene i upropašćene poštanske pošiljke svih vrsta kao i za pokriće manjka nastalih kod rukovanja istima i pokrića blagajničkih manjaka preuzetih na teret države u koliko odnosna partija budžeta rashoda za poštansko-telegrafsko-telefonsku službu ne bi bila dovoljna, a isto tako da sve one iznose

koji su prijavljeni kao viškovi u kasama, i koji se kao takvi po knjigama vode, a njihov povraćaj nije izvršen u zakonitom roku, može upotrebiti, po pristanku Ministra finansija, za pokriće gore pomenutih naknada i manjaka;

4) da može u buduće, iz sredstava koja dobije od državnih nadležstava, samoupravnih tela i drugih ustanova ili pojedinaca, radi izgradnje njihovih telegrafsko-telefonskih postrojenja i pretplatničkih telefonskih postrojenja u širem mesnom reonu i održavanje istih, nabaviti materijal potreban za ove radove, i vršiti sve potrebne izdatke oko izgradnje i održavanja ovih postrojenja.

Novac dobiven na ovaj način, kao i materijal koji se odatle nabavi, knjižiče se posebno a nabavke i isplate vršiti po važećim propisima;

5) da može staru rashodovanu i neupotrebljivu bronzu i bakarnu žicu, kao i bakarne elektrode i druge bakarne otpatke davati na prodaju u zamenu za novu bronzanu žicu.

§ 34m (nov)

1) Čl. 35 st. 3 t. 3 zakona o poštansko-štednom i virmanskome prometu izmenjen i dopunjen § 49 tač. 3 finansijskog zakona za 1934/35 godinu, menja se i glasi: 1% za nagradu Udruženju poštansko-štedioničkih službenika, Udruženju p. t. t. činovnika, Udruženju p. t. zvaničnika i služitelja i penzionom fondu ugovornih poštara s tim, da jedna petina Udruženju poštansko-štedioničkih činovnika a od ostatka 45% Udruženju p. t. t. činovnika, 45% Udruženju p. t. zvaničnika i služitelja i 10% Penzionom fondu ugovornih poštara. Ova nagrada ima se upotrebiti isključivo na zdravstvene ciljeve sem nagrada za Penzionu fond ugovornih poštara čija se nagrada ima upotrebiti za ciljeve fonda.

2) Srpsko privredno društvo „Privrednik” i njegove jedinice: Upravni odbor, Mesni odbor, Pododbor i Povereništva oslobadaju se plaćanja poštanskih taksa: za obična pisma, dopisnice i tiskovine u međusobnom odnosu i u odnosu sa državnim i samoupravnim vlastima, nadležstvima i ustanovama, sa verskim vlastima i ustanovama u svima ostalim ustanovama oslobodenim od poštanskih taksa bilo potpuno ili delimično, u koliko se odnosi na zbrinjavanje i vaspitanje Privrednikovog podmlatka.

Društvo „Hrvatski Radiša” i njegove jedinice: glavne podružnice, podružnice, radni odbori i povereništva oslobadaju se plaćanja poštanskih taksa: za obična pisma, dopisnice i tiskovine, u međusobnom odnosu i u odnosu sa državnim i samoupravnim vlastima, nadležstvima i ustanovama, sa verskim vlastima i ustanovama i svima ostalim ustanovama oslobodenim od poštanskih taksa bilo potpuno ili delimično u koliko se odnosi na zbrinjavanje i vaspitanje radišnog podmlatka.

3) Izuzetno od čl. 4 Uredbe o oslobodenju od poštanskih taksa od 13 juna 1932 godine zvanične pošiljke državnih i samoupravnih nadležstava i ustanova, koje se poštom otpravljaju između Zemuna i Beograda i obratno ne podležu plaćanju poštanskih taksa u mesnom prometu.

Neplaćene takse neće se naplaćivati.

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

§ 35a (nov)

Ovlašćuje se Ministar poljoprivrede:

1) da po odobrenju Ministarskog saveta može propisati Uredbu o ustanovljenju, organizaciji, delo-

krugu, pravima i dužnostima poljoprivrednih komora kao zvaničnih zastupnika interesa poljoprivrednika.

Pojedine komore ustanoviće se odlukom Bana po saslušanju Banskog veća;

2) da može u sporazumu sa Ministrom trgovine i industrije, radi popravki kvaliteta i lakšeg izvoza zemaljskih proizvoda kao i radi olakšanja kreditovanja na osnovi lombarda zemaljskih proizvoda, preduzeti podizanje silosa i elevatora u izvoznim centrima, i to na bazi zajma ili garancije zajma do najviše dinara 60,000.000 s otplatom rokovima do najviše 10 godina. Uslove zajma ili garanciju zajma odobriće Ministarski savet po predlogu Ministra poljoprivrede, Ministra trgovine i industrije i Ministra finansija. Organizacija rada ovih ustanova propisuje se Uredbom po predlogu Ministra trgovine i industrije u sporazumu sa Ministrom poljoprivrede;

3) da može isplaćivati veterinarima bakteriolozima u državnim bakteriološkim zavodima, bakteriolozima u odeljenjima za veterinarsku epidemiologiju kod higijenskih zavoda i bakteriolozima pri Veterinarskoj eksperimentalnoj stanici specijalne dodatke koje odobri Ministarski savet;

4) da na banovinskom imanju „Topolica” kod Bara može osnovati srednju poljoprivrednu školu za južne kulture a srednju poljoprivrednu školu u Valjevu da može pretvoriti u zadružnu školu sa rangom srednje škole;

5) da na banovinskom imanju u Goraždi osnuje državnu oglednu voćarsku stanicu;

6) da može radi uspešnijeg unapređivanja ovčarstva osnovati zavod za ispitivanje vune i propisati pravilnikom ustrojstvo i rad toga zavoda;

7) da može po potrebi, radi uspešnijeg unapređivanja konjarstva izvršiti premeštaj, ukidanje i reorganizaciju nepodesnih ergela na druga pogodnija mesta, a imanja nepodesnih ergela da može prodati i dobijena novčana sredstva kao i na ovim ergelama postignute budžetske uštede upotrebiti za kupovinu novih imanja, za podizanje potrebnih zgrada i uređenje novih ergela, kao i da može u budžetu za 1936/37 godinu predviđene kredite za ergele koje će se napustiti, trošiti na nove ergele;

8) da može izvršiti preseljenje Poljoprivredne ogledne i kontrolne stanice iz Osijeka u Novi Sad, s tim, da nepokretnost stanice u Osijeku može otuđiti a dobivene sume upotrebiti na preseljenje, dograđivanje i uređenje stanice u Novom Sadu;

9) da o stupno od propisa tač. 6 §-a 58 zakona o banskoj upravi, može Uredbom propisati reorganizaciju i rad oteka za poljoprivredni kredit u Sarajevu, zatim Pravilnikom da može propisati organizaciju i rad sreskih pripomoćnih zaklada kao i službene odnose službenika tih zaklada bez ikakva opterećenja državnog budžeta;

10) da može izvršiti izmene i dopune u Pravilniku Ministarstva poljoprivrede Br. 55848 od 3 oktobra 1933 god., donetog na osnovu čl. 11 zakona o likvidaciji agrarnih odnosa na području ranije pokrajine Dalmacije a obnarodovanog u Službenom glasniku Primorske banovine Br. 18 od 17 oktobra 1933 god.;

11) da u sporazumu sa Ministrom finansija može po potrebi u ime agrarnih subjekata a u svrhu isplate troškova iz §-a 71 tač. 1 zakona o likvidaciji agrarne reforme sa izmenama i dopunama kod Privilegovane agrarne banke iz specijalnog garantnog fonda predviđenog u čl. 22 Uredbe o finansijskoj likvidaciji Br. 28000/VIa od 26 septembra 1933 god. a do sume koja se nalazi u specijalnom garantnom fondu, po-

dići beskamatni zajam do dinara 5,000.000 no s tim, da se kod sprovođenja odluka o eksproprijaciji u zemljišnim knjigama ispred potraživanja iz §-a 77 zakona o likvidaciji agrarne reforme na velikim posjedima uknjiži pravo zaloga na eksproprijisanom zemljištu u korist Privilegovane agrarne banke a u visini dugovanja pojedinog agrarnog subjekta.

Svaki agrarni subjekt ima da isplati prednji svoj dug Privilegovanoj agrarnoj banci najdalje u roku od 5 godina od dana uknjižbe prava zaloga. Naplata će se vršiti po propisima određenim za naplatu anuiteta;

12) da može rashodovati preostala državna potraživanja za razdato seme narodu, postradalom za vreme rata ili usled raznih elementarnih nepogoda, koje je seme dato narodu u toku 1919—1923 god. na pozajmicu ili u pola cene.

Sve sume, u koliko su naplaćene za pomenuto seme, a još nisu predate Glavnoj državnoj blagajni, odnosno Državnoj hipotekarnoj banci, kako je rešenjima o podeli semena predviđeno, imaju se najdalje u roku od 6 meseci predati preko Kraljevskih banških uprava Državnoj blagajni ili Državnoj hipotekarnoj banci.

Likvidaciju zaduženja izvršiće Kraljevske banske uprave svaka na svojoj teritoriji prema podacima bivših sreskih, okružnih i oblasnih samouprava, koje su dotičnim banovinama pripale;

13) da diplomirane inženjere poljoprivrede postavlja za činovnike, volontere bez prinadležnosti;

14) da po odobrenju Ministarskog saveta donese Uredbu sa zakonskom snagom o uređenju i otpisu dugova izdatih na osnovu zakona o pozajmicama bez interesa naseljenih dobrovoljaca, zemljoradnika i drugih interesenata agrarne reforme br. 11600 od 30 marta 1928 godine.

§ 35b (nov)

Ovlašćuje se Ministar finansija da može na predlog Ministra poljoprivrede a po rasporedu Ministarstva građevina isplatiti Centralnom odboru vodnih zadruga u Novom Sadu do sume od dinara 5,600.000 na ime neizmirenog zaostatka vodnih doprinosa iz 1935 god. za zemlje uzete pod udar agrarne reforme. Po razrezu nadležnih sreskih načelstava po čl. 2 st. 2 Pravilnika o prihodima i rashodima po struci agrarne reforme Br. 10145/25 od 7 marta 1925 godine, naplaćene vodoplavne doprinose u 1936 god., od interesenata agrarne reforme, koji imaju dodeljene površine na području one vodne zadruge, koja je član Centralnog odbora vodnih zadruga u Novom Sadu isplaćivaće poreske uprave Centralnom odboru vodnih zadruga u Novom Sadu do ukupne sume njegovog potraživanja, a višak polagaće u državnu kasu na ime povraćaja isplaćenih akontacija pomenutom Savezu.

Naplata i nadzor nad naplatom vodnih doprinosa kao i svih ostalih prihoda agrarne reforme od interesenata agrarne reforme, vršiće organi koji vrše naplatu i nadzor nad naplatom poreze po uredbi o osiguranju, prinudnoj naplati i nenaplativosti poreze Br. 148000, izdatoj na osnovu ovlašćenja čl. 159 Zakona o neposrednim porezima.

Uplaćeni vodoplavni doprinosi u državnu kasu po interesentima agrarne reforme, za dodeljena im zemljišta na vodoplavnom području onih vodnih zadruga koje nisu članovi Centralnog odbora vodnih zadruga u Novom Sadu, imaju poreske uprave isplaćivati neposredno ovim vodnim zadrugama kao što se isplaćuju vodoplavni doprinosi ubrani od vlasnika

zemljišta dotičnog vodoplavnog područja po zakonu o vodnom pravu (zak. čl. XXIII—1885).

O isplaćenim sumama Centralnom odboru vodnih zadruga u Novom Sadu Dunavska finansijska direkcija u Novom Sadu prikupljaće podatke od poreskih uprava i o tome podnosiće tromesečno izveštaj Ministarstvu poljoprivrede.

§ 35v (nov)

1) Do pravosnažnog rešenja agrarnog spora po zakonu o likvidaciji agrarnih odnosa na području ranije pokrajine Dalmacije od 19 oktobra 1930 god. zabranjuje se otuđenje zemljišta iz §§ 1, 2 i 3 navedenog zakona bez dozvole Ministra poljoprivrede.

Zemljišno-knjižni sudovi odbiće molbe za prenos prava vlasništva ovakvih nekretnina ako molilac ne podnese dozvolu Ministra poljoprivrede.

2) Zakon o obaveznom obezbeđenju useva i plodova od grada od 10 februara 1931 godine dopunjuje se tako, da se u čl. 1 doda rečenica: „u primorskim krajevima može se propisati i obezbeđenje useva i plodova od posolice”.

3) Stavlja se van snage tač. 3 §-a 54 finansijskog zakona za 1933/34 god. i odredbe §-a 47 finansijskog zakona za 1934/35 god.

Ostupno od propisa tač. 1 §-a 2 i tač. 1 §-a 3 zakona o izmenama i dopunama u zakonu o unapređenju poljoprivrede, od 29. decembra 1930 god. kao i čl. 14 zakona o suzbijanju i ugušivanju stočnih zaraza od 14. juna 1928 godine, polovina pristojbi svake opštine za izdavanje stočnih pasoša (putnica) i za prenos prava vlasništva na njima, za produženje zdravstvenoga uverenja i za promenu mesta opredeljenja čiju visinu propisuje Ministar poljoprivrede u saglasnosti sa Ministrom finansija, ulazi u banovinski stočarski fond, a druga polovina u opštinski odnosno u banovinski veterinarski fond (zakladu), bilo u celini bilo delom, po odredbi Bana.

Sredstva opštinskih, odnosno banovinskih veterinarskih fondova (zaklada), trošice se na materijalne rashode oko suzbijanja stočnih zaraza i na uređenje stočnih sajmišta (vašarišta), strvodernica i strvišta, a sredstva banovinskih stočarskih fondova (zaklada) trošice se na materijalne rashode na unapređenje stočarstva.

Ban će pravilnicima propisati odredbe o upravi i trošenju ovih fondova (zaklada).

4) Odredba tač. 3 §-a 48 finansijskog zakona za 1934/35 god. menja se i glasi:

„Sve vinograde od neposredno rodni hibrida, banovine će opteretiti banovinskom taksom, koja ne može biti manja od 0.10 para po čokotu.”

5) Odobrava se državnom bakteriološkom i serološkom zavodu u Križevcima da svoje prihode od prodatih cepiva u budžetskoj 1936/37 god. može upotrebiti kao obrtni kapital i trošiti na materijalne rashode i potrebnu radnu snagu radi što veće i jeftinije proizvodnje cepiva i drugih preparata za suzbijanje stočnih zaraznih i invazionih bolesti.

§ 35g (nov)

Odobrava se za podizanje zgrade Poljoprivrednog šumarskog fakulteta u Zagrebu kredit do dinara 3.000.000 i ovlašćuje se Ministar poljoprivrede, da potrebna sredstva u pomenutu svrhu a u granicama ovoga kredita može da izuzme iz neutrošenih viškova državne poljoprivredne zaklade iz ranijih godina koji su deponovani na računu Državne poljoprivredne zaklade pri Prilivegovanoj agrarnoj banci.

Ujedno se ovlašćuje Ministar poljoprivrede da iz istih sredstava može staviti na raspoloženje Poljoprivrednom šumarskom fakultetu u Zemunu iznos do 150.000 dinara za dovršenje zootehničkog instituta istog fakulteta.

§ 35d (nov)

Radi sanacije Saveza hrvatskih seljačkih zadruga u Zagrebu ovlašćuje se Ministar poljoprivrede da može otpisati dug pomenutog Saveza kolonizacionom fondu u iznosu od 233.520.04 dinara, Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja da može otpisati dug istog Saveza u iznosu od 800.000 dinara za kukuruz za ishranu pasivnih krajeva, Ministar finansija da može otpisati 356.000 dinara koje isti Savez duguje na ime zaostale poreze.

Ovlašćuje se Ministar finansija da po saglasnosti Ministarskog saveta, može odobriti predloge koje mu učini Ban Savske banovine za podizanje zajma od 6.500.000 dinara u svrhu pomoći Savezu hrvatskih seljačkih zadruga u Zagrebu radi njegove sanacije. Amortizacija ovog zajma vršiće se iz banovinskih kredita.

§ 35d (nov)

Ovlašćuje se Ministar poljoprivrede da može u sporazumu sa Ministrom šuma i rudnika u roku od 6 meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona izmeniti pravosnažna rešenja o eksproprijaciji šuma doneta na osnovu § 24 stav 9 zakona o likvidaciji agrarne reforme na velikim posedima od 19. juna 1931 god. sa svima izmenama i dopunama i eksproprijisati od istog poseda u jednakoj površini drugo šumsko zemljište, no to samo u koliko stručnjaci utvrde, da su za pojedina sela i kolonije eksproprijisane šumske površine u prirodi usled odronjavanja umanjene ili da većim delom nisu sposobne za šumsku kulturu ili se mogu privesti šumskoj kulturi veštačkim putem sa nesrazmernim troškovima prihodima šumama.

Molbe za izmenu eksproprijacionih rešenja imaju sela i kolonije u čiju su korist šume eksproprijisane, podneti neposredno Ministarstvu poljoprivrede u roku od dva meseca od stupanja na snagu ovog zakona.

MINISTARSTVO TRGOVINE I INDUSTRIJE

§ 26

U prvom stavu trećem redu izostaviti reči: „Ministarstava prosvete” i dodati: „nadležnog ministarstva koje vodi brigu o tim školama koje dođu u pitanje”.

U drugom stavu istog paragrafa u drugom redu izostaviti reči: „Ministarstva prosvete” i dodati: „nadležnog Ministarstva, koje vodi brigu o svim školama koje dođu u pitanje”.

§ 35e (nov)

Ovlašćuje se Ministar trgovine i industrije da po odobrenju Ministarskog saveta donese:

1) Uredbu sa zakonskom snagom o uređenju Ministarstva trgovine i industrije, kojom se ne može menjati zakon o činovnicima;

2) Uredbu sa zakonskom snagom o reorganizaciji zavoda za unapređivanje spoljne trgovine i osnivanju instituta za proučavanje privrede.

Zavodu za unapređivanje spoljne trgovine staviće se u nadležnost pored privredne obaveštajne

službe koju vrši: primena zakona o organizaciji i kontroli izvoza stoke i stočnih proizvoda i preradevina, primena zakona o kontroli poljoprivrednih proizvoda namenjenih izvozu kao i drugih odredaba kojima bi se regulisala spoljna trgovina; zatim primena trgovinskih ugovora i sporazuma u koliko je ista poverena Ministarstvu trgovine i industrije i kontrola kompenzacionih poslova u saglasnosti sa Narodnom bankom Kraljevine Jugoslavije.

Institut za proučavanje privrede, kao samostalna državna ustanova, imaće za zadatak da u saradnji sa zainteresovanim privrednim ustanovama sistematski proučava privredni život i daje obaveštenja o stanju privrede i njenom razvitku.

Uredbom će se propisati i odredbe o računskim poslovima obeju ustanova, odrediti činovnički položaj i zvanja u njima i opredeliti specijalni uslovi za sticanje tih položaja i zvanja. Za postavljenje na zvanje Upravnika zavoda i instituta važiće propisi § 49 st. 5 zakona o činovnicima.

Od kredita koji je budžetom odobren kao subvencija zavoda za unapređivanje spoljne trgovine određuje se 1,680.000 dinara za lične i materijalne izdatke Zavoda a 220.000.— dinara za lične i materijalne izdatke Instituta za proučavanje privrede.

§ 35ž (nov)

Ovlašćuje se Ministar trgovine i industrije:

1) da na račun kredita predviđenih budžetom za lične rashode za zvaničnike i služitelje može postavljati dnevničare s tim, da se broj i vrsta predviđenih zvanja i iznosi odgovarajućih budžetskih kredita ovim postavljenjima ne može prekoračiti;

2) da na račun kredita, predviđenih budžetom za lične rashode za stalno osoblje kod Srednje tehničkih i muških zanatskih škola može postavljati honorarno stručno nastavničko osoblje, s tim da se broj i vrsta predviđenih zvanja, kao i iznos odgovarajućih zakonskih prinadležnosti i kredita ovim postavljenjima ne prekorači. Ova postavljenja vršiće prema nadležnosti o postavljenjima Ministar i banovi, po prethodnom zauzimanju budžetskih mesta, na osnovu čl. 66 zakona o državnom računovodstvu kod Otseka računovodstva pri Ministarstvu;

3) da može prihode koji mu pripadaju odredbama § 26 zakona o ustanovljenju i uredenju Državne klasne lutrije za pomaganje narodne privrede, upotrebiti na unapređenje zanata i industrije, kao i za ciljeve unapređenje izvoza i ekonomske propagande u inostranstvu, kako u ličnom tako i u materijalnom pogledu.

§ 35z (nov)

1) Ukida se tačka 2 §-a 30 finansijskog zakona za 1933/34 godinu.

2) Uredba o rangu stručnih škola objavljena u „Službenim novinama” br. 104/XXX-290 od 10 maja 1933 menja se i glasi: U članu 1 pod tač. 15 navedena škola „Dveletni tečaj za žensko ročno delo pri tehnički srednji šoli v Ljubljani” briše se. U članu 2 iste uredbe upiše se nanovo „Ženska obrtna šola na tehnički srednji šoli v Ljubljani”.

MINISTARSTVO SUMA I RUDNIKA

§ 37

2) U drugom redu mesto: „10,000.000” staviti: „15,000.000”.

Uneti nove tačke:

14) Da po odobrenju Ministarskog saveta donese Uredbu sa zakonskom snagom kojom će:

a) odvojiti Vrhovnu šumarsku i rudarsku nadzornu vlast od Uprave sa državnim šumama i državnim rudarskim preduzećima i provesti reorganizaciju Ministarstva šuma i rudnika i područnih ustanova;

b) propisati sve potrebne mere za stručno i racionalnu upravu sa državnim šumama i državnim rudarskim preduzećima izuzetno od odredaba zakona o državnom računovodstvu i odrediti sve mere kontrole tog poslovanja.

Ministarski savet će uredbom na predlog Ministra šuma i rudnika a izuzetno od propisa važećeg trgovačkog zakona reorganizovati državno šumsko-industrijsko preduzeće Dobrljin—Drvar a. d. (Šipad) i Durmitor prema načelima utvrđenim po prethodnoj b) tački ovoga §-a, napuštajući oblik akcionarskog društva.

Ovom se Uredbom ne može menjati zakon o činovnicima.

15) da po odobrenju Ministarskog saveta donese Uredbu sa zakonskom snagom, kojom će u cilju održanja trajnog i racionalnog gospodarenja propisati sve potrebne mere upravne, privredne i finansijske prirode za reorganizaciju, sanaciju i olakšanje stanja krajiških imovnih opština.

16) da po odobrenju Ministarskog saveta propiše uredbu sa zakonskom snagom o dodeljivanju državnog šumskog zemljišta i likvidaciju uzurpacija u ranijoj Bosni i Hercegovini, koja će sadržati ove odredbe:

1. ko može biti subjekt za dodeljivanje zemljišta;

2. šta može biti objekat dodeljivanja;

3. da se dodeljeno zemljište odmah besplatno prenese u vlasništvo lica, kojima se zemlja dodeljuje uz ograničenje iz čl. 28 do uključivo iz čl. 35 zakona o bivšim kmetskim selištima i stečenim beglucima od 17 maja 1928 g. i Pravilnika za provadanje toga zakona Br. 21763 od 28 juna 1928 god.;

4. postupak oko dodeljivanja zemljišta i suzbijanja uzurpacija;

5. da se sve molbe, rešenja, žalbe, prilozi, pravni poslovi, za prenos vlasništva kao i zemljoknjižnih i katastarski prenos, oslobadaju svih taksa izuzev slučajeva gde državno zemljište, dato ranije u višegodišnji zakup ili otkup servitutnih službenosti ali ne pod uvjetima unutarnje kolnizacije;

6. kaznene odredbe radi suzbijanja uzurpacije i postupka oko toga.

Da se za izvođenje ove akcije osnuje fond u koji će se uneti od redvonih budžetskih prihoda za god. 1936/37 i 1937/38 suma do 3,000.000.— dinara kao osnov, a dalji prihodi toga fonda da budu:

1. prihod od prodaje drveta na dodeljenom zemljištu;

2. naplaćene kazne i naknade štete po ovoj uredbi;

3. prihod od naplate paušalne takse za dodeljeno zemljište izuzev dobrovoljačke kompetencije;

4. kamata na uloženi novac kod Državne hipotekarne banke.

Preostala gotovina po definitivnoj likvidaciji ove akcije da se unese u fond za pošumljavanje.

Da se za izvođenje ove akcije osnuju naročiti odeljci kod Direkcije šuma u Sarajevu i Banja Luci i terenske sekcije i da se potrebno osoblje za odeljke i terenske sekcije može postavljati na teret fonda koji se u ovu svrhu osniva.

Način knjiženja prihoda i rashoda po osnovnom fondu propisao je Ministar šuma i rudnika u sporazumu sa Ministrom finansija.

17) Da po saslušanju Vrhovnog državnog pravobranioštva i Glavne kontrole, a po odobrenju Ministarskog saveta, izuzetno od propisa § 112 zakona o šumama, u naročito opravdanim slučajevima, u cilju arondacije poseda i pojeftinjavanja uprave, može izvršiti razmenu državnog šumskog zemljišta za zemljište imovne opštine u podjednako vrednosti.

18) Da izuzetno od propisa § 53 zakona o šumama pogorelcima Vučinić Sela opštine Srpske Moravice sreza vrbovskog izda besplatno drvo iz državnih šuma u količini po overenom obračunu potrebne grade za obnovu izgorelih zgrada.

19) Da po odobrenju Ministarskog saveta može, u izuzetnim slučajevima, kad to privredne prilike zahtevaju, pojedinim selima ili opštinama ustupiti u svojini deo državne šume. Trošak uvidaja pada na teret molioca. Rešenja se imaju doneti do kraja jula 1936.

20) Da po odobrenju Ministarskog saveta može po predlogu Informativne komisije izvršiti u korist graničnih sela ili opština ispravku granica ograničenih državnih šuma, kada se to proučavanjem na samom licu mesta pokaže kao neophodno potrebno s obzirom na potrebe sela ili opština, šumske privrede u opšte i države. Informativnu komisiju obrazuju dva viša šumarska činovnika i nadležni šef šumske uprave. Postupak se otvara na molbu zainteresovanog sela ili opštine. Trošak uvidaja pada na teret molioca. Rešenja se imaju doneti najkasnije do kraja jula 1936 godine.

21) Da za tekuću budžetsku godinu odloži izvršenje § 123 zakona o šumama, za koje vreme imaju u svemu važiti propisi Pravilnika o prikupljanju i rukovanju prinosa za pošumljavanje broj 855 od 11 januara 1928 godine sa izmenama i dopunama br. 20886/1928, 25507/1929 i 17525/1930.

22) Da banskim upravama stavi na raspoloženje državno šumarsko osoblje za rad u banovinskim ustanovama, dok ovaj bude trajao, s tim da se tom osoblju za to vreme isplaćuju prinadležnosti iz banovinske kase a njihove prinadležnosti po državnom budžetu da idu na olakšanje dotičnih partija budžeta rashoda Ministarstva šuma i rudnika.

23) Da zgrade i zemljišta u Ivanovom Selu, u kojima je smeštena državna šumska uprava proda i od toga dobiveni novac neposredno upotrebi za kupovinu zemljišta i zidanje nove ili kupovinu odgovarajuće zgrade u Grubišnom Polju.

24) Da proda suvišna gradilišta, zgrade i materijal od porušenih zgrada te da od toga dobiveni novac neposredno mimo budžeta upotrebi za kupovinu gradilišta ili zgrada ili zidanje zgrada.

25) Da može preneti besplatno u vlasništvo onog zemljište državnog erara, koje je pojedinim licima i ustanovama dato ugovorom u svrhu pošumljenja i zagajivanja pod uslovima unutarnje kolonizacije u bivšoj oblasti mostarskoj i srezovima livanjskom i duvanjskom (danas Tomislav Grad).

26) Da u budžetskoj godini 1936/37 može utrošiti ostatak kredita u vezi rešenja njegovog i Ministarskog saveta br. 1310 od 7 juna 1934 god., te rešenje br. 5744 od 4 marta 1935 god., (§ 89 t. VIII i IX zakona o budžetskim dvanaestinama za 1935/36 god.) i gotovinu fonda Teslićke fabrike u likvidaciji u iznosu od 2,450.000.— na dodeljivanje državnog šumskog zemljišta i likvidaciju uzurpacija u ranijoj Bosni i Hercegovini i opravke državne šumske-industrijske pruge Usora—Pribinić.

27) Da može vratiti u svojini Majdanpečkoj universitetskoj domeni Beogradskog universiteta ograničenu državnu šumu Srednji Kučaj I deo i tako isto na korist domena izmeniti granicu državne šume Severnog Kučaja, onako kako je to predložila određena komisija u svome graničnom protokolu i skici zavedenim u Odeljenju za šumarstvo Ministarstva šuma i rudnika 5 novembra 1935 pod br. 30092.

28) Da prilikom reanbulacije međa državnih ograničenih šuma u Srbiji, Južnoj Srbiji i Crnoj Gori može ovu izvršiti prema stvarnom stanju na licu mesta u svima onim slučajevima, gde se to stvarno stanje ne može utvrditi postojećim dokumentima ograničavanja usled njihove netačnosti. U takvim slučajevima postojeći dokumenti o svojini (granični protokoli, skice i tapije), imaju se saobraziti ovako izvršenoj reanbulaciji.

29) Da putem šumsko-industrijskog preduzeća Dobrljin—Drvar a. d. izradi od drveta 53 zgrade za šumske uprave i 500 lgarskih kuća za čuvanje šumskih reona po utvrđenom tipu i uslovima i po prethodno utvrđenoj ceni.

Gradnje i isporuka ovih kuća ima se obaviti za vreme od 4 godine.

Preduzeće je dužno ove kuće na licu mesta podići i montirati.

Obračun između državnog šumskog preduzeća Dobrljin—Drvar a. d. i Ministarstva šuma i rudnika vršiće se na taj način što će se vrednost predatih i podignutih kuća knjižiti na otplatu dužne šumske takse toga preduzeća iz ranijih godina.

30) Da iz depozita ličke imovne opštine može trošiti na održavanje i popravke šumskih puteva izgrađenih iz tog depozita do 25.000.— dinara godišnje sve dok se taj depozit ne likvidira.

31) Da može domaćim pilanarima, koji nisu snabdeveni po zakonu o zaštiti domaće drvarske industrije, prodati potrebno drvo za snabdevanje njihovih pilana u granicama njihovih kapaciteta, ali najviše do 1000 pun m³ u oblom, uz naplatu takse po šumskom cenovniku.

Ovo svoje pravo može Ministar šuma i rudnika preneti na Direkcije šuma.

§ 38

Tač. pod 1) izostaviti.

§ 39

1) menja se i glasi: „§ 76 finansijskog zakona tač. 1 za 1934/35 po kome su banska veća donela Uredbu o lovu na osnovu § 113 zakona o lovu od 5 decembra 1931 ima se tumačiti, da Uredbe o lovu donešene po banskim većima ovlašćenjem § 76 tač. 1 finansijskog zakona za 1934/35 godinu nemaju se slati Državnom savetu na saglasnost”.

Dodaju se nove tačke koje glase:

1a) U banovinama gde banska veća do sada nisu donela uredbe o lovu pomenute u tač. 1 ovoga pa-

ragrafa imaju ih doneti nadležni banovi u roku od dva meseca od dana stupanja na snagu ovoga zakona i iste oglasiti u „Službenim novinama”.

1b) U koliko bi se utvrdilo da odredbe koje uredbe o lovu, navedene u prednjim odredbama ovoga paragrafa nisu u skladu sa postojećim zakonima, ovlašćuje se Ministar šuma i rudnika, da takve Uredbe izmeni i dovede u sklad sa važećim zakonima.

4) Na kraju § 105 zakona o lovu od 5 decembra 1931 dodaje se nov četvrti stav koji glasi:

Izuzetno od prednjih stavova postojeći savezi lovačkih udruženja u Beogradu i Sarajevu zadržavaju svoje dosadašnje organizacije i područja bez obzira na podelu države na upravna područja, — banovine — tako dugo, dok se na njihovim teritorijama ne počnu primenjivati prema propisu § 96 zakona o lovu oni propisi glave I toga zakona, po kojima se pravo lova na opštinskim lovištima daje pod zakup.

5) Odredba čl. 3 Uredbe o prinadležnostima u naturi državnih službenika br. 68000/I od 26 septembra 1931 g. („Službene novine” br. 280 od 30 novembra 1931) iza reči: „službenici na državnim rudarskim preduzećima” dopunjuje se rečima: „i njihovih centralnih nadležstava u odgovarajućim količinama o čemu će Ministar šuma i rudnika u sporazumu sa Ministrom finansija propisati naročiti Pravilnik”.

6) Ustupa se opštini ulcinjskoj u Ulcinju državna šuma — pašnjak „Mavrijan”.

7) Prima se na znanje i odobrava rešenje Rudarskog oteka Ministarstva šuma i rudnika u Sarajevu br. 9366/22 od 7 juna 1932, kojim je izmenjen i proširen ugovor za rekonstrukciju razredišta za državni rudnik u Zenici, pošto je nabavka izvršena u interesu državne kase.

8) Služboprimec kod rudarsko-topioničkih preduzeća, osigurani kod Bratinske blagajne, u slučaju sprečenosti u službovanju bolešću ili nesrećnim slučajem nema pravo na platu od preduzeća u smislu § 219 zakona o radnjama.

MINISTARSTVO SOCIJALNE POLITIKE I NARODNOG ZDRAVLJA

§ 40a (nov)

Ovlašćuje se Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja da može, kad oceni da privredne prilike to dozvoljavaju:

1) proširiti penziono osiguranje službenika, po propisima prečišćenog teksta zakona o penzionom osiguranju službenika, obnarodovanog u „Službenim novinama” od 12 decembra 1933 g. br. 285—LXXXIV i na ostale krajeve Kraljevine Jugoslavije, gde se do sada ovo osiguranje nije postojalo, bilo za sve, bilo za pojedine privredne grane odnosno grupe nameštenika, te u tom cilju i izdavati propise o ustanovljenju, organizaciji i međusobnom odnosu novih samostalnih nosilaca penzionog osiguranja službenika, kao i o odnosu prema penzionom zavodu za službenike u Ljubljani, kome može poveriti sprovođenje potrebnih predanja za osnivanje ovih nosilaca.

2) sprovesti osiguranje za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti po zakonu o osiguranju radnika, bilo za sve, bilo za pojedine privredne grane, te

izdavati propise o međusobnom odnosu između ovog osiguranja i penzionog osiguranja službenika i rudara, kao i ostale potrebne propise.

§ 40b (nov)

Ovlašćuje se Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja, da može uredbom sa zakonskom snagom:

1) odrediti teritorijalno razgraničenje između postojećih privatno-društvenih bolesničkih blagajna, i

2) sprovesti kod Središnjeg ureda za osiguranje radnika i njegovih mesnih organa dopunsko osiguranje za veća davanja, nego što su predviđena §§ 45 i 46 Zakona o osiguranju radnika, a koje bi padalo samo na teret osiguranih članova, koji to osiguranje žele.

§ 40v (nov)

Ovlašćuje se Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja da po odobrenju Ministarskog saveta, može Uredbom sa zakonskom snagom:

1) po saslušanju radničkih i poslodavačkih komora, propisati način utvrđivanja minimalnih nadnica u vezi sa obaveznim sklapanjem kolektivnih ugovora, pomirenjem i arbitražom, kao i odrediti stranke za zaključivanje kolektivnih ugovora.

Ovom će se Uredbom odrediti i novčane kazne za prekršaje njenih propisa, koje se mogu kretati od 100 do 10.000 dinara.

Kazne će izricati opšte upravne vlasti. Prihodi od kazna idu u korist „Fonda za nadzor nad izvršavanjem propisa ove Uredbe”, koji će se obrazovati pri svakoj banskoj upravi. Fondom rukuje Ban po odobrenju Ministra socijalne politike i narodnog zdravlja. Potrebne detalje propisaće Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja posebnim Pravilnikom.

2) Utvrditi oblik i način izdavanja legitimacijama radnika i nameštenika, bez naplate nikakve druge takse sem cene koštanja izračunate paušalno, propisati obaveze upotrebljavanja ovih legitimacija i kazne između 50 i 500 dinara za povrede propisa ove Uredbe.

3) Urediti odnose između novinara i vlasnika listova, kao i osiguranje novinara u slučaju starosti i onesposobljenja za rad.

Dok se ne donese ova Uredba, važiće propisi Uredbe od 25 septembra 1926 god. sa izmenama i dopunama od 28 marta 1928 god. u pogledu uređenja odnosa između novinara i vlasnika listova („Službene novine” od 28 septembra 1926 god. br. 219—LVII), kao i postojeći propisi zakona o osiguranju radnika, zakona o zaštiti radnika i zakona o radnjama.

§ 40g (nov)

Ovlašćuje se Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja:

1) da može kod Središnjeg ureda za osiguranje radnika zaključiti dugoročni zajam od 25.000.000.— dinara za proširenje, dovršenje i uređenje državnih bolnica u banovinskim mestima s tim, da će svojim rešenjem odobravati iz ovog zajma potrebne kredite ovim bolnicama za radove i za nabavke koji se imaju izvršiti. Otplata anuiteta po ovome zajmu unosice se u državni budžet počev od 1937/38 god.;

2) da u sporazumu sa Ministrom finansija može doneti Uredbu sa zakonskom snagom o obračunavanju i naplati bolničkih troškova u javnim bolnicama. Ovom će se Uredbom odrediti oslobođenje od plaćanja bolničkih troškova siromašnih lica i regulisati naplata bolničkih troškova od onih lica, koja su drugim zakonima od toga bila oslobođena;

3) da zdravstvene zadruge u Beljini, Lazarevcu, Lugu kod Bajine Bašte, Slovcu i Stublinama, oslobodi plaćanja zajmova dodeljenih im za podizanje zadrughih domova zdravlja iz fonda za asanaciju sela;

4) da može izmeniti i dopuniti: Uredbu o organizaciji i delokrugu Centralnog higijenskog zavoda u Beogradu, Uredbu o organizaciji i delokrugu Škole narodnog zdravlja u Zagrebu i Uredbu o organizaciji i delokrugu higijenskih zavoda, domova narodnog zdravlja i zdravstvenih stanica, bez izmene zakona o činovnicima i povećanja ličnih rashoda;

5) da može uredbom menjati i dopunjavati odredbe zakona o stručnim školama za pomoćno osoblje u socijalnoj i zdravstvenoj službi od 13. novembra 1930. godine, bez izmene zakona o činovnicima i bez povećanja ličnih rashoda;

6) da može izmeniti i dopuniti Pravilnik o banjama, mineralnim i toplim vodama;

7) da Uredbom sa zakonskom snagom propiše dužnosti i prava administrativnog upravnika u Državnom lečilištu u Topolšici;

8) da može izuzetno od propisa §-a 63 i 90 invalidskog zakona: ustanoviti više odeljenja kod onih invalidskih sudova, koji imaju veliki broj nerešenih invalidskih predmeta. Nedovoljne budžetske kredite za lične i materijalne izdatke invalidskih sudova može dopunjavati iz prihoda narodnog invalidskog fonda;

9) da može određivati specijalni dodatak poslovođama radionica i majstorima, zaposlenim u državnim ortopedskim zavodima (radionicama) i ustanovama za smeštaj slepih, gluvonemih i invalida: prvima po 540.— dinara, drugima po 350.— dinara mesečno, pored redovnih prinadležnosti, za stručni prekovremeni rad, na teret budžeta pomenutih ustanova;

10) da može higijeničarima (lekarima, biolozima, sanitetskim inženjerima, bakteriolozima, hemičarima i veterinarima) u higijenskoj službi odobravati i ukidati dodatke na epidemijsku službu;

11) da može rok predviđen u § 10 Zakona o primanju u službu lekara kao i o sticanju prava na ličnu penziju, penzionisanju, premeštanju i otpuštanju službenika i lekara — činovnika Središnjeg ureda za osiguranje radnika i njegovih mesnih organa produžiti za daljih 5 godina Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja odrediće gde će se održavati kurs iz socijalne medicine;

12) da može sa danom 1. aprila 1936. godine, u sporazumu sa Gradskim poglavarstvom u Banja Luci i Banom Vrbaske banovine preuzeti kao državnu sadanju banovinsku bolnicu u Banjoj Luci.

§ 40d (nov)

1) U tač. 2. prvog stava §-a 11 Zakona o osiguranju radnika od 14. maja 1932. godine dodaje se na kraju: „ali samo najmanje zakonske potpore za slučaj bolesti) § 45. pom. zakona i najduže za vreme od 10 nedelja.”

2) Ukida se subvencija iz § 136 Zakona o osiguranju radnika.

3) Obrazovanje Vrhovnog suda radničkog osiguranja, predviđenog u §§ 172 i 173 Zakona o osiguranju radnika, odlaze se s tim, da nadležnost prednjeg suda po pomenutom zakonu prede u nadležnost Kasacionog suda u sedištu Središnjeg ureda za osiguranje radnika.

4) Središnji ured za osiguranje radnika može prihode od kazna koje se ubiru po § 200 Zakona o osiguranju radnika, upotrebiti ne samo za vanredne potpore rentnicima, prema stavu 2. pomenutog paragrafa, nego i za vanredne pomoći obolelim uredskim članovima, koji su iscrpli 26 nedelja potpore po § 45 Zakona o osiguranju radnika.

5) Ukida se subvencija iz §-a 43 Zakona o penzionom osiguranju službenika, obnarodovanog u prečišćenom tekstu u „Službenim novinama” od 12. decembra 1933. god. Br. 285—LXXXIV.

6) U stavu drugom §-a 24 i stavu 4 §-a 25 Zakona o bolnicama i u §-u 329 Zakona o činovnicima zamenjuju se reči: „sekundarni lekari” sa rečima: „lekarski pripravnici”.

7) Godine provedene u svojstvu lekara volontera u državnim bolnicama i klinikama, kao i svojstvu kliničkih asistenata-dnevničara priznaće se pri stupanju u državnu i samoupravnu službu samo za penziju.

8) Državna bolnica za ženske bolesti u Ljubljani pridaje se kao odeljenje Opštoj državnoj bolnici u Ljubljani. Njen budžet ulazi kao sastavni deo budžeta Opšte državne bolnice u Ljubljani.

9) Sva lica koja su primala pomoć u hrani kao beskamatnu pozajmicu po Zakonu o pomoći oskudnima u hrani od 3. marta 1928. god., u koliko istu do sada nisu vratili, imaju vrednost primljene hrane odraditi na javnim radovima po maksimalnoj nadnici.

Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja, u sporazumu sa Ministrom građevina, propisaće Pravilnik o načinu sprovođenja ovoga i zaposlenja dužnika na javnim radovima.

MINISTARSTVO FIZICKOG VASPITANJA NARODA

§ 41a (nov)

Ovlašćuje se Ministarski savet da na predlog Ministra fizičkog vaspitanja naroda Uredbom sa zakonskom snagom izmeni uredbu o uredenju Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda K.br. 270/32 od 10. marta 1932. godine.

Ovom će se Uredbom sprovesti potrebna reorganizacija i ozakoniti delokrug nadležnosti nadzora, koji Ministarstvo ima vršiti nad svima organizacijama i ustanovama koje spadaju u nadležnost Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda.

Ovom se Uredbom ne može menjati Zakon o činovnicima.

§ 41b (nov)

Ovlašćuje se Ministar fizičkog vaspitanja naroda da izmeni Uredbu o osnivanju i radu prazničnih tečajeva i izvršenju ostalih odredaba Zakona o obaveznom telesnog vaspitanju O.br. 1847 od 26. marta 1935. godine.

OSTALE ODREDBE

§ 43

Posle drugog stava dodaje se nov stav koji glasi: „Ovlašćuje se Ministarski savet, da može na isti način doneti i uredbu sa zakonskom snagom: o štam-

pi, o udruženjima, zborovima i dogovorima i o izboru narodnih poslanika za Narodnu skupštinu, u saglasnosti sa naročitim odborima Narodnog predstavništva, koji će se odbori obrazovati na način predviđen u §-u 17 Zakona o poslovnom redu u Senatu, odnosno u Narodnoj skupštini.

§ 43a (nov)

Ovlašćuje se Ministarski savet, da na predlog Ministra inostranih poslova i Ministra trgovine i industrije, putem Uredbe odobrava sporazume s pojediniim državama o trgovini i platnom prometu, čije trajanje nije duže od godine dana.

§ 51a (nov)

U Zakonu o uređenju Pretsedništva Ministarskog saveta § 1 menja se i glasi: Pretsedništvo Ministarskog saveta deli se na:

- 1) Političko odeljenje;
- 2) Administrativno odeljenje;
- 3) Centralni presbiro.

Na čelu odeljenja stoji Načelnik a na čelu Centralnog presbiroa šef Presbiro-a.

Odeljenja se dele na oseke. Na čelu Oseka stoje načelniku neposredno podređeni šefovi oseka.

Načelnike kad su odsutni ili sprečeni, zamenjuju po rangju najstariji šefovi oseka.

§ 3 menja se i glasi: Ministarski savet, na predlog Pretsednika Ministarskog saveta propisuje Uredbom podelu odeljenja na oseke, određuje nadležnost odeljenja, delokrug rada oseka i sve što je potrebno u pogledu njihove organizacije.

Pretsednik Ministarskog saveta može spajanjem broj oseka smanjiti, a povećati samo ako se budžetom predvidi, kao i pojedine oseke iz sastava jednog odeljenja preneti u sastav drugog odeljenja.

§ 4 ukida se.

§ 5 ukida se.

§ 6 ukida se.

§ 7 ukida se.

§ 8 ukida se.

§ 9 u prvoj rečenici mesto: „u sastav Opšteg odeljenja ulazi” staviti: „u Pretsedništvu Ministarskog saveta postoji”.

§ 26 u prvom redu izostaviti reči: „Šefa kancelarije”, a u drugom redu mesto reči: „Opšteg” staviti: „političkog i administrativnog”.

§ 27 u petom redu mesto reči: „Opšteg” staviti: „političkog i administrativnog”, u desetom redu mesto reči: „Opštem” staviti: „političkom i administrativnom”, i u četrnaestom redu mesto reči: „Opštem” staviti: „političkom i administrativnom”.

§ 28 u prvom redu reči: „Šefa kancelarije” izostaviti. U drugom stavu reči: „Šef kancelarije” izostaviti.

§ 29 u sedmom redu mesto reči: „Opšteg” staviti: „političkom i administrativnom”.

Svuda mesto: „Opšteg” staviti: „Političkog i administrativnog” a „Šef kancelarije” izostaviti.

§ 32a uneti nov koji glasi: „Zakonski propisi koji se odnose na Odeljenje opšte državne statistike i njegove službenike (koje je po zakonu o ukidanju, izmeni i dopuni zakonskih propisa koji se odnose na Vrhovnu državnu upravu od 3 decembra 1931 godine prešlo u sastav Ministarstva unutrašnjih poslova) ostaju u važnosti i prenose se među odgovarajuće propise koji se odnose na Ministarstvo unutrašnjih poslova”.

§ 32b uneti nov koji glasi: „Pretsednik Ministarskog saveta objaviće prečišćeno izdanje novog zakona”.

§ 52

Pod I na kraju umetnuti: rešenje Ministarskog saveta br. 7270/VII od 9 avgusta 1935 o kreditu za nabavku visoko-frekventnog telefonskog uredaja i amplifikatora kao i drugog materijala za ustanovljenje dveju telefonskih linija od Beograda do Maribora u iznosu od 2,800.000.— dinara; rešenje Ministarskog saveta br. 7309/VII od 26 avgusta 1935 o kreditu za potrebe Komande žandarmerije i Uprave policije u iznosu od 7,215.600.— dinara; rešenje Ministarskog saveta br. 8220/VII od 17 septembra 1935 za povećanje part. 429 poz. 8 za pokriće troškova oko izvođenja programa društva za vazdušni saobraćaj „Aeropot” A. D. u iznosu od 500.000.— dinara; rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 225/VII od 30 septembra 1935 o kreditu za kupovinu kuće za Poslanstvo u Parizu u iznosu od 3,973.000.— dinara; rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 222/VII od 30 septembra 1935 o kreditu za isplatu naročitih dodataka za učitelje u iznosu od 288.000.— dinara; rešenje Ministarskog saveta be. 9297/VII od 16 oktobra 1935 o kreditu u iznosu od 3,000.000.— dinara za izradu odbranbenih nasipa u Pančevačkom ritu; rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 9933/VII od 30 oktobra 1935 o kreditu za naknadu gubitka Prizadu u iznosu od 3,913.946,95 dinara; rešenje Ministarskog saveta br. 10168/VII od 30 oktobra 1935 o kreditu u iznosu od 24,000.000.— dinara za ishranu pasivnih krajeva; rešenje Ministarskog saveta br. 10221/VII od 8 novembra 1935 o kreditu u iznosu od 2,000.000.— dinara za nabavku semena za krajeve postradale od suše; rešenje Ministarskog saveta br. 10680/VII od 28 novembra 1935 za isplatu parničnih troškova po sporu države i Narodne banke sa firmom A. Gerzon iz Beča u iznosu od 855.545,15 dinara; rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 264/VII od 6 decembra 1935 o kreditu za opravku puta Udovo—Berovo u iznosu od 3,000.000 dinara; rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 76/VII od 6 decembra 1935; rešenje Ministarskog saveta br. 11277/VII od 20 decembra 1935 o kreditu u iznosu od 1,546.900.— dinara za nabavku vozila za Upravu grada Beograda; rešenje Ministarskog saveta br. 297/VII od 17 januara 1936 o kreditu u iznosu od 141.800.— dinara za isplatu nagrade i nabavku uniforma za 40 dnevničara universitetske straže; rešenje Ministarskog saveta br. 12011/VII-1935 od 17 januara 1936 o kreditu u iznosu od 11.000.000.— dinara za ishranu pasivnih krajeva; rešenje Ministarskog saveta br. 43893/VI od 17 januara 1936 o produženju roka kupona br. 1 6% beglučkih obveznica; rešenje Ministra finansija br. 3134/VI od 20 januara 1936 o izmenama i dopunama u zakonu o isplati ratne štete; rešenje Ministarskog saveta br. 1518/VII od 20 februara 1936 o kreditu u iznosu od 400.000.— dinara za održavanje zgrade Ministarstva šuma i rudnika; rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 1428/III od 28 februara 1936; rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 51/I od 9 marta 1936 o zakupu stanova za Kraljevsko namesništvo; rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 48/I od 10 marta 1936 o učešću države u preduzećima koje interesuje Narodnu odbranu; rešenje Ministarskog saveta br. 75/II od 10 marta 1936 godine o otpisivanju duga Kraljevske akademije u Beogradu u iznosu od dinara 7,500.000.—

Pod Ia (Ministarstvo prosvete) rešenje Ministarskog saveta P.br. 37144 od 20 decembra 1935 o odo-

bravanju pravilnika o specijalnim dodacima osoblja narodnih pozorišta; rešenje Ministra prosvete O.n.br. 40091 od 26 maja 1933 o predaji pokretnosti i nepokretnosti bivšeg saveza Hrvatskih učiteljskih društava u Zagrebu Jugoslovenskom učiteljskom udruženju — sekcija za Savsku banovinu u Zagrebu.

Pod Ib (Ministarstvo inostranih poslova) Rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 4683 od 5 marta 1936 o Lozanskoj deklaraciji.

Pod II na kraju umetnuti sledeće:

rešenje Ministarskog saveta V.K.br. 941 od 28 novembra 1935 o civilnom vazduhoplovstvu; rešenje Ministarskog saveta Pov.d.br. 579 od 20 februara 1936 godine.

Uneti nove tačke:

IV (Ministarstvo saobraćaja) Rešenje Ministarskog saveta Dr.P.br. 45166 od 20 februara 1936 o sporu između Direkcije rečne plovidbe i Privilegovanog A. D. za izvoz zemaljskih proizvoda.

V (Ministarstvo šuma i rudnika) Rešenje Ministarskog saveta Pov.br. 4 od 28 februara 1936 o industriji gvožđa u Zenici; rešenje Ministra šuma i rudnika Br. 7151 od 22 marta 1932, odnoseći se na način primene § 48 tač. 9 finansijskog zakona za 1932/33.

§ 53

10) Uredba o vanrednom otpisu srazmernog dela za naplatu još nedospelog poreskog duga krajem 1932 godine — Br. 78992/III od 8 novembra 1935 god. (Službene novine od 12 novembra 1935, Br. 262).

11) Uredba o izmeni i dopuni uredbe o zaštiti zemljoradnika od 30 septembra 1935 god. Br. 77070/V od 15 novembra 1935 god. (Službene novine od 16 novembra 1935 br. 266);

12) Uredba o maloprodaji i drvarenju iz državnih šuma M.S.br. 810 od oktobra 1935 god. (Službene novine od 22 novembra 1935, Br. 271—LXVII);

13) Uredba o olakšicama naplate prinosa fondu za pošumljavanje od posednika nedržavnih šuma M.S. br. 880/1935 od 15 oktobra 1935 god. (Službene novine od 30 novembra 1935, Br. 278—LXVIII);

14) Izmene i dopune uredbe o kartelima od 3 avgusta 1934 godine P.br. 27945/U-III br. 41158/35 od 25 novembra 1935 god. (Službene novine od 14 decembra 1935, Br. 291—LXX);

15) Uredba o produženju roka iz § 74 Zakona o iskorišćavanju vodnih snaga iz 1931 god. za dobijanje povlastice za vodenična postrojenja jačine do 15 brutto ks. — M.g.br. 30072 od 27 novembra 1935 god. (Službene novine od 14 decembra 1935, br. 291—LXX);

16) Uredba o poreskim i taksenim povlasticama za hotelsku industriju — Br. 76481/III od 6 decembra 1935 god. (Službene novine od 16 decembra 1935, br. 292);

17) Uredba o izmeni Uredbe o prekidu zastarelosti zemljoradničkih menica II br. 42049/k od 28 novembra 1935 god. (Službene novine od 25 decembra 1935, br. 299);

18) Uredba o otkupu terena nekadašnjih rudarskih povlastica „Orlovac” i „Gavranica” u opštini dubljanskoj i vrnjačkoj, sreza trsteničkog banovine moravske M.s.br. 988 od 20 decembra 1935 god. (Službene novine od 30 decembra 1935, br. 303);

19) Uredba o izdavanju blagajničkih zapisa u iznosu od 500,000.000.— dinara — Br. 400/II od 2 januara 1936 god. (Službene novine od 4 januara 1936, br. 4);

20) Uredba o primanju kukuruza od zemljoposjednika i sitnih zanatlija u otplatu zaostalog državnog poreza i prireza do kraja 1932 godine — Br. 2057/III od 30 januara 1936 god. (Službene novine od 1 februara 1936, br. 24);

21) Uredba o unapređenju turizma od 20 februara 1936 godine (Službene novine od 28 februara 1936, br. 47—IX);

22) Uredba o regulisanju šumske produkcije i merama sanacije drvne privrede, M.s.br. 136/36 od 28 februara 1936 god. (Službene novine od 7 marta 1936 Br. 54—XI);

23) Uredba o dopuni zakona o zaštiti domaće drvarske industrije — M.s.br. 135/36 od 28 februara 1936 god. (Službene novine od 7 marta 1936, br. 54—XI).

§ 54

4) Uredba o putnom paušalu činovnicima duvanskih stanica za službena putovanja i za rad po poslovima sadnje duvana u reonima duvanskih stanica — Br. 47979/I od 20 decembra 1935 god. („Službene novine” od 28 decembra 1935, br. 302—LXXII).

5) Pravilnik o specijalnim dodacima po čl. 20, 21 i 22 Uredbe o Narodnom pozorištu u Beogradu, koji se isplaćuje iz specijalnih budžeta prihoda i rashoda narodnog pozorišta — P.br. 37144 od 1 oktobra 1935 („Službene novine” od 14 februara 1936, br. 35—VI).

§ 54a (nov)

Primaju se znanju i odobravaju:

1) Uredba o građenju i uredenju beogradskog pristaništa i unapređenju rečnog brodarstva, koju je propisao Ministarski savet pod M.S.br. 996/35 od 28 decembra 1935 (Ministar. saobraćaja br. 8829 od 21 avgusta 1935 god.) s tim da stupa u život i dobija zakonsku snagu na dan 1 aprila 1936.

2) Uredba o izmenama i dopunama invalidskog zakona od 4 jula 1929 godine sa njegovim izmenama i dopunama od 4 decembra 1929 godine i 18 septembra 1930 godine, koju je doneo Ministarski savet pod St.br. 3450 od 17 januara 1936 godine, s tim da stupa u život i dobija zakonsku snagu 1 aprila 1936.

Na kraju čast mi je umoliti Narodnu skupštinu za ovlašćenje da mogu izmeniti redni broj paragrafa i tačaka u Finansijskom zakonu.

Ministar finansija
LETICA s. r.

